

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 01433

OYF RUSHTOVANYES

Shmuel Izban

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

אורף רושטאוואניטס

סָרְבָּרִי - אַמְתָּה

ש. איזמאן

אוּץ רושע אוניבָּס

פֿאַלעַסְטִינַאר דַעֲרַצְיַילְוָגֶעָ

„לייטער אַדִישׁע פֿלאַטען“ — ווֹאַרְשָׁע ■■■■■

Printed in Poland

S. Izban — Ojf Rusztowanięs

Nakładem
„Literarisze Bleter“

לעוצמראַיִ "萊蒙", ווֹפָרְשָׁע נְזֵנוּאַלְיפָקִי

7 Druk. „Grafia“, Nowolipki 7

א ה ל י

אויף דער מוייער האט שמעון פאַרְהעֶזֶן אָן שעלאָת. אַין אַיִן
האנט די קעלנייש, אַין דער צוּוִיטער — אַ פֿרְעַשְׁקָעֶר פֿאַלְיַוְטָעֶר
גראנַטְּשָׁטִין אָן פֿאַר די פֿים אַ שאָפְּ מִיטְּ לְוִיט. שמעון האט גַּעַד
מויערט אַ שִּׁיכְּטָמֵן אוֹיפְּ אַ שִּׁיכְּטָמֵן, אַלְיַוְן זַיְךְ וּוּנְדָרְנְדָרִיךְ, וּוּ גַּזְדָּה די
וואָנטָס וּוּאַקְסָטָס אַיִם אַרְבָּעֶר. דָּאַס, וּוּאַס עַר האט מִיטְּ אַ נַּאֲכָטָס פֿרְיָה
ער קִיּוֹן אַוְינְג נִישְׁטְּ צְוּגַּעַטְּן, האט אַיִם וּוּינְיָס גַּעַרְתָּמָן. פֿוֹחוֹת, וּוּאַס
יוֹרְן אַיבָּעֶר אַלְעָ אַבְּרוּם, וּוּאַס דִּינְעָן דָּוְךְ די מַוְּקָּולְן, האַפְּן אַיִם
געַוְּלָקָטָם, פֿאַרְזִוְּכָעָנְדָרִיךְ, אָן שְׁוֹשָׁנָה האט זַיְךְ אַיִם פֿאַרְזְּקוּיפְּטָם. זַי אַיִן
זַיְעָן, וּוּעָן אַפְּיַוְן אַיר טַאַטָּעָן, דָּעַר פֿהַדְסָן*) אָ�וּ דַּאַקְעָן.

אַיִם אַנְגַּעַחְיוּצָן פֿרְיַמְּאַרְגָּן הַאַפְּן אַלְעָ גַּעַהְאַלְטָן. מִיטְּ אַיִם. די
טַאַבְּאַרְטְּשִׁיקָּעָם, די אַיְזְנִיבְּגִינְעָרָם, די מַוְּיַּעַרְעָר, אַפְּיַוְן דָּעַר קְבָּלָן.
הַינְּטָרָאַיִם — דָּעַר בָּאַרגְּ פֿרְמָל. פֿאַר אַיִם — דָּעַר אַרְוִיְּפָגְּנְעָטְרָעָמִיִּם.
טַאַרְחָרָר, וּוּאַס האט זַיְךְ גַּעַשְׁפִּיגְּלָטָן אַיִן די אַפְּעָנָן, בְּלוּעָ יַסְדְּקָעָם.
אָן שְׁמָעוֹן, מַשְׂגָּעָ פֿוֹן פֿרְיָה, האט גַּעַחְאָט נַאֲנִי הַינְּטָרָהִיכְּפָה אַיִן
דָּעַר אַדְמָה.

די גְּבוֹרָה אַיִן די פֿלְיוּצָעָם אָן אַיִן די פֿים האט אַיִם גַּיְשָׁט גַּעַד
לְאַוְתָּא אַיִנְשָׁטִין. עַר האט זַיְךְ אַ שְׁעַר גַּעַטְּן צָום מַוְּיַּעַרְעָר, וּוּאַס האט
גַּעַלְעַבְּטָמֵן אַ צְוּוִיטָעָן וּוּאַנְטָמָן, וּוּלְגָנְדִּיקָּאַיִם אַוְּסְפָּוּקָן, וּוּוּ עַר האט
גַּעַכְּטָן מִותְּ זַיְן מִיְּדָלָ פֿאַרְבָּאַכְּטָמָן, גַּעַשְׁוּעָן אַיִן זַיְבָּעָטָן הַיְמָלָ. די צְוָנָגָן
הַאַט זַיְךְ אַבְּעָר נִישְׁטְּ גַּעַדְיוּטָם. עַר אַיִן גַּעַשְׁוּעָן פֿעַטְּ בַּיְזָקָן, אָ�וּ דָּעַר
כַּאֲמָלְעָ, דָּעַר פֿאַרְסָקָפְּטָשְׁטָעָר קָאָפְּ, וּוּעָטָ אַיִם גַּיְשָׁט פֿאַרְשָׁטִין אָן
דָּאַס לְזִוְּכָעָנִישָׁ אָ�וּ גַּעַבְּלִיבָּן אַוְיַּפְּן אַיִינְעָנָם פְּנִים.

נַחְמָן, אַ טַּאַבְּאַרְטְּשִׁיךְ, וּוּאַס האט גַּעַרְיוֹתָן אוֹיפְּ אַ, „קְרֻעָשָׁן“

*) פֿלְאַנְטְּאַטָּאָר.

און צווענרייט א טאפארע אויף א בעטאנ-גראטעל, האט אדרויסגענו-
מען דעם טשואק, וואס ער האט געהאלטן אין מוייל, האט אים אריין-
געקלאפט און א צווויזצאלישן בריעט און באטרחאכט שמעונען!
— וואס שוינסטו אזווי, פנאַי*) מיינגען?

— כ'אָז אָז אָז אָז.

— דאס נאר? — האט נחמן געקווועטט מיט די פלייעצעס —
און פהן זור ואל דאס איזטואזקן אַסְטְּוִוֶּרֶעֶת, אַסְטְּוֶוֶּרֶעֶת?
— וואס וויסטיג, זקן — האט שמעון אַרְפִּינְגְּשָׁקֶט צום טאַז-
בארשטישיך — דו קענסט אַסְטְּוֶוֶּרֶעֶת אַיְבָּרֶן טאג מיט צוויי גלאַז
זער לְבָן**) אַסְטְּוֶוֶּרֶעֶת אַז אַזענגן אין דער מועצה.

— און דו זואס בְּרוֹיכְסְטָן, אַבְּיִסְלָם פִּיעָר, הא? — החאט נחמן
געטשמאַקעט מיט די פָּאַרְבְּרָעֵנטָעַ לְיָפָן — וועטט לאָבן, אַבעָר אַיך
וואָג דִּיר, לְיָבָע-שְׂכִיבָע, סְגִּינְטָה דָּרְכָן מָאָגָן וּוּי יְעָדָעָם אַפְּפָרְדִּימְלָן
— שמעון! — האט דער מועערער ביַי דער צוועיטער וואָנט אַ
רוֹז גַּעֲטָוֹן — גַּיבָּ נָאָר אַ נָּעָם די וואָסְעָרְדוֹוָאָג אַז אַנְטָן אַריַין. די

אוּבְּרָעְשָׁטָע שִׁיכְטָן אַיְזָקְרָום.

— אַז דאס אַרְבָּעַטְמִיט הַיְיָ אַז קָאָפֶן — האט דער טאָפָאָר-
שְׁטוּשִׁיך אַרְיוֹנְגָּעַקְלָאָפְטָן נָאָר אַטְשָׁוָאָק אַז קָרְעָשָׁ אַריַין.
— זָאָל אַנְקָוּמָעָן דָּעָר אַינְזְשִׁינְיָעָר, פְּלִיטָט עַדְרָ מְוִיעָר!
— אַיְדָר הַעֲרָט, חְבָרָה? וּוּי אַט דָּא וּוּט אַרְיוֹסְוָאָקָסָן הָאָרָא
הָאָט גָּלְעָדִי, אַז אַיְזָנְ-בּוֹיְגָעָר, אַנְגָּעוֹזָוֹן אַזְוָעָפָעָטָעָר הָאָנָטָן
פְּנַאָך — אַזְוָעָפָעָטָן וּוּט עַד חַתְּוֹנָה הַאָפָן מִיט שַׁוְשָׁנָהָן.

— וואָס, סְמִידָלָהָאָט אַים נִישְׁתְּ לְיָבָן?
— וואָס מַירְ מִידְלָל? אַז דָּעָר טָאָטָעָהָאָט שְׁוִין נָאָרְנִישְׁטָקִיָּין
דוּחָה? בְּשָׁעָן דָּעָם אַלְטָזָן פְּנָנָי, בְּוּוּסָן זְוִינָעָ אַפְּפָעְטִיטָן. קִיּוֹן קְלָעָנָעָרָן
וּוּי דָעָם נְצִיבָה-הָעָלוֹזָן וּוּלְעָר נִישְׁתְּ פָּאָר קִיּוֹן כְּחוֹתָן.
— אַז מַעְן הָאָט שַׁוְשָׁנָהָן פָּאָר אַ טָּאָכְטָעָר, מַעְגָּמָן זַיְדָ פָּאָר
גַּיְנָעָן דָּעָם נְצִיבָה-הָעָלוֹזָן וּוּלְעָר נִישְׁתְּ פָּאָר קִיּוֹן כְּחוֹתָן — הָאָט דָעָר
שְׁבָן, דָעָר מְוִיעָרְרָעָר אַים אַרְיוֹנְגָּעַבְּיִקְעָט אַז פְּנִים אַריַין.

*) מְוִיעָרְרָעָר.

**) זְוִינָעָר-מִילָּן.

אונטן פארן בנין איז געשטאנגען אַ מידל, מיט אַ קילענדיינער פיגר. די נאקסטע אָרעם, די טאליע, דאס געוועס — אליז איז בוי איר געווען אָזוי פֿוֹל, אָויסגעבעט, אָן חורה האבן פֿוֹן גְּדוֹלה אַראָפִּי גענאָפֶט פֿוֹן די רְוִישְׁטָאָוָאנִים, ווֹ אָזֶה אַ בְּיוֹז וְוּנדְרָה.

ס'וֹוִינְטֵל, וואָס האָט געפְּאַטשְׁטֵט פֿוֹן רְעַכְּטֵם, פֿוֹן לִינְסֵק, האָט אָזֶה אַ ווֹוֵל אָונְטָרְגָּעְהֵיבָן בְּיָמִים מִידְלָסְקְּיָידָל, אַפְּרָדְעָנְדִּיךְ אִירָעָ ברוֹנוּ פִּס בְּיוֹ אַיבָּעָר די קְנִיעָן. דער טְאַבָּאַרְשְׁטִישִׁס האָט זיך אָוש באָלְעָט. ער האָט פָּאַחְמָאַכְט דאס לִינְקָעָ אָוִיגָּ, אַ טְשְׁמוֹנָקָע גַּעֲטָן מִיט די לִינְן אָוּן גַּעֲשְׁטוּסָן שְׁמֻעוּנָן.

— נו, וואָס זָאנְסְטוּ, מְוֹמָחָה? מַעַן קָעָן לְעָבָן, נָאָר מַעַן לְאָזֶת נִישְׁטָן!

אין שְׁמֻעוּנָן האָט זיך גַּעֲוָקְטִּסְקְּדָהָת. ער אָז גְּרוּיָט גַּעֲוָעָן אַ וְאָרָפְּ צוֹ מַוְן די חְבָּרָה, די וְאַטְעַרְזָוָאָגָּ, די סְעַלְנִיעָן, אַפְּיָלוּ אַ טְוָא פָּאַלְרָעָט שְׁמִינְעָר אִין די קְעָפָ אָרְיוֹן, אָוֵב זַיְוָן וְעוֹלָן נִשְׁטָן אָוִיפָּה העָרָן. מִיט אִינְגָּעָה אַלְטָעָנָם בְּעַמְּה האָט ער זיך גַּעֲפָעָטן:

— לאָזֶת אָפֶן, חְבָּרָה.

— אַפְּאָזְוֹן נָאָרָה? — האָט גְּלָעִידִי נִשְׁטָן באַשְׁטָאַנָּעָן. — אַיך הַוּב אָז פֿוֹן „מְהִתְּטוּבָוּ“. חָעַרְתָּ אִיר, בְּחָדְרָוּ? שְׁמֻעוּן אָז גְּרוּיָט שְׁיָן יָאָלֶד. ער האָט אָז אָוִיגָּ. דָעַט אַלְטָן בְּנָעָן צוֹ האָפָן פָּאָר אַ שְׁוֹעָר, דאס בְּלָוִוָּן אָז שְׁוֹן אָז אַיְינְפָּאָל. דְּרוּיָסִי דּוֹנָאָס פְּרָדָס, אַ משָׁק, פְּלָעָצָעָר אָז מְפַרְּחִיחָה — דאס אלְּזִי גְּנוּיָט נִשְׁטָן צְוָפָס.

— אַ בְּלָפּוֹל, גְּלָעִידִי — האָט דָעַט טְאַבָּאַרְשְׁטִישִׁס אַרְאָפְּגָעָן קְרוּיָט — כְּלָעָן שְׁוֹעָרָן, אוֹ שְׁמֻעוּן האָט נִשְׁטָן אָז דער לִינְקָעָ פָּאָה אַפְּיָלוּ דָעַט נְדָן, דָעַט אָוִישְׁטִיעָר, דָעַט פְּרָדָס... ער וּוּטָן גַּעֲמָעָן זַיְוָן מִידְלָן אָז גַּעֲמָעָן העָמָד.

דאָס עַמְּהָאַרְצִישָׁע גַּעֲלָעְטָעָר, וואָס אָז גַּעֲלָוּמָעָן פֿוֹן אַ מַנְיָן טְעַמְּנָטָע פִּיסְלָעָם, האָט שְׁמֻעוּנָן אָזֶה בְּאַלְיְוִידָקָט, אוֹ ער אָז אָרְיוֹן בְּעַרְנָעִישְׁפָּרוֹנָגָעָן דָעַט שָׁאָפָּ מִיט לִיְם אָז גַּעֲשָׁנָגָעָן פָּאַרְמָעָסָטן מִיט די חְבָּרָה. אָוּן נִשְׁטָן אָזֶה וְוּוִיט אִים האָפָן זַיְבָּאַלְיְוִידָקָט, ווֹי זַיְוָן מִידְלָן. ווֹי קוּמָעָן זַיְוָן אִיר, די „וְשְׁלַאְבָּעָם“? אָוֵב קְיִבְעָצָן — טָא אִים אַלְיָוָן. נִשְׁטָן אָז וְיִעָרָעָ פִּיסְקָעָט דְּרָאָרָף לִינְן שְׁוֹשָׁנָה. די רְצִיחָה האָט זיך נִשְׁטָן גַּעֲלָאַשָּׁן. ער האָט גַּעֲשְׁרוֹיְפָט די פּוֹיסְטָן.

באלד האט ער א שפיי געטן. ער האט אראפנעלאָזט די הענט און זיך געלאָזט מיט די הילצערנע טראָפ. נחמן איז אים נאכגעקראָבן.

— און וואָס רענסטו זיך אווֹף, שמעוּן? גַּלעד איז גערעכט. פֿאָרוֹוָאָס טאָקען נישט אַטראָקט טוֹן אוֹוֹף שְׁפֶעְמָעָר? גַּלוֹוֹב מִיר, וְוָאָס ווּעָט פָּוֹן אָנוֹן ווּרְעָן נָאָר צָעֵן יַאֲרָאָרְבָּעָן בַּיִּמוּעָרְעָרְיוּ? קְרִיפְּלָסָן אָזְוִי אָזְוִי בְּאָטְשָׁה דָא, אִי אַ פָּאָר פָּעָטָעָן קְעַסְטְּרִיאָאָר, אָזְוִי סְאָזְוִי דָא אָזְוִי ווּמְעָן זִיךְ אַנְצּוּשְׁפָּאָרְזָן...

שמעוּן איז שויין גַּעֲוָעָן אָונְטָן אָוִיפָּן שָׁאָסִי. נחמן,, פֿרָאָקָטִישׁע'', רַיְיךְ האָבָּן אִים נִישְׁתְּ אַיבְּרָעָנְבָּעָטָן, נִישְׁתְּ צְוִירְקָנְעָרוֹפָן. עַזְוִי דָוְרָמְגָעָרָאָבָן צְוּוֹשָׁן דַּי צְוֹוָעָפְּרָעָסְטָעָן וְעַלְלָעָךְ צְעַמְעָנָט, וְוָאָס וּנְעָן גַּעֲלָעָן פָּאָרְזָן בְּנִין. ער אָזְוִי פָּאָרְבִּינְגְּעָנְגָּנְגָּעָן דַּי קָאָלְגְּנָרְבוֹפָן. צְוּוֹשָׁן קָאָלְגְּלָעְשָׂרָם האָבָּן זִיךְ אַנְצּוּשְׁפָּאָרָט אָזְוִי דַּי מִשְׁעָרָם אָזְוִי פְּאָרָי וּוּנְדָרְעָת אִים נִאָכְגָּעָקָטָם. שְׁמַעַן האָט אַ גְּלִיכְנִיגְלִיטְקָעָר נִעְפָּאָכָעָט צְוּזְוִי מִיטְ דָעַרְ האָטָן, אָזְוִי גַּעֲמִינְטָן האָטָן עַמְּ — בְּחָאָבְ אלְזָ אִין דָעַרְ אַדְמָה.

ער האָט גַּעֲשָׁפָּאָנָט אַיבְּרָעָן שָׁאָסִי פֿאָרָוִים, גַּעֲשָׁפָּאָנָט וְוָאָס אַמְּאָלְ הַעֲכָר, נִיכְלָעָר אָזְוִי גַּעֲלִיפָּן שְׁטִינוֹ דָאָרטָן, וְווּ די פֿאָרְבּוּטָעָן, דַי צְעוֹוָאָרְפָּעָנָעָן נְרָאָנִיטְגָּעָבְּיָדָעָם עַנְדְּרִיקָן זִיךְ, אָזְוִי דָעַרְ מַעְבָּרְ טִיקָּעָר בְּאָרְגְּנִידְבָּרְ צְעַפְּלָטְ זִיךְ. פָּוֹן אַוְיָבָן האָט דָעַרְ הוּרְדִּיחְפָּרְמָלְ זִיךְ גַּעֲפָאָלְדוּעָט אָזְוִי גַּעֲוָעָן צְעַשְׁאָטָן אִין אַיְנְצָלָעָן בְּעָרָגְ. דָא גְּרִיךְ חָרְקָעָ, דָאָרטָן נְאָלְעָטְבָּלְוָיָעָ, אִין דָעַרְ לִיְדִיקְיָוָתְ האָבָּן דַי קָאָנְטָן פָּוֹן די בְּעָרָגְ זִיךְ אַוְיסְגָּעָשְׁפָּצָטְ וְווּ קָעְמָלְהָאָרְבָּן. שְׁמַעַן האָט זִיךְ אַוְמָגְעָסָטָם. וְווּ שְׁפָּאָנָט עָרְזָה וְוּוּהָוִין לוֹוָטְ עָרְזָה אָזְוִי חָבְרָה האָט אִים גַּעֲקִיבָּעָטָם, דָאָרָפְּ ערְ וְוּאָרְפְּן די אַחְבָּעָטָם אָזְוִי וְוּעָן שְׁוּשָׁנָה זֶלֶא אִים אַיְצָטְ טְרָעָפְּן, האָ?

די נִיכְטָרְקִיְּטָ האָט צְוִירְקָנְרוֹפָן, אָונְטָרְזָאָגְנְדִיקָן, אָזְוִי חָנְדָלָטְ אַ צְּנִיצִיךְ'', נִישְׁתְּ קְיָוִן דָעְרוֹוָאָקָטָעָנָה. שְׁמַעַן האָט זִיךְ אַוְרָאָפְּגָעָלָאָזָטָ פָּוֹן בְּאָרָגְן. די זָוָן האָט נְהִיָּצָט. נִיעָנְדִּיקְ אִין ערְ נְעָזָ וְוּעָן אָזְוִי פְּאָרְטָהָן מִיטְ זִיךְ, אִין ערְ האָט קְיָינָם נִישְׁתְּ גַּעֲוָעָן פָּאָרְ די אָוִיגָן. אַדְאָבָּעָר אָוֹוֹף שְׁמָלָעָן, אַדְאָבָּעָר אָוֹוֹף אַיְזָלָעָן האָבָּן זִיךְ יַעַזְבָּתְ אָוֹוֹף וַיְוִיטְיָהָעָ וְוּגְנָלָעָךְ, וְוָאָס זֶעָנָעָ נִעוּוֹן אַוְסְגָּעָפְּלָאָסְטָעָט

מייט שפֿיצַיְקָע שטִינְדְּלָעַךְ. פּוֹן בַּיּוֹדָע זִימָן שָׁאָסִי חָבֵן יַדְיוֹשָׁע אַרְתֶּרְבָּעַן, פְּנָאַכְּסָע, אַוִּיסְנָעַבְּאַקְּעָנָע, פִּיאַשְׂיָרָט דַּי עָוד, אַוְינְגְּרָאַפְּנָרִיךְ דִּישָׁע וּזְאַסְמָעַרְדִּיעַן.

אַ טְשָׁאַטָּע פְּאַרְשְׁלִיעְרָטָע אַרְאַבְּכָרָקָעָם זַעֲנָעָן אַנְעַקְוּמָעָן, דַּי אַרְאַבְּכָרָקָעָם מִיְּט וּזְאַסְמָעַרְדִּיקְוָן אַוְוָף דַּי קָעָפְּ, דַּי גַּעַפְּאַרְבָּטָע הַעַנְטָפָרְלִינְטָמָט אַרוֹם דַּי הַעַלְוָה, חָבֵן זַיְיָ גַּעַשְׁפָּאַנְטָפָרְלִינְטָמָט פְּאַרְוּסָמִיט דַּעַר.

בּוֹיְנִיקְיָיט אָזָן אַזְכְּטָקִיָּיט פּוֹן דְּרָאַטְּחַנְּצִיְּרִינְמָן. שְׁמַעַן אַזְוֹן שְׁוִין גַּעַוְעָן אַוְוָף דַּעַר הַעַרְצְלָגָנָטָם. צְוִירִקְנָיִן אַוְפָּן בְּנִין הָאָט עַר זַיְק גַּעַשְׁעָמָט. מַיּוֹעַט אִים אַוְיסְלָאָכָן. אָזָן סְאיַזְיָ אִים מִיְּמָאַטָּל אַיְוְנְגְּנְעַטְּפָאַלְן, עַר וּוֹעַט זַיְק אַרְיִינְכְּאָפָן צַו שְׁוִשְׁנָהָן. וּאַסְמָעַט זַיְק זַעֲנָן אַוְוָף אַזְזָאָז וּוֹיְזָט אַיְנְמָיָטָן הַעַלְן טָאָגָן דַּעַר גַּעַחְאָסָט, אָז עַר אַזְוֹן אַוְיְסְנָעַשְׁמִירָט, טְרָאָגָט דַּי אַרְבְּעַטְּסִיקְלִידָעָר, הָאָט אִים צַוְּרָאָסְמָעָן. וּוֹאָסְמָעָן זַיְק צַו טָוָן, אַזְוֹן עַר דְּרָהְוַיְיל פְּאַרְקְרָאָכָן גַּעַלְאָיִן, גַּעַלְאָיִן, אַזְוֹן אַט שְׁטִיטָט עַר שְׁוִין פָּאַרְוָן טְעַבְּנִיקְסְּמָנְגָרָטָן.

אַז אַפְּעַנְעָן טְרָאָסָע פּוֹן אַ שְׁמָאַל הַוַּיִּז, וּאַסְמָנְטָעָן טְעַכְּנִיָּסָם, הָאָט שְׁמַעַונָּעָן גַּעַרְפָּן. אַזְוֹן גַּיְשָׁט אַזְוֹן דַּי טְרָאָסָע, זַיְיָ דַּי גַּעַעַט עַפְּנְטָעָר דַּי קְנוּפָן בְּלוּמָעָן אַרוֹם דַּי פְּעַנְטָעָר הָאָבֵן שְׁמַעַונָּעָן גַּעַזְוָגָן, אַיְנְרָעַדְנִיךְ, אַז שְׁוִשְׁנָהָס צִימָעָר אַזְוֹן אַיְנְלָאַדְוָגָנְס-אַרְטָמָ, כְּרִיוֹת אַוְיְפְּצָנְעָמָעָן אִים, שְׁמַעַונָּעָן, יַעֲרָעָשָׁה. אַ דְּרִיְיָ פְּאַרְוִיסָמָ, אַ דְּרִיְיָ צְוִירָס אָזָן עַר אַזְוֹן גַּעַשְׁמָטָעָן אַזְוֹן הַוַּיִּז.

שְׁמַעַונָּעָן הָאָט נְעוֹזָכָט אַ בְּאַהֲלַטְעַנְיִשְׁ אַרוֹם דַּי סְלַעְטְּרַפְּלָאָנְצָן. עַר הָאָט זַיְק אַרְאַפְּנְעַלְאָזָמָן אַוְנוֹמָעָר אַ פְּאַמְעַרְאַגְּזִינְבָּוִים. עַר הָאָט נְעַזְרָעָטָן אַיְבָּעָר דַּי יוֹנָגָעָ אַזְוִיגְּלָעָר, וּוֹעַלְנִיךְ אַוְסְמִיכָּיְדָן סְבָּגְּנָעָנָיְשָׁ.

אַ קְוָל זַיְק אַ צְעַלְיִמְפְּעָרָט גַּלְעָלָהָקָט אַרוֹם אַזְוֹזָכָט צְוִוִּישָׁן דַּי בּוֹשָׁעָם. סְקָוָל הָאָט אִים פְּאַרְחָהָלָטָן בְּיַיְמָם טְוַיְעָר.

— שְׁמַעַזְוּן?

— הָאָסְטָמָט מִיר גַּעַפְּאַקְּטָמָ! — הָאָט שְׁמַעַונָּעָן אַ פְּאַרְשְׁעַמְטָעָר זַיְק גַּעַרְאַזְוּט צַוְּמָעָן.

שְׁוִשְׁנָה וּוֹי אַ יְוָנָגָעָ עַוקְאַלְיָפְּטָוָם, שְׁטִיוֹחָ, הוֹיְדָר. דָּאָס רְוִיטָע גַּעַפְּוִינְטָלְטָע קְלִיְּדָל אַפְּגָנְעַמְאָסָטָן, דַּי הַעַלְעָה הַיְוָהָאָרָר פְּאַרְנוּמוּן מִיט אַ

ערן זידן בענDEL, איז זי געשטעגען אין אפענעט פענסטער, ווי א פאָר-
טרעם. אויס ניגיריקויט וואָס שמעון טומ דא אינמייטן טאג, האט זי
זיך אַריַּבְּעַרְגְּעַבְּוִין אַיבְּרַן פָּעַנְסְּטַעַר אָזֶן גַּעַזְוֹן ווי ער שטוויפט
אָפַּ אָוֹף זיך די שיד, די הוּזֶן.

— אַרְבְּעַטְסְּטַמְּ נִישְׁתְּ?

— כ'האָבַּעַם אֵין דָּרְעַדְן — האָט שְׁמַעַן אַמְּךָ גַּעַטְוֹן מִטְּ
דָּעַר הַאנְטַמְּ.

— זְיוֹן, מִיּוֹן יוֹנָגֶל, שְׁוֹשָׁנָה ווֹיל נִשְׁתְּ אָזֶן — האָט אַירְסְּ
וּוִידְעַרְאַמְּאָל זיך צְעַלְעַלְקָלְטָן.
— וואָס ווֹיל נִישְׁתְּ שְׁוֹנָה? — האָט שְׁמַעַן פָּאַרְחַעַטְן, דָּקָם
עד אַיז אַוְיכְּגַעַשְׁמִירָט, פָּאַרְשְׁטוּפְט אָזֶן זי אַגְּגַעַנוּמוּן פָּאַרְ דַּי שְׁפִיעָצָן
פִּינְגָּר.

— שְׁוֹשָׁנָה ווֹיל נִשְׁתְּ, אַיךְ יוֹנָגֶל זָאָל זְיוֹן אַ פּוֹלְעָרָה.

— אַיךְ פִּין אַ פּוֹלְעָרָה?

— אָז מַעַן זְוַאֲרַפְט אַינְמִיטָן טָאגְדִּי אַרְבְּעַט, אַיז מַעַן אַ פְּלִיאָה
סִיקָּעָרָה?

זַי האָט אַים אַגְּגַעַנוּמוּן פָּאַר דָּעַר נִאמְבָּעָ, אָזֶן גַּעַעַטְנָן זַי אַים
זַי אַיְבְּעַרְגְּעַבְּוִין, אָז אַסְטָאָקְ הַיְּהָהָר אַיז אַים גַּעַפְּאָלָן אַיז פְּנִימָּיָה
אַרְיוֹן. זַי האָט אַיְנָאָנָצָן גַּעַלְיוֹכְטָן:

— הַאָסְטַמְּ זיך צְעַרְקִיגְט מִטְּ דַי פּוֹעֲלִים?

— צְוַלְיָבְ דִּירָ.

— אָוֹף אָז אַמְּתָה? גַּעַמְסְט זיך אָזֶן אַיְבְּעַרְגְּ צְוַלְיָבְ מִירָה?
— גַּעַוּוֹט.

— טָא פָּאַרְזְּוָאָס לְאָסְטוֹן, מַעַן זָאָל מַעַן בָּאַלְיוֹדִיקְן אַיז שְׁטוֹפְּ?
וּוּ אָז אַפְּגַעְבְּרַטְעָר אַיז שְׁמַעַן אַשְׁפְּרוֹנָג גַּעַטְוֹן אַיְבְּעַר דָּעַר
גַּרְאַזְפְּלָאָן. ער האָט אַרְוִוְנְעַלְלְשְׁטַעַר אַוְפְּן פָּעַנְסְּטַעַר אָזֶן זַי עָרָ
פָּאַרְזְּוִיכְטִישָׂ, וּוּ זַי וּוֹאלְטָ גַּעַוּוֹן אוֹסָס פָּאַרְצְעַלְאָן, האָט ער זַי אַרְוּמָּיָה
גַּעַנוּמוּן פָּאַר דָּעַר טָאָלְעָה.

— וּוֹעֵר בָּאַלְיוֹדִיקְט דִּיךְ, ער טָאָטְפְּ?

— אָ — האָט זַי אַרְפְּגַעְלְאָוֹת דַי בָּוּזְעַנְבְּרַעְמָן — סְשִׁטְוִיט
אַים נִשְׁתְּ אָזֶן, בִּזְאָלְ חַתְּנָה חַבְּבָן מִטְּ אַחְלוֹן.

— וּוֹעֵל אַיךְ נִאָךְ חַוִּינְטָ מִטְּ אַים רַעַן, גַּוט שְׁוֹשָׁנָה?

— רעדן איז וויניק. מען דארף טון.

— וואס מיאנטו?

— כ'מיין, אויב דו ביסט א דרייסטער בחור, און ליב דיין
מידל האסטו אוד — איז שושנה עפעם געלפֿין שטען איז
האלן.

ז' האט אים אונגעוקט. די ליפּן זוי קישעלעך פֿאַרְקּוועטשט.
אין די אונן אוזי פֿיל געלפּעט און טרויער, או זוי האט זיך שור נישט
צעווינט.

— בּײַוֹל אָלוּס מיט דיר.

— דאם אליא? — איז שמען פֿון פֿאנַטער מיט אָזָא פֿלִינְקִיט, זוי
שיר נישט ווילד געווארן — קומ שווין צום טאטן, מעג זיין אין
דעם היולד, קומ!

ער האט זיך אָרוּסָנוּכָּאָפּט פֿון פֿאנַטער מיט אָזָא פֿלִינְקִיט, זוי
מען גנבעט אָרוּס אַכְּהָ, אַ שעה פֿאָר דער חופה. שושנה איז אַיִם
נישט נאָכְּנָעָנָעָן. ז' האט מיטגעווומען. דער וועג האט געלפֿרֶט
זו אַ דְּרוּידָרָעָפְּלָעָרָאָסָע. הײַנטער דער טְרוֹאָסָע אַ טְרוֹפְּזָהָוִוִּין.
דערנאָד אַ טֵּיר, אַ קָּאָרְיָאָר. שושנה האט אַיִם נִישְׁתְּ קִיּוֹן צִיּוֹן
געַפּן זיך צְוָזְנָרִיְּטָן. ז' האט אַ דְּרוּק גַּעַטְּן אָוּפּ דער קְלָאָמָּפּאָ.

זוי זענען געַשְׂטָאָנָעָן אַיִן פֿאַטְּרָם צִימָעָר.
דער פֿאַטְּרָם אַיִן דִּי פֿוֹטְצִיקָּעָר, פֿוֹיל, באַלְיָופֿט, מיט אַמְּגַעְפְּלָוִמְפּֿ
טע פֿלִיעָצָעָם, אַיִן גַּעֲזָעָטָן בַּיּוֹם שְׂרִיבְּדִיטִישׁ מִיט אַנְגַּטְּאָצְּיעָידָעָן
קָאָנְדָּאָקָט אַיִן האָנט. ביַי זְיוּר אָרְיָינְקָוּמָעָן האָט ער זיך אָוִיטָנָעָר
שְׁמַעְטָט. ער האָט בעַסְטָר אַנְגַּעַזְאָטָלָט דיַי בְּרִילְן אָוּפְּטָן חָוָטָם, אַ קְוָס
געַטְּן אָוּפּ שְׁוֹשָׁנָה, דערנאָד אַיְר אָקָעָן גַּעַנְגָּנָעָן אַוּן אַנְגַּעַזְוִוִּין

מִיט אַ פֿינְגָּר אָוּפּ שְׁמַעְנָעָן:

— ווער אַיִן דער חְלִיאָ?

— דאם אַיִן מִין בחור — האָט שְׁוֹשָׁנָה אַ פֿאַרְבִּיסָּעָן אָוִיסָּה
געַשְׂאָסָן.

— וואס אַיִן ער דִּיְנָעָר? — האָטוֹן בַּיּוֹם אַלְטָן סְפָאָזְמִירָט דיַי
אוֹיגָן — דיַיַּן בחור? האָסטו, הִוִּיסְט עַמְּ, דִּיר אַפְּנוּזָכְטָט פֿאָר אַ פֿאָר
שְׁעַרְטָן אַ מּוֹלִיעָר?

ער האָט צְיוֹאָמָעְגָּנָעָלִיָּת דעם פֿלְאָנְטָאָצְּיעָדָקָט, מִיטָּי

ווײַיסן נאָזְטִיכֶל אַיבּעַרְגָּעוֹוישֶׁט דַי פֿרְוִילְ-גְּלְעוֹלָעַךְ, בעת די שְׁפִיצֵי
קָע אַוְינוֹן הַאָבָן זִיךְרַ אַיְינְגָּעָנְעָמָן אַיְן שְׁמַעְנוּנָן:
— גַּעֲזָעַן אַיְיךְ בַּיּוֹן הַיְמָט, יְוָנְגָּרְמָטָן, הַאָבָן אַיְיךְ נִישְׁטָם. אַפְּעָר
גַּעֲהָעָרָט זַוְעָגַן אַיְיךְ — יַא. וּוְלִ אַיְיךְ דָא זַאנְן פְּסִיכּוֹר, אַוְיבְ אַיְדָר
מִינְגַּט טַאַקְעַט מַירְ צַוְוִינְגָעַן, בִּזְאַל אַיְיךְ אַוְועַקְגָּעַבְן מִין טַאַכְטָעָר,
זַוְיִיט וּוְיסָן, אָז סְנִיטָט נִישְׁטָם אַזְוִי לִיְכְטָט זַוְיִסְפְּרָאַט זִיךְרַ
הַאָט פְּאַלְשַׁ גַּעֲזָגָט. נִישְׁטָם שְׁטַעַנְדִּיקְ קָעַן אַוְסְפִּירָן פְּלְאַנְטָן דַעַר רְצָוָן.
אוֹן אַוְיבְ מִיטְ גַּוְואַלְטָן, בִּין אַיְיךְ אַטְאַטְעַ אַוְיךְ! דַעַרְצָוְ אַהֲרָטָע
נוֹסְטַ אַיְיךְ וּוּעַט הַאָבָן צַוְ טָזָן, יְוָנְגָּרְמָטָן, מִיטְ מִירְ, מִיטְ אַלְטָן
פְּנָעָנִי!

— אַוְיבְ אַזְוִי גַּיְיַ אַיְיךְ פֿוֹן דְּאַנְעָנָן! — הַאָט שְׁמַעְנוּן נִישְׁטָם אַזְוִי
אוֹסְטָרָעָפְ, וּוּ אַוְיסְטָרָעָפְ צַוְמָ בְּאַלְעָבָסְ, זִיךְרַ גַּעֲלָאָזָט צַוְ דַעַר טִיר.
— אַיְיךְ גַּיְיַ מִיטָן! — אַיְזַ שְׁוָשָׁנָה מִיטְ צְעַשְׁפְּרִימָעְ הַעַנְטַ צַוְגָעָ
פְּאַלְזַ צַוְ שְׁמַעְנוּנָן.
— וּוּעַר גַּוְיַט מִיטְ? דָוָ? — אַיְזַ דַעַר אַנְגְּעַרְעַפְטָעָר פְּנָעָנִי גַעַר
בְּלוּבָן אַזְ לְשָׂוָן, אַזְ בָּאַרוּוָעָ.
דַעַר קְלַאַפְ פֿוֹן יְעַנְעַר זַוְיִיט טִיר הַאָט דַעַם אַלְטָן צְוִירִקְגְּעַרְחָאַכְט
צַוְמָ גַּלְיוּבְגָעַוְוִיכְטָן.
עַר אַיְזַ צְוַגְעַלְאָפְןַ צַוְמָ פְּעַנְסָטָעָר. דָוְרָכָן נַאֲרַטְ-טַוְיעָר הַאָט
שְׁמַעְנוּן אַרְוִיסְגְּעַטְרָאָגָן שְׁוָשָׁנָה אַוְיַפְ דַי הַעַנְטַ, וּוּ מַעַן טְרָאָטָאַ אַ
לְרָאָנָסְ סִינְדָר.
פְּנָעָנִי הַאָט גַּעֲוֹאָלָט אַרְדוּיָם, נַאֲכְלָוְיָפְןַ, צְוַרְקְפְּרַעְנָגָעָן דַי טַאַכְבָּ
טָעָר. עַל הַאָט זִיךְרַ אַזְוָקְלַ גַעַטָן. דַעַר פְּלָאַנְטָאַצְיְעַקְאַנְטְרָאַקְט אַיְזַ
אַרְוִיסְטְעַפְאַלְןַ פֿוֹן דַעַר הַאָנְטַ, אַזְ דָאַסְ נַאֲנַצְעַ נַעַשְׁתָעַל — אַמְאַסְיַ
וּוּ, אַנְגְּעַפְאַמְפָעָטַ פִּיגְוָר — הַאָט גַּעֲזָוְנָקָעַן צַוְ דַעַר עָהָר.

אַדְעָשָׁת יִדָּה

וועינקלער אויז ארטויס פון די טונקעלע געלעך. ופו אויז געווען הינטער אוים. ס'האט געשטונגען. די ריחות פון געהרגנטען בויכר אויל אוון געהרגאנטע פליישן, וואס האבן זיך געהרגאן פון די אפגען עראפעישע אקסנייט, האבן געשטייקט דעם אפטע. א בלינדר שערער האט גענאלט אוין דער אפגענער טיר פון זיין פריזווערין. אן אלטער פרוכטעהנדער ער האט געצווין מיט זיין שטוףזועגעלע דורךן גס. ער האט זיך אפגעשטעלט פאר יעדרער וגס-לאטען און אויסגע-רוֹפֶּן אוֹיֶף צוֹגְעַפְּוִילְטָעַ „מִישְׁמִישׁ“, אוֹוֹפֶּ פָּרְגְּעַלְטָעַ וּוֹעֲגַלְטָעַ ווּוֹיְנְטְּרוֹבִּין. דָּא אַ לֵּיך, דָּאַרְטָמָ אַ דָּוְרְכְּגָנְגָן אָוֹן סְפִּינְסְטְּרָנִישׁ האט געפרעט. אַ האַלְפָעַ לבנה, עטְלָעַכְעַ שְׁמַעַרְן, וּוּ אַוְיֶף אַ טְּרָעַישׁ פָּאָן, האַבָּן גַּעַשְׁטוֹפְּלָטָ דָּעַם הַיְמָלָ. דָורךְן גַּעַלְהָאָבָן זיך גַּעַטְרָאָגָן אַ פָּאָרְטִּיעַ שְׁפָוּרָעַ אַרְאָפָעַ, בָּאָרוּעָעַן, אוֹן בָּרִיטָעַ קָאָלָאָטָן, טַשָּׁאָלָן-מעס אוֹיֶף די קָעָפַ, וּוּ אַ בָּאָנְדָעַ פִּירָאָטָן, זַיְהָאַבָּן פָּוֹלְ גַּעַמְאָכָט דָעַם לֵיך מִיט זַיְעַר אַוְמָנָהוַיָּר גַּעַלְכָעָטָר.

וועינקלער האט זיך אפגעשטעלט. ער אויז געשטאנגען פאר אַ נֵּי דְּעָרִישָׁן גַּעַטְשָׁעַט. די בָּרִיטָעַ קָוְפָּאָלָן האַבָּן גַּעַזְנָקָעַן, זַיְהָזַי וּוֹאָלָטָן גַּעַוְעַן אַרְיָנְגָּעָלָזָוֹת אוֹן דָּרְעָרָד. אַרְטָמָ אַוְיֶף גַּעַוְעַן פִּינְסְטָעַר. אַנְטָרָהָן חָאָט זיך אַרְיוִסְגָּהָוִיבָן אַ טְּוֹנְקָעַלְטָר אַכְּטָמְשִׁיקָעַר בְּנָיָן, וּוּאָסָחָט דְּעָרָמָאָנָט דָעַם עַשְׂתָּרוֹתְּטוֹיָעַר פָּוֹן בָּבָל. קַיְיָן דָורךְנִיעָה, סִיְיָן האַפְּגָנְטָרָשָׁגָעָר. אוֹן די שְׁמוֹמִיּוֹת, וּוּאָס אַוְיֶף גַּעַקְוָמָעַן פָּוֹן די שְׁטִיִּיְהָן גַּעַר אָוֹן אַפְּגָנְשִׁוְילְטָעַ מוֹעָרָן, האַט גַּעַלְעָמָט.

וועינקלער האט זיך נֵישָׁטָטָטָט, צַו וּוּאָס ער בְּלָאָנְדוֹזָעָט אַיְן די יְפָ�עָר גַּעַלְעָךְ. ער באַהָאָלָט זיך דָאָק אָוֹס פָּאָר „מוֹסְרִים“, פָּאָר גַּעַוְיִסְ-אָגָעָנָטָן, וּוּאָס זַיְעָן אַיְם פָּאָקָן פָּאָר אַ „נִישְׁטָלְעָנָאָלָן“.

טא צו וואס דאס וואנדערן און דער הינטער-שטאט, ווען ס'זען אַן
שטוּב אָזֶן זְכֻרָעַד?

ס'אַנד אָרום קָאַכְט, ס'בָּרוּט. שִׁפְוֹן שְׁפִיעָן אָוִיס מְחֻנָּה טָוִי
רייטן, עֲוָלִים. יֵדֶן וּוֹעֶרֶן אָוִים גָּעוֹוָאַרְצָלְטַ פָּוּן דָּער אַלְטָעָר הַיִם, וַיִּ
נִיעַן אָגְנָטָעָר. אָזֶן דָּאָ מוֹןָ מָעָן,, „שְׂוֹאַרְצָן“ דַּי רַעֲנָעָץ וּוּי קָאנְטָאָר
בָּאַנְדִּיסְטָן. ס'אַיז אַ שְׁפַּוֵּל אֵין בָּאַחֲעַטְעַנְּישָׁן. נִישְׁטָמָן וּוּי אַין דַּי צִיטָן
פָּוּן פָּוֹרֶשׁ. דָּעַמְּאַלְטַ האָט דָּער גַּעַדְאָנס פָּוּן שִׁיבְּתָאַצְּיוֹן בָּאַנְיְּסְטָעָרָט
יָונָג אָזֶן אַלְטַה. פָּרָאַנְק אָזֶן פְּרָיו אָזֶן ס'פָּאַלְק גַּעַנְגַּעַנְעַן דָּער אַפְּעָרָן דַּי
פָּאַרְלְוִוְּרִיעַנְעַן פָּאַזְיְּצִיעַם. צְוִירְקַעְמָעַן ס'איּוֹנָס. אָזֶן אַיְצָט?

וּוַיְנַקְּלָעָר האָט נִישְׁט אָגְגָנוּמוּן דַּי חַנְחָה, דָּאס בָּאַלְפּוֹר אָזֶן אַ
עֲאַכְּבָּאַלְגָּנְדָּר פָּוּן בָּוֹרְשָׁן. וּוּאָס פָּאַרְאָס פָּאַרְגְּלִיךְ? כּוֹרֶשׁ הָאָט נָאָכוּ
איַיְנָנָעַמָּעָן בְּבָל פָּוֹנָאַנְדְּרָעַנְשִׁיקְט אַיְבָּר דָּער מְלוֹמָה וּוַיַּעַנְעַחְלָדְדָן
מִיטָּשְׁרִיפְטָלְעַכְעַ שְׁרִיקְטָן, נִישְׁט צָו שְׁטָעָרָן, יֵדֶן זָאַלְן צְוִירְקָנְגִּיָּן נָאָר
אַרְיִ-יְשָׁרָאָל. כּוֹרֶשׁ הָאָט אַלְיָוָן גַּעַשְׁטִיצָט דַּי יְוִידִישָׁע „עַלְיהָ“. אָזֶן
בָּאַלְפּוֹר אָזֶן וְלִיךְ נָאָכוּ גַּעַבְנָן דַּי דָּעַקְלָאַרְאַצְּעַי אַנְטְּשָׁוִוִּין
גַּעַוְאָרוֹן, מַוְּטָן שְׁוֹוִיְּגָן נָאָךְ גַּעַשְׁטָעָרָט דַּי עַלְיהָ, שְׁלוֹם גַּעַמְאָכְט מִיטָּ
דַּי אַיְמְפָעְרִיאָלִיסְטִישָׁע מַאֲכְתָּה אַפְּבָעָר. אָזֶן הַיִּנְטָמָן, פְּמַעַט צָוּוּי יָאָרָ
צְעַנְדְּלִיךְ נָאָכוּ אַיְבָּרָעַנְמָעָן דָּעַם מַאְנְדָּאָט, אָזֶן ס'גַּעַנְגָּן נָאָךְ,, „עוֹ
לִים“, נָאָךְ „טְרוֹיסְטָן“, נָאָךְ „אוֹמְלַעְגָּלָע“ אַיְנוֹוֹאַנְדָּרָעָר אָזֶן פָּוּלָן
לוֹוָה.

וּוַיְנַקְּלָעָר האָט נִישְׁט אָיִוְנָעַשְׁטִימָט, אָזֶן גַּעַשְׁטָמָעָן אָזֶן פָּוּלָן
וּוַיְדָעַרְשָׁרָוכְן. טָא צָו וּוּאָס דַּי אַכְּצָן יָאָר עַגְלָאַנְדָּס מַאְנְדָּאָט? צָו
וּוּאָס דָּער זִיגְפָּוּן צְיוֹנָאָזְמָן? צָו וּוּאָס דָּאס אַלְיָזָן, וְעַן דָּאס צְוִירְקָנְגִּיָּן
נָאָךְ אַרְיִ-יְשָׁרָאָל אָזֶן גַּעַשְׁטָמָלְטַ נִישְׁט אָוּוֹף רַעַבְטַ, נָאָר אַוְפָּן הַשְׁׁדָּי
שְׁעַרְם חָסָר. וּוַיְנַקְּלָעָר האָט פָּאַרְגְּלִיכְן דַּי מַאְנְדָּאַטְמָאַכְט מִיטָּ
דָּער רְוִיְּמִישָׁר אַיְמְפָעְרִיעָ. דָּא, אָרוּט דַּי מַוְּעָרָן-פָּוּן אַלְטִיףָוּן, אָזֶן פָּאַר
אָיִם גַּעַשְׁטָאַנְעָן דָּאס אַרְיִ-יְשָׁרָאָל נָאָכוּ פָּאַלְן פָּוּן בֵּית־הָרָאָדוֹתִין
פָּאַרְטִּילִוקְטַדְוָיְוָה. סְעוּוּוּס דָּערְשָׁטִיקְט דָּעַם אַוְיָפָּן
שְׁטָאָנָר. יֵדֶן לְוִוְּפָן נָאָךְ בְּבָל, יֵדֶן לְוִוְּפָן נָאָךְ אַרְאָבִיעָ, שִׁיצְׁעָן זִיךְּ פָּאַרְ
אַיְמְפָעְרִאַטְמָאַרְס שְׁוּעָרָה. אָזֶן דַּי, וּוּאָס קַעַנְעָן נִישְׁט אַיְבָּרְשָׁפְּרִיְּוִין
דָּער גַּעַנְעָצִין, וְוּרָן דָּערְטְּרוֹנוֹנְעָן אַין אַיְגָעַנְעָם בְּלָוָם, אַין יְהָוָה.

אַיִם נָעֲמָכֶם פְּאַרְגָּעָטֶן, אֹז עַד קָעֵן בְּלִיּוֹן אָנוֹ אַדְּבָעַט. עַד חָאַט זִיךְרָא
נִישְׁתָּחַט גַּעֲלָעַט שְׁעַנְקָעַן, וְאַס דַּי בְּלַעַבְאַסְטָע טְרִיבָּט אַס אַיְזָן דַּי
אַזְוֹנָטָן פָּוּן צִימָעָר. זַי הָאַט מָוָרָא פָּאָר אַסְטוֹרְהָלָע, פָּאָר אַפְּאַלְצִיזְיָה
אַיְבָּרְפָּאָגָי. אַזְוּ אֹז מַעַן וּוֹעַט אַסְפָּאָקָן, אַזְוּ עַד אָנוֹ אַפְּנַעַפְּאַרְטִיכְטָעָר.
פָּוּן פְּאַלְצִיזְיָאָמָט אַיְזָן דַּעַר וּוֹעַג גְּלִיזָּק צַוְּדָעָר שָׂוָּת, צְרוּדָק קִיּוֹן
בְּלוֹיָן.

פָּרָאָרְוָוִינְקֶלְעָן וּוְאַלְטָ גַּעֲוָעָן אַזְּיָדָה, סְצָרוֹיךְ קָוּמָעָן אֵין פּוּרָה
לִוְשָׁן שְׁטוּטָה, אֵין דְּלֹתָה. אַדְרָשָׁלְגָעָנְגָעָר אֵין עַר פּוֹן דָּרָטָם נְעַד
לְאָפָּן, צְוָזָמָעָן מִיטָּהוֹנְדָרְטָעָר, מִיטָּטוֹנְגָטָעָר אַזְּוּלְכָעָ, אַוּמְלָעָ
גַּאֲלָעָ"וּ יְווּ עַר. דָּעַר וּזְוּגָן אַזְּיָזְנִישָׁטָן קִיּוּן קְפִיצְתִּיחָרָךְ. דָּעַר
וּוְעַגְנָהָט זִיךְ נְעַשְׁנִינוֹן אַיְבָּעָר וּוְאַסְמָעָר, אַיְבָּעָר יְבָשָׁת. אֵון וּוּ נְאָרָ
וּוְנְיָמְלָעָר הָאָט אַרְאָפָּגָעָשְׁטָעָלָט אַפְּסָם אֵין יְפּוּעָר הָאָפָּן, לְיוּעָרָן אַוְיָזָ
אַסְמָפָן אַלְעָזְוִיתָן פָּאָרְדָּעְכְּטִיקָעָ אַוְיָגָן.

עד האט אַרְיוֹנָגָנְדָרִיּוֹת אֲוֹיֶּף אַזְמָדִיקָן וּוֹעֵן. אַחִיוּזָרְקָעָר
נְרָאָמָּפָאָן חָאָט אַרְיוֹסְגָּנְקָרְיָעָט פּוֹן אַזְאָרְכָּבְּשָׁש קָפְּפָעְיָהּוֹן. שְׁטָאָר
מִישָׁע אַרְאָכְבָּעָר אָוֹן פְּלָעָאָכְן אַיְן גַּעַשְׁטָרִיּוֹפְּטָע כָּלְאָאָטָן, אַיְן אַפְּגָעָעָם,
זַעַעַעַן גַּעַזְעָעָן אֲוֹיֶּף נַעַפְּפָאַכְטָעָע פִּיסְ-פְּעָנְקָלָעָד. וּוֹעֵר סְ/חָאָט גַּעַרְוִיּ
כְּבָרָט אַטְעָרְקִישׁ קָאוּעָג, וּוֹעֵר סְ/חָאָט גַּעַצְוִוָּן אַטְהָרְגְּלָעָע.
אַפְּגָעָשְׁלִיסְעָעָן לְאַסְטָרְאַרְבָּעָטָר זַעַעַעַן גַּעַזְעָעָן אַוְבָּעָר בְּיוֹנְדָלְעָנָךְ
וּוֹעְרָפָל אָוֹן דָּמִינָא. בְּאַלְעָגָןְלָעָס הָאָבָּן גַּעַשְׁפִּילָט אַיְן קָאָרְטָן. אַבְּאָרָי
וּוֹעְסָעָר שִׂירְפָּזְצָעָר הָאָטָט וּעְאָרְבָּעָט מִיטָּן דִּי פּוֹזִיךְ-אָרְשָׁטָן וּוֹי אַפְּאַי
קוֹסְטָנִיק. עָרָהָאָט אַרְוֹמְגָנְהָאָלָזָט דִּי לְאָקְ-שִׁירְפָּן אַיְונָנוּן עַפְעָנָרִי,
וּוֹאָט אַיְזָן גַּעַזְעָעָן אַשְׁטִימָפָעָר, מִיטָּן אַיְזָן הָאָנָטָט, וּעְקָלְעָמָט אַשְׁוּזָאָרָעָצָט
וּוֹאנְסָעָר אָוֹן מִיטָּן דָּעָר צְוּוִימָעָר וּזְךָ גַּעַשְׁפִּילָט אַיְן אַבְּיָוּטָשָׁל בּוֹרִי
שְׁטִין-קְרָעָעָן.

וועינקלער האט געוואלט זיך צוועצן איזן קאפעה-חויז, באלאד
חרטה געהאט אונן געטראכט, איז דא האט זיך גאנרנישט גענדערט,
די איזיאטיש פויילקיטט נײיט אן. איזוי האט מען געלעבט-טען מיט פופֿי
אַיז אַיאָר, בּוֹיט הַגְּדַעֲרָת יָאָר אַורְבִּיךְ

אן אראפויישער צאנז, א געשטעל וויא געוויזט, איז פאָהפיינעטען
גען. איזן האנט האט ער געהאלטן אויפֿן נאַסְקָעַטָּן חַלְבָּן, ווֹאָס איז
געוווען אַרְיָנוּנְגָּעָשְׁטָקָט אַיִם בּוֹיְרְפָּאָנָה, ווֹאָס שְׁטִילָעָמָה. אַיִם פָּאָרָה

שווואלענען, באואקסענען פנים, אין די הארישע הענמ, אפלו אין
אנגע איז געווען די רציחה פון אַ ווענדזיבער. אַ געבעונגען וואָ
סער-טראענער האט דורךעאיילט מיט אַן אַנגעפּוֹלְטָן לאָגָל. פון די
ימ-געטעלעך האט זיך געטראָן מיט אַ וּשׂוּמְעָרִי דער טוּבָּעָר גַּעֲקָלִימָר
פער פון קעמלען צידאָצָוָאנָן.

אַ פְּלָעֵמָל הוּאָט ווַיְנְקָלְעָר גַּעֲרוֹפָן. דָּאָס פְּלָעֵמָל האט זיך גַּעֲטִילֶט
דוֹרֶךְ אַ פְּאַרְגְּלָאָזְטָעָר טַוֵּר פון אַ אַרְאָפְּשָׁין באָר. אַ פְּעַטְלִיבְּקָע
אַרְאָפְּקָע, דִּי אַפְּגַּנְדָּעַטָּע אַקְסָלְעָן, דִּי אַפְּגַּנְדָּעַטָּע אַרְעָם, באָהָאנִ
געַן מיט גַּאֲלָדָעַנָּע הַאַלְזָוְבָּעַנְדָּעָר אַחֲן בָּרָאַנוֹלְעָטָן, אַיז גַּעֲשְׁטָאנָן אַיז
אַפְּעַנְעָם אַרְיוֹנָאנָג. די בּוֹגְזָנְבָּרָעָמָן, די אַונְטָעַנְמָלָעָנָע ווּיעַם,
די גַּלְיְעַנְדְּקָע אַוְיגָן — האָפָּן גַּעֲלָאָצָט אַרְיוֹסְטוּפְּרָישׁ. זיך האט גַּעַנְ
וּאוֹרְפָּן שְׁמַיְיכָלָעָן צוֹ די הַוּרְכָּנְיָעָר. ווַיְנְקָלְעָר אַיז דָּעַרוּוּדָעָר גַּעֲוָעָן
אוֹאָ פְּרִוְינְטְלִעְכְּקִיט. ער האט גַּשְׁוָאָלָט אוֹיסְמִיחָן די פְּרִוְילְעָכָע דָּאָ
מע, נְיָוָן ווּוִיטָעָר. די מִידְקָהָט אַיז די קְנִיעָן האט גַּעֲרָאָכָן. ער אַיז
אַרְיוֹנְגַּעְגַּנְגָּעָן.

בַּיּוֹם עַרְשָׁתָן טִישָׁל, ווּ ער האט זיך צַוְּגָעַצְטָמָע, האָפָּן אַים גַּלְיָיך
אַרְמוֹנְגַּרְנְגָּלָט צֻוְּיִי מְנוּקְלִיחְוּטִיטָע דָּאַמָּעָן. די אַוְיגָן — סְוִילָן. אַרְומָ
די אַוְיגָן — אַוְיסְגַּעְמָאָלָעָנָע רִיפָּן. די לִיפָּן, די צִיּוֹן אַזְוִי פְּרָעָסָע
רוֹשׁ, אַיז ווַיְנְקָלְעָר האט זיך אַושׁ פָּאַרְהָוִירָן. ער האט נִישְׁתָּאַגְּגָעָנָן
מַעַן דָּעַם שְׁטוּמָעָן אַנְבָּאָטָם, ווָאָס אַיז גַּעֲפָוּמָעָן פון זַיְעָרָע אַוְיגָן.
ער האט זיך אַ דָּוָס גַּעַטָּוּן מִיט אַ שְׁטוֹלָוּ ווּוִיטָעָר. פון דָּעַם עַסְפָּרָאָדָע
הַאָט גַּעֲקָלָאָפְּטָמָע אַ דְּזַשְׁאָן. אַ פְּרָאַנְטִישָׁר יְוָנְגָעָרָמָן, די ווּיסְמָעָהוּ
גַּעֲפָרָעָסָט, דָּעַר בְּלִוְיָדָר רָאָק, דָּעַר שְׁנִיפָּס — אַלְזָי פָּאָרָבָק גַּעֲפָרָעָסָט
וּוַיְנְקָלְעָר. ער האט זיך גַּעֲוָנְדָעָט צוֹ אַים אַוְיפָּחָבָרָאָישׁ:
— צִיּוֹן פְּרָוִיָּעָן — פְּרִוְיָנָט, זַוְאָס?

— נְיָוָן.

— דָּא אַיז אַרְיוֹנָט באַמְּיָעָן זיך די באַרְזָדָאָמָעָן צוֹ אַיְמָוִיתָרָן
די אַיְרָאָפְּטָעָאִישׁ קוֹרְטִיוֹאָנָם. עַמְּ הַאַרְמָאָנָרָט אַפְּגָעָר נִישְׁתָּמָע. סְאַיז
נִישְׁתָּמָע אַיְנְקָלָאָנָג מִיט דָּעַר טְרָאָפְּשָׁעָר לְהָפָט, מִיט דָּעַר סְפָעָרָע.
מִיר, מַעְרָבִ-מַעְגָּטָשׁ זַעַנָּעָן גַּעֲוִוָּגָט צוֹ טְרָעָפָן אַיז דָּעַם בִּיבְּלָן
אַנְדָּר דָּעַם בִּיבְּלִיטָפָט. אַ דָּבָרָה, אַ יְהָוִהָּתָ, אַ רָּותָ.

— פון ווילען קומט איר? — איז ווינקלער געווארן צונען?
לאזענער צום פרעמדן — א ספחד? —
— כ'בון אן ארמענער.

— איר זענט נישט קיין ייד? —
דאם וואס כ'רעד העברעהיש? כ'קען סעמייטישע שפראָבן.
אנו אַרמענער אָן דעם יודיען פאלק פִּינְדֶּט אַיִּין אָן דְּרֹוזְלְבָּעָר
גּוֹלְל... מֵיר הָאָבָּן נִשְׁתְּ קִיְּן פָּאַטְּעֶרְלָאָנד אָן גּוֹלְן אַיִּיך, וְוי אַיִּיך
וַיְדָן, אַוְיפְּמָאָנָן בַּיְדָ פָּעַלְקָעָר אַ נְּצִיאָנָאָלָעָהָיִם.

וַיְיַנְּקָלָעָר אָן קוֹל גּוֹוֹאָרָן פּוֹן דָּעָר בָּאָגְּנָעָנִישׁ. עָרָהָט זִיךְ
אַרְמוֹנָעָקָוּטָם. אָן בָּאָר אָן גּוֹוֹעָן אַנְגְּנָעָרְבָּרָט. אַ שׂוּעָרָעָר
נָעָפְּל. דָּעָר דְּזָשָׂאָהָהָט נָעָפְּוִיקָט. דָּא אָן דָּאָרָט אַרְאָבִישׁ עֲזָנוֹת.
קָעָפְּ גּוֹוֹקָלָט אָן טָוָהָפָּאָנָן, אָן קָאָפְּיָעָם, אָן טָרְקִישׁ פָּעָסָ
קָעָם. מְעָן הָהָט גּוֹצְיוֹגָן פּוֹן נָאָרְגִּילָעָם. מְעָן הָהָט גּוֹוֹפְּטָפָּן קוֹפְּ
לְעָם בִּיר. אַ שָׂוֹאָרְצָעָר לְאָפְּיָיִ, דָּאָס פָּנִים — מָוֹלָאָטָן-דְּהָיִט, אָן
פָּאַרְבִּינָאָנָגָעָן מִיט אַ טָּאָז בִּיר — קָרוֹגָן. וַיְיַנְּקָלָעָר הָהָט אַרְאָפְּגָעָ
נוּמָעָן אָיִן קָרוֹגָ פָּאָר זִיךְ.
וַיְיַנְּקָלָעָר הָהָט אַ זָּוֶף גּוֹטוֹן אָן גּוֹוֹאָלָט פָּאַרְעָדִירָיסָן דָּעָם שְׁמוּעָם.

— מְעָן פָּאָרְגִּינְט אָן דִּי נְצִיאָנָאָלָעָהָיִם אַוְיךְ נִישְׁתְּ.
— בְּיוּוּם. מְעָן שְׁמוֹגָלָט זִיךְ אַרְיָין אָן לְאָנדָס. סְעוּלָבָט נִישְׁתְּ
דִּי הִסְטָאָרִישׁ רָעָכָט. דָּעָר יִיךְ, דָּעָר בָּאָלְעָבָאָס פּוֹן לְאָנדָ אָיִן
נִשְׁתְּ זִיכְעָר מִיט זִיךְ זִיךְ-אָרט דָּא.

— כְּזָעָ, אַיִּיךְ גּוֹמְטָ זִיךְ אַיְבָּעָר מִיט יְהִידִישׁ צְרוֹת — הָהָט
וַיְיַנְּקָלָעָר אַ גְּשָׁבָאָלָן זָוֶף גּוֹטוֹן דָּאָס בִּיר.
— אַיִּיךְ אָיִּיךְ בְּעָסָעָר. מְעָן דָּרְקָעָנָט גְּלִיךְ — הָהָט דָּעָר אַרְמָעָנָר
נְשָׁמְיוֹכָלָט — אַיִּיךְ זָעָנָט שְׁוִין מְסֻתְּמָא עַטְּלָעָכָעָ וְאָרָ אָיִן לְאָנדָ?

— כְּבָון עֲרַשְׁתָּ נִשְׁתְּ לְאָגָג גּוֹפּוֹמָעָן — הָהָט וַיְיַנְּקָלָעָר זִיךְ
אַרְיוֹסְגָּעָכָפָט.

— אַ דְּוִסְיָעָר? —
— אַ פּוֹיְלִישָׁר.
— פּוֹן אִיךְ טָאָקָעָ נִיְּגָעָרִיךְ אֹוִוָּ אַיְיָעָרָ דָּאָסְמָעָנָט —
הָהָט דָּעָר פְּרָעָמְדָעָר, אַוְיפְּשָׁטְיָעָנְדִּיךְ, אַ זָּאָג גּוֹטוֹן אָיִן אַ טָּאָן פּוֹן
אַ פָּאַלְּיוֹצְיוֹדָקָמִיסָּאָר.

מייט ווינקלערן האט עם אַ ווֹאָרֶפֶת געטן. דער פֿאַלְדָּאכְטָמֶט, אַז
עד זיצט פֿנִים אלּ פֿנִים מִיט אַ „שְׁפִיצָלֶה“ האט גַּעֲמָכֶט פֿיבָעֶן.
עד האט זיך אוּמְגַעְשְׁטָעלְט. מִיט יְהִוָּן אוּוֹנְפֿוֹנְטָלֶל פֿוֹן אַרְמְעָנָעֶר,
האט דער חַשְׁד זיך באַשְׁטָעֵטִיקְט. אַוְיָף אַ ווֹוָנָק האט זיך אַרוּסְגָּעֶר
חוּבָּן אַ עֲנְגָּלוּשָׂרֶר פְּאַלְיָים, אַ הוּכְבָּר, אַ קְנָאָכְיָקָר. ווֹוָנְקָלָעֶר
האט מִיט דַּי צַוְּתָּעָרְדִּיקָּעַ פֿינְגָּר גַּעֲרָצְפָּלָט דַּא אַין דַּי וּעְסָטָ
טָשָׁן, דַּא אַין דַּי הוּוּזְנִיקְעָשָׁנָעָם. אָתוֹ ווֹי עד האט נַאֲך נִישְׁטָ
בָּאוּזָן עַפְעָם אַרוּסְצָוּשְׁטָאַמְלָעָן, חָבָן בִּידָע, אַי דער פְּאַלְיָים, אַי
דער גַּעַהְיִים-אַגְּעָנָט, אַיְם שְׁוִין גַּעַהְלָטָן פָּאָר דַּי העַנְטָ.

וֹוָנְקָלָעֶר אַיְם גַּעַוּעַן אַרְעָסְטוּרָט.

אַתְּ אָלֵינוּ אַתְּ פָה

מול האט צעהאנגען איבערן הויא די שטיפעלעך וועש. רצון,
אן אויסגענאנטער גוף, מיט קנאכיקע הענט און פיס — האט זיך
געשטעלט היינטער אירע דראע פלייזעם. ער האט אײַנגעקלעמעט אַ
סָמָעְטָעָנָע פָּאָחָת, זָוָאָסְ חָאָם זָיךְ גָּעוֹרִיפָט אַיְבָּעָרָן דָּעָכָטָן אַוְיעָד וְיִ
אַ בִּינְגָל אָוָן זָיךְ גָּעוֹרִיפָט פָּאוֹן וְיוֹיָבָן:
— מָוֶל, בְּנֵי אֹוִיפָּה דָּעָר אָסִיפָּה.
— נָאָט זָאָל דִּין אַוְיסְהָהָטָן, רָצְוָן. וּוְלְמָט זָיךְ קָרִינְגָן מִיטָּן
בָּאַלְעָבָאָטָן? — הָאָבָן בַּיְ דָּעָר קָלְיוֹן-נָעוֹרִיקָסִיקָעָר מָוֶל אַוְיסְפָּעָנָע
בְּלִיאַצְט דַּיְ מָונְקָעָלָע אָוִיגָן, וּוּ לְעַמְפָּלָעָךְ אַיְבָּעָרָן אַיְלְבִּידְרַטְ-פְּנִים.
— אָז אַלְעָ שְׁכָנִים אָרוּם, קָעָנָען בָּאַשְׁטָוָן זָיךְ צָוָ קָרִינְגָן —
הָאָט רָצְוָן גָּעוֹרָדָט מִיטְ הַכְּנָהָה — פָּאָרוֹאָס זָאָל אַיךְ נִישְׁתָּחָן?
— וּוְעַט אַזְוֵי אַוְיסְפָּרָן וְיִזְיָן — הָאָט מָוֶל זָיךְ גָּעוֹרִיד
זָעָרָט — דָּעָרוֹיְיל דָּאַרְפָּטָטוּ הַיְתָן דִּין בְּרוּוּם, אַרְבָּעָטָסָט בַּיְ אָן
„אַשְׁפָּנוּ“. הָעָלָד מִוְּנָעָר! דַּוְשָׂעָרָא!* בְּזָאג „אַשְׁפָּנוּזִים“. מַעַן
גִּוַּימְצָום מַוְשָׁלָע** מַעַן פּוֹיעַלְט עַפְעָם.
— וּוְעַט מַעַן מַטָּעָנָע גַּיְן צָוָם מַוְשָׁלָע אַוְיךְ, מָוֶל! — הָאָט רָצְוָן
זָיךְ גָּעוֹרָדָט מִיטְ אַ מעָנָה — מִיְוִנְסָטָן, זְכָרִיהָ וְהָאָט נִישְׁתָּחָן קִיְּן קָאָפָּה?
ער וּוְעַט אַוְוַעֲקָלִיגָן זְוִינָע טָעָנוֹת פָּאָרָן מַוְשָׁלָע. מַעַן וּוְעַט זָיךְ גָּעוֹרָדָט
לְאָזֶן צְוָנָעָמָע פָּזָן דָּעָר עִירְוָה*** סָגָעָלָט פָּאָרָן כְּמָיִם, פָּאָר וּוְאָסָעָר,
וְאָסָ נִישְׁתָּחָן מִירָן, נְאָרָדָן אַשְׁפָּנוּזִים, דִּין מַחְלָלִי-שְׁבָתָה דָּאָרָהָן בְּאַצְּאָלָן.
— פָּאָרוֹאָס עַפְעָם דִּין אַשְׁפָּנוּזִים? — הָאָט מָוֶל אַיְנְגָעָלָאָן
מַעַרטָן דַּיְ לְעַצְמָעָ פָּאָר נַאֲטָקָעָט אַוְיפָּן שְׁטָרְיךָ.

* גָּבוֹר.

**) גָּזְוּנָרְנוּוּ.

***) אַזְוִיסְטְּרָאָט

— פאַרוֹואָס? האָט רצון געשרויפט אַ פּוִיסְטַם, ווֹ ער ווֹאַלְט
געערעהָט נוּט מֵוָת זַיְן אַיְגַּן זַיְבַּ, נָאָר מַוְתַּאְן אַ שׁוֹנָא — מִיר,
היַמְנָעָר, האָפָּן גַּעֲנוֹג אֶן עַמְּרָא אַיְן שְׁטוּב. נוּט מַעַן צָוָם בְּרוֹנְעָם אָוָן
מעַן שְׁעַפְט אֶן סְ'זָהָאָסָר. זַיְן, די אַישְׁפְּנָאִים מַזְוָן האָפָּן אַ קְרָאָן, דָּעָרָן
אָוָן אַ וְאָנָעָ צָוָם בָּאָדָן. אָט פְּאַרוֹואָס די תִּמְנָעָר שְׁבוֹנָה*) מַזְוָן אַיְן
צָאָלָן דָּשָׂר עִירָה.

מוֹל האָט זַיְךְ פְּאַרוֹיכְט אַוְיְפַן קָאָפְּ דָּאָס הַוִּיבָּל, הַיְנָטָעָר ווּעְלָכְן
סְ'איַן גַּעֲוָעָן צְעוֹדָרְפָּן אַ שְׁטוּמִים מִיטַּשְׁוָאָרְצָעַ צְעַפְּלָעָךְ. זַיְ האָט
גַּעֲקָוּקָט אַוְיְפַן מַזְוָן, ווֹ אַוְיְפַן אַ חַסְרָדָעָה. רַצְוָן האָט גַּעֲרָבָעָט אַיְן
אַ פְּאַרְבָּעָרִי, בַּיְיַ אַן אַשְׁפְּנָיְשָׁן בְּאַלְעָבָאָס. עַר האָט קוּס אַרוֹוִיסְטַּ
פְּעַדְרִינְגַן זַיְינָע פִּינְגַן אַזְוֹאָנְצִיךְ פְּוַאָסְטָעָר טְמָגְלָעָךְ. דָּעָרְפָּוּן האָט
מעַן גַּעַמּוֹזָט שִׁיקָּן סְ'קְלִינְגּוֹאָרָגְן, דָּרְיוִי בְּנִים, אַיְן תַּלְמָדְדָּתָרָה. די
פְּעַצְנִיְעָרִישָׁע צְפָרָה האָט גַּעְדִּינְטָן. סְ'פְּאַרוֹדְרִינְסָט אַירָס האָט גַּעַד
סְלָעָקָט אַוְיְפַן קְלִיְודָרָע. אַזְוָן דָּא נִוְתַּעַר, רַצְוָן, זַיְךְ פְּאַרְגָּנָעָמָן מִיטַּ
אַסְּפָוֹת, אַלְעָגָנְרָעָדוֹן די אַשְׁפָּנְזִים, די שְׁטָאָטְ-טָאָטָעָס! עַר קָעָן נָאָר
פְּאַלְיְידָן די אַרְבָּעָט אַזְוָן.

זַיְ האָט אַוְיְפָגָהְוִיְפָן די לִיְּדִיקָע בְּאַלְיוּעַ, סְ'אַיְבָּרָעָבְּלִיבְּעָנָע
בְּיַגְּנָט שְׁמָרִים אַזְוָן אַרְיִינְגְּוִינְדִּיס אַיְן שְׁטוּב, גַּעַלְאָזָט אֶן אַנוֹאָן: —
וּוּסְטָט מָוֵר בְּלִיְיְפָן אַיְן שְׁטוּב, רַצְוָן.

דוּרְכָן נִידְרִיקָן טְוִיעָרָל, אַזְוָן הוֹיָה אַרְיִינְגְּקָוּמָעָן דָּעָר הַוִּיְ
כָּעָר שְׁוּבָדָיה אַ שְׁכָן מִיטַּא שְׁטָעָסָן, צְעַבְּוִוִּין ווֹי אַ צְׁוּוֹיִגְן, דָּאָס
שְׁמַנְּזִוְתִּפְנִים צְעַשְׁמִיכְלָטָן, די שְׁאָרְפָּעָט אַזְוָן — הַלְּפָיִים. עַר האָט
נִיְּעָנְדִּיס, זַיְךְ גַּעֲלָעָט דָּעַם לְאָס בָּאָרָה, וְאָס אַזְוָן גַּעֲוָעָן בַּיְיַ אַיְם
צְוָנָעָשָׁנִים, ווֹי בַּיְיַ אַ קְעָנִיגְגָּפָן אַשְׁוּר. עַר האָט אַגְּגָנוּמוּמָעָן דָּעַם
שְׁכָן פָּאָר אַ האָנָטָם:

— צָוָם רַצְוָן, די אַסְּפִּיחָה הוֹיְפָט זַיְךְ אַזְוָן.

— מִיְּוִן אַשְׁהָ לְאָזָט נִישְׁתַּחַט גַּיְוִן.

— דָּעָרְוּוִיל, רַצְוָן, שְׁמוֹיטָן נָאָר,, „וְהָוָא יִמְשָׁל בָּהָ...“ — האָט
עַוְבָדָיה אַוְיְפָגָהְוִיְבָן דָּעַם שְׁטָעָסָן — אַזְוָן נִישְׁתַּחַט אַלְיַיְדָרָה מַעַן
אַ זַּיְבְּ דָּעְרְצִיּוֹלָן.

*) גַּוְאָרְטָאָל.

— ווילסט אנהויבן מיט מיינער? — האט רצון זיך געווערט
מייט די אויגן — וואס א וארט מישט זיך אריין די שווענער, דערדי-
נאך דער שעוען, או כ'האָב שווין דעם נאנצן מאג אַפְּנַעַחַקְמַעַי אַרְן,
— האסט דיר אָזֶוִי אַיְנַגְעַפְּרִיט, רצון, האסטו! — האט
עובדיה אים געמאָסֶט — או אונזערס א מענטש האט דהינט
חוונה, איז דער ערשטער תנאי, נישט אַרְיַנְצַעַנְמַעַן צו זיך שועיד
און שעוענער. וו האָבָן דיין וויבס עַלְתַּעַן גַּעֲוֹוִינְטַן? אַין נתניה?
געזונטערהייט. בעסער זאלן זיך צו דיר קומען צו גאָסט — האט
עובדיה געשטעלט בְּרִיטִיעַ שְׁפְּרִיעַן, ציענדייס נאָך זיך רצונען —
קום תנא, דער שולְדְּחַצְּרָא אַיְ פּוֹל.

— אַין די שכנים פּוֹן כְּרִימְהַתְּיָמִינִים וווען טאָקָעַ קַומְעָן?

— זיך וועלן לויַפְּן.

דאָם אַרְיוֹסְטַּגְבָּעָנָן זיך פּוֹן הוֹה אַין רצונען אַנְגְּעַקְוּמָן
שועער. ער אַיְזָן גַּעֲרָאָכָן אוֹיפְּ דִי שְׁפִּיצְן פִּינְגָּרָה, האַלְטְּנְדְּרִיס זיך
פָּאָרָן עֲבוּדִיָּהָם פָּאָלָעָן. אַון וווען ער אַיְזָן שְׂוֹן גַּעֲוֹוָן אַינְמִיטָן גַּעַפְּן,
האָט ער דערשפְּרִיט אַיְבָּעָר זיך אָזָא שְׁרָעָק, גַּלְיָדָן מַזְלָם קְלִיָּן בֵּינוֹן
מוֹיל ווְאָלָט אִים נַאֲגַנְשִׁיקָט אַדְּרָאָנוֹן.

ס' אַיְזָן גַּעֲוָוָן נַאֲכִימָטָן. ס' האָט גַּעֲבָלָאָזָן מִיט רַעַנְזִוְיָנִט.
בִּזְיָדָעָה האָבָן גַּעֲטָאָפְּשָׁעָט אַיְבָּעָרָן לִימְזָקָן גַּעַפְּן. דִי פִּים,
גַּעֲשָׁכְט אַיְזָן סַאֲנְדָּאָלָן, האָבָן גַּעֲטָרָעָט אַרְוֹם פָּאָרְבָּלָאָטְיָקָטָעָן גַּרְבִּיבָּן
לְעַד אַיְזָן מִיסְטָבְּעָגְלָעָן. דָּעָר לִיכָּן, אָן בְּרוּס אַיְזָן גַּעֲוָוָן פָּאָרְטָאָפְּלָן.
מִיט צִיְּבָעְלָעָטָאָלָעָץ אַיְזָן צִוְּנָעְפְּוִילְטָעָן קָאָרְטָאָפְּלָן. נִידְרָעִישָׁע, גַּעֲוָנָן
קָעָנָן חַיְּוָלָעָן, בְּרוֹדִיקָע בָּאָרָאָקָן, ווֹי אַיְנַגְעַפְּלָעָן סְוָפוֹת. גַּעַפְּלָאָן
אוֹים, גַּעַפְּלָאָיִן אַיְזָן זיך ווּעָנָן צִוְּנָעְקָוָמָן צָום שְׁוָלְדְּהַוְּה.

הַזְּבָרְזָמְטָעָר מְגַנְּדָוָה, ווֹי אָן אַפְּגָנִיסְעָנָר עַפְּאָי
לְעַט אַיְזָן אַרְאָפְּגָעָה אַנְגָּעָן פּוֹן גַּוִּימָט, ווֹאָס אַיְבָּעָרָן הַוְּלְצָעָרָנָט
שְׁוָלְדְּטוּעָר. עַלְתַּעַרְעָה תִּימְנָעָר יִדְּן, מִיט שְׁוּטָעָרָה, נְדוּעָה, בְּרָדָה
לְעַד, ווּעָד אַיְזָן אַטְּרָקִישָׁעָר פְּעַסְקָעָ, ווּעָד אַיְזָן אַוְיְסָנְעָלָרָאָכְעָנָר
טְשָׁאָלָמָעָ, ווּעָנָן גַּעֲשָׁטָאָנָן אַיְזָן אַרְיוֹנָאָנָגָן אַיְזָן גַּעַלְיָאָרָעָט ווֹי אַוְיָזָן
אַמְּאָרָק. אַיְנָעָוָיָנִיק, אַרְוֹם בְּעַלְעָמָעָר, האָט סְיֻוְנָהָאָרָג זיך גַּעַד
קָהָלָט. אַיְנָעָר מִיט אַפְּאָרָד פִּיאָות ווֹי פְּרָאָנוֹן, אַיְבָּעָן אַוְיְסָגְעָבָאָר
קָעָנָם פְּנִים, האָט פָּאָרְכָּאָפְּט אָן אַרְט אַיְזָן אַוְיְפָנָן. ער האָט זיך

אַרְיוֹן גָּעַשׂ טַלְטָלֶט אַוִוָּף אֲחִינְקָעַדְרָיךְ בעַנְקָלֶ, הָאַטְ גָּעַשׂ נִיטָּן מִיטָּן
הָעַטְ וּמִיטָּ רַוְדָעַרְסָ אָונָ אַוִיסְגָּעַקְרָיוֹת אֲסָלֶ, וּוָאָסָ אַיְזָ נַעֲקָומָעָן
פָּוּן חָלָן.

— בְּרִידָעֶר תִּימְנָה, וּוִיסְטָ אַירְ צָו וּוָאָסָ מִירְ זַעַנְעָן זַרְ דָּא
צַוְנוּיָפָגָעָסְמוּןָ?

— מִירְ וּוִיסְןָ! מִירְ וּוִיסְןָ! — הָאָבָן דַּי צִוְנָזְבָּעַהָלָעֶךְ זַיְדָ
צַעַשְׁאָקָלֶט.

— אָזְ וּוּ נְאָרְ אַמְּוֹם, אֲפָגָה, גָּעַפְנָטָמָן אֵין אָנוֹן,
תִּימְנָה, אַוִיסְגָּעַדְרָטָעָן גָּוִיפָם, עַצְמָותְ יִבְשָׁוֹת, — אַטְ פָּאָר וּוָאָ
סְעָרָעָ בְּרוֹאִים עַמְּחַלְטָן אָונָן דַּי אַשְׁיְפָנוֹנָם. וּוּוּנִיסָּגָנִישָׁוֹת זַעַנְעָן
מִירְ זַרְ אַוִיסְגָּעַשְׁטָאָלָעָן אֵין תִּימְןָ, אֵין אַדְאָן, אָזְ אַוְידְ דָא אָלָעָן
אָונָן דַּי „וּוִיסְעָ פְּרִידָעֶר“ מְבוֹהָ זַיְן?

— גָּעַרְעָכָטָן טָרְדִּיהְ פְּנַחַלְלָ אֵיזְ גָּעַרְעָכָטָן! — הָאָבָן קִוְלָתָ
זַיְדָ צַעַוְנָגָעָן.

— אֵין וּוָאָסָ, אָזְ כְּבִין גָּעַרְעָכָטָן — הָאַטְ טָרְדִּיהְ גָּעַחוֹבָן דַּי
הָעַטְ מִיטָּן דַּי בְּרִיְטָעָ אַרְבָּל — מַאְרָגָן וּוּלְלָן אַוְנוּזָעָ טַעַכְתָּעָר, דַּי
דִּינְסְטְּרִימְיִידְלָעָ וּוּוִיטָעָר וּוּאָשָׁן דַּי פָּאָלָן, וּוּאָשָׁן דַּי וּוּשָׁבָ פִּי דַּי אַשְׁיָּ
בְּנִוְישָׁעָ בְּאַלְעָפָאָסְטָעָם. מִירְ, דַּי טָאָטָעָם וּוּלְלָן זַרְ וּוּוִיטָעָר פָּאָרָנָעָ
מִעָן מִיטָּן דַּעַר מְלָאָכָהָבָזָוָה, זַיְן טְרָעָנָרָם, זַיְן קָאָלְכָעָטָם. נִישָׁטָ
בְּחִינָם חַלְטָמָן מִעָן אָונָן פָּאָרָ נְבָזָוָם. מִירְ, בְּרִידָעֶר, מְזָוָן זַרְ אַרְזָאָזָ
נְיוֹזָרָן, אַזְוִי וּוּ דַי סְפָרְדִּים הָאָבָן זַרְ אַרְגָּזָנִיזָרָט. מִירְ מְזָוָן אַרְיוֹןָ
שְׁמַעְלָן אֵין דַעַר עִירָה אֵין אַיְגָעָנָעָם מְעַנְנָטָשָׁ.

אֲמִיטְלוּוּקְסְטָעָר תִּימְנָה, אֵין אֲגָעַשְׁרִיְפָטָן בְּאַלְאָטָם, דַעַר
סָאָפָ, דַי בָּאָרְד — אַוִיסְגָּעַנְאָלָט, דַי הוּוִיט — אֲמַולְאָטְן-בָּאָרוּזָן,
וּוָאָסָ גָּלָאָנָצָט מִיטָן פִּינְקָלָ פָּוּן בּוֹרְשָׁטָן, הָאַטְ זַרְ אַפְּרִיגְנָעָרָקָט צִיְדָ
בְּעַלְעָמָר אָונָ פְּאָרְשָׁטָעָלָט סְדָרְהָיָן:

— אֵין זַעַלְמָ וּוּאָכָן אַרְוֹם קָוָמָעָן פָּאָר וּוּלְלָן צָו דַעַר עִירָה.
מִירְ בְּרוֹיכָן אַזְוִי בְּבִישָׁים אֵין אַוְנוּזָר שְׁכָנָה. מִירְ דָּאָרָפָן אַזְוִי
שָׁוָלָן, חֲדוֹרִים, אֲשְׁפִיטָלָן. וּוּדְרָ וּוּטָ דָאָם אַלְעָזָ פָּאָר אָונָן מְאָנָעָן?
די הסְתָדָרוֹת-לְלָיָוָט? די עַכְבָּרְיוּשָׁרָאָלָן? צִי דַי נְכָפְדִים, וּוָאָסָ בְּאָרְיוֹןָ
אָונָן מִיטָּן מִסְמָן?*)

*) שְׁטִיעָרָן.

— און צו וואס טויג אונז דאס אלע — און אַרְוָיסֶנְעָפָּאָרָן
עובדיה און דער לאָס באָרד האט זיך בֵּין אַיִם גַּוּאוֹאָרְפָּן וַיַּיְדֵי
אַ פּוֹוִוִּידְשְׁפִּילְעָר — וַיַּעֲרֵר דָּאָרָה קְרָאָגָעָן מִיטָּרָעָן? וַיַּעֲרֵר דָּאָרָה
עלְעַטְרָעָן? דָּאָרָה אַיך וַוְאָסָעָר, הָאָב אַיך בְּרוֹקְהָשָׁם אָן אַשָּׁה. זַי
נַעַמְתָּ דַי בְּלָעַךְ אַוְוִוָן קָאָפּ, גַּיְתָּ צָוָם בְּרוֹנָגָעָס אָן שַׁעַפְטָן אָן. דָּאָרָה
אַיך אַנְצִינָן אַ לְאַמְפָּה? סְפֻּלְעָט נַיְשָׁתְּ לִין נַאֲפָטָס סְאַיז דָאָךְ, פֿרְרָי
מוּס". זַי — הָאָט עֲבוּדָה גַּעֲבּוּעָרָט דַי לְוַפְטָמִיטָן גְּרָאָפָּן פֿינְיָן
גַּעַר — זַי וַוְיָלָן זיך אַוְיְפְּבָ�וּן אַ לְאַנְדָּאָן? אַ סְטָאָמְבּוּלְעָן זַאלָן
זַי! מִיר תִּימְגַּנְעַר, הָאָבָן גַּעַנְגַּע אַ תְּחִמָּן!
אַ נַּיְדָעָרְקָעָר זַקְנָן מִיטָּרָעָט אַוְוִוָן. דַי אַוְיְגָעָצְפְּטָעָט פָּאוֹרָה,
ברַעֲמָעָן אָן בָּאָרָד, נַרְוִיְּלָךְ וַיַּיְלָעַמְבָּעָס בְּרוֹדְיָקָעָוָאָטָה, הָאָט
זיך אַרְוָיסֶנְעָדוֹקָט פָּוָן אַ חִיְּפָלָ. עַר הָאָט אַוְיְגָעְקָלְעָמָט אַ פְּלָעַכְט
פָּוָנָם לְיוֹזָן בְּעַרְדָּל צְוִישָׁן צְוִיָּי פֿינְגָּעָר אָן אַרְיְוָנְגָעָרָט אַיִם
„שְׂוִיתִי”, וְאַס אַיְבָּעָרָן עַמְוָד.

— בְּאָגְנוּיָט מַעַן קָעָן אָנוּן טָאָקָע בְּלוֹזָן שְׁוֹלָהָס, טָאָטָע אָין
הַיְמָלֵךְ?

— יַא, בְּלוֹזָן שְׁוֹלָהָס — הָאָט רְצָוָן גַּעֲקָרִינְגְּן לְשָׁוֹן אָן זיך
אַוְיְגָעָדְדָּיוֹת צָוָם זַקְנָן — אָן אַירְדְּ רְשָׁוֹן, גַּעֲרָנְסָט דָּאָרָה, אוּ מִיר,
דַעַר דָּוָבָּר אַיִן אַהֲרָן זַעֲנָעָן גַּעֲוָעָן גַּאֲלָדְשְׁמָדְשָׁרָט, נַרְאָוִוָּרָעָט, נַיְשָׁתָּ
קִיּוֹן מַרְעָנָרָט, בָּאַלְאָטָן-לִיְּגָרָט, אַדְעָר פָּאָרְבָּעָט. אָנוּן חַלְטָט
מַעַן דָּאָס פָּאָר דַי פְּרַעְמָדָעָ, דַי שְׂוֹאָרָצָע. אָנוּן צַוְּ דַעַר „שְׂוֹאָרָצָע
אַרְבָּעָט”, בְּרַעֲמָנָט מַעַן אַהֲרָר דַי „וַוְיִסְעָ”, דַי חַלְצָים. מִיטָּשְׁפָּן
בְּרַעֲמָנָט מַעַן זַי אַהֲרָר.

— סְזַעְנָעָן נַאֲרָד דַי גַּרְעָמָרָעָ עַוְלוֹהָס — הָאָט אָן אַשְׁפְּנָזָי
שַׁעַר בָּחוֹר, וְאַס אַיִן דַי נַגְּנָעָץ צִוְּיָהָן גַּעֲשָׁתָאָנָשָׁן אַיִן אַרְיְנָנָמָגָן,
אַרְיוֹנָנָעָוֹאָרָפָּן — אָט אַיִן נַעֲכָטָן גַּעֲמָעָן אַ שְׂוֹף מִיטָּפָּר הַוָּנָּ
דַעַתָּת תִּימְגַּנְעַר, הָאָט דַי רַעֲנוֹרָוָה זַי נַיְשָׁת גַּעֲוָאָלָט אַרְאָפְּלָאָזָן אַיִן
יַפְּוָן.

— פָּאָרְזָאָט הָאָט מַעַן זַי נַיְשָׁת אַרְאָפְּגָעָלָאָזָט? — הָאָט סְעָדָה
אַוְיְגָעָשְׁטָעָלָט מַוְיל אָן אַוְיָעָרָן.

— וַוְיַלְזַי הָאָבָן גַּעַהָאָט שְׂוֹאָרָצָע הַיְמָנָט...
סְעָדָה, וְאַס הָאָט גַּעֲוָאָלָט אַ פְּלָוקָטָן אַיִן פְּרַצּוֹת אַרְיוֹן דַעַם

אשפנזי פאר רעדן נבל-פה און א מקומ-קידוש, האט זיך אונגען-
שטויסן און ר' עוריה, דעם תימנער רב, וואם איז אונגעלאומען
מייטן שמאלין געלס.

דער רב, און א כאלאט מיט שטריפן ווי א מלית, אויפן קאפ
א טערקישע פיעז, א חליש, זיירענע תנועות, איז אריין און שול
מיט לוייז טרייט. ס'ערשטע האט ער א קוש געטן די מוזה, ער
האט גיעזען ווי דער עולם טומלט, האט-ער פונאנדררגענומען זיינע
טונקלע, ביינערדייט הענט און זיך צעשמיילט.

— איבער וואם אכפערט מען זיך, וברותי, איבער מיינע
שכירות?

— נישט איבער איזיך, רב — האבן קולות אים באראיקט.

— מיר ווילן נישט נאכגעבן דער עיריה! — האט סעדיה זיך
אָרוֹוִיסְגַּשְׁתָּעֵלֶת.

mir woiln aivok nishet kyon ashfenzoshen ba-areph*) d'arot — haat
uveidah avogenohoyen dem shmeikan.

— איר זוילט זיון א פורש מן החיבורים? — האט דער רב גע-
ווארטן, מיט די פאָרְלָאָפָעָנָע אָוִינְגְּ-דָעֵלָעָר, ווי אן איבערגענשראָ-
קענער האן.

— דאס הייסט נישט פורש זיון מן הציבור — האט עובידיה
זיך פאָרְעָנְטְּפָעָרט — דאס הייסט מען זויל זיך נישט לאָן אויס-
מאָרכָן. מיר ווילן נישט, די אַשְׁפְּנְזְּשִׁיעָ בְּאַלְעָבָטִים, די שטאט-
טאטעם זאלן אוננו מעלקן.

דער רב איז געווען און א פאָרְלָעְגָּהוּיט. ער האט געזען ווי
ס'יונְגְּוָאָרָג היצט זיך, ס'קאָקט, די עַלְתָּעָר, די מִוְשְׁבְּדִיקָע האָלְטָן
מיט, ליאָרְמָעָן. און אלץ שען וועמען? קעגן אַיְגָּעָנָע בְּרִידְרָעָר? אָן
אַחֲבָתִיְשָׂרָאֵל אָן דָּאָךְ פָּאָרְלָאָפָעָן! ער האט אַ קלָּאָפָע געטן אָן
בעלעמער, האט אַוְיְגָּעָהוּיבָן די דִּינָעָ ביַנְעָרְדִּיקָע הענט אָן גע-
גָּאָרְגָּלָט מִוּט אַ קָּוָל פָּוּן אַ האָדוֹזָאָ.

— איר געדענטט דָּאָךְ, אָוּוּן אָונְזָעָרָע אַבָּות זענען אויס-
געשטאגען נִישְׁוֹת פָּוּן די מאָכְמָעְדָּאָנָע, האט ר' יַעֲקֹב אַלְפִּיוּמִי

*) פָּאָרְשְׁטִיעָר.

זיך געווענדערט נאך הילך צום רמבל'ם. אלס תשובה האט ד' משה
בן מיכאלן צונגשיקט צו אונזערע ברידער די „אגרטיתימן“. און
ווען זואס, האט דער רמבל'ם אין דער אפלת גערעדט? ווען ישאלס
גרויסקיט, ווען אייניקיט, ווען אהדות. און מיט אט דער אהדות,
וענן מיר טאפקע געלאנגען נאך ארץישראל. ווילט איר זיך איצט
אפריזין אין אבר? איר ווילט זיין צעישפלויטערט?
— איי, איי, דערט ער! — האט א נידריךער תימנער ווי א
קארליך, פון התפעולות צונגעליגט די פינגען צו די ליפן.
— ס'איו מתחוק מרדש! — האט א זקן געללאפט א יאסלאע
אין א יאסלאע.
— קומ, רצוזן! — האט עובדיה זיך געלאות צו דער טיד —
דיין איש איז גערעכט.
— ווער איז גערעכט?
— מול איז גערעכט! מיט די אלטער איזולען זועט מען גארַ
ニישט נישט אויפטונג.
— טאפקע נישט — האט סעדיה זיך נאכגעשלעפט — מען
האט זיין שוין אָרוֹנְטֶרְגָּדְרִיָּט די שפֿלְעָן, די שעפסן.
די ערחה עלטערע תימנער, זואס האבן מיט א רגע צוריכ זיך
געהאט מיטגעהייצט מיטן יוננווארג, ווענן איצט גשווען אפגען
סילט. דעם רבעם פאר ווערטער האבן אונגייאנט א יראתיחביב. זיין
האבן אים אָרוֹמְגָּרְגְּנָךְ ווי א זויטן משולח. זיין האבן אונגען
סוואלן פונם רבם לומדות, פון יעדן ואדרט זונען און זיך געמאכט
ニישט זענדריך, ווי ס'יונטוארגן בראש מיט רצונען, עובדיהו און
סעדיהו מאכן זיך ארויס פון שוֹל.

אָלֶף-בְּ-הַ-בָּאֵל

האט אונגעקלאלטן איין דער רעכטער טיר. ריחות פון אדרעקטאלאוֹן האבען זיך געטראגן איבער דרי מערפּ, ווען רות האט געעפּטן די קאַרְדָּאַרטִיטֶר. זי איין אַראָפּ מײַט אַיִּין שׂוּוּם. אַוּפּן ערְשָׁתָן נָאָרָן אַיז זו שְׂמִינִין גַּעֲלֵבִין. זי האט אַקְוּעַטְשָׁן גַּעַטְוּן דעם עַלְקָטְרִישָׁן אָוּטָאָמָּטָן. סָאַיז גַּעוֹזָרָן לִיכְטִיסָּק. רות האט אַנְגָּעַלְאָטָן איין דער רעכטער טיר.

תורפה ?

— איזון ווילע, רותעתשנא — האט פון אונשוועניך זיך גע —
זערט א דיו צפיעישטשטט קול, באלאד דערנאנך א פאר שירוט אויף
צייע אפזאַסן, און און דער אפנער טיר האט זיך געשטעטלט א
מיזיד היך, ווילדייך זיך א יונגע פאלמע. — ביטט נאָר נישט אַנ-
8

— מײַן מאָרקייז אַסטעום צי אַיך אַרוֹפְּ אַפְּלוּ אַין דער
געַצְטָעֶר רְגָנֶר, אָוּן דָּו, ווּעַסְטָמוּ טָקָע וַיּוֹן הַוִּינֶּט אַ יְהוּדִית?
— סְפֻּוּעַט מִיר פָּאָסָן? — חֲאַט הַדְּחָתָה גַּעֲזָרָת אַזְוִיפְּ רָותָם
נוּשָׂטִימָנוּג אָוּן אָיִן דָּעֵר אַמְּטוֹן גַּעֲזָרָת,
וַיְשַׁמְּתַחְתְּ אַזְוִיפְּ רָותָם פָּאָגָנִינְט אַיד
וַיְשַׁמְּתַחְתְּ אַזְוִיפְּ רָותָם פָּאָגָנִינְט אַיד, “מַאֲרָקוֹן” אוּתָה דַּי יְהוּדִיתִישׁ
לְיִודָּעָה.

— ווועט נאך וווען די תלאכיבער פורויס-קענען! — חאה
יזות, דאס פונגגעוואצט בע פון חישון, קיילעכידס און אונגעשטעאט
וווי א לומט-בפאל און זיך צעריגן — ווועט אויפן מאקס-ז'באל אלע
אונערנוין. א שאר, ווואס מען האט אפנעהשט דאס קליפורן א פוי-
דום-מלכת. ואאלסט געווען די ערשות קאנדראומטען!

ויענין וו' או א פְּרָבּוֹ נַאֲרָנוֹ אֶוֹ אַסְטְּרָמוֹן — מִיּוֹנְסְּטָם עַמְּסָ אַוְפְּרִיךְטִיקָ? — חָאַט הַדְּמָה גַּעֲרָעֶט צָו רָוּתָן;

— קעננטט מיד נאך נישט, חביבה ליע? פארוואם זאל אויד

ニישט מיינען אויפריבטיק? און וווען איך האט דיין פיגור, וואלט
איך זיך נישט איבערגענומען?
— טרייב נישט איבעל, רות — האט חרומה געטהייטט איר
חברטע — נישט אלע מענער גוסטירן איזן שלאנשע ליניעס. דיין
אבראַשא האט דזוקא ליב דיקע מויידליך.
— קענטט איזם, אבראַשא? — האבן בי רותן אויפגעוויכטן
די אויסגעשטאטבע בעקלען — אוי טאנצט ער, מאמעלען האסן
עהונן ווי ער דרייט זיך איזן א „קאריאקס“?
— גוט, גוט, רותעטשען. איזט מו און דיין מארקיז איזן קומ
אראָפ. אונזער קאמפאניע ווארט שוויי,, מאגראָפ"י''.
— ווער דו איך פאָרטיק! — איז רות אַרְיִוְנְגָּלְאָפּ אַבְּעָר
די טראָפ. זי איז אַרְיִוְן צו זיך איזן צימער. זי האט לייכט זעטראָפּ.
ニישט קיון צימער איז דאס געווען, נאָר אָן אַרְיִוְנְגָּלְאָפּ אַבְּעָר.
אַהֲלָב טוֹז פָּלְיוֹרָטָע קְלִיְדָלָעָךְ אַנְגָּעוֹוָאָרְפּן אַוְיָף דער
סָפָּעָ. אַוְיָף טִיש — בְּלוֹקָעָם, שְׁלִיְלָעָן, סָפָּאָרְדָּעָם. אַיְמָיִטְן
צִימָעָ זַלְבְּשָׁרְנָעָ לְעַטְשָׁלָעָךְ. פָּנָטָאָפָּלָעָם פָּוֹן שְׁלָאָנְגָּלְעָדָרָעָ. רות
האָט דּוֹרְכָּעָפִירָט מֵיטָן די הענט אוּפְּעָרָן טְוָאָלָעָט — שְׁפִינְגָּן,
פָּאָרוֹקָן, לְוִינְצָאָקָאָרָעָ, דִּינְגָּעָן, שְׁאָכְלָלָעָךְ פְּוֹדָרָה, קְרָעָלָן —
אלְזָהָט גַּעַזְאָרָט זַי זַאָל עַמְּ דּוֹרְכָּעָפִירָטָן, אַנְגָּעָסָטָן אַוְיָף זַדָּ
איַיְמָן נַאֲךְ סְ'אָנְדָּעָרָעָ. רות האָט דָּאָס צוּמָּאָל גַּשְׁתָּאָנְגָּרָהָט. זַי
האָט גַּעַפְּנָט די שאָפָּעָ אָן אַנְפָּרָעָטָעָר מַאֲרָקִיזָאָטָטָים הָאָט
אַגְּלָאָגָּז גַּעַטָּוּן פָּאָר די אַוְיָפָּן... אָן בעט זַי האָט זַדָּ גַּעַנוּמָעָן
אוּסְטָוּן, האָט זַי דּוֹרְוֹוִיל אַדרְיוֹ גַּעַטָּוּן דָּעָם רַאֲדִיאָ. פָּוֹן פְּרִיְּדָ
אָן טָאָרְגָּעָנְקִיְּטָה האָט זַי גַּעַפְּרִירָט דָּעָם וַאֲרִיאָקְנָאָפּ פָּוֹן אַיְזָן
וּוְעַטְסָטָאָצִיעָ אַוְיָף דָּעָר אַזְוִיְּטָעָר. סְ'הָאָט זַיךְ גַּעַחְעָרָת דָּא אָז
אַפְּרָעָעָ פָּוֹן מַיְלָאָנָּא, דָּא אַצְיְגָיְנְגָּרְגָּזְאָנָּגָּ פָּוֹן בְּוּדָאָפְּשָׁתָה. לְיִיכְ
טָעָ פְּרָאָנְצָוִיזָיְשָׁעָ קוֹפְּלָעָטָן. אָן אַרְאָפְּיִשְׁעָרָ טָאָנָגָּאָ פְּגָלִיְּטָמָּוּת
קְרָעָבָּזָן אָן גַּעַקְרִיוֹלְטָעָ טָעָנָעָר — אָן אַנְזָאָגָּ, אָן דִּי מַעַלְאָדָרָע
גַּעַוְנָעָן בַּי דִּי שְׁטִילָעָ בְּרָעָנָן פָּוֹן נִילָּ.

רות האָט אוּפְּגָּעָפְּרָאָלָט דָּאָס פְּעַמְטָאָדָרָ פָּוֹן דָּעָר טְרָאָסָעָ,
דָּעָגָנָאָךְ דִּי קָאָרִידָאָרְטָיְרָ. וּאָס מַעְרְ לְוֶפְּטָן סְ'אָל

ארויסטריבן די שארפע פארטיזאניות, וואם שפּוֹרֶן זי אָן אָן
מאכן שועדר די גליידער. דער אוננט האט זיך געשטעפט דורך אלע
עהנעונגגען, ס'האט זיך געשטרט זאלע. אונטן אין הויף האט דער
נאענטער רוייש פון די ימיכוואליעס געפאטשט איבער די עטלעכע
עקליפטס-ביבער, ווי האט זיך אַרומגעקוקט. אַ מידליך לעבן,
אַ חלום ווערט אַוְסְגַּוּנְדָּן דורךןיאָ. אָן היינט אַ מאָרְקִיז וועט
זיך וועגן. לאקייען וועלן אַיר נאָכְנִין. זיך וועט אַריבערטרעטען אָין
אָן אנדרער וועלט. מעג זיין אַיָּין אָונְטָן, אַיָּין שעה, אַבער זיך וועט
אוועשטעלן אַ כוּיְר צוּוּשָׁן דעם דראָונְדִּין מומל אָן דער אַיר
געגער לְיִדְקִיט.

אַ מידליך, וואם קומט פון צְהֻפֵּל ווּוּלְטָאָג, אַיְזָן רותן באָפָּאָן;
אַזְוִיפֵּל גְּרוּיְקִיט, אַזְוִיפֵּל טְרוּיְעָר אָין יְעָדָן מַעֲתִילָעָט אָן אַיצְטָן?
אוועש מיטן בענשלעניש, אוועש מיט די ברוּוּ - שְׂרִיבָן צוּ טָאָטָעָי
מאָמע, וואם וואָרטן ערנְגִּיעַ אַינְמָן לִיטְוּשָׁן שְׁטָעָטָל. דער דָּופּ צוּ
דער נאָס האט אָין אַיר צַעְקָאָכְטָן די אַדְעָרָן. אָן די פִּיס, די הענט,
די גַּאנְצָע פִּינְגָּר אַיְזָן גַּעוֹאָרָן ווּקְלִידְסְּעָר ...

דער מאָרְקִיז-סְּאָטְטִים אַיְזָן שְׁוֹן גַּעֲוָעָן אוּפָּאָר. ערשות
אייצְט האט זיך געשטעטלט פָּאָרָן שְׁפִּיגָּל אַנְצְּזָמָעָסְטָן די גְּרוּיָע
לאָקְּן-פָּאָרָקָע. זיך האט זיך באָטָרָאָכְט. אָן מִיטָּאָמָּאָל האט אַ לְּיִכְּבָּר
טער גְּרוּמָאָס זיך גְּעַקְּנוּטָשָׁט אָין די מְוִילְיוֹןְקָלָעָן. פָּאָרָוָאָס עַפְּעָם
האט זיך גְּעַרְגָּרָה פָּאָר אַ מִּאָרְקִיז? פָּאָרָוָאָס טָאָקָע נִישְׁטָן
פָּאָר רֹת אַלְיְוִין? די רֹת פון די צִוְּתָן פון די שׂוֹפְּטִים, זְוָעָן זיך האט
איָן דער נאָכְט זיך גַּעֲלוּגָּט צְוֹפּוֹסְטָן דעם רִיכְכָּן בּוּעָן.

אוּן בּוּשָׁא אַיְזָן גַּעֲוָעָן אַ שיְנָעָר, שְׁטָאָרָקָעָר מָאָן. ער האט זיך
אַיבְּרָעָנְטוּשָׁט אָין פְּרִימְאָרָן. ער האט זיך נִישְׁט אַפְּגָּעָטְרִיבָּן, נָאָר
גַּערְעָדָט צוּ אַיר ווּוּבְּכָעָרָיְד:

— רֹת, מִיָּן רֹת, כְּבִין נִישְׁט ווּוְרָט, די ווּאָרָעָמְקִיּוֹט פון
דיָן יוֹנָג לְיִוָּב זָאָל אַנְגְּלִיעָן מִינְעָן פּוֹס. אָט די זָאָנָעָן אָרוֹם ווָאָם
דוּ וּסְטָם, אָט די גָּאָרָפָן תְּבָאָה אוּפָּאָר גְּעַדְעָר. אָפִילָו מִיָּן
איָינָן גַּעֲצָעָלָט, ווּטָמָן אַיְצָט אַן דָּיר גַּעֲהָעָרָן.

וּוְינְט אָן זָוָן האָבָן זיך גַּעֲלָגָעָר צְוֹנְגָּעָטָט די אַרְעָמָעָרָוָת.
אוּן בּוּזָע האט אוּפָּאָר זָיָן גַּעֲלָגָעָר צְוֹנְגָּעָטָט די אַרְעָמָעָרָוָת.

מען האט אַמְגָעֶלְאָפֶט אֵין טוֹר. רות האט זיך אַטְרִיטֶל גַעֲטוֹן.
זַי הַאָט אַרְוִיסְגָּלְיוֹגֶט דַי לְוִפְנֵי-פְּאָמָּדָע אָוּן גַעֲלָפֶטֶן עַפְעַנְעָן.
סְאַיּוֹ גַעֲשְׁטָאָנָעָן הַדָּסָה — אַ פְּאָרְטִיקָעַ יְהוּדִית, גַּאֲלָדְבָּאָר
זַוְיְמָטָע קְלִיּוֹדָעָר, גַעֲשְׁנוּרְטָעַ סְאַנְדָּאָלָן, דַעֲרַ פָּאָפֶגֶת גַעֲרָאָלָט, גַעֲפָאָלְיָעָט
אָוּן גַעֲטְרוּעָמֶט וּוּ בַיּוֹ אַ פְּאָרְצִיכִיטִיקָעַ מְלָפֶחֶת. אַיְבָּרָעַן הַאָלָן שְׂוּעוּרָעָ
רָעַ בְּוַיְשָׁנָן קְרָעָלָן פָּוֹן בּוֹרְשָׁטָן אָוּן פְּעַרְלָמְוֹטֶשֶׁר, הַאָגָּנוּ וְלַבְּעָרָעָ
אוּוְיְדָרְגָּנָעָן. אַפְּילָו מִיטַ אַשְׁוּעָרָד אַיּוֹ זַי גַעֲוָעָן בְּאַוּאָפָּנָט. סְחָאָט
אַיר נָאָר גַעֲפָלָט אֵין הַאָנְטַ הַאֲלָאָפְּרָנָעָסָעָס אַפְּנָשְׁנִיםְעָנָעָרָקָפֶט.

רֹות אַיּוֹ אַוְיְפְּגָעָשְׁפְּרוֹגָעָן אָן אַיְבָּרָאָשָׁטָעָן:

— זַעַסְטַ דַּאָךְ אָוִוָס וּוּ אַ שְׁפָאְנִישָׁעַ קְרִיגְעָרִוָן.

— אָוּן דַו — וּוּ לְוַהְוָוָס דַעַר עַצְמָנְטָעָר! — הַאָט הַדָּסָה בָּאָ
טְרָאָכָט אַיר חַבְּרָטָע.

רֹות הַאָט מַעַרְטָיָן אֵין רָגָע נִישְׁתַט גַעֲוָאָרָט. זַי הַאָט גַעֲנוּמָעָ
אַ הַוּבָן שְׁטָאָק מִיטַ גַלְעָלָעָךְ אָוּן בְּיִידָע בְּאַלְדָּאָמָעָן מִיטַ שְׁוֹאָרָצָעָ
מַאְסָקָעָס אַוּוֹפַ וְדַי אַוְיָנָן הַאָבָּן זַיךְ גַעֲלָאָזָט צָום אַרְוִיסְפָּאָנָגָן.

— קוּם, הַאֲלָאָפְּרָנָעָסָעָס מַעְרָדָעָרִוָן.

— כְּנַיּוֹ, פְּרָאַנְצְּזִוְיְוִישָׁר בְּאַרְבָּאָרִ!

מִיטַ אַקְוּוּטְשָׁרְיוֹ הַאָבָּן דַי מִידָלָעָךְ זַיךְ אַרְאָפְּנָעָלָאָזָט פָוֹן
די טְרָעָפֶט.

די בְּרִוְיָטָע אַלְעָנְבִּירְגָּאָס אַיּוֹ נִישְׁתַט גַעֲוָעָן דּוּרְכְּצָוָיָן. אֵין דַי
וְאָגָן הַוִּיכָע הַאָלָאָץ — מַוְיְעָדָן מִיטַ אַוְיְסְגָּלְמָעָן מְגִילָה — הַעַלְדָּן:
אַחֲשָׁרוֹשׁ אַוְיָפַן הַיְסְבִּיבָט, חַמְן אַוּוֹפַ דַעַר תַּלְוָה. דַוְרָךְ דַי טְוִיעָרָן
וּוּ דַוְרָךְ מְוֻגָּלָן, הַאָבָּן גַעֲצָוָגָן שְׁעָרָנָגָעָס פּוּרִים-שְׁפִילָעָס. פָוֹן
צָלָע וַיּוֹתֵן הַאָבָּן מַעְמָנָעָס זַיִוַי אַרְוּמָעָרִינְגָּאָט. דַעַר עַולְמָה הַאָט גַעֲרָ
פּוּוֹאָלְדָשָׁוּעָט פָוֹן פְּרִוְיד. מַעַן הַאָט דַי מַאְסָקָעָס בְּאַוּוֹאָרָפָן מִיטַ
קָאָנְפָעָטִי. קְלִיוּנוֹחָרָגְהָאָט וּוּמְכַבֵּד גַעֲוָעָן מִיטַ שְׁוֹסְ-פְּלוּוּוֹרָה. אָוּן
דַעַר טְוָמֵל הַאָט אַיּוֹ גַעֲוָעָטָם, אַיּוֹ נְלִיךְ פְּאָרְטְוִיפֶט.

אַ פְּלִוְיְצָקָעָר זַיךְ מִיטַ אַקְאָנְטִיקָעָר, שְׁוֹאָרְצָעָר אַחֲשָׁרוֹשׁ
בָּאָרָד, וּוּאָס אַיּוֹ גַעֲשְׁטָאָנָעָן אַנְגָּעָשְׁפָּאָרָט אַוּוֹפַ אַ שְׁטִינְגָּרָנָעָם בְּאָרָיָ
קָאָן, הַאָט אַרְיוֹנָנָעָטָעָט אֵין זַיּוֹן שְׁכָנוֹ, אַ גַעֲלָטָן יְנָגָעָרָי
מִאָן:

— נו, מלך? אין חוויל-ארץ זאנט מען: פורום איז קיין יומ-טוב
און קדרת קיין קרענט, הא? און דא? פורום איז טאכען אן אמתעד
יומ-טוב און שדחת — א נוטע מאלאלדייע...

אויף די אַנגגעפֿרָאַפְּטוּן מֶרְאָטוֹרָן זענען געפֿאַלְן קָאַלִּירְטוּ
פְּרָאַזְשָׁעַקְטָּאָרָן, אַיבָּעָר די מוּעָהן לְוִיכְטִינְגָּאָלְן, אַין דָּעָר לְוִיפְּטָ
עַשְׁפֵּרִיצְמָעָ פִּיעָרָן פָּוּן אַוְפְּנָעָרְדִּיסְטָּעָן וְאַקְעָטָעָם. דָּא אָוּן וְאַרְתָּ
אַ פְּלוּוּעָרִישְׁטִיטָרִי וְוּי אַסְּקָאנְגָּאָרָע. אָוּן דָּאָם פְּאַרְמָאַסְּקָוּרְטוּתָן
אַבְּיב הָאָט אַוְיסְגָּעָעָן וְוּי שָׂוֹזְנְחִיבָּה.

רוֹת מִיט הָדוֹתָהן הָאָבָּן זַיְד גַּעֲמָוּפְּטָן. אויף טְרוּיט אָוּן שְׁרוּט
הָאָבָּן זַיְד אַנְגָּעָטְרָאָפְּן אויף קָאַפְּיטָאָגָּעָן, מַאַהְאָרָאַזְוּשָׁעָם אָוּן
עַטְיָאַפְּיָשָׁע פְּרָוּנְצָן. דָּעָר בְּלִישְׁטָעָ פָּוּן נַאֲלָדָעָן מַוְנָּרוּן, דָּעָר וְלָאָגָּז
פָּוּן זַיְדָעָן טְרוֹבָּאָגָּעָן אָוּן גַּעֲשְׁטָרְיוּפְּטָן סְוָטָאָגָּעָן הָאָט זַיְד גַּעַנְעָלָמָעָן
זַוְאָרָפְּן אַיְן די אָוִינְגָּן. בִּי רְוָתָן הָאָט סְחָאָרָץ גַּעַנְמָעָן הָאַסְטִיקָּעָר
סְלָאָפְּן, סְאיְגָּעָנָעָ בְּלָוְט הָאָט סְחָאָרָץ גַּעַפְּרָוּנְגָּה, צַיְיָ פָּוּן
וְוִילְדָעָר בְּעַנְקָנוּשָׁן, נַאֲרָן וְוּי הָאָט שְׁטָאָרָק גַּעַוּאָלָט אַיְצָט בְּאַגְּעָגָעָן
אַפְּרָאַשָּׁעָן אַיְן אַ זַּיְדָעָר מַאַהְאָרָאַזְוּשָׁאָ-אַפְּאָעָיָן. שְׁטָנְדִּישָׁק טְרַעְפְּטָן
זַיְאִים אַיְן די אַרְבָּעָטָס-בְּגָדִים, אַיבָּעָר די הָאַרְקִיעָן נַאֲקָעָטָעָ פָּט —
קוֹרְצָעָ הָאַקְיָהָוִזָּן, אַרְוּם לִיְּבָ — אַחַמְדָלָן אַן אַרְבָּל. אַזְוּי מַרְאָנְט
עַר צִיגְּלָ אַוְיפְּן בְּנָן. אַזְוּי בְּאַגְּעָנָט עַר זַיְד מִיט מִידְלָעָר. רְוָת
הָאָט אוֹיף אַיְן וְוִילְעָ פְּאַרְגָּעָסָן אַן אַפְּרָאַשָּׁעָן אַרְעָמְקָיָה, אַן אַיְדָ
אַיְוָגָעָנָעָם עַלְנָה. סְחָאָרָץ זַיְדָעָן גַּעַמְגָעָרָטָרָט דָּאָם, וְוּאָס אַפְּרָאַשָּׁא
הָאָט צַוְּגָעָזָגָט זַיְד אַפְּצָוּזָאָרָטָן בְּיָוּם, וְמַאְנָאָשָׁבָיִי-טְעַטָּאַטָּעָר. וּוּט עַר
קְוּמָעָן?

רוֹת הָאָט מַעְשָׁה — פְּאַוּוּאַלְיָעָר גַּעַנְמָעָן הָדוֹתָהן אַוְנְטָעָרָן אַרְעָם
אוּן בְּיוֹדָע מִידְלָעָד הָאָבָּן גַּעַשְׁפִּירִוּת וְוּי אוֹוף שְׁמָאַלְצָן. מִיטָּמָאָל
הָאָט הָדוֹתָה דֻּעָרְשָׁפִּירְט אַן לְוִיכְטָן צִיפְּ פָּאָרָן אַפְּטָל, חִינְטָרְזוּוּלְעָכָן

זענען געפֿאַלְן שְׁטִימָעָן:

— אַ צְוּנוּנְעָרְיוֹן?

— אַ שְׁפָאַנְיָעְרָיוֹן?

הָדוֹתָה הָאָט זַיְד אַוְיָגָעָהָרִוּת אַ נִּיְּגָעָדָקָע גַּעַנְגָּפְּטָן פָּוּן וְוָאנָעָן
די שְׁטִים קְוּמָט.

אַ בְּיַנְעָזָעָר מַאְנָדָאָרָין מִיט אַ צָּאָפְּ וְוּי אַ חִינְטִישָׁעָר יוֹוִילָן.

האט פָּרְלִינֶט דַּי הַעֲנָט וּוֹ אַ גַּעֲלָעַט אַוִּיפָּן הַאֲרָצָן אֵין זֶיך
פָּרְנִינֶט בֵּין צַו דַּי קְנִיעָן:

— סָאַלּוֹטָא טַעַנְיָאַרְנוֹןָא!

בײַדְעַ מִירְדְּלָעַד האָבָן זֶיך צַעַלְאַכְטָמָן מִיטָּה גַּעֲלָעַטָּר פָּון קְיָאַלְן
דַּיקָע סִינְדָּרָעַ. בָּאַלְדָּה האָבָן זֶיך אוּפְּנָעַצְיָאַטָּרָם. האָרטָט פָּאָר דַּי מִיטָּה
הָאָט אוּפְּנָעַרוֹיסָן אַ וְאַקְעָטָמָן מִיטָּה דַּעַר הַזְּשָׁעָרָיו פָּון אַ שְׂוָאַפְּנָעַלְן,
אוֹן פָּאַרְבִּיקָעַ פִּיעָרָן וּוֹ צַעַשְׁפָּרוֹנָגָעָן דַּעַנְבּוֹגָגָןָס האָבָן זֶיך צַעַלְן
שָׁאַטָּן אֵין דַּעַר לְזָפָט.

רוֹתָהָן האָט אַיְנוֹנָעַצְוָן אַוְוָן זֶיך דַּי נְרוּוּעַ, גַּעֲלָעַטָּעַ וּזְקָלָעַ
הַזְּוּזָן, האָט פָּעַטָּעַ צַוְּגָעַדְקָוָתָהָן הַדְּשָׁהָן. סְאַ�ו זֶיך אַנְמָעָן גַּעֲקָרָן
מַעַן אַ חְוִיכָעַרְןָאָרְן, גַּעֲפָאַנְצָעָרָט אַוְן פָּאָוָאַפְּנָטָן וּוֹ חְרָבוֹנָתָה. רָוָתָהָן
הָאָט זֶיך אַיְנוֹנָעַקְוָסָטָה. דַּעַר פָּרָנָעַז האָט גַּעֲפָלוֹצָט מִיטָּה דַּי אַוְגָן וּוֹ
אַ פִּישְׁוֹפְּ-מַאֲכָשָׁעָ, שְׁטוּמָעָרְהָיָתָה צַוְּגָעָאנָטָה גַּעֲהָיְמָעָ אַוְצָרוֹתָה, גַּעַנְעָלָמָה
רוֹפָּן אֵין אַ מְלָכָותָה, וּוֹאָט צִיטָה זֶיך פָּון חְוָרוּ בֵּין פּוֹשָׁ.

זֶיך וּעְנָעָן צַוְּגָעַקְוָמָעָן צָוָם „מְאַנְרָאַפְּיָי“-טַעַטָּעָה. אַפְּגָאַקְיָוָטָעָה
אוּפְּטָאַמְּאַבְּיָוָן האָבָן זֶיך גַּעֲשָׁטָעָלָט פָּאָרָן אַרְיוֹנָגָגָןָה. אַיְנוֹוְיָשָׁעָ פָּאָרָן
שִׁירָן, בָּאַרְאָנָעָטָעָם, מַעַקְסִיקָאַנְעָרָן וּעְנָעָן אַוְסָגָעַשְׁטָיָגָן, לְאַזְגְּדִיקָעָ זֶיך
אַיְבָּרָדָיָרָפְּטָעָמָה. בַּיְדָעָ מִירְדְּלָעַד זֶעֱגָן
נַּאֲסְנוּמָאַנְגָּעָן.

פָּאָר דַּי בָּאַקְלָעַפְּטָעָ טַעַטָּשָׁר טַוְיָעָןָהָן האָבָן פּוֹרִים שְׁפִילְעָרָטָם
גַּעֲרִיםָן דִּינָאָמִיטָה, קְלִינוֹוָאָרָגָה האָבָן גַּעַלְאָזָטָן נְדָאָגָרָטָם, רְעוּאַלְוָעָדָן
אֵין גַּאנְגָן. אוֹן אֵין דַּעַר מִיטָּה האָט גַּעֲרוֹיְשָׁתָה דָּאָט זֶידָנָטָם פָּון פְּרוּעָן.
מַאֲסָלָעָם אוֹן קָאַסְטִוּמָעָן.

בַּיְיָ רָוָתָהָן האָבָן דַּי אַוְגָן זֶיך גַּעַוּוֹעַרְפְּלָטָה. אַלְזָ אֵין אַיְדָה האָט
גַּעַוּכָטָ אַבְּרָאַשָּׁעָן. צְוּוִישָׁן דַּי לְיֻכְּטִיסְוָגָאָלָן, צְוּוִישָׁן דַּי פְּרָאַזְעָמָה
טָאָרָן. וּוֹ הָאָט עַר זֶיך פָּאַרְשָׁטָעַקְמָה? וּוֹלָ עַד זֶיך אַיְבָּרָדָאַשָּׁן? וּוֹעַט
עַר סּוֹמָשָׁן וּוֹ אַ פְּרִינְגָּזָן וּוֹ אַ רְוִיבָּרָעָן?

אַ בְּלִיאָ פָּון חִינְמָן, אַ בְּלִיאָ פָּון פָּאָרָהָן — אוֹן חְדָשָׁה אַיְוָן מַעַרְךָ
נִישְׁטָה גַּעַוּעָן לְעַבְּן אַיְרָה. רָוָתָהָן האָט בָּאַמְעָרָקָט צְוּוִישָׁן דַּי קָאַלְאָגָנָעָם,
זֶיך זֶיך זֶיך גַּעַלְאָזָטָה נְאָרָךְ אַ נְרוּפָעָ „מַעַקְסִיקָאַנְעָרָן“, זֶיך זֶיך זֶיך
זֶיך מִיטָּה גַּעֲהָיְמָעָ צִיְבָנָס אַיְנוֹנָעַלְאָרָהָן. האָט הַדְּמָה שְׁוֹיָן אַוְיָדָקְפָּגָעָן

זוכט איר קאמפאניעע? זי ורטט פארברענגען אוימן מאסק-רבאל?
אוון זי, רות?

א הוייכער פערמיישער שאך, פון קאָפּ בוֹ פִּים געציינט אַין
אַטְּזָס אָמֵן אַין נָאָלֶר, אוּפּ דַּי אָוָוִינֶן אֲשֻׁוָּאָרְצָעַ מַאְסָפָע — הָאָט
וַיֵּךְ גַּעַשְׂטָעַלְתְּ פָּאָרְדָּוָן וַיֵּוּ אֲשֻׁוָּאָרְצִיךְ-יִנְסְּטָלְעָר. הַיְנָטָעָר אַיִם,
אַיְבָּעָר דַּי בְּרוּיטָע טַרְעָפּ — אֲסּוּוּיטָע דִּינְגָּעָר. נָאָךְ דַּעַר שְׂטוּפְּקִיּוּט
אַיִן נָאָגָּנֶג, נָאָכָּן שָׁאָקָּל פָּוּן קָאָפּ, הָאָטְּ רֹות דַּעַרְקָעָנֶט אַיִם פָּעָרָט —
אַנְּ אֲחַשְׁוֹרֹוש. צַי פָּוּן שְׁרָעָק, צַי פָּוּן פְּרִיד, רֹות הָאָטְּ מִיטָּאָמָּאָל
אוּסְּנָעָשְׁרִיגָּן. ס'הָאָט גַּעַשְׂוִינְדָּלָט. אַלְעַ חֹשִׁים הָאָבָּן אַיְנָגָעָרָעָט,
אוֹ דַּעַר פָּאָרְשָׁטָעַלְטָעָר אַיְן אַבְּרָאַשָּׁא.

אֲחַשְׁוֹרֹosh הָאָטְּ אוּסְּנָעָשְׁרִיגָּט צַי אִירָעָ לְיָפָן זַיְן נָאָלָן
שְׁטָעַקְעַלְעָ אַזְּן רֹות — נִישְׁתְּ רֹות, נָאָר אַסְתָּר — אֲ גַּעַהָאָרְכּוֹאָמָּעָ
אוֹ נָאָכְנָעָנָנָגָן אַיִן זַיְן קָעְנִיגְרִיךְ.

אַ דְּבָרִים

אֲרוֹם דָּרוֹיִ בְּיוֹנָכֶט, וּוֹעֵן אֵין טְבָרִיהּ הָאָט נָאָךְ גַּעֲמְפּוֹלֶט,
הָאָט דָּעֵר אַלְטָעֵר אַדְּוֹק, אַ טְּלִיתִימְהַעֲמְלָעֶר, זִיךְ אַיְבָּרְגָּעָוּקָט.
שַׁר הָאָט גַּעֲפָנֶט דָּאָס שְׁמַאְלָעַ פְּעַנְסְטָעֵרֶל פּוֹנֶם אַלְקָעָרֶל, אָוֹן פּוֹנְקָט
וּוֹ נָחַ פּוֹן דָּעֵר תִּיבָּה, גַּעֲוָאָלֶט אַ קּוֹק טָזָן, צִי דִּי פָּאָרְפְּלִיאִצְׂוָנֶג
שְׁטָעָלֶט זִיךְ אָפֶן.

צְדוֹס הָאָט דָּעֵם מְקוּם נִישְׁתַּחַת דָּעַרְקָעֵנֶט — טְבָרִיהּ וּוּעָרֶט דָּעָה
סְמוֹנְקָעֶן — פּוֹן דִּי בְּעָרָגְן הַאָבָּן גַּעֲנָאָסֶן טִיכָּן. דִּי גַּעֲמָלָעֶךְ, דִּי הַיּוֹ
זָעָר, הַאָבָּן גַּעֲוִיקָט אִין שְׁלִוּוֹן וּוּאַסְטָעֶר, וּוֹיְ מַעַן וּוּאָלֶט זִיךְ אַונְטָעָרֶד
גַּעֲשָׂוּעָנְקָעֶן. וּוֹ אָז אַרְאָפְּנָעָרְיָסְעָנֶר לְאָדָּרֶן, וּוֹ אַ צְעָנוּמָעָן דָּעָבֶל,
הָאָט אַרְיִינְגְּנָעָבְּלִיּוּפְּעָט מַוְּתִּ צְעָבָרָם. אַפְּיָלוֹ דִּי הַוְּלָעָצְרָנָעַ שָׁוֹל אַנְטָרֶ
לְעָגָן הָאָט גַּעֲשָׂוּמָעָן וּוֹ אָז אַפְּנָעָבָוָהָן שִׁיפְּלָן. אָוִיס שְׁרָעָק, צִי
גַּאַט שְׁקָט נִשְׁתַּחַט אַ צְוּוֹיָט מַאְלָא אַ מְבּוֹל אַוּוֹת דָּעֵר עָהָד, הָאָט דָּעֵר
אַלְטָעֵר זִיךְ צְוּוֹעָמָאָכֶט דָּאָס פְּעַנְסְטָעֶר.

אֵין דָּעֵר פְּיִינְסְטָעֶר אַיְזָה עָרָאִין אֵין דִּי לְאָטָשָׁן, אַרְוּמָגָעֶ
סְּאָרְטָלֶט דִּי קָאָפְּאָטָעֶן אָוֹן אַנְגָּעָזָוָהָן דָּאָס נְאָפְּטָלְעָמָפֶל.
סְּעַרְשָׁטָעֶן הָאָט עָרֶגֶת גַּעֲפָנֶט דִּי צְוּוֹיָן גַּרְוִיסָעֶ קְפָּעָרָטֶם. עָרֶ
הָאָט אַרְוִיסָגָעָנוּמָעָן דִּי צְוָאָמָעָנָגְלִיּוּגָמָעָ טְּלִיתִים, אַיְזָה אַרְוִיסָגָעֶ
סְּרָאָבָן אַוּוֹת דָּעֵר לְאָמָעָר בָּאָנָס אָוֹן זִיךְ אַיְנָצִיקָוָוָיָּן אַוְיָסָגָעָרָט
אוּוֹת דָּעֵר אַוְיָבָעָרְשָׁטָעֶר פְּאַלְיָצָעֶ. וּוֹאָסָה הַכְּבָרָ פּוֹן דָּעֵר עָהָד, אַלְיָזָ
וּבְעָרָעָרָר מִיטָּה דָּעֵר סְחָוָהָה. אַיְבָּרְגָּעָר דִּי טְּלִיתִים הָאָט עָרֶגֶת
מִוּוֹזָהָת אֵין הוֹלְעָצָרָנָעַ רַעֲמָלָעֶךְ, אֵין מַעֲשָׁנָעַ רַעֲמָלָעֶךְ, סְנִיּוּפָלָעֶךְ
מִיטָּ צְיִצְׂתָּ. וּוֹעֵן עָרֶגֶת אַיְזָה פָּאָרְטִיס גַּעֲוָאָרָן מַוְּתִּ דָּעֵר אַרְבָּעָט, הָאָט
עָרֶגֶת אַרְיִינְגָּנְשָׁפְּרִיוֹזָט אֵין צְוּוֹיָטָן צִימָעָרֶל, וּוֹ דָּעֵר זָוָן וּרְחָ אַיְזָה גַּעַיְ
שְׁלָאָפֶן.

אָפְּשָׁר אָוִיס מְרוֹאָ פָּאָר דָּעֵר אַיְגָעָנָעֶר עַלְטָאָר, אָפְּשָׁר צְוָלָבֶ

דער ספנה פארן מבול — צדוק האט נישט געוואַלט בלויין מיט זיך אליזן. ער האט געועקט דעם זון, וואָס האט אין שלאָפ גע-שנאָרכט ווי אָן אַנגנעהַייצטער קעסל.

— זORTH! זORTH! דו שלאָפסט?

זORTH האט ברייט געעפנט די אוינן. באָלד האט ער זיך אַדרוי געטן מיטן הינטער-חלק אַרוֹף אָון ווּוִיטער געבראָפֿעט.

צדוק האט אִים געשטָאָרכט אָין די פְּליַיצָעַם.

— ס'אַיז אַ פְּאָרְפְּלוּיזָעַנְישׁ, זORTH, בְּווּוּיס נישט צי דַּי שְׁטוּב ווּט אַוִּיסְהַאֲלָטָן בֵּיזָן בָּאֲגִינְעָן, אָון דַּו לִינְסֶט ווי אַפְּגִירָה. אָון אָז דַּי שְׁוֹל אָיז אוּיך פְּאָרְגָּאָסָן, ווּוִיסְטוּ? זORTH! זORTH!

דער אלטער האט אַרוֹיגָעַרְעַט אַינְס זון, ווי אָין אַטוּבָּעַר ווּאנְט. פָּוּן פָּאָרְדוּס האט ער געעפָּט נָאָט, ער זאל שוּין דערלעָפָּן דעם פְּרִיאָמָּרָגָן אָון זיך אַרְיִינְגָּוָאָקָלָט צוֹרִישׁ אָין אַלְקָעָר.

ס'דְּרִיטָעַ יָאָר, ווי צדוק אָיז אָן אַלְמָן. פְּרִיעָר, בִּים ווּוִיפְּסָעָפָּן, אָיז גַּעַוּעַן מִיט ווּעַמְּעַן דָּרְכְּצָוָאָרְפָּן אַפְּאָר ווּוּרְטָעָר, אַפְּיָלוּ ווּעַן ער אָיז בִּינְאָכָּט אַוּוּקָנְעָפָּאָלָן, צי גַּעֲפִירָגָן קָאָפִי שְׁוּוִינְדָּל. מִיט פְּרָנָסָה אָיז אוּיך גַּעַוּעַן בְּעַשְׂעָר. צדוק האט געפְּרָט טְלִיתִים נָאָך צְפָת, נָאָך מְרוֹן, ווּ יְדָן, טוּרִיסְטָן, עַוְּלָהְדָּגְּלָנִיכָּעָם, הָאָבָּן אַפְּגָעָרִיכָּט דַּי הַיְּוֹלָאָרָה אַרְוּם קָבָּר פָּוּן דַּי שְׁמַעַן בָּר יְחָאִין, אָון אָיז טְבִירָה אַלְיָקָן? ווּ נָאָך אַ נִּיְּאוּסְטָנְבָּוּטָעָר הַאֲטָעָל, אַ אַכְּסָנִיה, — צדוק האט באַקְּלָאָפָּט אַלְעָ שְׁוּעָלָן מִיט בְּשֻׁעָעָמָּות. נָאָכָן ווּוִיבָּס מִוּטָּה האט אַנְגָּעָהָוּבָּן צוּ נִיְּוָן מִיט דַּעַר פּוּטָעָר אַרְאָפָּט. דַּי דַּעַרְוָאָקְּסָעָנָן זַיְן הָאָבָּן חַתּוֹמָה גַּעַחַטָּן אָון זַעַנְעָן זיך צְעָפָּאָרָן. גַּעַבְּלִיבָּן אָיז ער מִיט זORTH. אִים, דעם יְינְסָטָן, האט צדוק גַּעַוְּאָלָט אַיְבָּרְגָּעָבָּן דעם האַנְדָּל מִיט קְמִיעָות, פְּאָרְבְּרִיאָטָעָרָן דעם מסָחרָה. ער האט אַפְּיָלוּ גַּעַפְּלָאָנְט אִים צוּ שִׁיקָּן נָאָך אַכְּמָרִישׁ מִיט עַקְלָעָד אַרְיִיְשָׁרָאָל-עָרָד. זORTH האט זיך פָּוּן אַלְעָ אַפְּגָעָהָוּנָן. ער האט זיך גַּעַגְּמוּנָן חַבְּרָן מִיט „חַלוֹצִים“ אָון אָיז אַנְגָּעָהָוּנָן פָּאָר אַלְעָרָעָר אַין דַּעַר שְׁוֹלָעָ. זORTH האט זיך אַנְגָּעָהָוּבָּן סְלִידָן סְרוּץ, מְעַשְׁהָ רְיוּטָשׁ, לְעַצְמָנָם גַּעַנוּמָן אָיז אַרוּמָהָאָקָן דָּאָס שִׁיטָּעָרָעָ בְּעָרָדָל, ווי ס'וּוֹאָלָט גַּעַיְעָן זַיְלָד גְּרָאָן. אָון דַּעַר אַלְטָעָר צדוק האט זיך

ニישט פעונגגעשטעלט. ס'אַים נאָר קִשָּׁה גַּעוּעַן, אֹוֶיף ווּאַס פֿאָרָא דֶּרֶי
כִּים זַוְּן בְּזִזְקוּנִים לְקֹאָות זַיךְ.

דאָס נַאֲפְטָלְעַמְפֵּל האָט גַּעֲרוּבָעַט, גַּעֲצָוְקָט. אַיבָּעָרְן דָּאָךְ
הָאָט גַּעֲפְוִיקָט רַעֲגָן אָוּן ווּוִינְט אָוּן גַּעֲרָסְן מַיר אָוּן פַּעֲנַסְטָעַר, מִיטְּ אָ
וּוִיאַשְׁן פָּוּן ווּוְלָאָ. דָּעַר אַיְבָּעָרְגָּעַשְׂרָאַקְעָנָעָר צְדוּק האָט זַיךְ אַרְיָנִיָּ
גַּעֲזָעַט אַיְן אָ וּוִיכְן שְׁטוּלָוּ וּוּאַיְן אָ הַיסְּבָּבָעָט. דָּי מַחְשָׁבוֹת האָפָּן
אַיְם גַּעֲמָאָכָט זַיְנָקָעָן. עַר האָט זַיךְ גַּעֲנוּמָעָן דָּאַגְּנָלְעָן מִיטְּן שְׁלָאָפָּ
ニישט גַּעֲשָׁגָעָט אָוּן האָט אַיְינְגָּעַדְרִימְלָט.

וּוְעַן עַר האָט זַיךְ אַוִּיפְגָּעָבָאָפָּט אַיְזָן שְׁוִין גַּעֲרוּעָן הַעַלְעָר טָאגָן.
עַר האָט זַיךְ אַוִּיסְגָּרְבִּין דִּי אַוְינִין. שְׁטִיקְלָעָר זַוְּן וּוּ שְׁמִיכְלָעָן
הָאָפָּן גַּעֲמִינִיעָט דָּוְרָךְ דִּי לְאַרְוּן-שְׁפָאַלְמָן. צְדוּק האָט אַוִּיפְגָּעָבָאָפָּט
סְפַעַנְסָטָעַר. ס'הָאָט מַעַר נִישְׁטָעַט גַּעֲמָבָוָלָט. דָּי הַיּוֹשָׁר, פָּאַרְטְּוָנְפָּעָן
פָּוּן אַיְן דָּעַר הַעַלְעָט, הָאָפָּן זַיךְ אַוִּיפְגָּעָהְבִּין פָּוּנָם טְיִיךְ, וּוּ וְאָ
סְעַרְגָּעָוְיָקָסָן. אַיבָּעָרְן הַיְמָל זַעְגָּעָן דָּא אָוּן דָּאָרָט צְעִירָסְעָנָע
וּוְאַלְקָנָם אַפְּגָעָשְׁוּמָעָן.

פָּוּן הַיְנָטָעַר דִּי בְּרָגְן הָאָפָּן זַיךְ גַּעֲרוּסָט פִּינְסָטָעַר בְּמַאְרָעָם,
גַּעֲטָרְבִּין פָּוּן דָּעַר זַוְּן, וּוּאַס האָט זַיךְ גַּעֲלָאָוּט מִיטְּ אַ הַיּוֹצָעָנִישָׁ אַיְזָן
בָּעָר דָּעַר טְאַלְיָסָעָר טְבָרִיהָ.

פָּוּן פְּרִידְיךְ האָט צְדוּק זַיךְ אַיְינְגָּוָאָשָׁן. עַר האָט אַגְּנָעָטָוּן
טָלִילָה אָוּן תְּפִילְיָן אָוּן אַוִּישְׁגָּלְיוֹגָט אַ דָּאוּגָעָן מִיטְּ בְּרָעָן, אָוּן
וּוְעַן דָּעַר „שְׁלַחְאָשׁ“ אַיְזָן נַאֲרָק גַּעֲזָעָט אַיבָּעָרְן שְׁטָעָרָן, האָט עַר
שְׁוִין גַּעֲזָעָט דָּעַם זַוְּן.

— נָוּ זָרָח, שְׁטִי שְׁוִין אֹוֶיף. מַעַן מַעַג גּוֹמֵל פַּעֲנַטְשָׁן, זָרָח!
זָרָח האָט זַיךְ אַיְבָּעָרְגָּעָעָקָט, זַיךְ אַיְבָּעָרְגָּעָזָוָגָן. עַר האָט
אַוִּיסְגָּלְאָקָט דִּי פִּינְגָּר, דָּרְנָאָךְ האַסְטָמִיךְ אַרְאַפְּנָעָוָאָרָפָן פָּוּן זַיךְ
דִּי פָּעָרְנָעָ אָוּן זַיךְ אַוִּיפְגָּעָוָעָט אַוִּיפְגָּן בְּעַטָּלָ.

— וּוּאַס פֿאָרָא גּוֹמֵל בְּעַנְטָשָׁן, טָאַטָּעָ?

— פְּרָעָנָט וּוּאָטָם, זָרָח. קָופְּ אָרוֹיָס אַיְן דָּרוֹיָסָן. מַעַן אַיְזָן
דָּאָרָט אַפְּנָעָשָׁנִיתָן פָּוּן דָּעַר ווּוְלָטָ.

— וּוּאַס? — האָט דָּעַר זַוְּן זַיךְ גַּעֲלָאָוּט צָוָם פַּעֲנַסְטָעַר.

— וּוּי דָוּ זַעַט — האָט צְדוּק זַיךְ גַּעֲשָׁטָעַלְתָּ הַיְנָטָעַר זַיְן

פְּלוֹיְצָע — כְּהָאָפָּן נַאֲכָטָן צְיוּן אַוְינְגָּשָׁט צְוָגָעָטָן, נָעָ-

מיינט אלע שקט זיך. וווען נישט דער בטהון, וואלט איך פאר בלויו
פחד אומגעקומווען.

— דו טראכסט, טאטען, ווי דו וואלסט ערישט געטומען פון
חויז לארץ — האט דער זוּן מיט גריינשעציגונג געשמייכלט —
ביסט דאך א הינגר תושב, א יליד-תבריה, וויסט דאך, אzo יערעדט
יאר אין די רעננס מוֹן מען אויסטען פון דעם גאנט. טבריה ליגט
אין א טאל. אונז די שליווֹן, וואס לוייטן פון די בערג ארט, מזונ
ברענגן צו א פָּאַרְפְּלִיאַצְׁוֹן.

רעחסט שוין מיט מיר, „וַוִּיסְנְשָׁאָפְּט“, זוח? — האט דע
אלטער זיך געפייערט — אונז דער באַשְׁעָפֶר האט שוין דא נארֵי
ニישט וואס צו זאנגן? איז זוח, דברים בטלים. זויט דו האסט אויסֵר
געטן די קאָפְּאָטָע, איזו דיך אסּוֹר צו דערקענען!
ער איז אַרְיָהָנְגָעָרָאָכְּוֹן איז אַוְאַטָּאָוּזְּ קָאָפְּאָטָע, אַרְיָהָנְגָעָזְּוֹן
אויף די פִּסְּ אַ פָּאָרְכָּרָאָמְעָנָעְ שְׂטִוּלָה, דענָאָרְטָמִיט אַ פָּאַטְּשִׁוְילָע
זיך פָּאַרְבּוֹנְדָן דעם האָלוֹ אונז זיך אַוְיָסְגָּדְרִיטָזְׁ צָוּן:

— מאָך טוי, זוח. איך וועל דערוויל אַ סּוֹטָן אַין דְּרוֹיסָן.
צדוס האט פָּאַרְמָאָכְּטָה הִינְטָעָר זיך די חִילְעָצָרָעָנָה טִיר אַוְיָסָן
קייטל. אונז ווי ער איז נארְ אַרְאָפְּ פָּוּן דער שְׂוּעָלָ, איז ער אַרְיָהָנְגָעָזְּ
שְׂפָטוֹנְגָעָן בּוּ אַיבָּעָר די קְנִיעָן איז אַ טְוִיָּה. ער האט טְעוֹאָלָט אַרְזָוָסָן,
פָּוּן פָּאַרְלְוִיְּרָנְקִיסְּטָה גְּעוֹכָט אַן אַוְיָסְוָעָגָפְּ פָּוּן דער גְּעַזְּ אַין אַרְיָפִּיָּה
גַּעֲקָרָאָכְּוֹן אויף אַ בעָרְגָּל שְׂטִוּנָה, וואס האט גְּעַפְּוָרָט זיך דער
שְׂטָאָטְזִיבָּאָה. אויף דער אַנדְרָעָר ווּיט האָבָּן קְלִינְ�וָאָרָגָן אַרְיָהָנְגָעָזְּ
לאָוט אַין וואָסָעָר בְּרָעָטָר, בְּעַלְקָעָס אַין מִיט פְּרִידָן גַּעֲקָסָט ווי די
„שְׂיָפָן“ נִוְעָן אַיבָּעָר די יְמָעָן.

צְוַיְיָ אַרְאָפְּעָר אַוְיָסְגָּדְרִיטָזְׁ, בְּלִוְיָן אַין בְּרִיטָעָ פָּאַלְעָהָיוֹן,
די אַוְיָבָּעָרְשָׁטָעָ הַאַלְבָּעָ הַאֲדִיקָּעָ לִיְּבָעָר אַפְּגָעָדָעָט, זְעָנָעָן גַּעַשְׁתָּאָ
געַן בּוּ אַרְיָבָּעָר די קְנִיעָן אַין וואָסָעָר. זיך האָבָּן אַנְגָּעָבָאָטָן זִיְּעָרָעָ
פְּלִוְיָצָעָם בְּקוֹלִיְּסָלָות אַין פָּאָר אַין גַּעֲלָעָכָרְטָעָר מַאְרָפָעָ אַרְיָבָּעָר
גַּעַשְׁלָעָפָט יְעָדָן דְּרָכָנְיָעָר פָּוּן אַין עַל גַּעַל צָוּמָן צְוַיְיָטָן.
צדוס האט זיך נִישְׁט גַּעַלְאָזָט אַרְיָבָּעָרְטָרָאָגָן. ער אַין גַּעַנְאָגָעָן
מִיט אַ הִינְטָעָרָוָעָג, פָּאַרְזִוְכָּטָיָס גַּעַקְרָאָכְּן אַיבָּעָר לִיְּמָזְגָּרְיָפְּלָעָר,
אַרְוָם וואָסָעָרְסָטָאָזָן אַין קוּם מִיט צְרוֹת זיך דְּרָעָשְׁלָעָפָט אויף דער

הויפטַּגָּם, ווֹסְפַּחֲבֵן זִיר אַרְוִיסְגָּעָזֶן שְׂרוֹתָ חַרְבוֹעַ קְלִיּוֹטָן.
די זוּן, ווֹאָסָהָאָט צָרִיסָן כְּמַאֲרָעָס אָזָן אַפְּגַּנְעִירִינִיקָט דָעַם

הוֹמָלָה, הָאָט אַיְצָט זִיר גַּשְׁפִּינְגְּלָט אַיְן דִּי פָאַרְפְּלִיְּצְטָעָ נְאָסָן.
פָּאָרָן מַאֲרָס אַיְזָן גַּשְׁאָנָן אַזָּן אַוִּיסְגַּעַפְּעַצְטָעָר יִידָּ. בְּלוּזָה בָּאָרָד
אוֹן לְאָקָן, אַ טְּבָרִיהָעָר קְרָעָמָעָר אָזָן אַרְיוֹנְגַּעַטְעָנָהָט אַיְן צָוַיָּה הַוִּיכָּעָ
אַרְאָכְבָּעָר, אַנוּוֹיְזָנְדִּיס אַוּוֹף זַיְן חַרְבָּן — סְפָּאַרְמָנָסְעָנָה שְׁפִּיּוֹזָ
קְלִיּוֹטָל. דִּי אַרְאָכְבָּעָר הַאָבָּן גַּשְׁאָקָלָט מִיטָּ דִּי קָעָפָּ, גַּעַפְּאָכָלָט מִיטָּ
דִּי פִּינְסְטָעָר אַפְּאָיָעָם, בָּעַת אַיְן זַיְעָע אַקְּסָּלְתָּנָעוֹת, אַיְן דָעַם
טְּרִוִּיסְלָעָן מִיטָּ דִּי בָּעָרָד אַיְזָן גַּעַוּן טְּרִוִּיסָּטָם.

פָּאָרָן דִּי הַילְּצָעָרָנָה הַיּוֹדָר הַאָבָּן שְׁבָנִים גַּעַשְׁתָּעָלָט אַוְנָטָעָר דִּי
דָעַבָּעָר פָּעַסְעָר מִיטָּ קוּבָּלָעָם, דָעַר אַפְּלִוּוֹף זָאָל אַרְיוֹנִינָּעָן.

אוּוֹפָּ אַ בְּרָעָט, ווֹאָסָהָאָט גַּשְׁוּוֹמָעָן אַיְבָּעָרָן ווֹאָסָעָר, אַיְזָן
רְיִוְמְנְדִּיס, ווֹי אַמְּאָל דָעַר מַקְוּבָּל דִּי שְׁלָמָה אַלְקָאָבִּיזָן, גַּעַזְעָן אַזָּן
אַגְּנָעַפְּעַצְטָעָר זְקָן, מִיטָּ שְׁוֹוִיס אַיְבָּעָר דִּי גַּעַרְוְנְצְלָטָעָ בְּאָקָן, מִיטָּ
שְׁוֹוִיס אַיְן דִּי פְּלָעַכְתָּן בָּאָרָד. אַזָּן סְפָּאַרְמָנָשָׁת נִישְׁתָּן גַּעַי
אָרָט.

אַיְנְצִיקְוּוֹזָן הַאָבָּן פָּוֹן זַיְטִישָׁע לִיקָּעָם אַרְוִיסְשְׁפָאָצִירָט שִׁיךְ-
פְּוֹצְעָרָם מִיטָּ גַּעַפְּאָכְתָּעָן שְׁטָרוֹיְבָעַנְקָלָעָר אוּוֹפָּ דִּי אַקְּסָּלָעָן, אַיְן
דִּי הַעַנְטָעָ קְעַמְטָלָעָק מִיטָּ אַוְסְגַּעַשְׁמָעַלְטָעָ גְּלָאָזְוָן, בָּאַמְּאָדָעָם אַזָּן
בָּאַרְשָׁטָן.

אַרְאָכְבָּעָרָקָעָם אַיְן לְאַכְמָאָנָעָם ווֹי פְּלָעַדְרָמְיוֹזָן, הַאָבָּן זִיר צָעָ-
שָׁאָטָן אַיְנְמִיטָן מַאְרָתָן, אַזָּן מִיטָּ עַמְּדָרָם אַזָּן בְּלָעָן גַּעַנוּמָעָן אַוִּיסָּ-
שָׁעָפָן דִּי אַיְבָּעַרְנָעָלָאַפְּעָנָה גַּרְיבָּעָר.

צָדוֹןָן הָאָט דָּאָט אַלְעָז נִשְׁתָּן גַּעַרְטָן. אַ שָּׁאָרָן מַעָּרָ, אַ שָּׁאָרָן
וּוּוּנִיקָעָר — דִּי רְעַנְיוֹנָן ווּוּטָט פָּאַרְדִּיכָּטָן — סְאָיָן אַיְם בְּלוּזָה גַּעַי
גַּאנְגָּעָן אַיְן דָעַם, דִּי יִשְׁוֹבָה, דִּי שָׁוֹל זָאָלָן נִשְׁתָּן הַאָבָּן גַּעַלְיוֹטָן. אַ
פָּאַרְזָאַתְּגָּטָעָר אַיְזָעָר צָוְנָעָגָנָגָנָעָן צָוָא גַּעַל בִּיּוֹם כְּנָרָת, זָוְנְדִּיק
צָוְיִישָׁן דִּי דָוְרְכְּנִיעָר אַ בָּאַקְּסָּאָנָט פָּנִים.

דָעַר פְּנָרָת, גְּרוֹן אַזָּן גַּוְיִי ווֹי אַ רְעַנְצְּבָמָרָעָ, הָאָט זִיר אַיְבָּעָרָ-
גַּעַשְׁכָּטָמָעָ. אַיְבָּעָר דִּי גַּעַדְיְכָטָעָ ווּלְעָן אַ רְעַנְצְּבָמָרָעָ, שְׁטִילְשְׁטָאָנָה. קְיֻונָן לְאַדְלָעָן,
קְיֻונָן זְעַלְלִישְׁפִּיכָן. אַיְנָס קוֹוָלְלִיזְוָאָסָעָר, ווֹאָס אַיְזָן גַּעַוּן הַיּוֹם אַזָּן
שְׁוֹיְמִיקָן, ווֹי אַיְן אַ תְּמוֹזְהִימִּתָּה, הַאָבָּן זִיר גַּעַפְּאָרָן דָרְיוִי קְלִינְעָ

אראפעלע, שווארצע און דורךגעפאקענע, ווי מונקעלע פראם.
אדרוך האט זיך נישט גערידושט, וואס אין אזא קלט, באדן
זיך די שפצים אין ים. ער האט צונעשאטלט מיטן קאנט, וויסנדייך,
או זיין, ישמעאלס אייניקלעך וועט דער רוח נישט נעמען, ס'האט
זיער זידע ישמעאל אין דער מדרבר אויך פיין זיך נישט פאסטרט.
ער האט זיך געוואלט אויסטרריין, צוירקנוין. אַיְדַּמָּת צוויאַ
צעפֿלאַשְׁטְּשָׁעַטָּע בְּאַרְדְּ-שְׁפִּיצָן, ווי אַנְגְּצְוִינְגָּעָן זעגלען, אַיְם אַים
אַקְעָן גַּעֲלוּמָן.

— גוט מארגן, ר' צדוק, שווין נאכּן אַנְבִּיבּוֹס?

— וואס עפּעַס אווֹף אַיְמָאָל אַזָּא שָׁאַלָּה, יְחִיאָל?

— שלעכט, צדוק. דער מופּול האט אַנְגְּעַמְאָכְט אַחוֹתָן. די
ישיבה „תפארת בחורים“ שטיטס אַיְמָאָנְצָן פְּאַרְהָאָסָן, מען דארה
צוֹנוֹיֶפּעַמָּעַן דָּאַס יְוָנָגָוָאָרָג, מען דָּאַרְפָּאָסָט, צַי יְחִיאָל הַאַלְט אַים
פָּאָר אַ יְוָנָגָרָמָן.

— כ'מיין אַיְיָעַ זָרָח. ברעננט אַים. מײַנָּע בִּידְעַ בְּנִים אַרְדָּ
בעטן שווין פָּוּן פָּאַרְטָאָג אָן.

— גְּלִיּוֹפְּטָמִיר, יְחִיאָל, כְּחַאַבְּ אַיבָּעָר אַים אַזָּא דָעַ, ווי
אַיבָּעָרְן טַעַרְשִׁין סָולְטָאָן.

— כ'לעַדְרַע נִשְׁתַּפְּן דָּאַס עַר וּוּעַט אַפְּזָאָן —
הַאַט יְחִיאָל גַּעַשְׁמִיכְלָט — פָּאַרְט אַ מְצֻחָה-זָאָר! רַופְט אַים, צַדּוֹק.
ווען צְדוֹס וּוּאַלְט גַּעַהָאַט רַעֲדָרָה, אַנְשְׁטָאָט פִּים, וּוּאַלְט עַר גַּיִ
כָּעֵר זיך נִשְׁתַּפְּן גַּעַפְּנַט מַאֲכָן אַיְן וּוּעַג אַרְיוֹן. ער האט גַּעַטְאַפְּשָׁעַט,
צְוֹרִיס אַיבָּעָר לִיְוָנְגִירְלָעָר, אַרְבָּעָר וּאַסְּמָר סְטָאָזָן אַוְן אַיְדָעָר
ער האט זיך אַרוּמְגַעְקָוָט, אַיְזָן ער שווין גַּעַשְׁטָאַנְעָן בַּי זָוִין שְׂטִיבָן.
ער האט גַּעַוְאַלְט עַפְּנַעַן דִּי הַילְצָעַרְנָעָ טִיר. ס'איַז גַּעַוְעָן
פָּאַרְמָאָכְט. אַיבָּעָרְן קוּיטָל אַיְז גַּעַהָאַנְגָּעָן אַ שְׁלָאָם. צְוֹלִיב וּוּאָס
זָרָח האט אַזָּוִי נְוִיטִיס אַיְצָט גַּעַדְאָרְפָּט אַוּעָס, הַאַט דָּעַר אַלְטָעָר
ニישט באַנוּמָעָן. ער האט דָּאָר גַּעַדְאָרְפָּט וּוּאָרְטָן, צוֹגְרִיטָן אַנְבִּיבּוֹס.

הַאַט עַפְּעַס פָּאַסְּרָט?
אַ בְּלִיּוֹ צַו די פָּאַרְגָּאָסָעָן הַיְזָלָעָךְ. אַ בְּלִיּוֹ צַוּמָ שְׁוֹלְגָעָט
אנְטָלָעָן. דָּאַס אַוְג אַיְז גַּעַפְּאָלְן אוֹף צַוְוִי שְׂוֹרָות לִיְוָגְנַעַן בִּידְ

לעך און פאראקן, וו אַרְוֹב האָט גַּעֲוִימֶלֶט ווֹי אַיְן אַ מַּוְּרָאַשְׁלָמָעַ.
נעסעט.

דאָס אַיְזַ נְעֻוָעַן דָּעַר נֵיעַר טְבָרְיוּהָר „קְפּוֹז“. בְּחָרוּם מִיט
מיידלעך אַיְזַ קְוֹרְצָעַ הַיּוֹלֶדֶר ווֹי מִיטְפָּעַם, הַאָבָן פָּאַרְדִּיכְטַּדְּיַה צָעַד
נוֹמְעָנָע בְּאַרְאַקְזִּיוּנָמָט, הַאָבָן צְוִירָק אַנְגְּעַצְוִינָן דִּי אַיְנְגְּעַפְּאַלְעָנָע
בִּידְלָעָר. מַעַן האָט גַּעֲרָבָן גַּרְבָּעָר אַזְּן מִיטַּגְּוּסְעַט בְּעוּוּסָם אַרְיִינָר
גַּעֲקָרְטַּדְּיַה טִיבָּן, ווֹאָסַ האָבָן גַּעֲפְּלִיכְבָּעַט ווֹי וָאַסְעַרְפְּאַלְזָן. בְּרָאַשְׁׂׂשָׂׂש
פָּוֹן דִּי קְבּוֹצְנִיכְסָעַם אַיְזַ גַּעֲשְׁטָאנָעָן זָרָח, אַ צְעַוְּיְוִיסְטָעָר אַזְּן קָאמָמָנִי
דָּעַוְּעָט ווֹי אַ גַּעֲנָעָרָאֵל.

פָּאַר צְדוֹקָן אַיְזַ מַעַר נִישְׁתַּמְעַט גַּעֲוָעַן קִין וָאַסְעָרָן דְּרוֹכְזָנוּיִי, קִין
גַּרְיְבָלָעָךְ אַרְיְבָעְרָצְוּשְׁפְּרִיוֹן. מַעַר מִיטַּגְּוּסְעַט שָׂוִיםָעָן ווֹי מִיטַּלְוִיפָּן. אַיְזַ
עַר צְוָנָעָקָומָעָן צָוָם קְפּוֹז.

זָרָח אַ פָּאַרְשְׁוּלְדִּיקְטָעָר אַיְזַ דָּעַם פָּאַטָּעָר אַקְעָנָן גַּעֲנָגָגָן;
— ווַיְלַסְטַּדְּמַדְּמָעַט שְׁלִיסָלְ, מַטְּמָעַט?

— דִּי מִינְוָנָט קָוָם מִיטַּמְוָי! — האָט דָּעַר אַלְטָעָר גַּעֲזָאנָט פָּאַר
פָּעָם—אוֹיְבָן זַיְן אַ שְׁאָבְּמִיםִי, אַ וָאַסְעַרְפְּשָׁעַפְּעָר, אַיְזַ שָׂוֹן בְּלִיכְעָדָר,
זָאַלְכָטָעָס זַיְן אַיְזַ דָּעַר יִשְׁבָּה, ווֹן סְ'זִין תְּלִמְדִידְיָהָכְמִיבָּן.

— בַּיְ דִּיר, מַטְּמָעַט, אַיְזַ דָּעַר יִשְׁבָּה בְּלִיכְעָדָר.

— אַזְּן בַּיְ דָּוָר נִשְׁטָחָן — האָבָן בְּיָוָם אַלְטָן דִּי שְׁטִוְיְפָעָ
בְּרָעְמָעָן ווֹי הַעֲרָנָה, זַיְקָנָה בְּיָוָבָן — זָרָח, דָּו בִּיסְטַּעַגְבָּרָן אַיְזַ
טְבָרְיהָ. הַאָסָט זַיְקָנָה גַּעֲבָאָוּט אַיְזַ קְלוֹזָן, גַּעֲלָרָנָט אַיְזַ דָּעַר וָעַלְפָעָר
יִשְׁבָּה, אַזְּן אַזְּן סְ'זִין אַשְׁתְּ-חִירּוּם, הַעֲלָפָטָו גַּאֲרָדִי אַנְגְּעַלְפָעָנָע
חַלְזִוִּים? דִּי בְּאַדְ-יוֹנָנָעָן?

— וָעוֹר סְ'זִעְנָעָן דִּי בְּאַדְ-יוֹנָנָעָן, צִי מִירְ חַלְזִוִּים, צִי דִינְעָ
לְמִדְנִים, דָּאָס ווַיְסִין מִירְ!

— ווַיְסִטְמַעְמַעְמָעָן טָאַקָּעָן — האָט צְדוֹק אַגְּשָׁרְיוּ גַּעֲמָוָן — וּוֹעָן,
זַאְגָ מִירְ, חַאְטָמָעָן גַּעֲוָוָסָט אַיְזַ אַרְזִישְׁדָאָל פָּוֹן אַ „קְפּוֹז“, ווֹן
מַאֲנְסְבִּילָן אַזְּבָתָו וּוֹיְגָעָן צְוֹזָאָמָעָן, טָוָעָן אַפְּ מַעְשִׁירְסְּרוּם?
— טָאַרְסָט אַזְּזַיְן נִישְׁתַּרְעָן, מַטְּמָעַט — האָט זָרָח זַיְקָנָה
גַּעֲשְׁטָעָלָט.

צְדוֹק, ווֹאָס האָט גַּעֲוָאָלָט דָּעַם זָוָן אַפְּמָעָסָט אַ פָּאַטְשַׁ, האָט
זַיְקָנָה צְוָוִיקְגַּעְצְּזִוִּיגָן. עַר האָט גַּעֲפָלָט, אַזְּן סְ'זִין פָּאַרְשְׁפְּלָט. צִוְּן ווֹאָס

שטראָפְּרִידְ? צו וואָס דאָס שפְּרִינְגְּעַן פֿוֹן דער פֿעלְ? או זַיְן זַיְן,
פרעומדער זַיְן, אַלְעַ שְׁלִיסְן זַיְךְ אָנוּ אַינְסְטְּ נִיעָם דָוָר. זַיְן רֵיסְן אַיבְּרָעָר
טִוְיט יְוִידְשְׁקִיְיט, וואָס וּוּלְטָ אַוְלְטָעְרְנְעָשְׂוָאַנְגְּלָעָן, פּוֹנְקְטָ וּזְיִי
היְזָעָר, וּזְיִי גַּעֲטָלָעָן, וּזְיִי נֶאנְצָ טְבְּרִיהָ.
אַ גַּעֲרָעְנְקְטָעָר הָאָט עָרָזְקָ אַעֲלָאָזְטָ צַו דָעָר פְּאַרְפְּלִיאַצְטָעָר
ישֻׁבָּה.

אָ אַטְעַרְיךָ אֲנָעָר

ליומיקע פֿנוּפּן ערְד זענען גַּעוּעַן צְשֻׁוָּאָרְפּוּן אִיבְּעָר דָּרְ פְּלָאָר.
דא אָזֶן דָּאָרְטַּה האָבָּן דֵי פֿנוּפּן זַיְד גַּעֲבָרְגְּלָטַּה, זַיְד גַּעֲהֹוִקְשָׁרְטַּה, אַ
הָאָרְבַּ אַרְזְוֹתַּה אַ הָאָרְבַּ אַרְאָפַּ, פְּצַחְזּוֹאַרְטְּמָרְטַּה אַ טָּאָלַ אִיבְּעָר אַ טָּאָל.
אוֹן אַיְן דֵי טָאָלַן, וּוֹסְ'הָאָטַּה זַיְד גַּעֲקָלְעָטַּה אַ שְׁמָאַלְעַר מְרוֹסְעָנָעַר
פְּאַם, וּוֹי אַזְן אַוְיסְגַּעַטְרַעְטַּעְנָעַר וּוֹעַג — האָט זַיְד אַרְזְוִסְגַּעַהְוִבַּן
אַ בְּנִין.

פּוֹן דָּרְ נָאָעָנַט האָט דָּרְ בְּנִין דָּרְמָאָנַט אַ גְּרוּוִיסְן טְוִיבְּנַד
שְׁלָאָק. דָּרְ שְׁוִינְדְּלִידְאָךְ, דֵי שְׁמָאַלְעַר פְּעָנְסְטָמְעַר וּוֹי עַפְּעַגְעַגְגָּנָעַן האָבָּן
צְוָגְעָנָעַן דָּעַם הוֹיוֹ אַוְמָהִימְלָעְכְּקִוִּיט, וּוֹי עַם וּוֹאָלְטַּשְׁוִין וּוֹאָרְן גַּעַד
שְׁטָאָנָעַן פְּאַרְלְאָחָטַּה. דָּאָס הוֹיוֹ האָט זַיְד גַּעֲטָוְנָקַן אַיְן בִּיטְעַן גְּרִינְס
אוֹן שְׁרוֹנָנָטַּן יוֹנָגַע פְּלָאָנָצַּן. אַ פְּאַרְקָאָן האָט אַרְזְוִסְגַּעַהְוִבַּלְטַּה דֵי
פְּלָאָנָצַּן — אַפְּנָעָשְׂנָיְטַּן דָּעַם שְׁטִיךְ שְׁפָעַן פּוֹן דָּרְ לְיִמְקִיעַר ערְד.
גָּאָרְדָּאָן, אַ גְּרוּיְעָר, אַ נִּישְׁטְפְּאַוְעַנְלָעְכָּר מִוּט אַ רְוִיטְלָעַר אַנְכַּן
גַּעֲקָרָעָפְּטַּן פְּנִים, האָט זַיְד אַפְּשְׁעַגְעַקְיִיקְלַטְטַּה פּוֹן הִינְמָעָרַן פְּאַרְקָאָן. נִיְיַי
עַנְדִּיקְהָאָט עַר גַּעֲשִׁיקְטַּזְוִין בּוֹיךְ פְּאַרְאָוִיסְמִיט אַזְאָא חִשְׁבוֹתַּה, וּוֹי
אַ מְעֻכְּרָתַּה, וּוֹאָסְמַהְלָטַּבְיַיְהָרְעַתְּנָגַע. עַר האָט אַרְזְוִסְגַּעַהְוִבַּיְתַּה
פּוֹן דָּרְ הָאָנָט אַ צְיִינְקָעַ נְדִיבְּלִיעַ, נִישְׁטְמַצְּפְּרָוִידַן אַ פּוֹקְגַּעַתְּנָוָן
אוֹיְףְגַּזְוִין הִילְוָךְ, אוֹיְפְגַּזְוִין דֵי פְּאַרְבְּלָאַטְיִקְטָעַ סְאַנְדָאָלַן. עַר האָט אַרְאָפַּ
גַּעֲנוּמָעַן זַיְן בִּיטְעַן שְׁטוּרְוִיקְאַפְּעַלְיוֹשׁ וּוֹי אַ זָּוָן שְׁוָרְם, אַ נְלָעַט
גַּעֲטוֹן דָּעַם וּוֹיְסַן קְנוֹטַהְאָרְ אַוְן גַּעֲוִוִּישְׁטַּה דֵי רִוְּתְּשָׁלְעַלְטַּה שְׁוּוֹיִם,
וּוֹאָסְמַהְלָטַּבְיַיְהָרְעַתְּנָגַע אַיְבָּעָרְן שְׁטָמָרְן, אַיְבָּעָרְן הָאָלָן. מִיט אַיְן
קְעַרְעַתְּנָגַע אַרְמָנְגַּעַמוּמָעַן דִּבְּסַן גַּעֲנָנָצַּן שְׁמָתַּה. דָּאָס אוֹיגְהָאָט אַוְיְפַּ
גַּעֲזָוְכְּתַּה אַ שְׁטִוְיַן, וּוֹיְזַרְקְצַזְוּעַצְנָן. גָּאָרְדָּאָן האָט זַיְד אַ בּוֹיגְגַּעַי
טוֹן, גַּעֲוָאָלַט צְקוּיְקָלְעַן דָּעַם שְׁטִוְיַן אַזְן דָּרְטְּמָלְטַּה אַזְאָא מְשָׁא אַיְדַּיְתַּה
בְּעַרְן חָוְתִּיחָשְׁדָרָה, וּוֹי דָּרְגַּזְוַעְמַדְתַּה זַיְד גַּעֲהָאָלְטַּן בְּיַם אִיבְּעָרְ

ברעכון, וואלט נישט אויסנעהאלטן דעם זעכאניעריקן עטלטער.
ער האט זיך אונגעשפֿאַרט אָן אַ פֿאַרְקָאַן אָוֹן גַּעֲקוֹטַן, ווֹי דער
טאָג צַאנְקַט אַוִס. פֿאַמְּיַה שְׂטִיקָעַ זָוֵן האָבָּן זיך גַּעֲלוֹטַן, זיך
געַלְשָׁן אָוֹן פֿאַרְטְּרוֹנְקָעַן דֵּי אוּפֿעְנָשָׁאַסְעָנָע בערגן אַרְוּם. פּוֹן אַ
זַּוְיטִיקָעַר סְטַעְוְשָׁקָעַ אַיְזָן אַגְּנָעָרִיטָן אַ מִילְּכִיקָעַר, אַ צַּעְוָאַקְּסָעָנָר
יוֹנָגֶן אַוִוִּיךְ אַזְּ אַיְזְעַלְעַד, ווֹאָס אַזְּ וְנוּוּזְן בְּאַהֲאנְגָּן פּוֹן בִּירְעַז וְיִוְתַּן
מִיטַּ בְּלַעַכְעָרָנָעַ קָאנְגָּן. פֿאַרְקָאַן האָט דָּאָס אַיְזְעַלְעַד זיך פֿאַרְ
הַאלְטָן. דער מִילְּכִיקָעַר אַיְזָן אַרְפֿאַגְּעַשְׁפְּרָוְנָגָעַן — גַּעֲלַבְּוִן שְׁטִין
מִיטַּ אַ פֿאַר פְּלִיזְיַצְעַס אַוְיסְגַּעַחְאַקְטָעַ וְיַיְוָעַטַּן. ער האָט אַ הַוְּבָּ
גַּעַטְוֹן אַ קוֹוָאָרט, גַּרְיוֹת אַנְצּוּמָעָסָטָן דֵּי מִילְּךָ, אָוֹן פּוֹן דַּעֲרוֹוִוִּיטְנָס
זיך בְּאַגְּרִיסְטָן:

— שלום, מִיסְטָעַר גַּאֲרָדָאַן!

— שלום, חַלוֹן — אַיְזָן דָּרַעְכָּלְטָעַר אִים אַקְעָן גַּעַטְגָּנָעָן —
אַרְבָּעָטָסְטָן? צַעְפִּירְסָט אַלְאַז דֵּי מִילְּךָ?
אַ בְּרִוּהַז האָט מַעַן? — האָט דָּרַעְ יְוָנָג גַּעַשְׁמִיכְלָט — אַפְּיַיְזָן
מַעַן זִוְצָט אַיְזְיִ-שְׁוֹאָל.

— וְוֹעֵן אַיְזָן האָט דִּיְנָעַ אַיְזָן אָוֹן דִּיְנָעַ הַעֲנָט, וואלט אַיְזָן
דָּא נִישְׁתְּ גַּעַוּסָן, האָט נַאֲרָדָאַן גַּעַכְעָטַה הַתְּשֻׁעָוָת פּוֹן דֻּעַם יוֹנָגָס
מוֹסְקָהָן, פּוֹן זַיְן קָאָרָק, זַיְן גַּעַשְׁטָעַל — אַיְזָן קָאַלְפֿאַחְרָנָיַע וְוָאָלָט
אַיְזָן גַּעַפְּאָרָן.

— ווֹאָס ווָאָלָט אַיְזָן דָּאָרָט גַּעַמְאַכְּט, מִיסְטָעַר?

— אַזְּאָקְ בְּאֵי וְיַי דָּוְ האָט סִיּוֹן צְרוֹת נִשְׁתַּמְּ... — האָבָּן דֵּי אַוִוִּין
בְּיַוְתְּ אַלְטָן גַּעַנוֹמָעַן בְּלִישְׁטוֹשָׁעַן — וְוָאַלְכָּטַה גַּעַקְעָנָט מַאֲכָן אַ שְׁעַנְעַזְן
לְעַבְּן. וְוֹעֵן דָו אַרְבָּעָטָסְטָן בֵּי אַ פֿאַרְמָעוֹ, וְוָאַלְכָּטַה נַאֲרָפֿאַגְּעַשְׁפָּאָרָט
פּוֹן דֵי „וְיִזְחָשָׁעַם“ אָוֹן זיך אַרְפֿאַגְּעַשְׁפָּאָרָט. וְוִיפְּלָאַ פֿאַרְדִּינְסָטָו
דָּעַן דָא אַ זַּוְאָקְ? קָעַנְסָטָ אַוְיסְהַאַלְטָן אַ וְיִוְבַּזְן.

— נַיְזָן.

— זַעַסְטָוַן — האָט נַאֲרָדָאַן פֿאַרְלִיּוֹגַט זַיְנָע קָוְדָצָע הַעֲנָט
אוֹיְזָף אַהֲינְטָרָע — אַרְזִיְשְׁרָאָל אַיְזָן אַ לְאַנְדָּ פּוֹן שְׁנַאֲרָעָרָם אָוֹן
מוֹרָאַשְׁקָעַפְ... דִּירַ, אַ חַלוֹן, טְשַׁעַפְעַטְמָעַן מַעַן נִישְׁתַּ, אַבְּעַר, אַזְּ מַעַן
טְרַעַפְטָ מִירַ, אַזְּ אַמְּעַרְקָאַנְעָר, ווָאָלָט מַעַן בְּיַיְזָרְגַּלְעַד דֵי בְּעַד
בְּעַכְעַם אַרְוִיסְגַּעַנוֹמָעַן... גַּיְבַּזְן נַאֲרַגְּבַּזְן בּוֹוּט מַעַן אַיְן יְרוּשָׁלַיִם

א בית יתומים — רישט מען דיר אָפַּלְעַם, דארף מען אַין
תַּלְ-אָכִיב פַּאֲרָטִיך מַאֲכִין אַ מֶּשֶׁב זְקִנִּים, אַ „סָלְוֵל“ — קומט מען
נאָד גְּדוֹת, אִיצְטְּ דַּי מַוְּרַאְשָׁקָעָס? זַיְּ פִּילּוּן דָּאָךְ אָן אלָעַ שאָפָעַם,
פרעַסְן דַּיְּ לְעַפְּעַדְיקָעַרְהִיּוֹת...

דעָר מַוְּלַכְיָקָעַר האָט גְּעוֹן, אָז דַּעַר אַלְמָטָעַר אַמּוּרִיקָעַנְעַר אַין
הִינְגַּט אַגְּנוּדְרוֹדְלַט. עַפְּעַם טַוּעַשְׂת אִים אַוְנְטַעַרְן נַאֲפַל. מַסְתְּחַמָּא
איַז עַר דַּי נַאֲכַט שַׁלְעַכְט נַעֲשִׂיאָפָן, אַדְעַר דָּאָס וַיְיָ אַיז נַעֲפָאָרְדָּן
איַז שַׁטְּאָט אַרְיוֹן מַאֲכִין אַ נַּיעַם אַיְינְקָוִיפָּה, עַר אַיז זַיְּכָעַר גְּעוֹן,
אָז דַּעַר אַלְמָטָעַר קָעַן אִים אַזְוֵי אַפְּחַצְלָטָן בֵּין אַוְנָטָן אָזָן, וּוּן עַר
טַרְעַפְט נִישְׁטַגְטַגְטַג אִים, קָעַן עַר זַיְּ אַרְאָפְרָעָדָן פָּאָר דַּי שַׁטְּיַעַר
אוֹיךְ, דַּעַר יוֹנֵג האָט אַזְאָפְנָעַבְונָדָן פָּוּן אַיְזָל מִוּת אַיזָּן חָאנָט אַ קָּאָן
מַוְּלָד, אַיז דַּעַר צַוְּיַטְעַר אַ כָּאָפְגָעַן דַּי קַוְאָרָט אָזָן אַוְנָטָרָגָעָן
טַרְאָגָן גְּלִיְּךְ אַיזָּן פְּנִים אַרְיוֹן.

— וַיְיָפְלֵ אַרְיוֹנְגִּיסְן?

— כְּדַאֲרָפְגַּנְיָשְׁת הַיּוֹנָטָן — האָט נַאֲרָדָן זַיְּ גַּעֲפִיוּזְעַרְט —
נִישְׁטַא וּוּרְעַע עַם זַאֲלָטְרִינְקָעָן! אָז דַּי בַּאֲלַעַבְאַסְטָעַ אַיזָּן „רוּם“
נִישְׁטַא, דַּאֲרָפְגַּנְיָשְׁת פָּעַן קִיְּן מַוְּלָד נִישְׁטַא. כְּדַאֲרָפְגַּנְיָשְׁת, קִיְּן קָעַן
אוֹיךְ נִישְׁטַא, כְּדַאֲרָפְגַּנְיָשְׁת!

דעָר מַוְּלַכְיָקָעַר האָט נִישְׁטַא אַוְיָנְשָׁעָרט דַּעַם אַלְמָטָן גַּעֲשִׁרְיָעָן.
עַר האָט זַיְּ אַוְיָנְגַּזְעַצְט אַוְפִּין אַיְזָל, גַּעֲנוּמָעָן אַפְּרִיטָן. אָז אָז
דָּאָס אַיְזָעַלְעַ אַיזָּן שְׁוֹן גְּעוֹן אַפְּנָעַלְאָפָן עַטְלָעַבְעַ צַעְנָדְלִיק מַרְטִימָן,
הָאָט דַּעַר יוֹנֵג צְרוּיק אַוְיָגְדָּרִיט דַּעַם קָאָפְגַּנְיָשְׁת אָזָן דַּעַר וַיְיָטְפָּוּן נַאֲרָדָן
דָּאָנָעָן אָזָן הוֹיךְ גַּעֲלָאָכָט.

— כְּחָאָפְגַּנְיָשְׁת זַיְּ גְּעוֹן אַיזָּן נַאֲרָאָזָש.

— וּוּמְעַן?

— אַיְוּרְסְּמִיסְעָם!

— הָאָ? — אַיזָּן דָּאָס קָול בַּיּוֹם אַלְטָן גַּעֲלִיְּבָן שְׁטָעָפָן אַיזָּן נַאֲרָגָן.
עַר האָט נַאֲכְנָשִׁיקָט דַּעַם יוֹנֵג אַ סְלָהָה, דָרְנָאָךְ אַ שָּׁאָר גְּעוֹן
פָּוּן זַיְּ אַלְזִין, וּוּ עַפְעַם וּוּאַלְטָא אִים גַּעֲשְׁתָאָגָעָן אַיזָּן וּוּעָגָן, אָזָן מִיטָּה
צַעְנוּמָעָן הָעָנָט וּוּ אַ צַּעְפְּלִינְגְּלָטָעַר האָט עַר זַיְּ גַּעֲלָאָזָט מִיטָּה
סְטוּזְשָׁקָעַ צָוָם נַאֲרָאָזָש.

נַאֲרָדָן אַיזָּן גְּעוֹן אַוְיָנְשָׁעָפט. גִּישְׁטַא דָּאָס עַרְשָׁטָעַ מַאֲלָ, וּוּ

דאס וויב מאכט אים,,טראבל''. ער איז זיכער געוען, או ווען זי
וועט אים צוויי מאל אפֿשְׁפִּין אוז חתונה, קריינט ער א האָרֶץ
שלאָק. פֿאָר דעם יאָר וואָס ער האָט חתונה געהאט, האָט ער שיר
ニישט מעדטרט דאס געוענט. צו דעם האָט ער אוֹוָה דער עלטער
זיך אַיְגַּנְגַּעֲרִיסָן מיט די קִינְדָּרָר, פֿאָרְהָלָאוֹט אַמְּעָרְיוֹקָע אָוָן גַּעֲסְמָעָן
אַהֲרָר חתונה האָבָן מיט א „פֿאָלְעַטְנָעְרָקָע”, זו זאל צעלשלאָן
זַיְן גַּעַלְמָ... ווען ער ווֹיָס דאס פֿרְיוּרָר, וואָלָט זַיְן פּוֹס דָא נִישְׁט
אַרְאָפְּנָעְטָרָעָט. ער וואָלָט ווֹיְטָר גַּעַלְעַט אַלְיוֹן, וואָלָט גַּעַוּזָן באָז
לְעַבָּאָס אַיְבָּעָר זיך אָוָן גַּעַוּזָן דער טָאָלָעָר זאל זיך טָאָפְּלָעָן.

וֹו נָאָר ער אָוִוָּז אַרְאָפְּ פּוֹן שֵׁוָה, האָבָן שְׂדָכִים גַּעַנוּמָעָן אַפְּ
שְׁלָאָן דִּי טִירָן פּוֹן האָטָעל. ער האָט גַּעַטְרִיבָן פּוֹן זַיְדָ דִּי „קָאָכְמָעָי
דִּיאָנָטָן”, ד.ה. אַרְצִיְשְׁרָאָלִיְיְהָלָעָך, אלְיוֹן אַגְּנָהָוִיבָן קָוָמָעָן צְוִוִּישָׁן
אַמְּעָרְיוֹקָעָנָה, זיך פֿאָרְטְּרוֹוִיט פֿאָרָזִי, וועמען ער מִוְּנִימָּנָה אָ פֿרְומָעָן,
אַגְּנָהָוִיבָן, זאל נִישְׁטָן נִיְּוָן אוֹוָה שְׁטָאָלָצָן. אָוָן ווען לְאָנְדָּפָּ
לְיוֹט האָבָן אִים אַונְטְּרָגְעַטְרָאָן עַפְעָם פֿאָסִיקָם, אָ הִימְישָׁן
גְּדוּשָׁה, מִיטְלִיאָרִיך, נִשְׁטָן קִיְּוָן אַוְיסְפְּרָגְעָנָרִין, האָט ער באָשָׁאָטָן
מִיטָּ אַיְר חתונה צו האָבָן, ווֹיָזָן זַיְן שְׂנוּרָס אִין אַמְּשָׁרִיקָע, אָוָן ער
אָוִוָּז אַגְּנָהָוִיזָן אוֹוָה זַיְדָ, ער שָׁעָן זיך אַלְיוֹן צְרוּס אַוְיְפְּשָׁטָעָן
אוֹוָיָם. נְלִיְּךְ נָאָר דַּעַר חֹזֶה האָט ער דעם נִיעָם ווֹיְבָל אַפְּגָנָשְׁרָבָן
זַעַקְמָה הַוְּנָדָרָת פּוֹנָט, ער האָט אַוְיסְנָבוֹוִיט א „רָוּם” הַגְּנָטָר, „רָמְתָּה
נָן”, ווֹו סְאָוּ נִשְׁטָן קִיְּוָן טּוֹמָל, אָוָן גַּעַהָפָט אַזְוִי אַוְיסְצָוּלָעָבָן יִיְּזָן
עלטער אָוִוָּז אַרְצִיְשְׁרָאָל.

אָוָן אָחָודָש אַרְחָום האָט גַּאֲרָדָאָן זיך אַרְוּמָעָזָן, אָוָן ער האָט
געַפְּאָקָט אָשְׁלָאָק. מִיטָּ יְעָדָן תָּאָגָן האָט דָאָס מִשְׁעָך בִּיכְלָן, וואָס נָר
הַאָט בְּאַשְׁטִימָט פֿאָר דַּעַר הוֹזְיְוָרְטוֹשְׁאָפָט, גַּעַנוּמָעָן אַיְוֹנָדָאָרָן. דִּי
הַוְּצָאָות זַעַנְעָן גַּעַוְאָרָן אַלְזָ גַּרְעָשָׂר. דָאָהָט זַיְדָ גַּעַקְוִופָּט אָ נִיעָם
טוֹאָלָעָט אַיְנָרִיבְּטוֹנִי, אַקְרִישְׁטָאָלָעָנָה קַאנְדָּרְלִיאָפְּרָעָה, דָאָ גַּעַטְוִישָׁט
דָאָס מַעְבָּל אָוִוָּז שְׁפִּוְוִידְצִימָדָר אָוָן פּוֹנְקָט וְזָיְהָטָר זַיְדָ
זַאָגָט זַיְדָ צו בְּאָנוּגָנָעָן מִוְּטָ דָאָס ווֹיְנִיצְסָטָע, אַזְוִי האָט זַיְדָ
גַּעַזְוָכָט וואָס מַעְר אוֹוְיסְצָוְרָעְנָגָעָן, טְרָאָכְטָנְדִּיך, אָוָן סְיִי וְזַיְדָ
אִים אַיְבָּרְלָעָבָן, וועט זַיְדָ יְרִישָׁעָנָעָן. גַּאֲרָדָאָן אָוִוָּז אַרְוּמָעָזָן גַּעָן
אָוִוָּז שְׁרָעָק, דָאָס ווֹיָב זַאָל אִים נִשְׁטָן אַפְּסָמָעָן. ער האָט גַּעָן

טראכט פוי דער ערישטער געלענגןהייט זי צו שלגן פאר א כפירה,
זיכער געווען אבער, או ער וועט פאר דעם, ,,פלעושור'' טויער
באנצאלן, און ער האט זיך נישט געקבנט קיין עאה נעהן.

נאָרדָאן האט געשפֿאנַט ניכער. אָרוּט שטיך זוּן ווּי אָפָּארַ
לאָפָּן אָוִינַה האט זיך געקבְּלָעַרט הִינְטָעַר די בערגן. דָּאַס פִּינְצְטָעַרְנִישׁ
הִאטָּמָּז זיך געשפֿרִיְּטָם אָוּן צוֹגְעַדְעַקְטָּמָּז די פְּלָאַכְּבָּעָ שְׂרוֹנְטָן בְּלָמְעַן, די
יוֹנְגָּעָ פְּרָדְטִים. שְׁפָרְצְּעָרָס, ווּי פָּנְטָאַנְעָן האָפָּן דְּרִיעַנְדִּישׁ זיך
אוֹתְּאַמְּאַטְּיִשׁ בָּאַוְאַסְטָרְטָמָּז די בְּלָוְמָעָן. די פִּירְקָאַנְטִיקָּעָ פְּלָאַכְּן, פָּאָרַ
זִוְּיָם מִוּטָּמָּאַרְאַנְצְּיְבִּימָּעָר, מִוּטָּשְׂרוֹתָטָּקְוּרְוּזָּעָ, אַוְיְבָּסְטָּמָּז — האָבָּן
זיך געשפֿאַלְטָן, זיך געפֿרְטָלְטָן אָוּן אַוְיְנְגָּעָן פָּוּן דָּרְעוֹיְטָנָם ווּי
אָפָּלְיְוָטָעָ שאָרְכְּפָּרָעָט.

צְוִוִּישָׁן די קוֹסְטָעָם זְעַנְעָן גַּעֲלַעַן אֶחָדָר מִיטָּא מִידָּל אַרְוָמָּר
גַּעֲהַלְוָתָם, ווּי זְוִי וּוּאַלְטָן גַּעַוְוָן צוֹנוֹיְפָּעַקְנִיפָּט. נָאָרְדָּאן האָט גַּעַד
סּוּקְט אַוְיְפָּן פָּאָרְלָי, מְוַאֲכְטָנְדִּיק, אָוּן מִסְתְּמָא אַיְזָן זְוּאַנְצִיךְ
יאָרָן, ער — צוֹוָאַנְצִיךְ. סְ'אַיְזָן לִיבָּעָן אָוּן וּאַסְטָּא אַיְזָן בֵּי אַיְם גַּעַוְוָעָן?
מְאַנְקִירְבִּיְוָעָטָן צוֹוָאַמְעָן מִוּטָּזִין וּוּיְסָמָן קָאַפְּה האָט דָּאַס וּוּיְבָּפָּ
אוּרָא אַיְבָּעַרְגָּעַנוּמָעָן זְיַוִּין פְּרָאַצָּעָ, זְיַוִּין פְּאַרְמָעָן, וּאַס ער האָט
אוּפְּגַּעַזְאַמְלָט פָּאָר אֶחָלָב לְעַבְנָן אַיְזָן טִשְׁקָאָגָּא.

נָאָרְדָּאן אַיְזָן אַרְאָפָּן אַיְזָן טָאָל. ער אַיְזָן צוֹוָאַמְעָן צַו אֶפְּלָאַזְּ
טְשִׁיסְׁ חִיּוֹל מִיטָּא גַּעַשְׁנוּצְּטָעָר אַסְפָּאַדָּע. אַיְזָן פְּרָאַנְטָן אַיְזָן גַּעַוְוָעָן אֶ
פְּאַרְמָאַכְּטָעָ טְעַרְאַטָּע. נָאָרְדָּאן האָט אֶרְפָּעָטָן אַיְזָן אַיְזָן אַפְּטָן
פָּעַנְסְּטָעָר:

— העַלְאָן. גְּרוּזָן!

— שְׁלֹום, נָאָרְדָּאן! — האָט דָּוְרָכָן פָּעַנְסְּטָעָר זיך אַרְוִיסְגָּעָד
בוֹזָגָן אֶמְיטְלִיאַרְקָעָר מָאָן אַיְזָן אֶעֱשָׂטוּרְיִפְּטָן פִּוְישָׁאַמְעַדְאָק
מִיטָּבְּלוּעָ לְאַצְּזָן: — וּאַס אַיְזָן דָּעָרָעָ, אַזְוּ שְׁפָעָטָן?

— בְּגִיּוֹ זְוָכָן מִיּוֹן בְּתוֹלָה! — אַיְזָן נָאָרְדָּאן בְּיַוְוָעָן, וּאַס
גְּרוּזָן, אַיְזָן אַיְזָן, מְאַכְּטָזְקָעָר מִאַכְּטָזְקָעָר.

— האָרִי אַפְּן! — האָט גְּרוּזָן לְכָטִיךְ גַּעַמְאַכְּטָמָן אַוְיָא דָעָרָעָ
רָאַכְּעָ — וּוּידָעָר אַנְטָלְאַפְּן?

— נָאָך אַיְזָן בְּגִיּוֹנָעָן אַיְזָן זְיַוְוָעָן אַיְזָן שְׁטָאַכְּט זְוָכָן,, פְּיוּנִי

טערם", זוי זאלן מאלן די "רומ'", און בו איזט איז איר נבעין
ニישטא צוריך.

— גוט אויף אויך, נאדראן! — איז גריין ארטום פון דער טע-
ראסטע איזן די טענינסידן, בעת זיונע פרישט-גענטשטע באבן האבן
גענלאנטט היצטערן לאטפֿשְׁוִין, זוי זוי ואלטן געווען אויסגעטען
כימט חלב — כ'האָב צו אויך שטערניך געטעהט, איז אויך, זואָס
בין מיט פונצַן יאָר טיגער פֿאָר אויך, קען פֿירן אַ בּוֹרֶישׁ לְעֵבֶן,
דאָרטט אַיר אויך שענַן! מען דאָרָה נַאֲר אַ שְׂטוֹפּ טוֹן דַעַם יְצַרְתָּ
הַרְעָ... נִישְׁתָּאַיְנָאָר הַקְּטָמָז זַיְקָאָזְבָּאָרְשִׁיט אַוְּפּ דַעַר עַלְתָּעָלָן
אוֹן בְּזַעַם נִישְׁתָּאַיְנָה דַי גְּלִיקָן בְּיִוְּדֵה פֿאָרְהִוְרָאָטָעָן; מִיט זַוְּאָס הַקְּטָמָז זַיְקָאָזְבָּאָרְשִׁיט
דאָס אוֹיך אַזְוִי גְּנַעַנוּמָעָן, די „פֿאָלְעַסְטִינְעַרְקָעָן“? מִיט אַיר צְנִיעָות,
צי מיט אוּרָע „סִיקְבָּאָקָעָן“? שָׁוֹרָה הַקְּטָמָז גְּרִין זַיְקָאָזְבָּאָרְשִׁיט גְּנוּזָן
אוֹן די הענט — כ'פֿאָרְשְׁטִי שְׂוִין אַוְּצָמָן, פֿאָרוֹאָס אַיר הַקְּטָמָז
שְׁטַעַנְדִּישׁ דַעַצְיִילָט, אַזְוּן זַיְקָאָזְבָּאָרְשִׁיט אַזְוּן זַיְקָאָזְבָּאָרְשִׁיט, אַיז עַס
אַז „פֿלְעַזְוֹרָה“ צו עַטְזָן...

— נִוְיִיטִיךְ עַס באָדָרְטַט, גְּרִין! — הַקְּטָמָז נָאָרְדָּאַן אַנְגַּעַחוּבָן
פֿוֹן דַאָס נַי — דְּרוֹיִיסִיךְ יָאָר הַקְּטָמָז זַיְקָאָזְבָּאָרְשִׁיט וּוּ אַ, דְּחוּשְׁדְּזִישִׁיָּן.
גְּנוּזָן בְּאַלְעַבָּאָס אַיְבָּעָר זַיְקָאָזְבָּאָרְשִׁיט, גְּנַעַתְּוֹן דַעַם טַאָלָעָר. אַיזְטְּ קְוָמָת אַ
פֿרְעָמְדָע אַזְוּן צְעַפְּאַטְשְׁקָעָט מִינְעָן גְּנַעַתְּוֹן... זַוְּאָס אַלְטָמָז אַיר דַעַן?
זַיְקָאָזְבָּאָרְשִׁיט אַסְטְּקָעָט גְּנַעַתְּאַרְעָוָעָט אַוְּפּ דַעַם פֿאָרְמְעָגָן?

— אַיך אַוְּפּ אַיְיָר פֿלְאָגָע, זַוְּאָס אַיר שְׂוִין לְאָנָג גְּנַעַעַן אַ
גַּט — הַקְּטָמָז גְּרִין אַיז פֿאָרוֹזְיכְּרָטָן.

— זַוְּעַר הַאָלָט בְּיִוְּדֵה אַגְּט, זַוְּעַר — הַקְּטָמָז נָאָרְדָּאַן זַיְקָאָזְבָּאָרְשִׁיט...
זַי וּוֹלְעַן זַוְּאָל מַצְכָּן אַ ברִית, אַזְוּן עַד חַדְתָּאָנָר פֿוֹן אַגְּט; אַ
מְבָחָה וּוֹעַט זַיְקָאָזְבָּאָרְשִׁיט הַזְּוּלָה, נִישְׁתָּאַיְנָה בְּרִיתָה; זַי מִינְינָט, כְּפִין אַ
יאַלְד, מִינְינָט זַיְקָאָזְבָּאָרְשִׁיט? כ'הַאָב שְׂוִין, זַוְּעַר סְזַיְל מִיךְ יְרַשְּׁעָנָעָן...

אוֹיךְ נָאָרְדָּאַנס פֿשְׁעַרְיוּן הַקְּטָמָז זַיְקָאָזְבָּאָרְשִׁיט אַלְאָדוֹן פֿוֹן אַ
שְׁבָנוֹתְדִּיק הַזְּוּלָה. אַ קָּאָפּ הַקְּטָמָז זַיְקָאָזְבָּאָרְשִׁיט — זַיְקָאָזְבָּאָרְשִׁיט
הַערְטָמָה. פֿוֹן די הַזְּוּלָה, זַוְּאָס זְעַנְעָן גְּנוּזָן פֿאָרוֹזְוִית אַיז טַאָל וּוּ
שְׁוֹאָמָעָן, הַזְּוּלָה זַיְקָאָזְבָּאָרְשִׁיט גְּנוּזָן אַוְּפֿרְאָצָלָן טִירָן. שְׁבָנוֹתְדִּיק הַזְּוּלָה זַיְקָאָזְבָּאָרְשִׁיט
אַרוֹזְגַּעַרְוָסָט אַוְּפּ די שְׁוֹעָלָן אַזְוּן אַנְגַּעַחוּבָן די אוּזְעָרָן.

גְּרִין הַקְּטָמָז זַיְקָאָזְבָּאָרְשִׁיט פֿוֹן גְּנַעַעַטְבָּאָר. עַד הַקְּטָמָז גְּנוּזָן

איאן פוי נארדראגען אין הווע איז א „מוואווו“, וו דער מאן איז אן „עקטער“, דאס ווייב — א „סטאד“, און וווען ס'זאל נאך זיין א קינדר אין שטוב, ואלטט עם געווען דאס „פֿוּפֿילִיק“. ער האט זיך א קערעד געטען.

— נויט אהיים, נאודאן, און באשייזט, וואט אירז האט צו
טונו. אדרעד זיך גנטן... און און עס ווועט זיך מאכלע... אדרבא! ס'וועט זיין מיט
ברית — אווי אויך נישט קיון מאכלע... אדרבא! ס'וועט זיין מיט
וואויאס צו פאטריבן די צורת... אבוי עפטע אידיעץ-ישראלדיילעט, א
„צابرען!“ האט מרדין זיך צעלאלקטן עט-הארצייש — אויר, נאודאן,
דראדפט אפער אויך אין דעם א חלק האבן... כ'מיין, און א ווועיפ
שפפארט זיך דוקא איין א ברית, און דער מאן וויל נישט, שען זי
עם אמאָל באשעטן בײַ א ברעמען...

נארדאן איז פיז נועען, וואס גראן טרייבט שפאמ, רעדט
גיבול פה, בעת ער, נארדאן, עסט זיך פון קרענקעניש. ער האט זיך
אויסגעדרויט און אים אַפְּגָנוּעָנָנִי

— שָׁלוֹם, גְּרִין!

— נוד באַי, נאָרְדָּן! מַאֲרָגָן, מִיט אַ בָּעֵסֶר גַּעֲמִיט!

נַאֲהָדוֹן אַיִזְאָרוֹוֹת אַוְיָף דָּרָעַ סְטוּעַשְׁקָעַ אַוְן גַּעֲשִׁינִיטַן צָום
גַּאֲרָאוֹשׁ. אַיצְט — הַאֲטַע עַר גַּעֲטָרָכְט — וּוֹעַגְעַע עַר אַסְוַּף מַאֲכָבָן!
אַחֲרֵי אַדְרָעַ אַהֲלָעַ! אַוְן אַזְעַר וּוֹעַט זַי נִישְׁתַּפְּקָעַן אַוְיָפָן וּוֹעַגְעַע, וּוֹעַט
עַר צְוִידָסְנִין, וּוֹאָרְטָן אַוְיָחַד אַיִן דָּרָעַ הַיִּם. נַאֲהָדוֹן אַיִזְאָרוֹן
גַּעֲוָאָרוֹן. עַר חַאְטָט זַיְךְ אַפְּגָנַעַשְׁטָעַלְט פָּאָר בּוֹשָׁה, שְׂוִינוֹן אַסְאָר גַּעֲמָנוֹן
מִימִיט דָּרָעַ הַאנְמָן, וּוֹי עַר וּוֹאָלָט זַיְךְ גַּעֲרִיוֹתַשׁ גַּוְרִיק מַיְוִין אַזְעַן מִיט
אַסְמָאָל דָּרָעַהָרָט וּוֹיְבָעַ טָרִיט. עַר הַאֲטַע גַּעֲזָעַן וּוֹיְן וּוֹיְבָעַ, אַ בָּאַזְעָלָיְבָט, אַ פּוֹלָעַן, גַּוְיִיט אַיִם אַשְׁעָגַן, וּוֹי אַסְרָאָנְקָעַ קָוַן, אַוְן עַר אַיִזְאָרוֹן
גַּעֲלִיבָן שְׁטִיּוֹן:

— חזה!

— יא, מוציאה מיינע! — איז צ'ויב, אין א לאנגן קליע
מית א שלעפ איבער די אקסלען — א פורצע בעלערינע, אים אנד
געפארון מיט מענה-לשון — ווי לאזט עס א מאנספֿאל איבער בײַ
נאכט א פֿאָרמענָן אויף האפר אונ שפֿאצּוֹר זיך אויפֿן כביש?
— האסט מיך דען צוֹגְעַנוּמוֹן פֿאָר א שומֶר? והאט זיך גע-

מאכט האָרֶץ נאָרדָאן, אוֹ אַנְגַּעֲקָוֵט מִשְׁעָה-בָּאַלְעָבָּאָס אָוֹן גַּעַטְרָאָכְט,
אוֹ אַלְיַי, ווֹאָס זַי טְרָאָט אַוְוָה זַיְךְ אַיְזָיְונָם, גַּעַתְּרָעָרְ צַו אַיְמָן! — יַא,
וֹוּ וּנְעַנְּן דַּי, „פִּינְטָעָרָס“. מַעַן הָאָט דָּאָרְ גַּעַזְלָט פְּאָרְבָּן דַּי
„רוֹם“!

— עַס גַּוִּיט דַּיְךְ אַסְטָרָן, „גַּאַסְפָּאַדָּאָזְשָׁן“? — הָאָבָן דַּי קַעַצְיִשְׁע
אוֹגָן בַּיְאָרְ זַיְךְ אַנְגַּעֲזָוָן — פָּאָרְ דַּיְרָ אַיְזָ גַּוְטָ וּוּוּשָׁעָרְ צַו
וּוּוִינְעַן אַיְן דַּעַם שְׁמוֹצִיךְן גַּאַר...

— גַּעַתְּרָעָטְ מַיְין, „רוֹם“ גַּעַפְּלָט אַירְ גַּיְשָׁטָן — הָאָט נַאָרְ
דָּאן גַּעַטְיִטְלָט מִיטָּן; נַרְאָבָן פִּינְגָּרְ הַינְּטָעָרְ זַיְךְ אָוֹן אַרְיִינְגְּרָעָדָט
אַיְן חַשְׁךְ, וּוּי מַעְנְטָשָׁן וּוּאַלְטָן אַוְם אַוִּיסְגָּהָעָרָט — אַיְזָ זַיְךְ
גַּעַרְיוֹנָט אַוְוָה פְּלָעָצָעָרְ, גַּעַוְאָשָׁן דָּאָרָט דַּעַם פָּאָלְ, דַּי טְרָעָפְ, דַּעַמְּאָלָט
אַיְזָ אַירְ זַיְךְ גַּוְטָ גַּוְוּזָן...

— וּוּעָרְ הָאָט גַּעַרְגִּינְטָן? — הָאָט זַיְךְ גַּעַנוֹמָעָן פְּלָומְפָלָעָן מִיטְ דַּי
לִיפָּן, אַוּ סְ'חָאָט זַיְךְ גַּעַרְגִּיכְטָט, זַיְךְ פְּלִיטָ אַיְם אַיְן פָּנִים אַרְיִין — דַּי
אַלְטָעָרְ תְּרָחָ! דַּי מְשֻׁרְתִּים בַּיְאָרְ הָאָבָן גַּעַתְּרָעָט אַשְׁעָנָרְ אַוִּיסְעָן.
פָּאָרְ דַּיְרָ אַיְנְאָנְצָן... דַּו שְׁמַעְנָדָעְ מִיטְ צִימָעָס! בְּעַטְלָעְרִיקָאָפְ! אָוֹן
אַוּ סְ'פָּאָסְטָ דַּיְרָ נִישְׁטָ דַּעַרְ יְחוּם, הָאָבְ אַירְ דַּיְרָ שְׂוִין טְוִוָּנָט מַאלְ
גַּעַזְגָּט, כְּקָעָן אַוְסְקָוּמָעָן אַיְן דַּיְרָ אַוְיָ! גַּעַרְגִּינָּס אַבְּרָרָ, סְ'זָוָעָט דַּיְרָ
טְיִיעָרְ פָּאָסְטָן דַּעַרְ שְׁפָאָס! מִיְּנִיסְטָ, הָאָסְטָ גַּעַטְרָפָן אַוְיָ אַ, וּוּטִידָ

שָׁעָ, בְּקָעָן נַאָרְ אַזְוָלְכָעָן צָעָן מַאְגָסְבִּילְן זַיְךְ, אַיְבָּרְלָעְפָּן!
זַיְךְ הָאָט אַ פָּאָרְ גַּעַטְוֹנְדָן אַיְן דַּעַרְ פְּלָעְרִינָעָ, וּוּי מִיטְ פְּלִינְגָלָעָן,
אוֹן אַיְזָ פָּאָרְשָׁוּוֹנְדָן אַיְן דַּעַרְ פְּנִיצְטָעְנִישָׁ. אַ שְׁטוּמָעָה, מִיטְ אַזְּ
אַרְאָפְגָּעָלְאָזְטָן קָאָפְ אַיְזָ נַאָרְדָּאן נַאָרְ אַירְ גַּעַבְגָּעָנָגָעָן זַיְךְ אַפְּרָדָ
אַיְן צּוּוֹם. עַרְ הָאָט גַּעַוְוּסָט, אַוּ עַרְ וּוּעָטָ אַירְ נִישְׁטָ בְּיַוְקָוּמָעָן, אַזְּ
זַיְין לְעַבְןָ אַיְזָ סְיָי וּוּי פְּאָרְשָׁפְוּלָט. עַרְ וּוּעָטָ אַזְּוִי אַפְּפִינְגָעָטָרָן דַּיְ
רְעַשְׁתָ אַיְרָן אָוֹן אַ צְעַקְנִוְפְּמָעָרָ פָּוּן וּוּיְטוּלָ, אַ צְנוּנוֹפְגָעָקָרְטָשָׁעָ
טְעַרְ הָאָט עַרְ זַיְךְ גַּעַלְאָוּט מִיטְ דַּעַרְ פְּינְסְטָעְרָרָ סְטָעוֹשָׁעָ.

אָמֵן וְאָמַן

ווען די פאן אויז שטיוין געבלוין אוין בית"ר — אוין סטמצעיע
ההינמער ירושלים, זונען ארכאכ מיט נתיבין אריינגעשפֿוּנוּן איז
אָאַזְוֹן פָּוּן דרייטער קלאמס. זוי האבן פָּאַרְכָּאַפְּטָלְעָצָעָר נַעֲבָן
פָּעַנְסְּטָמְעָרְלָ, דעראנָאָךְ אַרְאַפְּגָנְעָלָאָוּת פָּוּן די אַקְסְּלָעָן די שׂוּעוּרָע טָאָרָדָ
ニיסטערם אוון אין זיינָר סְפָּאַרְטָהִילָּן, אַפְּלוּ אַין די זַעַנְעָרָד
שייד, האבן זוי דערמאכט עַנְגְּלִישָׁע סָאַלְדָּאַטָּן, ווּאַסְ פָּאַרְן אַהֲיִים
אוֹסֵפְ אַוְרְלָזָבָן.

דער וויאנאן איז נטעונ האלט לויידיך. באלאד האבן דורך די ארכוינגעונג זיך גענומען שייטן פאסטאושירן, ירושלמיינר יידן, בא פאהתבע און בלאלקטען. בארוועס בעלאכן, אראיעברקעס מיט פארה האגאנגענע פנימער. ס' האט זיך געהרטט א פיה, און דער צוג האט גערירט.

אריבא האט זיך אַרְומָנָעָקוֹפֶט.

א שוואָדיער כוֹזענער, איז א ווּוִיסן בּוֹרְנוּס, מיט א שטיך
בּאָרֶד ווּ א צַפֵּן, האָט זיך גַּעֲדרִיט אַיבּעָרָן ווְאַגָּאנָן מַוְתֵּח הַעֲמָגָל
וְוַיְגַּטְרוּבִּין אַיִן האָנָם. דִּי בּוֹרְשְׁטִין - הוּוִיט — פֿינְסְלְרִיךְ, דִּי ווּוִיסְעַ
געַזְונְטָעַ צִיּוֹן — בּלוֹיזַן גַּעֲלַעַטְנָעַר. עַר האָט פְּאַרְטְּוֹרֶט אַ שְׁמוּעַס
מיִיט יַעֲדָן פְּאַסְאָזְוִיר, פּוֹן פְּרִוְינְטְשָׁאָפְט אַלְעָמָעָן מַכְבִּיד גַּעֲוָעַן מַוְתֵּח
די טְרוּבִּין אָוָן קַיְיָנָעַר האָט נִישְׁתַּפְּרָזּוֹכָת. אַזְוִי אַרְאָבִישְׁעַ פְּרוּעַן;
וְוַיְהִרְעַמְּזוּבִּער מִיט שְׂוֹאָרְצָע טִילְ-שְׁלִיעָרָס אַוְיףּ דִּי פֿנְיָמָעַר,
חַקְפָּן זיך האָטְמִיך פְּאַרְבִּיוֹנְגַּעַטְרָאָגָן אַזְוִישָׁן דִּי פְּאַסְאָזְוִירן. זַיְוּ זַעַנְעָן
אַדְרִין אַיִן אַ זְוִיטִיקָן קוֹפָע, פְּאַרְהַאֲקָנְדִּיס הַיְנָטָעָר זיך דִּי מַאְטָע
שְׁבוּבְּזִיטָר, קוֹין מַאְנְסְפּוֹלֵשׁ אַזְוִיגָן זָאָל ווּ זַיְוּ נִשְׁתַּפְּרָזּוֹן. אַרְבִּיכָא
הַאָט אַ שְׁטוּסִים גַּעֲטָוּן נְתִיבָן.
— זַעַסְטוּן? נְשִׁים אַדְקָנוֹת.

— וואס קומסטו דארט, וו מען טאר נישט, איז אט האסטו
און אפּוֹ פְּנִים — האט נתיבוי זיך געקבעט מיט די פֿינְגֶּער די קָנוּילַן
פלאַקְסְּעָנָעַ האָרַ.

— ווּוּ? — האט אַרְיכָּא אוַיסְנְגְּלָאַצְטַּה די אוּינָן אַיְבָּרָעָן
וְאַנְקָן.

קָאנְגַּה האָט ער נִישְׁתַּחֲדֵשְׁפְּטָט זָכוֹן. אַקְעָן אוּוּפַּה אַבָּאָנָק, אַיְזַּעַזְעַם אַנְגְּגַעַשְׁפָּאַרְטַּה אַ בְּלָאָנְדַּ מִירְדֵּל, מִיטַּ אַקְפַּ צְעֻוּוּיקְלָטָעַ פְּאַרְ
פִּילְאָטָן, אַזְ אַרְיכָּאַן אַיזְ הָעַל גַּעֲוָאָרָן אַיְזַּמְּ. דִּי קָנְיָעַן האָפּן בְּיַי
אַיְם וְעַצְיָטָרָט. סְמִידְלַה האָט אַפְּלִילַוּ נִשְׁתַּחְיַן קָוָק גַּעַטְוֹן אַוּפַּ
אַרְיכָּאַן, נִשְׁתַּחְטַּ אַוּפַּה נְתִיבָּן. זַי האָט פְּאַרְלִינְגַּט אַיְזַּן פּוֹס אַוּפַּ
צְוּוּוֹיְטָן, גַּעֲרוּיְכָרָט אַ סְּינְגָּרָט, מִיטַּ אַזְאַגְּלָאַמְּנָקִיטַּ, אַזְ בִּידָע
וְגַעַגְעַן זַעַנְעַ שִׂירַ מְשׁׁוּגָּן גַּעַוָּרָן.

אַרְיכָּאַן אַיְזַּוְכָּר גַּעַוָּעָן, אַזְ דָּסַ אַיְזַּנְיַשְׁתַּחְיַן תְּלִיאָבִיבָעַר
יִפְּהִרְפִּיהַ, קִיּוֹן „קָאָרְיָאָקָּה“-מִירְדֵּל, וְוָאַסְ פְּאַרְטַּה קִיּוֹן יְרוּשָׁלָיִם אַ
לְּעֵבְטָן. זַי אַיְזַּ אַיְינְגָּעָן, אַשְׁוּעַסְטָרַט פָּוֹן חָדְרָה, צַיְּ פָּוֹן בִּיתְ
אַלְפָא. מִטְאַ פְּאַרְוּוֹאָס אַזְאַ שְׁטִוְיָעַ הַאַלְמָתוֹנָגַּן צַו וְוָאַס דָּעַר אַנְשָׁטָעָלָן?
אַרְיכָּאַן האָט זַיךְ פְּאַרְדִּיכְטַּה די האָרַ, נִשְׁתַּחְטַּ אַוְילְנְדִּיסַּ אַקְפַּ גַּעַד
טוֹן זַיךְ פָּאָרָן אַפְּלָעָנָם קָלְלָנָה, וְוּ סְחָאַט גַּעַרְאָרָט זַיךְ שְׁלִיפָּן
אַ קְרָאָוָאָט. ער האָט בְּאַסְמוֹנָעָן לְשָׁוֹן.

— אַ תְּלִיאָבִיבָעַרְיוֹן?

— אוֹרְ מוֹתָה עַמְּ נִיְוִיטִיךְ וְוִיסְטַּן? — האָט דָּסַ מִירְדֵּל אַפְּגָנָעַ
מַאְסָטָן אַוּפַּ אַרְיכָּאַן אַ לְּאָנְגָּן קָנוּילַ רָוִיךְ וְוּ אַ בִּיטְשָׁ.

— אַזְ אַזְ כְּטָרָאָגַּן נִשְׁתַּחְיַן קִיּוֹן בְּרִיטָמָעַ מְשָׁאָרְלָטְסָטָאַזְהָוִוָּזָן,
הַאַרְאָטַּ אַירְ מִירְ אַזְוִי עַנְטָבָרָן? — האָט אַרְיכָּאַן זַיךְ אַפְּגָנָעַ
שְׁוָאָקָןַ פָּאָרָן אַפְּשָׁנִית — כְּבִיְּנָ טְאַקָּעַ נִשְׁתַּחְיַן סְאַלְאַזְרָעָנְצָעָרָעַ,
אַבְּעָרָ אַיְזַּ אַזְ אַמְּעָתָר „הַאָרָאָ“ קָעַן אַיךְ אַוּקְרָהָוִבָּן אַ פּוֹס, וְוָאַס
נְתִיבָּן? — האָט ער זַיךְ גַּעַוְעַנְדָּרָעַ צָום חָבָר — וְוּ זַעַנְעַן אַוְזָעָרָעַ
וְוָאַרְעָמָעַ קְבּוֹצָהִמְיִידְלָעַךְ? די אַהֲבוֹתָם, די זְהַבְּהָתָם?

— דָּא זַוְכָּסְטוּ אַהֲבוֹתָם מִיטַּ זְהַבְּהָתָם, טְפֵשָׁ! — האָט נְתִיבָּן
זַיךְ צְעָרָיָן — זַי זַעַנְעַן גַּעַוָּעָן. די אַהֲבוֹתָם מִיטַּ זְהַבְּהָתָם, מִיטַּ
צָעַן יַאֲדָ צְוֹרִיךְ אַיְזַּ אַלְעַ פְּוֹנְקָטָן. אַיְזַּ שְׁרוֹן, אַיְזַּ נְלִיכָּן.
אַיְצָטָן זַעַנְעַן זַיךְ צְעָלָאָפָּן אַיְזַּ די שְׁטָעָטָן. פָּוֹן אַהֲבוֹתָה — אַיְזַּ גַּעַד

וואָרָן לְעַנְנִיא, פּוֹן זְהַבָּה — סָאַלְאָמְעָא. אָוִים שְׁטָאַלְמִידְלֶעָן!
אָוִים קִידְמִיְדֶּעָן! מַעַן אֵין גַּעֲוָאָרָן תְּלָאָבִיבָעָר, “בָּאָרְשִׁינְיָעָם”,
יְרוֹשָׁלַיִםְעָר, “לוֹידִים”. אָוֹן דָו צָלִיּוֹן, אַרְיכָּא? צִוִּית מַעַן הָאָט אָוִיפֶּד
גַּעַתְּרָט צָו אַרְבָּעָטָן אַוְפָּן בְּכִישׁ, קְרִיבָּסְטוֹ אַוִיךְ פּוֹן דָעָר אַיְגְּעָנָעָר
פָּעָל. וּוּסְטָה הַיְנְטִימָאָהָגָן אַרְיִינְגְּרוֹבָּן — וּוּי יְעַנְעָר פְּרָעָנָק — אַיְן
אַגְּפָרָעָטָן אַנְצָוָג, וּוּסְטָה דִיר אַנְטָוָן אַ “חַגְּמָלוֹח”*) אָוֹן דָא
אַיְן מִיטָן דְּרִינְעָן — גִּיבָּ אִים אָן אַחֲבָה, אַ זְהַבָּה.
— אַיְךְ הוּאָס אַוִיךְ זְהַבָּה — אֵין דָאָס מִידָל גַּעֲוָאָרָן וּוּיְכָרָע.
— טָאַקָּעַ זְהַבָּה? — הָאָט אַרְיכָּא אַוְפִּינְגְּעָכָטָפָּט דָעַם נָאָמָעָן.
— אָוֹן אַיְן אַ קְבּוֹצָה, זְוִית אַיְר אַפְּשָׂר אַוִיךְ גַּעַוָעָן? — הָאָט
נְתִיבָּי אַוִיךְ גַּעַנוּמָעָן אַ וּוּאָרט.
— נִישְׁטָה בְּלִוּזְגַּעַוָעָן, נָאָר אַוִיךְ גַּעַרְפָּעָט אַ יָּאָר אַיְלָתָה
תְּשָׁהָר. כְּבִין אַבְּעָר גַּיְךְ מִיד גַּעֲוָאָרָן אָוֹן בֵּין אַוּוֹשָׁפָּן דָעַם דָאָרט.
— וּוּוֹיְלְ מִידְלֶעָן פְּאַרְבְּלִיעָן אַיְן דָעַר קְבּוֹצָה? — הָאָט אַרְיכָּא
גַּעַפְּאַקָּט דָעַם טָאָן.
— מַעַנְעָר הָאָבָּן נִישְׁטָה לִיבָּ פְּרוּוּעָן, וּוּסְטָה הָאָבָּן צָו מָוָן מִיטָּ
מִשְׁקָה, מִיטָּ פְּעָלָה. דָעַרְפָּאָלָגָן הָאָט טָאַקָּעַ דָאָס, “קָאָרָאָקָה”-מִידָל. מַעַן
סָקוּטָן נָאָר דִי קָאַקְעָטָעָן. אָוֹן אַיְיךְ וּוּוֹלְגַּעְפָּלָן וּוּהָן דִי מַעְנָעָר.
— דָאָס זַעַט מַעַן — הָאָט אַרְיכָּא גַּעַשְׁמִיכְלָט.
— צִי מַעַן זַעַט צִי נִישְׁטָה — הָאָט זְהַבָּה אַרְוִיסְטָוָאָרָפָּן דָאָס
אַוְיְסְגָּעוּוּכְעָרָטָע צִינְגָּרָעָטָל דָוְרָכָן וּוּאַנְאָרְפָּעָנְסְטָעָר — אָוֹן וּוּהָן
אַיְיךְ וּוּאַלְתָּ אַיְצָט גַּעַקְוָמָעָן פּוֹן אַ קְבּוֹצָה, וּוּאַלְתָּ אַיְרָ צְוָמָאָלְזָן
אוֹוָה מִיר אַוְמְגָעָקָטָמָ, וּוּאַלְתָּ אַיְרָ גַּעַוָעָן נִיגְעָרָיוֹס וּוּעָרָ אַיְיךְ בְּיוֹן?
דָאָס גַּעַפְּאַסְטָעָ קְלִיּוֹדָל, דָעַר קָאָפָּ מִיטָּ דִי פְּאַפְּלָאָטָן, מִיּוֹן גַּעַפְּלָעָנָט
פְּנִימָל, אַט וּוּסְטָה עַם צִימָאָרָד.

אַרְיכָּא הָאָט בְּאַטְרָאָכָט זְהַבָּה. דָאָס פְּנִימָל אָפָּן וּוּי אַ קָּאָרט,
די נְרִינְלָעָכָע דָוְרְכִוְכִּטְקִעָּה הָוִיתָ — אַיְלְפְּוּרְטָן-קָאָלִיר. אָוִינָן
שְׁוֹאָרָצָע, וּוּסְטָה בְּרָעָנָעָן דָוְרָךְ. אָוֹן נִישְׁטָה נָאָר דָעַר שְׁמִיכָּל אָרוּם די
דִּינָעָ מְוִילָ — וּוּינְקָלָעָן, נָאָר אַוִיךְ די שְׁטוֹמְקִיטָפָּן גַּעַזְבָּט הָאָט
אַדְאָפְּגָעָרָטָמָ. דָאָס אַלְיָהָאָט אַרְיכָּאָן גַּעַפְּרִיטָ, אַוְיְפָוּיוֹנְדִּיקָּ, דָאָס

(*) דְּגַּמְלוֹחָ — קְרָאָזָט (אוֹיְף שְׁפָאַט-לְשָׁוֹן)

זהבה איז אן אפּן מיידל, אַ היימישע חלוֹצה. אָזֵן זִי האט לַיְבּ
קָאַקְעַטְרָעִי, אַיְזֵן ווּאַסְפֵּן אַיר, זהבתהן דָּאָרָה מַעַן אַזְוֹנוֹס פָּהָרְגַּעַן.
אַ היְזָעַרְיָסָעַר לְאַקְאַמְּאַטְיוֹן — פִּיאַוףּ האט זַיְדָּךְ דָּוְרְכְּגַּעַשְׁנָן. אַ
סִּינְגָּאל — מַעַן אַיְזֵן נָעַנְתָּ צָו יְוּרְשָׁלַיִם. זהבה האט זַיְדָּךְ אַוְיְפְּגַּעַן
שְׁטָעַלְתָּ, האט גַּעֲנוּמָעַן אַיר הַאַנְטְּרוֹאַלְיוֹז אָזֵן אַנְגְּנַעַמְאַסְטָן אַיבְּעָרָן
שְׁטוּרָן אַ בְּלוּיָּעַן בְּעַרְעָט.

אוֹים מַוְּרָא דַּי פָּאַסְאַזְיָרְסָעַ זַיְדָּךְ אַיְם נִישְׁטָ פָּאַרְשְׁוּוֹינְדָּן פָּוּ
אוֹיגַן, האט עַר אַ פְּרָעָג גַּעַטָּן.

— וּוּ וּוּוּינְט אַיר אַיְן יְרוּשָׁלַיִם?

— אַיר וּוּאָרָט שְׂוִין אַוְיָף אָזֵן אַיְנְלָאַדְוָנָג — הַאָבָן וְהַבָּחָת
אוֹיגַן גַּעַלְאַכְטָן.

— אָזֵן אַיר גַּלְוִיבָט, דָּאָס אַיר זִוְיט שְׂוִין מִינְעָט פְּטוּרָה? — האט
אַרְיכָא מִינְגַּעַלְאַכְט — דַּי בָּאַקְאַנְטְּשָׁאַפְּט הַוְּבָט זַיְדָּךְ עַדְשָׁת אָזֵן.
— גַּוּט. אַבְּשָׁר מִיטָּדָעָם אַדְרָעָם וּוּאָרָט צָו. אָזֵן אַיר זִוְיט אַזָּא
דוֹשָׁעַנְטָעַלְמָעַן, קָעַנְתָּ אַיר מִיךְ בָּאַגְּלִילָטָן מִיטָּדָעָם וּוּאַלְעָז אָזֵן!
— מִיטָּפָּאַרְגְּנָעַגְּנִין, זהבה.

פָּוּ גַּדְוָלה האט אַרְיכָא זַיְדָּךְ אַיְבְּרָגְּנָעָזָט נָעַפְנָה דַּעַם מִידָּל.
עַר האט גַּעַשְׁטוּרְבָּעָט נְתִיבָּין אַיְן אַקְסָלָה:
— נָו, לְאַקְשָׁש? אַ מוּוֵּיל זַיְלָן מַעַן הַאָבָן!... קָרִינְגָּט אַיְן אַפְּ
שְׁטוּסָ, אַ צְוּוּיָּטָן אַפְּשָׁטוּס. בַּיּוֹם דָּרִיתָן אַנְבָּאָט, מַוּוּ יְעֻדָּעָ פָּרוּ
וּוּרָעָן נְאַכְּנִיבָּק.

אַיְן וּוּאַגְּאַן האט זַיְדָּךְ בָּאַוְוִוָּן אַרְאַכְּבִּישָׁר פָּאַלְצִיאַנְטָן, אַ
בָּאַוְאַפְּנָטָעָר. עַר האט אַרְיוֹנְגָּעָפְּרִיט צְוּוֵי יְוּרְיָשׁ מַיְוִילָעָךְ מִיטָּדָעָם
שְׁטוּרְגָּנְקִיָּט, נְלִיּוֹד דָּאָס וּוּאַלְטָן גַּעַוּן וּוּשְׁנוּדוּבָּעָרָנָן. אַוְיָף אַ
בָּאָנָס אַנְטָקָעָן אַרְיכָאָן, האט עַר אַגְּנוּוּוּוּן אַ פְּלָאָג, דַּי אַרְעָסְטָאַנְטָן
קָעָם זַיְלָן זַיְדָּךְ זַעַצָּן.
וּוּפֶל פָּאַסְאַזְיָרְסָעַן סְזָעַנְעָן נָאָר גַּעַוּן אַיְן וּוּאַגְּאָן, הַאָבָן אַלְעָ
זַיְדָּךְ גַּעַהְוִיבָן פּוּ דַּי עַרְתָּעָר אַנְצָוּקָוּן דַּי גַּעַפְּאַנְגָּנָעָן „פְּרִינְגְּלָעָךְ“.
דַּי מַיְוִילָעָךְ, טְוָנְסְלְזְהִוְיִטְשָׁע אַיְן קָרִינְדָּלָעָן, וּוּ בַּיִּי בּוּכָּאָרִישָׁע בְּתַולְוָת,
הַאָבָן זַיְדָּךְ אַרְוּמְגַעְסָט מִיטָּפָּאַרְגְּנָעָזָט אַוּיגַן, נְלִיּוֹד מַעַן
וּוּאַלְטָן זַיְדָּךְ אַרְיוֹנְגַּעַלְאָזָט צְוּוּיָּשׁ קָאַנְיָבָאָן.

דען וויסער בורנוּס האט אַ בלענד געטן פאר דיאוינן. נעבן
די פֿאָסָאַשְׁוִילְקָעַם אַיזַּן אוֹיסְנְגֻּוָּאַטְמָן דער סְוָדָאנְגָּעַר מֵיט דעם הענגל
וּוַיְנְטְּרוּבָּן. ער האט אַנְגְּנְעָבָּאָטָן.

סְאַיזַּן גַּעֲונָגַן גַּעֲונָגַן אַיזַּן חַאנְטְּפָאָךְ פָּוּנָם פָּאַלְצִיאָנָם, דער
סְוָדָאנְגָּעַר וְאַל זַיְקָ צְנוּנִיפְּקוּרְטְּשָׁעַן אַיזַּן אַ וַיְוִינְקָל, וְוי אַן אַיְנְגָּעַן
גְּרָאַבְּעָנָר קְרָעָט.

ニישט אַזְוִי אַוִּיסְ נְיוֹנְרְיוֹקִיטָם, וְוי אַוִּיסְ פְּאַרְדוֹרָם — האט
אַרְיכָּא גַּעֲלָאָט וְיצַן נְטוּבָּן מֵיט זְהָבָן אַזְן זַיְקָ גַּעֲשְׁטָמָלֶט פָּאָר דַּי
מִידְלָעָר. וּוְהָווִין פִּירְטָ זַיְקָ דַּעַר אַרְאַכְּבָּרָ? אַזְן וּשְׂרָ וּעְנָעָן זַיְקָ
קְוָדְרִישָׁע טַעַמְטָעָרָ? אַרְפְּעָלָר, חַלְבָּעָרָ? דָּאַס אַלְעִיָּה האט אַרְיכָּא גַּעַד
עַגְבָּרָט. ער האט גַּעֲוָוָסָט, אַזְן מִידְלָעָר וּוּלְעָן אַוִּיסְ שִׁין שָׁוָם
לְשָׁוֹן נִישְׁטָן קְעָנָן זַיְקָ מֵיט אִים דַּוְרְכָּרְעָן. ער האט אַנְגְּהָוִיָּפָן
אוֹיָף הַעֲבָרָעָיִשִּׁי:

— אַיר פְּאָרָט נַאֲךְ יְרוּשָׁלָיִם?

די מִידְלָעָר הַאָבָּן גַּעֲשָׁקָלֶט אַזְוִיָּה נִיְּזָן.

אַרְיכָּא האט גַּעֲכָאָפָט אַסְקָוּד דַּוְרָק דַּי בָּאַזְנְפָעַנְסְטָעַרְלָעָר, גַּעֲונָן
וְוי דַּעַר צָוֵג אַיזַּן שְׁוִין הַוְּטָשָׁע קַיְלָאַמְעָטָר פָּוּנָם בַּיְתָה' דַּשְּׁלַעַנְגָּלֶט זַיְקָ
צְוָוִישָׁן די אַוִּיסְנְגָּהָאַקְטָעָ פְּעַלְוָןְבָּהָרָג, וְוי דַּוְרָק תָּנוּגָלָה, מַעַן דַּעַרְ
עַגְעָלָט זַיְקָ צָוֵג דַּעַר עַגְדְּסְטָאַצְיָעָ, צָוֵג יְרוּשָׁלָיִם. אַזְן וּוְהָווִין פְּאָרָן
זַיְקָ?

אַרְיכָּא האט גַּעֲפָרָעָט מִיט דַּי אַזְוִיָּן, גַּעֲכָאָפָט אַזְוִיָּה די מִידְלָעָר
לְעָךְ, גַּעֲזָעָן אַיזַּן זַיְקָ שְׁרָעָק שְׁוִינְקִיטָם. אַזְן דַּעַר פְּאַרְדוֹאַכְּמָן, אַזְן
עַפְעָם אַוִּיסְטָעָלְדִּישָׁעָם וּוּטָעָן, אַיזַּן נִישְׁטָן אַפְּנָעָטָעָטָן. דַּעַצְוָ
אַיזַּן גַּעֲונָן אַזְוִי צְעָקָאַכְּמָן, דָּאַס ער האט צְוָמָאָל נִישְׁטָן קִין בְּלִיק
גַּעֲטָן מַעַן אַזְוִי זְהָבָהָן.

אַזְן אַוִּיסְנְגָּהָאַרְמָטָר בְּחָוָר, — בְּלִוְיָז חַוְּתְּהַשְׁרוֹדָה — וּוּאַס אַיזַּן
גַּעֲוָעָטָן מֵיט אַיזַּן בָּאַנְסָ הַיְנָטָעָר דַּי מִידְלָעָר, האט אַוִּיסְנְגָּהָבִוָּן זַיְקָ
לְאַנְגָּן הַאַלְוָן צָוֵג אַרְיכָּאָן אַזְן אִים אַיְנְגָּהָוִיָּמָט.

— דַּי אַרְעָסְטָאַנְטָקָעָם זְאַגְּן אַמְּתָה. זַיְקָ בְּלִיְבָּן נִישְׁטָן אַיזַּן
יְרוּשָׁלָיִם. מַעַן פִּירְטָ זַיְקָ נַאֲךְ בִּיתְלָחָם.

— נַאֲךְ בִּיתְלָחָם? — האט אַרְיכָּא אַיְבָּעָרְגָּעָטְרָעָט.

— וּוּאַס וּוּוּנְדָרְסָטָו זַיְקָ אַזְוִי, חַבָּרָ? — האט דַּעַר בְּחָוָר זַיְקָ

אויפגעשטעלט און מיט א ווינס אַנגעוויזן אויף די מידלעך —
ווײַיסטָו דען נישט, אַז פֿאַר אַזעַלכּע „בְּתֻלוֹת“ אַיְזָאַפְּלָאַז אַין
חוּיוּ פֿוּן פְּרוּיעַנְפְּאַרְפְּהַעְכְּרִינְקָס?

— גַּנְבְּטָעַס? — אַיְזָאַרְיכָּאַן אַיְנְגַּעַפְּאַלְוָן, דְּאַס שֶׁחָאַט צָ
טוֹן מִיט אַזְוֵי פֿוּן יַעַנְעַזְוָנוֹת, קָאַרְטְּחַזְוְאַרְפְּרִינְסָן צִי גַּלְאַט פְּאַרְ
ברַעַכְעַרְיִינְסָן, פְּאַר וּמְעַמְּן דַּי רַעַנְוָרָגָן הָאַט צַוְּגַּעַנְוִיזָט אַן אַוְיסְפָּעַ
שְׁעוֹרְנְגְּסְנְעַסְט אַין בְּוַרְלָחָם.

— נִשְׁתַּת קְיֻזְן גַּנְבְּטָעַס — הָאַט דַּעַר אַוְיסְנְדָּאַרְטָעַר פְּחַחַר
אַיְם אַיְבְּעַרְגַּשְׂאַגְּן — דְּאַס וּמְעַנְעַן פְּעַרְשִׁישָׁע מִידְלָעַךְ, וּמְאַס הָאַפְּנִין
וֵיר אַרְיוֹנְגַּעַשְׁמַתְגָּלַט אַיְן לְאַגְּדָה.

— אַוְן מַעַן הָאַט זַיְיַע גַּעַפְּאַקְטָה?

— בְּיַם אַרְיְבָעָנִין דַּי סִירְיְשַׁ-אַרְיְזִ-יְשָׁרָאַלְדִּיקָע גַּרְעָנִין.
אַרְיְכָא הָאַט זַיְיַע גַּעַנְוָמָעַן קְרַאַצְעַן בַּיְיַיְן דַּי גַּעַרְכְּטָעַ קְעַנְיַן
חוּשְׁעָרָס הָאָרָה. הַיִּסְטַּט עַמְּ, אַז דְּאַס גַּעַיְגַּן נַאֲךְ „אָוּמְלַעְנָאַלְעָע“ טַוְלִים,
הָאַט זַיְיַע וּמְדַעַר אַנְגַּעַחוּבָן? אַוְן אוֹפְּרַיְיךְ דַּי תְּפִיסָה?
יאַרְהַוְנְדָעַרְטָעַר, יָאַרְטְּוַיְזְנְטָעַר גַּלְיַיט סְפַעַקְעַנְיַישׁ נַאֲךְ גַּאֲלָה,
אַוְן וּמְזַעַר אַמְּאַל דַּי וּלְבָעַס סְטוּרָה. אַז, „סְפַרְטִּיפִּקְאַטְן“ אַז, „וּוּיְ
זָעַם“, טַאַר דַּעַר יְוּהָ, דַּעַר פְּלֹאַט קְיַיְן חַדְיסְתְּהַרְגָּל נִשְׁתַּמְתַּהְבָּן?
אַרְיְכָא הָאַט זַיְיַע אַרְיְסָגְטָן. וּוּ לְעַבְּטַע שַׁר? אַיְן דַּי צִוְּיַוְנָן פֿוּן
הַאֲרְדִּיאָן, צִי פֿוּן אַנְטִיכָּוָס עַפְּיַפְּאַנְעַסְט אַוְן וּוּן עַר פְּאַקְטָט אַיְצָט
אַזָּא „מוֹסְרָה“ צִי אַיְינָעָם פֿוּן גַּרְעַנְיִיזְוָאָךְ, וּוּאַלְטָט עַר פֿוּן זַיְעַנְעַ
הַעֲנַט קְיַיְן גַּאנְצָעַר נִשְׁתַּמְתַּהְבָּן אַרְיְוָוִים.

אַרְיְבָאָה הָאַט גַּעַנְוָמָעַן פְּלָאַנְעַן. עַד הָאַט גַּעַוְאַלְטָט אַגְּשַׁהְיַיְן,
דַּעַר גַּאנְצָעַר וּוּאַגְּאַזְן זַיְיַע זַיְיַע אַוְיפְּכָאָפְן. וּוּאַס שְׁוֹיְגָן זַיְיַי,
מִיט דַּי בְּעַרְדָּה? דַּי חַלְקָהָנִיקָעָם אַיְן דַּי וּשְׁוֹפְּצָעָס? אַוְן וּוּן מַעַן
וּוּאַלְטָט גַּעַפְּרִיט יַדְיַשְׁעַ מַעְכְּמָר צָו שְׁמָד, וּוּאַלְטָן זַיְיַע אַוְרַד נִשְׁתַּמְתַּהְבָּן
גַּעַפְּגַּטְנָט דַּי מִידְלָעַךְ? מִיט זַוְּאַס אַיְזָאַרְיְשָׁרָאַל בְּעַסְטָר פֿוּן
שְׁמָדָה?

מִיט דַּי פְּלִיוֹצָעָם צָוָם פְּאַלְיְזִיאָאָט, מִיטָן פְּנִים צָו דַּי מִידְלָעַךְ —
אוֹיְיַי הָאַט אַרְיְכָא זַיְיַע צַוְּנוֹיְפְּגַּעַרְעַדְט מִיט דַּי גַּעַפְּגַּעַנְעַן. פְּאַרְ
וּוּינְמָעַ מַעַר מִיט שְׁטוּמָעַ הַעַנְטִיצְיָוָן, אַיְודָעַר מִיט רַיְיךְ, חַאְבָן
דַּי פְּעַסְיִישָׁע מִידְלָעַךְ אַיְפְּגַּעַנְעַפְן. וּוּ דְאַס „שְׁוֹאַרְצָן“ אַיְזָאַרְ

געאנגען, ווי מען האט זוי נעלמאפט. און איצט זוארט אווות זוי א
תפיסטה.

אריכא האט געביסן די ליפן, זוכנדיך אן אויסוועג. באַלד איז
איהם עפֿעַס אוינגענעפֿאַלן. ער האט אוינגעלאָוּכְטָן. ער קען דעלפֿן ער
האָט זיך געווענערעת צו די מירלעך.

— איד ווילט בלײַבן אין אויזישראָל?

— אוודאי ווילן מיר.

— זאלן מיר פֿאָר אַיִּיךְ טוֹן?

— טוֹט פֿאָר אונז! יהודים, רחמנים, טוֹט! — האָט איינע
פֿון די מירלעך געהויבּן אַירע פרוינע הענט, באַהאנגען מיט מעַ
שענע אָרָעָם — בענדר.

— און אַיד ווועט אַלְץ פֿאָלְגָּן?

— יָא.

— אָפִילו חתונה האָגן?

די מירלעך האָבן נישט פֿאָרשטאנגען. זוי האָבן געפֿוקט אָוָה
אריכאָן ווי אַיבּערגענֶשֶׁר אַקְוֹנוּ פֿוֹינְג. ס'הָאָט זיך געהערט אַלְאַקָּאָד
מְאַטוּוּ — פֿיַּיַּט. די באָן האָט גענווען גִּין לְאַנְזָאָמָּעָר. ס'הָאָט זיך
אָסָעָן געפֿוקט אַלְטִירְיוֹשְׁלִים. מען האָט שוֹין אַרוֹיסְגָּזָעָן די חומָה,
דעם מְגַדֵּל — דוד.

אִים, אַרְיכָאָן אַיִּסְמָעָן נישט געפֿליַּבן קִיּוֹן צִוְּתָן צו דערקלעָרָן
די מירלעך, דאס ער גִּינְטָזִיּוֹן, „חתונה מאַכְּן“, אוֹ דערמִיט, ווֹאָס
זוי וועלְן ווֹרָן גַּעֲזַעַלְכָּבָּעָן ווֹיְבָּעָה, צו אִים, צו זִין חֶבֶר, קען מעַן
זוי פֿון לאָנד נישט טְרִיבָּן.

מייט אַ פֿאָר גַּוְלְגִּישׁ אָוִינְגָּה האָט אַרְיכָא אַ סּוֹק גַּעֲטָוָן אוֹיְפָּה
וּרְוּשְׁלִימָעָר יִזְרְעָאֵל אַיִּזְנָן די רְבִנִּישָׁע אַפְּגָעְלִיּוֹשָׁן, אַיִּזְנָפְּצָעָם,
וועָר פֿון זַיְהָאָט אַרְיכְּגָעָפְּקָט אַיִּזְנָן אַ סְּפָר, וועָר ס'הָאָט גַּעַר
דרעַמְלָט. די עַרְשְׁטָע צָוּוֹי, אַוּוֹת ווּעַמְעָן ס'אוֹגָן זיך גַּעֲפָלָן, האָט ער
אַ גַּעַט גַּעַט פֿאָר די הענט אָון אַרְיכְּגָעָפְּקָט אַיִּזְנָפְּצָעָם אַוְיעָרָן:
— אַיר ווועט זִין עדות!

תְּכֻמוֹוֹאַטָּעָה האָבן די יִדְן אַוּוֹת אִים גַּעֲנָאָפָט. אַרְיכָא האָט צוֹ
נְעַרְוָפּן נְתִיבָּין מִיט זְהַבָּן, צוֹגְעַרְוָפּן נְאָרְיִדְן. ער אַרְאָפְּשָׁעָר
פָּאַלְצִיאָנָט, אַז אַיבּערגענֶשֶׁר אַקְוֹנָעָר, דאס מעַן גִּינְטָזִיּוֹן, מעַן

וועל אים אנטואפֿענען, האט זיך אַרוֹיסְגָּמָאכְט פֿוֹנֵם רעדֶל אָז
געגָאנְגָען זוכָן דעם באָזְ-איינְסְפֿעַקְטָאָר.
אַרְיִיכָא האט גַּעֲזָעַן, ווי דער צוֹג שְׁטָעַלְט זיך. נאָד אַיזָן חַעַע,
אוֹן מעַן שְׁטוֹישַׁט אוֹיָךְ דער סְמָאצְיעַ. ער האט נִיךְ אַרְאָפְּנַצְחָוִין פֿוֹן
אַ פֿוֹנְגָעַר אַיזָן רַונְגָל, אַרוֹיסְגָּמָאכְט פֿוֹן דער הוֹיזְ-קְשָׁעַשְׁעָן אַ
צְוַוְוִיטָס אָזָן עַם דער לְאַנְגָּט נְתִיבִיָּן.

— נאָ, חַתְּן, זַי מְקוֹשָׁד דַּי פְּלַהַ!

הַעַר עַולְם אַיזָן גַּעֲשַׁטְאָגָעַן מִיט אַפְּעַנְעַן מִילְעָר.

ווי נאָר דַי צְוּוֹי „חַתְּנִים“ מִיט דַי רַינְגַּלְעַךְ אוֹיָךְ דַי פֿוֹנְגָעַר,
הַאָבָן אַפְּנַעַוְאָגָט דעם „הַרְיָאת“ — האט עַמְיוֹץ אַ שְׂלִידָעַר גַּעַטְוֹן
אַ בְּרָאָנְפְּ-קְעַלְיְשָׁעָקְלַי. דער קְלִימְפָעַר פֿוֹן צְעַבְּרוֹאָכְן גַּלְאָו האט דעם
עוֹלָם אַוְיְפָנְעוֹשָׁקְט.

אַ סּוֹל אַיזָן גַּעֲפָגָלָן:

— מַזְלְטָוְבַּ!

פֿוֹן צְוּוֹי מַנְגִּינִּים מִילְעָר האט זיך אַרוֹיסְגָּמָאָרִיסָן:

— מַזְלְטָוְבַּ! מַזְלְטָוְבַּ! מַזְלְטָוְבַּ!

זְפַתּוּדָה נִעַם

וְוי נאר די נאכט האט זיך געשטעלט איזבער צפת, איז דער
געפֿאַקְסְּטָעֵר אַוְיַּטְּאָבָּום, וְוָאָס אִיז אַנְגַּעַלְאָפָּן פּוֹן די בָּאוֹאַקְסְּטָעֵן
בערג, שטינּוֹן גַּעֲבְּלִיבָּן אִין גַּאֲרָאַושׁ. די פָּאַטְּאַזְּוִישָׁוֹן האָפָּן אַוְיַּסְּנָעַ
שְׂטִינְגַּן. טַוְּל האָפָּן זיך גַּעַלְאָוּת צוֹ דָּעַר אלְטָעֵר שְׂטָאתָם, דָּוּךְ דִּי
זְוִיְּטִיכָּע קְרוּמוּעַ גַּעַסְלָעֵר, טַוְּל זְעַנְעָן גַּעַנְעָנָן מִיטָּן נִיעָם שְׁאָסִי. גַּעַל
בְּלִיבָּן דָּעַר לְעַצְּטָעֵר אִיז שְׁלוֹנוֹי אַוְיַּרְשְׁלַּיְמָעָר סֻעַּמְנָאָר-לְעָרָעָר, וְוָאָס
אִיז גַּעַשְׁקָט גַּעַוּאָרָן פְּונָג אַרְבְּבָעַט עַרְדָּאָט פָּאַצְּוֹטְרָאָגָן פָּאָר דָּעַר
צְפָתָעֵר יְוָגָנֶט וְוָעָנָן דִּי צָמְפָּן אַרְמָם מִסְהָה. עַר האָט זיך אַרְמָמָנָע
קוֹטָט, אַז יְכָרָעָר, אַז מַעַן אִיז גַּעַקְמָוּן אַפְּוֹזָאָרָטָן, אַז נִישְׁתָּ
זְעַנְדִּיך קוֹיְנוּם אַרוּם זיך, האָט עַר זיך גַּעַפְּלִיט גַּעַרְנוּרָט.
שְׁלוֹנוֹי אִיז גַּעַוְוָן סְּעַרְשָׁטָע מֶאָל אִין צָפָת. דָּעַרְצָו אִיז אַיְצָט
גַּעַוְוָן נְאָכָתָן. עַר האָט זיך גַּעַלְאָוּת נִין פְּאַזְּאָוִים. אַנְטְּקָעָן, אַינְמָ
סְּלִינוּנָם, שִׁיטָּעָן פְּאָרָק זְעַנְעָן גַּעַזְעָסָן אוֹוָה בְּעֵנֶק זְוּמְעַרְגָּעָסָט.
חוֹלָאִים, אַנְגַּעַטְּאָעָנָע אִיז דִּי שְׁוּעוּרָע מַאנְטָלָעָן, אִיז סְׂוּעָמָעָרָם אַז
שְׁאָלָן, האָפָּן זְוִי זְיך גַּעַשְׁצָט קָעָן וּוֹינָט, וְוָאָס אִיז גַּעַקְמָוּן פּוֹן
נאָקָעָטָן בָּאַרְכְּבָּנָן אַנְטְּקָעָן.

שילוני האם אונגעטואלאן פון דער תומוזידיךער קעלטן און ס'איינ-
ביו אים פיין קלעד נישט געועען, איז דאס בערגנישע גלייל שערן קאנז-
שדרוין מיט דיאשווייצ'אַרײַשע אלטען. ס'האט אים בּלוין פֿאָרְדְּרָאַסּן,
וועאס ווּרְישָׁע אָונְטְּרָעְנְּמָעְרָ, נְזֵצָן נִשְׁתָּאָסִים דִּי נְאָמְרוֹדְיִיכְּטִימָעָר
צְפּוֹן - אַרְץ - יְשָׁרוֹן. מען בּוּמִיט נִשְׁתָּאָסִים פֿיְן פֿוּרְעָתָה.
עד האט געוקטן דורך נאָרטְּפְּאָרְקָאן אָזֶן גַּעֲעָן וּוּ אָונְטָרְ דִּי
אָזְוּסְגַּעַטְאָעָן בּוּמְעוֹד שְׂטוּיעָן אַיְינְצְּקָוְוִוִּין יְהָוִן אָזֶן דָּאוּנְעָן. עד
איין אַרְין טִיפְּעָר אַין אַ גַּעַל. דִּי שְׁטִינְכָּעָר האָפָּן נְעַפְּרִיט אַין דָּעָר
אַלְכְּטָעָר שְׁטָאמָט. קוֹפְּלָעָם מוּירָן, קוֹפְּלָעָם חִוּלָּעָר, אַהֲן צְפָת אַין

נעוווען צעבערגלט. מיט איזן שפאנ האט שיילוני געגענט אָרְבֶּעֶר-שפרייזן די דעכער, וויאס זענען געוווען געוווען אַרְאַפְּנָעָלָאָזָט מיט צוווי שטאק נידעריקער פונם ענן געלס. די דעכער זענען געוווען באָ רעקט מיט מאָר און גראָז. דאס גראָז האט געשפראָצָט פון די שטינעדר און פון די אלטע צעפּוּרִישְׁלַטְעַ פָּאַלְאָגָעָן. אַ שְׁפְּרִיּוֹ — אַ דָּאָר, אַ שְׁפְּרִיּוֹ — אַ ווֹאָנָם. בלינדע היילער, געטָאַהֲמָיוּרָן אָוּן דער הוֹשֵׁךְ אַרוֹם — ווֹי סְ'וֹאָלָטָן געוווען ביַי דער פָּאַלְאָגָעָן זָהָבָן פָּוּן יוֹדָפָת.

אייצט האט שיילוני געבענטט נאָך אַ מענטש, מיט וועמען ער זאָל זיך שענען דורךערן. אויס מורה ער זאָל נישט צו ווַיַּט פָּאַרְקִירְכּוּן, האט ער זיך צוּרְקָעְנְצְּוִיגָּן אָוּן אַיז אַרוֹם אָוּפָּטָן שאָסָטָן. אַ האַרְדָּע בִּיכְיָע אַרְאָכָּע, ווֹי פָּעָרְשִׁיעָן מָארָק — הענדָלָע, זענען אַנְגְּנָעָרִיטָן אַוְיָפְּ אַיְזָעָלָעָר מִיטָּן אַוְיָסְגָּעָנְטָעָנָעָם זָאַמְּדִיקָן ווַעֲגָן.

פָּאָר אַ רְיֻוּן, ווֹי אָן אַוְיָסְגָּעָנְטָעָר קָאנְגָּל, זענען זָי שְׁטִיּוֹן גַּעֲבְּלִיבָּן. פָּוּן בִּידְעָ זָיְטָן רְיֻוּן — שׂוֹרְוֹת אַיְינְגָּעָוְאַלְמָעָן, פָּעָיָן קָנוֹפְּטָעָ קָאַקְטָוָסָן, ווֹי פָּלָאַטְשִׁיקָּעָ נָאַדְלְגָּנוֹוִוקָּסָן. די אַרְאָכָּע — אַ מְנִין אַנְגָּעָשׂוֹאַלְעָנָעָ נְפִים האָפָּן גַּעֲפָלָאָנָט אַרְבְּעָרְצְּוָשְׁפָּרְטָעָנָעָ דָּעַם רְיֻוּן. אוּסָס מָורה, די אַיְזָעָלָעָר זאָלָן נִישְׁטָבְּלִיבָּן שְׁטָעָן מִיטָּן די הַינְּטָעָרְשָׁטָעָ פִּים, האָפָּן זָי אַיז פָּאַרְלָעְמָהָיוֹת זיך גַּעֲנוֹמָעָן רָוקָן אַוְיָפְּ צְוִירָס אָוּן גַּעֲשִׁיגָּן מִיטָּן מְדָבְּרִיקְוּלָּותָן:

— ווֹי פִּירְסְּטוֹ, אַבְדוֹלָ רָאַחְמָאן, ווֹי פִּירְסְּטוֹ?

דער עַרְשְׁטָעָר אַיז אַרְאַפְּגָעְנְשָׁרְוָנָעָן אַבְדוֹלָ רָאַחְמָאן, מיט אַ פְּנִים פָּוּן אַ קָּאַלְיָה. אַ חְוִיכָּעָר, אַ בְּרִיטְעָר אַיְינְשָׁיטָן. אַרוֹם קָאָרָק — בִּינְטָלָעָר פָּעָטָם. ער האָט גַּעֲזָכָט אַ הַיְמָעָרְזָעָן, האָט אַוְמָנוּדְוָלְדִּיק אַ צָּי גַּעֲטָוּן די קוֹלוֹזָזָאַנְצָעָם, ווֹאָס זענען ביַי אַיז גַּעֲווֹעָן פָּאַרְשְׁפִּיצָטָן פָּוּן בִּידְעָ זָיְטָן זָי לִיכְטְּקָנוֹוִיטָלָעָר, אָוּן זָעִי עַנְדרִיךְ, אוֹ סְ'אָזָן נִישְׁטָאָ פְּיוֹן ווַעֲגָן, האָט ער אַ הוֹי גַּעֲטָוּן די רַעֲכָטָעָ האָנָט צו די רִוְּתָעָרָם. נְהִיּוֹן האָט עַמְּ דִּי האַרְדָּע זאָל אַפְּצִיעָן.

שיילוני האָט זיך פָּאַרְנוּמָעָן רַעֲכָטָצָוּ, צו אַ חְוִיכָּעָר טְרִיעָפָּ, ווֹאָס האָט גַּעֲפִירְט אַרוֹיָּה, צו דער „מְצֹהָה“. פָּוּן דער הוֹיךְ האָט די פָּעָסְטוֹנָגָן אַרְאַפְּנָעָקָוָט ווֹי אַיְינְגָּעְפָּאַלְעָנָר יְוִיפְּטָעְרָתָעָמָטָל.

ס'האט געדראט מoit גבורה, ער האט זיך געהויבן לאָנגאַזֶם, אָז
אמען, זוי ער וואָלט געלְלעטערט אויף אָבערג, אָזן צוקומענדיק
צום שפיין, האט ער זיך אַנְגַּשְׁטוּסִין אויף אָ צוֹיְינְזַּגְּפַּלְּעַכְּטָן.
פֿון צוֹוישַׁן צוֹיְינְזַּגְּפַּלְּעַכְּטָן אָרוֹסְטַּעַשְׁטָאָרט וּאָ וּוּילְד
געוּזְקָם, אָ צַעְנוּפְּגַּעֲדִירְעַטְּרָעָר בְּעַטְלָעָר גַּעַוְוקָלְט אֵין אָ אַוְיסְטָעָר
קרָאָכְעָנָר אַבָּאָיעַ. אוּפְּן קָאָפְּ אָ טָאָרְבּוֹשְׂ* מִיט אָ וּוּיְמָן באָנָה.
ס'אַיז גַּעַוְועַן אָ שִׁירְקָמִיט אַוְיסְטַּעַשְׁטָאָכְעָנָע אָוִיגַּן, אָ פְּילְגָּשָׁר נָאָך
מעַקְּקָא.

מייטן זעקטן חוּש פֿון אָ בעַלְמָוּם, האט דער בלונדעָר דער-
שפְּרַט אָ מעַנְטָש נָעָפְּן זִיךְ. ער האט דער שנאָפְּט מִיט דַּי נָאָר
לְעַבְרָע אַיְדָעָר מִיט דַּי אַבָּרִים. זַיְן שְׁטִיל גַּאֲרָגְּל - סּוֹל אַיז גַּעַפְּוּמָעָן
מייטן מָוּרְמָל פֿון בְּלַעַתְּרַשְׁאָרָךְ:

— פְּרִידְן אוֹפְּ דִּיר, בְּרוֹדָעָר, וּוּרְדָּו זָאָלְסָט נִישְׁט זַיְן, אָ
מוֹסְטְּוּמָעָנָר?

— נַיְן — אַיז שְׁוֵלְיְנוּן קָאָלְט גַּעַוְועַן פֿון דער נַאֲכְתְּרַבְּאָגְעַטְּעָנִישׁ

— אַבְּעָר וּוָסְטָוּ דָּא אַיז אַזְּאָ פִּינְסְטְּרַעְנִישׁ אַוְיסְטָעָר דָּעָר
שְׁטָאָטָה?

— אַלְלָא קָאָרְיָם**), בְּרוֹדָעָר! זַי גַּעַלְיוֹבְט אָזְן גַּעַשְׁצָטָן
בְּעוּל דִּיר זָאָן, מִינְעָן אָוִיגַּן, וּוָסְטָאָס כְּהָאָב מִיר אַיז מַעְקָא גַּעַלְאָזָט
אוֹסְטְּשָׁטָעָבָן, וּוּיְל זַיְן הָאָבָן בְּלוּוֹ שְׁלַעַכְּטָס גַּעַזְעָן, אַוְנְטְּרַשְׁדִּין
אַיְצָט נִישְׁט צְוַוְוַן פִּינְסְטְּרַעְנִישׁ אַיז לִיכְטָן. אָזְן מִיר אַיז גַּוְט
צְוַוְוַן קָעָן אַיז דָּעָר אַוְמְבָאַשְׁטָוּמְטָיוּט, נִישְׁט וּוּסְנְדִיק, וּוּן סְטָאָגָט
אָזְן וּוּן סְטָאָכָט. כְּבִין אָ מעַנְטָש פֿון מַרְבָּר, בְּרוֹדָעָר. מִיר אַיז
וּוְאָדָם צְוַוְוַן צְוַוְוַן אָזְן אַזְּמְדָרְגְּוּוֹיְקָס... חַוִּיאָ דָעָם, גַּעַנְעָן אַיְצָט
טָעַג פֿון רַאֲכָאָרָאָן***) בְּרוֹדָעָר, אַנְשָׁטָאָט צְוַוְוַן עַסְנוֹאָרָה
אַוְיָאָמִין גַּוְמָעָן, פָּאָרְבִּים אַיךְ מִיט פְּסָקִים פֿון קָאָרָאָן. טָא צָוָּר
וּוָסְטָאָרָאָן מִין וּוּיְכָעָנָסְט, וּוּ כְּבִין נָאָעָנָט צְוַוְוַן אַיז
צּוּם נְבִיאָ, אָזְן אַוְעַקְנִיּוֹן אַיז רְוִישָׁ אָזְן שְׁטוּבָ, וּוָסְטָאָרָאָן דָעָם

* טְעֻרְקִיּוּשׁ פְּנַסְקָע.

**) גָּאָט זָאָל זִיךְ דְּעַוְבָּרְגְּוּמָעָן.

***) 30 חַעַנְיִית - טָעָג.

פרומען ארום ווי א וואלקן? אפילו א פיש, וואס מען שלעפט ארים פון ואסער, שטארפט אויפן טרוקענען ארט, וו ער ווערט אועטל געליגט.

שולוני האט גוואלאט פארבייגין דעם אומהיימלען מאה' מעדאנער, וואס עטעמיט מיט טריינר און מורהשורה. אפילו דאס זיצן, די פאַרליינטער פיס האבן אים דערמאָט אינעם פון די אַבלִי ציון, וואס זענען געפֿליבּן איין באָל, זענען געועסן מיט די פְּנִימָעָר צו ירושלים, פְּדִי צו זיין גענטער צו גאטס הויז.

ער איז אַרְבֵּעָנָעָךְ אַ בערגל און זיך אַפְּגַּעַשְׁתַּעַלְתַּט פָּאָר דער מצוריה. פון דער פְּעַמְּטוֹגָן אַיז בְּמַעַט קַיּוֹן זֶכֶר נִישְׁתַּחֲוָה. אַיז דער פְּיַינְסְטַּעַר האָבָּן זיך אַרְיוֹסְנֶעָשְׁנִינוּ שְׂטִיכְעָר אַפְּגַּעַשְׁתַּעַלְתַּט גַּע זַיְלִין, רַעַשְׁתַּלְעָר וּוּעָנָט, ווֹי פּוֹתְּחַ-מְעָרָבִי שְׂטִיכְעָר. אַוְּפַּטְנָה סֻס — אַ היַּל ווֹי אַן אַוְּפַּנְעַפְנַט מוֹיל. די שְׂפִּיצְעָע, אַפְּנַשְׁתַּעַלְתַּט שְׂטִיכְעָר ווֹי צַעְפּוֹיְלְטַע צִיּוֹן, האָבָּן גַּעַנְבָּרָת די ער. קְרִישְׁלַּטְעָא שְׂטִיכְעָר ווֹי צַעְפּוֹיְלְטַע צִיּוֹן, האָבָּן גַּעַנְבָּרָת די ער. שְׁילְוָנוּן האָט פְּאַרְכָּאָפְטַּט דָּאס אַוְּסָזָעָן פון דער חַוְּבָה. אַט דָּאס אַיז גַּעַוּעָן אַ סְּמָרָאַטְנִישְׁעָר פּוֹנְקַט. דָּא האָבָּן זיך פְּאַרְטִּיְוִיקְט גַּבְּרוּם. פון דָּאנָעָן אַפְּיַלוּ האָט הַוְּרָדוֹס פְּאַרְלָאַנְגַּט אַנְטִינְגָּן קָאָפְט. אַהֲרָצָו האָט דער אַרְמוֹנָעָר פְּאַרְשְׁלַּעַפְט קָעָן די יהַודָּעָר דָּוִימְוִישָׁע גַּעַזְוָאָעָן, וואס האָבָּן גַּעַקְעַמְפַט מִיט די פְּאַרְטָאַנְשָׁע. נַאֲך די מְפּוֹלָה פון די זַעַלְעָטָן איין נַלְיַיְל, אָוֹן דָּאס עַרְשְׁתַּעַט פִּיעָר פון מְרוֹיחָה האָט נִישְׁט אַוְּפַּנְעַפְלָאָמָט איין דער בעַנְיְשָׁע צְפָת, נַאֲר אָוֹן טְבִּירָה, וואס האָט זיך גַּעַוְוִיקְלָט איין טַאָן.

פון דער פְּיַינְסְטַּעַר האָט שְׁילְוָנוּ גַּעַוּעָן אַרְיוֹסְקָוּמָעָן שְׁמַעוּיָהן דעם עַלְטַסְטָן פון סְנָהָרוּין, וואס האָט גַּעַפְּגַּעַשְׁתַּעַלְתַּט פון די רִיכְשָׁעָר אַ משְׁפַּט פָּאָר הַוְּרָדוֹס, דעם מעַרְדָּעָר פָּוּנָס גַּלְיְלָעָר רַעַוְאַלְוִיצְיָאָנָעָר חַזְקִיה. דער באַשְׁוֹלְדִּיקְטָעָר הַוְּרָדוֹס האָט זיך באָוֹוִין פָּאָרְן טְרִיבּוֹר נַאֲל נִישְׁתַּע אַין שְׁוֹאָרָאָצָע קְלִיְּהָעָר, נַאֲר אָין אַ פְּוֹרְפּוֹרְדְּמָאָנְטָל, הַיְּנָה טָעָר אִים — אַ מְיַילְיְעָרְשָׁע סְוִוְּטָע. די זְקִינִים פון סְנָהָרוּין האָבָּן נִישְׁט גַּעַוְאָגָט אַרְיוֹסְקָוּמָעָט קָעָן אִים. הַוְּרָקוּנוּס אַלְיַיְן האָט זיך נעְשָׁרָאָקָן פָּאָר דער רַוְּמִישָׁע מַאֲכָט, בעַטְנָדִישָׁס אַפְּצְוּלִיגָן דעם

משפט. און דער בלוטיסער ארכומער איז אנטלאפֿן נאך דמושל.
זיבּן און דרייטיך יאָר זענען אַזועם. דער אַזּוֹרְפָּטָאָר האָט
געקיניגט אויף שפִּין און שׂווערדן, געקיניגט אַיבּערנְגָּאלט. ער
האָט אויסטנְגָּהָרגָּעָט די לאַעֲצָטוּ שְׁמָאָמָּעָן פָּון דער השמונאים-דִּינָאָ-
סְּתִּיעָ. ער האָט גַּדְּינְט אַנְטָאָנוּסְּן מִיט דָּעָר זעלְבָּר אַונְטְּרָטָעָ-
ニיקְיִיט — ווי ער האָט שְׁפָעְטָר גַּדְּינְט אַקְטָאָוִיאָן צְּעָזָרָן. ס'הָאָט
נִשְׁתְּמָט גַּעַהְאָלְפָּן דָּאָס צְּעַשְׁטָרָן אָוּן בְּיוּן. קִיּוּן לִיבָּעָ בְּיִם פָּאָלָק
האָט ער זיך נִשְׁתְּמָט אַיְינְגְּשָׁוּיפְּט. אָוּן ווּן הַוּרוּדָם אַיז שְׂרֵין גַּעַוּן
טוּטָּ, אַיז יְהָוָה ווּירָעָ גַּעַשְׁטָאָנָעָן פָּאָר נִיעָחָרְבָּנוּתָּ.

די גַּעַדְּאָנְקָעָן האָבָּן שְׁילְוָנִי פָּאָרְפִּירְט אָוּן אַים אַרְוִיסְטָרְבָּוּן
פָּון גְּלִיכְנְעוּוּיכְט, ווֹאָס פָּאָרָא שִׁיכּוֹת האָט הַוּדוּסְּעָסְּסָמָּה
מִיט דָּעָר שְׁלָאָכָּט אַרְוּם מִסְּדָה? אַ שִׁיכּוֹת? — אַיז שְׁילְוָנִי דָּרְכָּ-
גַּעַלְאָפָּן אַ רְעִוָּן — ס'הָאָט יָאָ אַ שִׁיכּוֹת! אָוּן ווּנְעָן דָּעָם ווּעָט
ער טָאָקָעָ רָעָדָן פָּאָרָן עַולְמָ. מִסְּרָה אַיז נִשְׁתְּמָט גַּעַוּן בְּלוּזָּן אַ קְלִיָּ-
נָרָ פָּאָל אִין די הַוּדוּסְּמְלְחָמָותָ. ס'אַיז גַּעַוּן אַ ווּנְדָרְפָּנְקָט, אַ
טְּרָעָפָּן אַוְיָפָּן לִיְּטָעָר, צָו דָּעָם אַדוּמְיָשָׁן קָעְגָּוְרִיךְ. אָוּן ווּן נִשְׁתְּמָט
דָּעָר שְׁוֹאָכְלָוָנָג הַוּרְקָנוּס, ווֹאָס האָט גַּעַהְאָט די אַיְינְגְּשָׁאָפָּטָן פָּון אַ
שְׁקָלָאָפָּט, נִשְׁתְּמָט פָּון קִיּוּן יְהָוָה-אָישָׁן מְאַנְאָרָךְ, ווֹאָלְטָן אַיְפָעָר יְהָוָה
געקיניגט די אַנְטְּגָּאנָס אָוּן אַרְיְמָאָבָּלָס.

שְׁילְוָנִי האָט זיך אַרְאָפְּגָּלָאָזָט מִיט די טְרָעָפָּן דָּעָר מְצָוִיתָ.
ער אַיז אַנְגְּלָעְמוּן אַיְם מְאַרְקָגָעָסָל. ס'הָאָבָּן זיך גַּעַטְרָאָגָן קְולָותָ
פָּון לְעַרְנָאָרְ-בָּחוּרִים. שְׁילְוָנִי אַיז פָּאָרְבִּיגְעַטְאָנָגָעָן אַיז יְשָׁוָבָה, אַ
צְּוּוֹיְטָעָ. דָּאָס שְׁוֹאָכָּבָעָ לִיְּכָט ווֹאָס אַיז גַּעַפְּאָלָן פָּון די אַפְּעָנָעָן, לִיְּ-
דִּיקְעָן קְלִיּוֹטָן, האָט קוּוּם בְּאַלְיוֹכְטָן דָּעָם אַיְינְגְּקָרְמוֹטָן בְּרוֹקָ.
ס'הָאָבָּן זיך פָּאָרְבִּיגְעַטְאָגָן יְדָן פִּיטָּ בעָרָד אָוּן לְאָסָן, אַיז וּשְׁופִּידָ
צָעָם ווּ רְבִּיּוּם. האַרְקָע אַרְאָפָּעָר אַיז צְּעַפְּאָרָעָנָעָ כְּלָאָטָן. אַיְבָּעָרָן
וּוְגָן גַּעַלְעָן אַיְזָעָנָעָ הרָעָרָן. פָּאָר אַ הוּוָה מִיט אַ הַיְּצָעָנָעָם
פָּאָרָקָאָן אַיז גַּעַשְׁטָאָנָעָן אַ בָּאָרוּוּסָעָר בְּעַדְוָאָינָעָר אָוּן גַּעַפְּאָמְפָעָט
אָן אַלְטָעָ אַרְאָבִיּוּשָׁ פְּלָוּמָפָּ, דָּאָס וּוּאָסָעָר זָאָל צְּעָן דָּרָרָךְ די דָּרָרָן,
אַרְיוּפָּ אַיז דִּי שְׁכָנָה-דִּיקָּעָ הַיּוֹלָעָר.

אַיז עַש גַּעַל אַיז גַּעַוּן אַ צְּוּאָמְעָנְלְוִוָּר. ס'הָאָבָּן זיך גַּעָ-
טָרָאָן קְולָותָ, אַפְּגָּלָעָנָעָ גַּעַשְׁרְיוּעָן:

— אט איז פרויקע!

— אפרים דער משוגענער!

— וואס האט אויר צו פָּרוֹעַחַן? — האט א יְהֻדָּעַנָּא אֵין־
טִימָעָרִין פָּוּן א שְׁפִיּוֹזְרָאָם אַפְּגָנָטְרָיבָן דָּעַם עַולְם מִתְּמַן בּוֹרֵךְ
וְוָאָס אַיְוֹ גָּעוּוֹן אַנְגָּשָׂוָאָלָן אָוֹן לְאַבְּגָעָרְדָּיס פָּוּן צְוֹפִיל קִינְדָּרָעָר
אוֹסְטָהָאנָן, — מַעַן לְאַכְּבָט נִישְׁתָּפָן קִיּוֹן קוֹאָצְקָן. מַעַן קָעָן נִישְׁתָּפָן
וְוָסֶן וְוָאָס מַאֲרָגָן וּוּעַט מִיטָּאָנוֹן זַיְן... יְהֻדָּעַרְעָר קָעָן וּוּעַן אַפְּרוֹוֹ
קָעָן אוֹיר, צְפָהָעָר לְמַדְנָהָן, וּוּסְטָמָט דָּאָרָאָיָא, אָוֹ מִיטָּאָיָא צְרוֹרִיךְ,
הַחֲאָטָט פְּרוֹיקָע וְזַרְנִישְׁתָּפָן גַּעַדְאָרְפָּט אַפְּלָיו שְׁעַמְעָן פָּאָר עַוְרָא סְוָפָר...

נבר זיד צוריינטזיזונגן.

דער משועגעער איז אומגעלאָפּן איז אַראָד אָוֹן גַּעֲשִׁיגָן:
 — אָוּעָס מְנוּלָּיִם! אָוּעָס נְבוֹחָס! פָּאָר אַיְשִׁיבָה-קְשֻׁרָה
 הָאָבָּן זַי מֵיךְ גַּעֲמָאָכְטָן? פָּאָר אַיְשִׁיבָה-קְשֻׁרָה? אַנְדוֹלָה אַוְיָז עַירָּעָה
 קְשֻׁפְּ! אָוֹן אַיר צְפָתָעָר פְּרָעָמָעָר וּוּטָם וּוּיטָמָעָר זַיְצָן אַיְפָעָר דַּי חַלְוקָה?
 אַיר וּוּטָם צָפָן-פָּוּן דַּעַר קְצָבָה? שְׁגָרָעָרטָן! וּוּאָסְ קְלִיבָּט אַיר זַיְךְ
 אַלְעָא אַהֲרָעָה? אָוֹן יִשְׁמָעָאלָם אַיְינְיָקְלָעָךְ טָאנְגָּזָן אַוְיָז אַרְדָּום מִירָזָה?
 אַלְעָא אַלְעָא האָפָּן צְוָתוֹן מִיטְ פְּרוֹיקָעָן....

א צערוייצטער, האט ער געונמען אראפואארפּן פָּוֹן זִיךְ אַיִוְן
לאפאטנע נאך דער צוויאָיטער. מײַט די געגֵל האט ער זיך געריסון דאס
נאָסטעמּען הארץ אָזֶן געמאכּט קָוּלוֹת:

— סדום ועומרה נקעט! פאר א פרוש האט איר מיך געמאכט,
די אשה מיר צוונענו מען. וואס ביין איד בי אייך, אַ-סְרִים, ביין
אייך? זעט, נאך, איר ווילט זיך אינשטעלן פארון רובונו של עולם?
רָרוּוֹלֶת אֲפֵהַתִּין דַי קְדוּשָׁה פָוָן צְפָהָה? לאזט בעסער צוֹרוֹ פְּרוּקָעָן
אוון זויט בודק צו עוראַסְטֶר לְאַפְּטָן נישט מיט קיין פרעםעדע
ונשימים! פארשט נאך ביין די וויבער ס'ירוחשאַטְמָן אווי, אווי! סנחרובט

מפלָה אוֹוֶה אַיְיךְ! הַמְנָס אֲפְשָׁגִים זָאֵל אַיְיךְ פָּאָקָן!

שִׁילָוֹנוּ אַיְזָנוּ גַּעֲזָאוֹן טְרוּוּעָרִיךְ. אַינְמִיטָן צְפָתָעָר מְאָרָק שְׂטִיטָה
אַ מְשֻׁגְעָנָר וּוּ אַ בָּאָרוּוּמָעָר נְבִיא אָזָן שִׁיטָּמִיטָּקָלָלוֹת. אַזְוֹוִי
הָאָט גַּעֲמוֹת שְׁרִיעָן עַמּוֹם, וּוּנְעַר אַיְזָן אַרְיוֹסְגָּעָטְרָעָטָן קָעָנָן דִּי
רַיְכָע שְׁרִים אָזָן שְׁוֹפְטָמָמָה. אַ פָּאָרוֹמָאָכְטָמָעָר הָאָט עַר וּזְדָן גַּעֲלָאָזָט
מִיטָּט דָעַר אֲפְגָעָלִיוֹרִיקָטָעָר גַּאַסְמָ. צְוֹוִי בָּאָרוֹדָגָטָעָר אַיְזָהָעָן הָאָבָּן זָדָךְ
דוֹרְכָנְעָשָׁאָקָלָט אַיְבָּעָרָן שְׁטִינְגָּרָעָנָם בְּרוֹק. סְחָאָט זָדָן אַחְנְטָעָרָעָנָי
הָעַצְעָמָט אַ פּוֹיְלָעָר אַרְאָפָעָר. אַ גַּעֲוָוִיסְקִידָר פְּעַטָּעָר עַפְעָנְדִּי מִיטָּט
אַ שְׁמָאָלִיזְבּוּרָק אַיְזָנוּגְּרָוִיטָן אַזְוֹוִי אָזָן אַוְיסְגָּעָפְּצָטָעָר פְּרָהָה. פָּאָר
דִּי שְׁוּעָלָן, אַזְוֹוֶה טְרָעָפְּלָעָק פָּוּן אַיְינְגָּוּוֹנְקָעָנָה הַיּוֹלָעָד וּנְעַנְוּ דָא
אָזָן דָאָרָט גַּעֲוָסָן זְקָנוֹת, וּוּ קְלָאנְדְּזְוּבָעָר.

פָּאָר שִׁילָוֹנוּן הָאָט זָדָךְ פָּאָרְבִּיגְעָטָהָאָנוּן דִּי פָאָרוֹזְגָּלָטָעָר מְסָהָה,
דָעָנָאָר דִּי בְּרוֹדְעָרְמְלָחָמוֹת צְוֹוִישָׁן מְנָחָמָן אָזָן אַלְעָזָרָן. שְׁפָעָטָעָר
דִּי שְׁחִיתָה אַיְזָה קִיסְרָה. וּוּנְעַנְוּ דָעַם אַלְעָם דָאָרָה עַר הַיִּינְטָרָעָן,
דָאָרָף אַוְיסְגָּעָפְּצָטָעָר אַזְוֹיְתָה צְוֹוִישָׁן דִּי סִקְאָרָירָעָר אָזָן דִּי אַמְתָּע
רַעְוָוָאָלְזְיָאָנָנָעָרָן.

עַר אַיְזָנוּגְּרָוִיטָן אַזְוֹוֶה אֲפְגָעָנָם שָׁאָסָיָּה. דִּי צְעָוָאָרְפָּעָנָה
צְפָת אַיְזָנוּגְּרָוִיטָן מִיטָּפְּצִיכָּס מְעַטָּעָר טִיפְּעָר פָּוּן דָעַר פְּלָאָךְ.
אַרְוּם — וּוּנְיכָנָן אָזָן פְּינְסְטְּעָנָישָׁ. בְּלוּזָה דִּי קָאנְטָן אָזָן שְׁפִיצָן
פָּוּנָם בָּאָרָג עַצְמָוָן, הָאָבָּן זָדָךְ אַרְיוֹסְגָּעָשָׁנָהָוָן אַיְם חֹשֶׁךְ וּוּ אַ
שְׁעָמָל — הַאָרָבָּה.

עַר הָאָט זָדָךְ נִישְׁתְּגָרְוִיטָן פָּוּן אָרָט. עַר הָאָט גַּעֲוָסָן שְׁטָעָלָן
טוֹרִיט אָזָן וּוּוּיְטָעָר גַּעֲבָלְבָּיָן שְׁטִיָּין. מִיטָּאָמָאָל הָאָט אַיְם הַיִּנְיָן
טְעָרְוָוִילְעָכָאָן גַּעֲנָעָאָן אַנְגָּעָאָן אַ שְׁטִיםָ:

— שְׁלָוּם, חֲבָר שִׁילָוֹנוּ!

— חֲבָרוֹם? — הָאָט שִׁילָוֹנוּ פָּאָהָדָעָכְטִיךְ זָדָךְ אַרְמוֹנְגָּעָקָט
אוֹן דָעָזָעָן הַיְנָטָעָר זָדָךְ עַטְלָעָכָעָ מְעַנְטָשָׁן.

— שְׁעהָן וּוּ מִיר זָכוּ אַיְיךְ אַרְוּם אַיְזָן גַּאָרָאָזָשָׁ, חֲבָר שִׁילָוֹנוּ!

הָאָט אַיְינָעָר זָדָךְ אַרְיוֹסְגָּעָרָוָט — מִיר שְׁוֹמָעָן אַיְזָן נְאָמָעָן פָּוּן אַרְיָה
בְּעַטְעָרְדָאָט אַיְזָן צְפָת.

אַפְּהָדָוִשִׁילְדָעַ

די בערגלעך אש אויף די העולדער פון די נארכילס האבן נאך געלטלייעט. ארום די נארכילס — א האלבען ראה, ווי א טער שישע לבנה, אויסנצעע策ט מיט א מנין יונגע אראפער. פונם זויפטן מיאנאערט האט זיך געטראגן דעם האודישאנס הוועריעק שיטים — א רוף צו דער נאכתרפהיל.

אבידול — קאוז האט געשות איז דער אויסנערטער נאכט, האט טיפער זיך אינגעוווקלט איז דער שואראצער אבאייע און דער צוילט —

— ער איז געווען נידrik, פמעט קלין, אפער זיין ברוינער גוף, אויסגענסן ווי א פועל, איז געווען ווילדריס און פליינק ווי א מוין. דערפער האט ערד אנטלייפנדיק, שטעהדים גע לאזט הינטער זיך די פאליצי מוט א „גאזו“. זיינע טיעע אויגן, דאס פרעכע מoil, די פארשיפיצטונג ואונצעם, האבן גערופן צו זיך אלע אראביישע טעכטער. זיינע הענט זענען געווען דין און איידל, ווי שר וואלט נישט געווען פיין מעדער, נאך וואלט געווען ביט שפיזדראך, אדרער איבערגעשריבן פסוקים פון דער הייליךער שריפט. ער האט געקנט נאכמאן אלע עופות, פיגל און חיות. ער האט געקריוויט ווי א האי, געוואו איעט ווי א שאקלאל, זיך גענראבן ווי א שיילדערעט, געברומט ווי א לוייב. ער האט געשטאמט פון פער לאכן און געהאט איז זיך דאס בלוט פון א מלך, צי א קאלאיה. איבער די אקסלען א סאלורטע אבאיע מיט גאלדרפערען פון באנדראך. אויף די פום ריטער — שטיוול. און ארום די לענדן בא זואטען מיט קוילן און שטילען ווי א מדרידרוייבער.

*) בזוווסטער אראביישער רויבער.

איזו האט זיך אבוז'ישילדע אַרוּסָּנְאַלְאָזֶט ס'ערשטען מאַל פון
 זיין דאָרָפּ, אוֹסְצָוְלִיְּזָן ס'פְּלוֹטּ פון זיין שבט.
 ס'איַן גַּעוּתָן אַפְּרִימָאָרְגּן. דער „בָּאַמְּסִין“(*) האט גַּעֲרָעָנט
 אָוֹן גַּעֲבָרָאָטָן. אַפְּרִידְזִישְׂלִידָע האט אַרְאָפְּנָעָנוּמוּן ס'פְּיוֹלּ פון דער
 וּוְאָנְטָן. ער אַיְזָן אַרְוֹוִים פון גַּעֲצָעָלָט אָוֹן זיך גַּעֲלָאוֹזָם זַיְן סְטָאָדָע
 צוֹ זַי בְּעָרָג. ער אַיְזָן פָּאָרְבִּינְגְּעָלְאָנְגָּעָן דָּאָס עַרְשָׁטוֹג בעָרְגָּל אָוֹן אַיְזָן
 אַפְּגַּעַשְׁפְּרָוָנוּגָּעָן אַדְרֵשְׁרָאָקְעָנָר. פון אַזְוּוֹגְּזַעְלָעָכְטּ האָט זיך
 גַּעֲטָרָאָגָן אַגְּשָׁטָאָנָק פון אַגְּבָּלָה. אַיְזָן עַס אַפְּוֹרָ? — אַפְּרִידְזִישְׂלִידָע
 דָּוְשִׁילְדָע אַטְרָאָכְטָמָט נַעֲמָוֹן — אַטְוִוְּמָעָר קַעְמָלָא? אַגְּעָרָדָ?
 אַגְּשָׁאָכְטָמָעָגָעָר אַסְּקָסָ? מַיְתָּ דָּעָר הַחֲנָתָן אַוְיָף דָּעָר נָאָז, האָט ער זיך
 דָּעְבָּעָנְטָמָעָרָט צוֹ דִי צְוּוִיָּגָן. ער האָט אַבְּרִישְׁקָעָגָעָמָוֹן מַיְתָּן פּוֹטָ
 אַוְיָף דָּעָר גַּבְּלָה אָוֹן אַיְזָן פָּאָרְצִימְעָרָט גַּעֲוָוָאָרָן. זַיְן אַיְגָעָנָעָר בְּרוּדָעָר
 זַיְן יוֹנוֹסְ-אָלִי אַיְזָן גַּעֲלָעָגָן אַגְּשָׁאָכְטָמָעָגָעָר. דָּעָר הַרְוָגָן האָט זיך גַּעַי
 האָט גַּעֲוָאָלְגָּעָרָט פִּינְגָּטָעָגָן צְוּוִיָּגָן קְנוֹפָה. דָּאָס האָט אַיְם דִי
 מַשְׁפָּחָה אֶל דָּנוֹאָנִי דָּעְרָהָרָגָעָמָה. מַיְתָּ אַכְּבָּטָמָעָגָעָר אַטְוִוְּסָיסָה
 גַּעֲוָוָן זַיְן שְׂוּעָסְטָעָר פָּאָטְמָאָ.

וּוְגַּעַם טָאָג האָט אַבְּזִיזְשִׁילְדָע מַעַר זַיְן סְטָאָדָע גַּיְשָׁתָּ גַּעֲפִיטָמָעָרָט.
 נַקְמָה האָט אַיְם גַּעֲבָרִיטָן. דָּעָר בְּאָגָעָר נַאֲךָ בְּלִוְתָּרְאִיסְלִיְּזָוָגָן,
 וּוּאָס רַיְגָט אַיְן דִי אַדְרָעָן פון אַלְעָמָאָכְמָעָדָים זַיְן, האָט אַיְם גַּעַי
 שְׁטָעָלָט אַוְיָף דִי פִּים. דִי זְעַלְפָעָגָעָרָט האָט שָׁר פָּאָרְנָאָרָט דָּעָט
 יַוְּגָסְטָן פון אַל דָּגָאנִים מַשְׁפָּחָה אַיְזָן פָּעָרְדִּישְׁטָאָל אָרִיָּן. ער האָט
 אַיְם צְוּנוֹזָאָגָט אַוְיָף אַגְּכָטָמָעָגָעָר תְּולָה פון דָאָרָפּ אָרָן אַ
 גַּעֲשָׁאָכָטָן קָאָלָפּ — אַלְמָ צְיוּכָן פון שְׁלָוּסְ-בָּוּנָה. אַיְרָאָרָעָר דָּעָר פָּעָר
 לְאָךְ האָט אַשְׁאָקָל גַּעֲמָוֹן מַיְתָּן קָאָפּ, והָאָט אַבְּזִיזְשִׁילְדָע אַיְם אַוְיָף
 גַּעֲשָׁנוֹתָן דָּעָט בְּוֹרָ, האָט אַרְוִוְּגָעָלְשָׁעָפּ זַיְן גַּעֲדָרִים אָוֹן עַט
 גַּעֲוָוָהָרָפּן פָּאָר דִי הַיָּוֹטָה.

טָאָרְטָאָג אַיְזָן אַמְּגָעָרִיטָן פָּאָלִיְּזָוָגָן.

— וּוּ אַיְזָן דָּעָר מַעְדָּעָר?

אַבְּזִיזְשִׁילְדָע אַיְזָן נַיְשָׁת אַגְּטָלְאָפּן. וּוּ אַעֲפָנָדִי, וּוּאָס פָּאָרָט

*) הייסטר מדבריוינויט.

אָז אֵין אַ פְּרִימָאָרְגָּן, צֹו זַיְנָע וַיְיִנְגָּרְטָנָס אָזָן פְּעַלְדָּרָע, הָאָט עֲרַב
 זַיְד גַּעַשְׁתָּעַלְמַט פָּאָרָן עַנְגְּלִישָׂן קָאַמְּאָנְדָּרִיר.
 — וַיְיַדְּ קָוְקָסֶט מִזְדָּא אָזָן, בָּאַוְאַחְזָשָׂא. אָזָר חָאָפָ אִים נָעַן
 שָׁאַכְּטָן. אָבָעָר נִישְׁתָּבְּלוּזָו זַיְן מַעַרְדָּר בֵּין אַיְר, נָאָר אַוְיךָ זַיְן
 רַיְכְּתָעָר. וּזְאָס וַיְיִסְטָ אַיְר, „אַיְגָנְלָוְוַיָּי“ זַוְעָן דָּעָר מִסְוָרָה פָּוּן אַזְרָאָר
 בִּישָׁן שְׁטָאָם? אָז סְטָרָפֶט זַיְד אַ רְשָׁע, דָּעָר רְזָחָה, בָּאַצְּאָלָן מִיטָּזָיָן
 דָּעָר מְשָׁפָחוֹת, מָזוּ עָר, דָּעָר רְשָׁע, דָּעָר רְזָחָה, אַוְיסְגָּלְיוֹת מִיטָּזָיָן
 בְּלָוָט. אָזָן זַיְן בְּלוּט וַוְעַתָּה וַיְוַעַרְאָמָל אַוְיסְגָּלְיוֹת מִיטָּזָיָן.
 דָּעָר פָּאַלְצִירָקָאַנְדָּר הָאָט אַבְּוַדְזִישְׁלָדָעָס טָעָנה נִישְׁתָּאָנָן
 גַּעַנְוָמָעָן. סְדָאָרָף אִיזָּנוּעָן שָׁעָנוּ אִים. מָעַן הָאָט אִים אַרְיוֹפָנָעָן
 לִיְוָגָט לִיטָּוָן אַוְיךָ דִּי הָעָנָט. אַ פָּאָלִים מִיטָּזָיָן שָׁוּוֹעָרָר בִּיקָם הָאָט
 אִים גַּעַפְּרָטָט נָאָר דִּזְשָׁעָנָי, צֹו דָּעָר פְּעַסְטוֹנָג. זַיְיָ זַעַנְגָּעָן
 אַיְבָעָר אַ שְׁמָאָל בְּרִיקָל, אַזְוֵי שְׁמָאָל, אָזָן מַעַנְטָשָׁה הָאָט נָאָר גַּעַר
 קָאנָט דָּוְרָכָנָיָן. אַוְנְטָעָר דָּעָר בְּרִיקָל אַ טִּיפָּע זַוְמָפָ, שְׁטָעַבְּקָע
 פְּלָאָנָצָן. בִּי אַפְּוַדְזִישְׁלָדָעָן זַעַנְגָּעָן דִּי פִּס גַּעַוְעָן פְּרִיָּ, הָאָט עֲרַב
 זַיְד אַ דָּרְיוִי גַּעַטָּוָן אָזָן אַיְזָן פְּסָדְשָׁטוֹיִם, אִיזָּנוּ דָּעָר פָּאָלִים גַּעַר
 לְעָנָן אַוְנְטָעָר בְּרִיקָל. בִּזְוֵן דָּעָר אַרְעוּמָעָר אִיזָּנוּ אַרְיוֹסְגָּלְרוֹאָכָן פָּוּן
 זַוְמָפָ, אִיזָּנוּ אַפְּוַדְזִישְׁלָדָעָן שְׁוֹן גַּעַוְעָן אַנְטָלָאָפָן. דָּעָר פָּאָלִים הָאָט
 גַּעַשְׁאָסָן אִיזָּנוּ הַיְמָל אַרְיוֹן, אָזָן דְּשָׁוְילָדָעָן אִיזָּנוּ גַּעַלְעָן אִיזָּנוּ דָּרְדָּעָר,
 טִוָּה פָּאַרְגָּרָבָן וַיְיַדְּ קָרְעָטָם. דָּעָר פָּאָלִים הָאָט גַּעַשְׁאָסָן אִיזָּנוּ דִּי
 פְּעַלְוָן, גַּעַשְׁאָסָן אִיזָּנוּ דִּי בְּעַרְגָּן סְשִׁיטָמָעָר אִיזָּנוּ נִישְׁתָּאַוְיְפָגָעָהָרָט
 בִּזְוֵן בִּי נָאָכָט. אָזָן זַעַנְגָּעָן צְוָמָהָרָנָס אִיזָּנוּ אַ פָּאָטְרָוָל רִוְּטָעָדְרָאַפְּלָצָיָן
 אַגְּנָעָקָמוּן זַוְכָּן דָּעָם פָּאַרְלָוְרָעָנָעָם פָּאָלִים, הָאָבָן וַיְיַדְּ גַּעַונְגָּעָן
 אַוְיָפָן זַעַלְבָּן בְּרִיקָל, מִיטָּזָיָן אַפְּגָעָשָׁנוּטָעָנָעָם קָאָפָן.
 מְאַלְלָוָם יַאֲכָוָטָאָמָן), אִיזָּנוּ הָאָט דְּשָׁוְילָדָעָן זַיְד גַּעַפְּרָטָט, וַיְיַדְּ
 אַלְלָאָס וַיְלַיְּן אִיזָּנוּ אִים גַּעַוְעָן.
 עֲד אִיזָּנוּ גַּעַבְּלִיבָּן אִיזָּנוּ דִּי בְּעַרְגָּן. עֲד הָאָט אַגְּנָעָוָאָרָפָן אַ שְׁוּרָעָק
 אַיְבָעָר דָּעָר גַּעַנְגָּט. סְהָאָבָן פָּאָרָן פָּאָרָן מִיטָּזָיָן נִישְׁתָּאַנְדָּר בְּלָאָכָן.
 וּזְעַגְּנוּיְעָרָס, רַיְכָע עַפְּנָדִים, נָאָר אַוְיךָ „חַאַסְפּוּמָאָמָּה“ אַלְיָוָן, וַיְיַדְּ
 נָאָר אַ דָּוְרָכְפָּאַרְנְדִיקָּעָר זַעַלְגָּעָר, אַ פָּאָלִים, דְּשָׁוְילָדָעָן הָאָט אַלְעָכָעָן

* גַּעַוְיָס בְּרִידָעָוִי

**) הַאַקְוּמָץ — רַעְגִּוּרָגָן.

אוועקנעליגנט אין די בערג. און נוישט נאָר און די בערג האָט ער
זיך געהאלטן. היינט האָט ער „געאָרבעט“ אַרום דושענין, מאָרֶן
פּוי בּוֹתְּשָׁאָן, שפֿעטער היינטער מעומָלָא. ער האָט געשנויטן קלעַ,
וּיְ מַעַן שְׁנִירְתָּם אַבְּאַטְּיכָעַט*). ס'חָאָבָּן וּוּעָגָן אַים זיך דְּשֻׁחוּסְטָ
אַרְעָמָעַ פֿעַלָּאָכָּן, אַפְּנָעָנָאָרָטָעַ בּעֲדוֹאַינָּר, וּוּעָמָעָן רַיְיכָע עַפְּנָעָנָיסָ
הָאָבָּן אַרְאַפְּטָעָטְרָיָבָּן פָּוּן זַיְעָרָדָר. די בערג אַינָּר הָאָבָּן עַפְּנָעָנָעָן
אַפְּוֹדְזּוֹשְׁילְדָעָן אָיֵן אַחְיָה. זַיְעָרָדָר פָּאָר אַים גַּעַשְׁאָכָטָן צַוְּיוּיָהָעָלָה.
בערג אָיֵן זיך אַים אָונְטָרָעָנָעָבָן:

— דְּעַגְּרִיד אַיבָּשָׂר אָוָנוּ. מַיר וּוּעָגָן דַּוְרָ דִּינָעָן וּיְ אַמְּלָךְ.
בלוֹיוֹ גַּעַזְיָאַלְטָעַ האָט דְּזַוְּיָהָלָעָזָעָז. ער אָיֵן גַּעַזְיָאַלְטָעַ
וּוּעָגָן פָּאַרְזִיכָּטָיקָס מִיטָּסְמָעָנָשָׂן, וּיְ מִיטָּסְמָעָנָשָׂן. פּוֹפְּצָעָן גַּפְּרוּסָ
זַעַנְעָן גַּעַלְבִּיבָּן. אַלְעָ גַּעַלְבִּיבָּעָן מִלְּחָמָה דְּמָעָנָשָׂן. אָוָן אוֹ אַיְינָעָרָ
הָאָט. זיך אַפְּנָעָזָאנָט צַוְּחָאַלְטָן די שַׁוְּעָרָד אָיֵן הָאָגָּט, האָט ער זַיְעָרָדָר
גַּלְיָיך גַּעַהְאָט אָיֵן בּוֹיָךְ.

איַיְינָמָאָל, ס'אָיֵן גַּעַוְעָן אָיֵן די דְּאַמְּדָאָדָעָן — טָעָג, אָיֵן פָּוּן
אַרְטוֹבָד דְּוֹרְכָּנְעָפָאָרָן אָיֵן אַרְיָיכָן אַוְיטָאָס אַפְּעָנָדָר, עַוּזָּאָל קָאָרִים
מִיטָּזְיָעָנָ פִּיר וּוּיְבָעָר. עַזְוּזָאָל קָאָרִים אָיֵן גַּעַוְעָן דְּיָוְעָר פָּאָר אָ
סְוַלְטָאָן, פְּרוֹמָעָר פָּאָר דָּעָם הָאָדוֹשָׂא. ער חָאָט פָּאַרְמָאָנָט אַרְטוֹבָד
אַרְטוֹבָד שְׁטִיקָעָר מְדָפְרִוּת, פֿעַלְדָּעָר, זַוְּיָּינָנָאָרָטָנָס. דְּזַוְּיָהָלָעָז
נִישָׁט גַּעַוְאָלָט קָיִן מְהָבְּרוּת, קָיִן פֿעַלְדָּעָר, קָיִן זַוְּיָּינָנָאָרָטָנָס. ער
הָאָט בלוֹיוֹ גַּעַטְאָרָט צַוְּזַיְעָנָ פֿוּזָעָר, צַוְּזַיְעָנָ פֿוּזָעָר, ער זיך אַפְּנָעָזָעָן
שְׁטָמָעָלָט די מְאָשָׁיָן אָוָן מִטָּגְוָעָר זַיְעָרָדָר האָט ער זיך פָּאָר אַים גַּעַזְיָאַלְטָעַ
נוֹוָגָט.

— נִיבָּ מַיר אַוְוּפָ אָיֵן נַאֲכָטָ אַיְינָעָ פָּוּן דְּיָיְנָעָ זַוְּיָּעָר, בְּרוֹדָעָר
שְׁוּזָאָל קָאָרִים, נִיבָּ מַיר דִּיְוָן גַּגְגָעָ גַּעַלְטָמָ אָוָן אַיך שְׁעָנָס דיְרָ
ס'לְעָבָן.

דרָעָר עַפְּנָדָר, וּוּאָטָהָטָ פָּאַרְמָאָנָט הַיְנָטָר אַרְטוֹבָד שְׁטִיקָעָר
סְדָרְבָּיוּת, פֿעַלְדָּעָר, זַוְּיָּינָנָאָרָטָנָס, אָיֵן גַּעַוְעָן אַשְׁטָמָלָצָעָר. ער האָט

* אַבְּאַטְּיכָעַט — אַרְבָּזָוּ, קָאַזְוָנוּעָס.

זיך שענגןגעשטעלט. און קעמנשטעלן זיך אבוייזוישילדען האט גע-
היסן אנטקענןשטעלן זיך דער גערעכטיקיט. דושילדע האט דעם
עבענדי דערמאנט די געשמייטגע בעלאבן, וואס גיינן אויס אויפ-
זינע פעלדרער. ער האט אים דערמאנט די אָרְעַמּוֹ שְׁפָעַטְעָרְבָּרְגְּ, וואס
ווערן אָרְאֶפְנְגָעָטְרָבִּין פּוֹן זיינע מְדֻבְּרוֹת. ער האט אים אָפְנְעַשְׂיָנִין
די רעכטעה האנט, דערנאך דו לִינְקָעֵ, שְׁפָעַטְעָרְבָּרְגְּ, אָנוֹ אָנוֹ פּוֹן
שוֹוֹ אָל קָאָרִים אַיְזָה גְּבָלִיבָּן אַחֲלָפְטָט, אַיְזָה גְּבָלִיבָּן אַפְּרַטְחָלְקָ
איַזְהָאָשָׁט בְּלוֹוֹ זַיְן גַּעַלְטָן צָו דַּוְשִׁילְדָעָן אַיבְּרָעָנָעָטָגָעָן, נָאָר אָוִיךְ
די פִּיר וּוַיְבָעֵר האָבָן גַּעַלְטָקָאָס זַיְקָאָס אָפְנָעָנָבָן.

פָּונְקָט דַּאמְאָלָט האָט זַיְקָאָס אָפְרַבְּיָגְעַשְׁלָעָפְט אַיבְּרָעָן זַוְעָן אַפְּעָי
לְאָךְ אָנוֹ גַּעַפְּרִיטָט צְוֹוַי אַיְזָה עַלְעַד בְּאַלְאָרָנָט מִיטָּ אַרְבָּוֹן. דַּעַר פָּעַלְאָךְ
איַזְהָאָשָׁט גַּעַלְוָעָן, דָּאָס אָוִיךְ אָים וּוְאָרָט אָוִיךְ אַזְּאָס סּוֹף, האָט ער
אַנְיְּדָעָרְגְּעָקָנִית פָּאָר דַּוְשִׁילְדָעָן אָנוֹ זַיְקָאָס גַּעַנוֹמָעָן אַפְּבָעָטָן דָּאָס לְעַבְּן.
דַּוְשִׁילְדָעָן האָט דַּעַם פָּעַלְאָךְ אַוְיְגָעָהוּבָּן פּוֹן דַּעַר ערְדָעָר. ער האָט
אָים דַּעַרְנָאָךְ גַּעַשְׁטוֹפְט אִין האָנט אַרְיוֹן דַּעַם עַפְּנָרוֹס טִיסְטָעָר.
— כִּידְרָוּ נִישְׁתְּמָה אַן פִּין וּוְאַנְדְּרָעָרָה, קִין אַרְעָמָעָן מְעַטְשָׁן.
כִּבְּוֹן אַיְנָעָרָפְּן זַיְקָאָס, אַלְלָא יַעֲפִזְאָקָּק*. כִּשְׁנִיְּדָה נָאָר די בִּיְכָעָר
פּוֹן רַיְכָעָר רַיְבָּעָר אָנוֹ שְׁוֹוִינְדָלָעָר. נָא נָעַם דָּאָס גַּעַלְטָן. וּוּסְטָט עַסְטָט
פָּאַרְבְּדוֹכָן.

— מאַלְאָלָום יַאֲכָוָאָטָן — אַזְּוַיְזָה האָט דַּוְשִׁילְדָעָן גַּעַרְעָדָט, וּוֹיְ
אַלְלָאָס וּוֹלְןָ אָנוֹ אַיְזָה אִים גַּעַוְעָן.
פִּיר חֲדָשִׁים, גַּעַפְּסָט חֲדָשִׁים אָנוֹ אַבְּוִיזְוִיזְלָדָעָס רְצִיחָות האָבָן
ニישט אַוְיְגָעָהוּרט. הַעַלְפָט פּוֹן די צְוָגְּרוֹיְבָּטָעָן גַּעַלְטָעָר, האָט ער
שְׁטָעַנְדִּיךְ אַוְהַקְּנוּשְׁעַנְקָט פָּאָר די בְּלִינוּדָעָ שְׁיִיכָּן אָנוֹ פָּאָר די אַרְעָזָ
מַע דַּעַרְטָעָר. אַיְן די מַעְטָשָׁעָטָן האָט מַעַן אִים גַּעַפְּעַנְטָשָׁט. אָנוֹ
„רַעַנְיוֹנָגָן“ האָט אִים גַּעַשְׁאָלָטָן. „הַאֲקָמוֹאָ“ האָט מִיטָּ אִים זַיְקָאָס
ニישט גַּעַקְעַנְטָן קִין עַזְּהָ גַּעַפְּן. אָנוֹ זַיְקָאָס אַרְוִיסְגַּעַשְׁוִוִּיטָט מַוְיִּהְ
טָעָר, רַיְמָעָרְפָּאַלְקִיְּזָיִ אִים זַוְכָּן אַיְן די בְּעָרָגָן, אַיְזָה דַּוְשִׁילְדָעָן גַּעַלְטָ
גַּעַוְעָן אַיְן די וּוְאַלְקָמָן. אָנוֹ וּוּעַן אַרְאֶפְנְגָעָן האָבָן זַיְקָאָס נָאָר אִים
גַּעַיְאָגָט אַיְן די לְוַפְּטָן, אַיְזָה גַּעַלְעָעָן אַיְן די חַיְּלָן. סְגַעְעַגְּ

*.) וּוּסְטָט דיַזְהַיְצָן.

ווארט זיך געצויגן נאך חורשים, אפשר יארן, וווען נישט צווויי אונַט טערנעקויפטש פעלאכן, פחדנים, וואס האבן אבזיזישילדען פארה-ראטן.

ס'אייז נעהווען אווי. וווען דזישילדע האט נעהרבעט מיט זיין מעסער צווישן פאליזי און מייליטער און געהצט די דערפעער נישט צו צאלאן סיין שטיירן די „אנגלוזו“, האט „חאקסמא“ זיך דערשראָקן, ער זאָל נישט וווען צו אָן אוייפשטאמָה, באָפּרִיעַן ס'אָראָפּערדְּפֿאָלָּק. הָאָקְּמוֹאָה האט געלאָזָט וויסן אַיבְּשָׁר אַלְּעָלָּשָׁט אָנוּן דערפעער, או ווער ס'וועט כאָפּן דזישילדען אַלְּעֶבְּשָׁרוּן, צי אַטְּוִיטִין, קָרְגַּט עַד פִּינְגְּ הָוּנְדְּרָעָט פּוֹנְט אַבָּלְוִינְגְּן. אָנוּן דער אָמָּתוֹן האט דזישילדע טאָקָע נעהפְּלָאָנט אָרוּיסְצְּטוּרִיבְּן די „אַינְגְּלוּיְיָה“ מיט הרפה פּוֹן אָוּזָעָר לְאָנד.

אין יגענע טאג האט אַפְּאָרְשָׁאָלְטָעָנָה אַיְיָעָרְהָעָנְדָלָעָר, פָּאָרָה קוּיפְּט צוּם שְׂטָן אָנוּן צוּם מָוְכָאָמָעָדָם שְׁוֹנָאִים — זיך גַּעַשְׁלָעָפְּט אֵין בָּעָר די בָּעָרָת אָנוּן פָּעָלָן סְטָט וַיְיָעָן אַיְזָלָעָן. ער אָיוֹן פָּאָרְבִּיגְעָנָה גַּעַנְגָּעָן דִּי הַיּּוֹלָּה, ווּוּ דזישילדען מיט זַיְעָן גְּבוּרִים האָפּן גַּעֲרוֹת. אַבְּזִישְׁלָדָע האט נַעֲקוּיפְּט אַיְיָעָר, פָּאָצָאָלָט דֻּעָם פָּעָלָאָךְ אַסְּךְ גַּעַלְתָּמָּה. אַבְּעָר דֻּעָם פָּאָרְשָׁאָלְטָעָנָהָם פָּעָלָאָךְ אָיוֹן דָּאָם וַיְיָעָס נַעַוּעָן. ווּ ער עַד האט דְּרָעְשָׁנָאָפְּט, וּוּרְעָר דָּעָר קְוִימָעָר אָיוֹן, האט עַד זיך דְּרָעְמָאָנָה אָנוּן דָּעָר צַוְּגָעָזָנָגָעָר בָּאָלְוִינְגְּן אָנוּן גַּעַלְאָפְּן אָיוֹן, „חָאָקְּמוֹאָה“ אַיְלִיצְּיָה גַּעַבְּן דֻּעָם נָאָמָּעָן, אָנוּן די הַיּּוֹלָּה אַבְּזִישְׁלָדָען. די פָּאָלִיזְּיָה האט שְׂוִין דזישילדען נַיְשָׁט גַּעַפְּנוּעָן, דְּרָעְטָר האט דזישילדע אַפְּיָה גַּעַוְּבָט דֻּעָם פָּעָלָאָךְ.

— וואס האָבָּא אִיךְ דָּיר גַּעַטְוֹן? — האט דזישילדע אִים גַּעַד פרעָנָט.

אַבְּעָר דָּעָר פָּעָלָאָךְ האט נַיְשָׁט גַּעַנְטָפְּעָרָט. אַבְּזִישְׁלָדָע האט אַפְּנָעָשָׁנִין בַּיִּים ס' רָעְבָּט אַוְיָר אָנוּן די צָנוֹנָג.—ס' אַוְיָר שְׁנִיד אִיךְ דָּיר אַפְּ דְּרָעְפָּאָר — האט עַד גַּעַזְגָּט — וַיְיָלָס' חָאָקְּמוֹאָה גַּעַהְעָרָט וּוּעָן 500 פּוֹנְט פָּאָר אַיְבָּעָגָעָבָן דזישילדען קָאָפְּ. אָנוּן די צָנוֹנָג שְׁנִיד אִיךְ דיַר אָוִים — האט עַד וַיְיָטָעָן גַּעַרְעָט — וַיְיָלָזְיָה זַיְהָאָט גַּעַמְבָּרָה.

מאלאום יאקוואטן איזוי האט דושילדע גערעדט, וויל אללאס
ווילן איז און אים געווען.

איז איז צאל פעלאנן, וואס האבן געוואלט ניון נאך דושילדען
געווארן געוארן געוארן. בעראיגנער האבן פארלאוט זויערע מחרבר
געצעלטן, פאסטובער — די שאף איז זיך געקליבן איבער די בערג
איז טאלן. „האקסומאץ“ האט זיך זוירער אמאלא איבעריגנערהן איז
פארטאנפלט די באלאגונג פאר כאבן אפזידושילדען. טויזנט פונט
פאר א לעבערין אדרער טויטן דושילדען דעםאלט איז דושילדע
געפאלן. אבער נישט פון דרויסן האט מען אים פארדאטן, גאר פון
אינגעויניק, פון דושילדען איבעריגנער מהנה.

א נאכט איז עס געווען, ברודער, וויל אלע מושלים נעכט, וווען
פרומע גיען אויפן קבר פון געביימוסא. איזן טאהיר אלז, איבער
פון דושילדען קאפעההיטער, החט זיך אויפגעכאמט. ער האט אונגע-
טונ אווה זיך דעם וואפן איז זיך געלאוט איזן די בערג איסוקוון
צי מען גרייט זיך נישט באפאן די הויל. איזן אווה א זואר, איז ער
גאר פארקראבן איזן פאלצוי, פאר די קראצישע טויזנט פונט, איז
בעצונגבען זיון איבעריגנעם האה, וואס איז געבורן געווארן נישט
קיין פעלאך, נישט קיין קנעכט, נאך א מלך אן א קרוין.

איז וווען פאליצי איזן מיליטער איז אונגעוממען, איז דושילדע
גאר געשלאפן. ער האט זיך איבערגעוקט וויל א לוייב ערשת דער
מאלט, וווען ס'מייליטער האט אונגעשטעלט אווה אים די קוינטן פון
די הארטאטן. דושילדע איזן ארויים פון דער הויל מיט דער בלוייער
ביקם. ער איז געווען וויס. זינע מענטשן האט ער געהויסן ביליבן
אינגעויניק. ער האט זיך באנדיסט מיטן שונא וויל א קראונס-מענטש
וואס איז געניט איזן די מלחההווען. ער האט געזאנט:

— כליג פאר איזן ס'געוער, וויל מיטן בלויין הויל, מיט
די שטומי בעקסן, האט איר מיד שיין באזונט. ס'ערשטע מאל וווען
דושילדע שטעלט נישט סיין ווועדרשטאנד דעם שונא. פארפאן!
אבער דער שראי, וואס האט מיד פארקוויפט צו איז, דארא איצט
שיין קראגן זיון שכבר.

איז דושילדע האט אונגעולט זיון ביקם איז אווועקנעליגט
טאחים-אלין א טויטן.

רייטער און פסניער האבן דושילדען ארייבערגעפעריט נאך
עפו. ذארט האט מען אים געמושפט פאל רוייב און רציהה. און ווען
מען האט אים אויפגעהאנגען, אויז זיין וויסע נשמה אנטקען גע-
פלוינן דעם בלאָוּן פון די טראומפייטן, וואָס האט געהילכט פין
יענעדר זויט לעבן.

שייד-בענדלאך

בוייטאג האט מען די קליגען הענדרלער פון שייד-בענדלאך בעט נישט אונגעזען. מיטן אונטס זענען זי ארוויס ווי א טשאטו נאכט פינגל איבער די תל-אביבער נאסן. אכט-יערישע, ניינ-יעידיקע,, אַפְּאָדָרָאַנְצָעַס" פון פֿאָרְשִׁידְעָנָעַ לְעָנָרָעַ. באָפָּאָהָתָעַ תִּימָנָעַ, פֿרָעָשָׂעַ, נְרוֹזִינָעַרַ, קָאוּקָאָזָעַר. מיט א גַּעֲפִילְדָּעַרְ האָפָּן זייך צָעַד שָׁאָטָן פָּאָר די קָאָפָּעָה-הַיּוֹעָר, אַרְוֹם די קִינָּאָסְמוּיָּוָרָן אָוֹן אַיְבָּעָר די מְרָאָטָוָרָן. דָּאָס גַּעֲפּוֹצָטָעַ תֵּלְ-אָבָּוָבָּ, וּוּ הַינְטָעַר די פְּאָלִירְטָעַ מְיוֹעָרָן שְׁלַעַנְגָּלָעָן זייך די הַינְטָעַר-גְּעַסְלָעַר וּוּ שְׁמַזְיָעַ, אַוְסָגָעַ טְרוֹפְּקָנָטָעַ קָאָטָאָלָן, אַיְזָן וּיְעָדָר פְּרָדָ, גַּעֲטִילָטָ אַוְוָהָטָהָן קָאָטָאָלָן, וּוּ סְ'פְּלָאָדְעָן זייך אַוְטָמָעָה-וּלְטָפָּרְשָׂוְיָעָן, פָּאָרָאָזָרָן לאָזָטָעַ בעטלאָר אָוֹן הַפְּלִירְקִינְדָּעָר.

עם איז געווען אַרְוֹם זייפָן אַיְזָן אַוְוָנָט. אַנְגָּעָסְמָעָן זענען די,, סְוחָרִים" פון זַיְעָרָעַ לְיִקְשָׁעַ אָוֹן נָאָרָעָס גְּלִיּוֹד מִיטָּן אַוְפָּנִיּוֹן פִּין די שְׁטָעָהָן. זייך האָפָּן זַיְדָ גַּעֲהָאָט אַיְבָּעָר דָּעַר שְׁטָאָט מִיט אַזָּאָ פְּלִינְקִיּוֹט, וּוּ קָאנְקָוָרָעָנָט, וּוּאָסָם האָפָּן מָוָרָא אַיְנָעָרָזָאָלָן דָּעַם אַזְוִיָּוָטָן נִשְׁתָּאָרְיָאָגָן. יַעֲדָר האָט גַּעֲהָאָט אַנְגָּעָסְמָעָן אַיְבָּעָר די הַעֲנָטָדָלָן מִיט שְׁנוֹרְדָּוָאָדָלָעָט וּוּיְ לְאָשָׁן, שְׁזָוָאָרֶץָעָ, גַּעַלְעָן, וּוּוִיכָעָ. זייך האָפָּן אַוְיסְרָוָפָּנָיס אַוְוָהָטָהָן אַרְיָינְגָּעָנָשָׁרָגָן אַיְזָן יַעֲדָן פְּאָרְבִּיוֹיְשָׁרָן, מִיט דָּעַר חֹזֶהָ פָּוּן צִוְּוֹתָנְסָ-פְּאָרְקוּיְטָרָה.

איין ווינקל פון אלענְפִּוְוִינָסָם, וּוּ סְ'פִּוְיִצְּן זַיְדָ די אַסְפָּאָלָטָזָה וּוּעָגָן, האָפָּן די הענְדָּלָעָר זַיְדָ נְזָאָמָלָט קוֹפְּלָעָסְוִוִּיָּן. אַוְטָלְעָבָעָט פָּאָר האָט גַּעֲהָאָט אַיְבָּעָר זַיְדָ אַ, ,, אַוְנְטָעָרָנְעָמָעָ," וּוּאָסָם האָט צָעַד טִילְטָה די,, סְחָוָהָה," פְּוֹנְאָנְדָּרְתָּעָשִׁיקָט אַיְבָּעָר די נָאָסָן.

עַמְּרִי, אַ צְוָעָלָה-יְעָרְקָעָר חַלְבָּעָר,, אַוְנְטָעָרָנְעָמָעָ" האָט גַּעַד הַאָלָטָן איַן אַיְזָן אַנְלָאָדָעָנָעָן דָּאָלָן מִיט שִׁירְ-בְּעַנְדָּלָעָר אַיְבָּעָרָן

רעכטן אקסל פון זיין אקטידעריקן „מענטש“ און מעשה ארבעטבּ
 פארטיזילער אריינגערטט מיט רונגזה:
 — איצט איז זיבּן א זונגער, אורייה, ביז עעלַף האסטו פיר שעה
 צויט. פאראן „סיגעמאָס“, פאראן „דאנסינְס“. ס'אָל דיר סיִין
 איין פֿאָר נישט בלויַּפּן!
 — ס'זעט אלַּץ היינט נישט אַפְּנִין, עמְרִי.
 — אויבּ ס'זעט אלַּץ נישט אַפְּנִין, שענטטו פֿאָרְשְׁפָּאָרְן אֲהֵיָּס
 צו קומען געכטיקן. כ'זעל דיר די פֿים אָונְטְּרָהָקְן!
 — דו וועטט מיר די פֿים אָונְטְּרָהָקְן? — האָפּן בַּיִם דָאָרָן
 אַיְוָנְגְּשְׂרָמְפְּעָנָעָם אָורייה די גְּרִינְעָ אַיְגְּנָעָלְעָךְ אַרוֹפְּגְּעָטְעָנְצָלָט צו
 זַיְן אָרְבְּעָטְסְּגָעָפּּעָר — דו הָרְזְוּן! פֿרְיוּר קָעָן אַיךְ דִּיךְ פֿירְן אַיְן
 משטרָה*).
 — ווער וועט פֿירְן, איין משטרָה? — האָט עַמְּרִי גַּעֲפִירְט מִוְּין
 טִוְּטְלִי-פִּינְגְּנָעָר צְוָעָרְשָׁט אָוּה אָורייה, דָּרְגָּנָךְ אָוּה זַיְד — דַּו —
 מַיךְ? — ווֹאָס שענטטו דָאָרְט אָוּה מִיר אָוִיסְגָּעָבָן?
 — כ'קָעָן אָוִיסְגָּעָבָן, אַז די „לוֹפְּטָעָרְסְּטָן“ בַּיִם דִּיךְ קָוְרְן דַּי
 קָעְשָׁעָנָעָם...
 — אַז דַּו בְּלָאָזֶט דָאָרְט אָרְיָן, שְׁרִיעָ? פֿאָרְחָאָק די גַּעֲמָבָעָ, אַיְן
 אַל אָפּוֹקְן!* — אַיְן עַמְּרִי אַיְבְּרָגְּעָנָגְּנָעָן? מִוְּת זַיְדָלָעָן אָוּה אָרְאָז
 בּוֹש — דַּו קָאָרָאָהָאנְדוֹזִי, אִיבְּן שְׁאָרְמוֹטָאָס**).
 אַיְינְטָעָנָהָן מִוְּת זַיְן, „בָּאַלְעָבָּאָס“ האָט אָורייה מַעַר נִישְׁטָט נְעַז
 וּוּאָלָט. עַר האָט נַאֲר גַּעֲקָעָנָט כָּאָפּּן אַ שָּׁאָס צְוּוֹשָׁן די צַיְן. עַר האָט
 גַּעֲכָאָפּּט די פֿעְלָלָעָךְ „סְחָוָהָה“ אַזְּנָאָפּּן אַרְאָפּ מִוְּת דַּעַר אַלְעָנְבָּרִי
 גַּאֲסָצָם צּוּם יַסְדִּצְוּ.
 עַמְּרִי האָט אַים נַאֲגָעָקָט מִוְּת חַשְׁד. דַּעַר „סְחוֹרָה“ אַיְן. אַיְם
 האָט גַּעֲזָוָכָט די רְחוּם. פֿעָרְצִיךְ פֿאָר, זַעֲכִיזְ פֿאָר, בְּעַנְדְּלָעָךְ, הַעֲנָגָם
 עַד אַיְם אַז יַעֲדָן טָאגְן, אַזְּנָאָז אָורייה בְּרָעָנָגָט אַיְם דַּעַם פֿרְיוּן
 שְׁטִימָט קִוְּנָמָאָל נִישְׁטָט דַּעַר חַשְׁבָּוּן. עַמְּרִי האָט נִישְׁטָט אַגְּנָעָן

*) פֿאָלִיזִי.

*) אַ דַּוְּזָאָזְנָאָז טָאָטָן.

**) אָונְטְּרָהָקְן, בְּזִזְנוּזִים.

פָּאָרְוֹאָס ס'פָּאָרְדִּינְסְּט וְעַט זֶיךְ נִישְׁתָּאָן. קְוִיפְּט עַר דָּאָךְ דֵי שְׁנוּרָה
לְעַךְ טְוִיצְנוּיוֹן, צָאַלְט אֲשְׁלִינְג פָּאָר פּוֹפְּצִיךְ פָּאָר, אָוּן וְעַן עַר פָּאָר-
קְוִיפְּט אַפְּיָלוֹ פָּוָר אֲפָאָר פִּיאַסְטָאָר, פָּאָרְדִּיגְט עַר אַיְבָּעָר צְוּוּיָהָנִי-
דָּעַר פְּרָאָצְעָנְטָה?

עַמְּדוּ הָאָט נִישְׁתָּאָן גְּנָעָנוּמָעָן אָוְרִיהָם תִּירְזִיכִים, אָן דֵי בְּעַנְדרָה
לְעַךְ רִיסְן זֶיךְ, מְעַן מְוֹן זֶיךְ פָּאָרְקִוִּיטָן אַונְגָּטָעָן פְּרוּיָן, דֵי קָאנְקוּרְעָנְטָן
אַיְזָנְרוּס. עַר אַיְזָנְרוּס עַגְעָעָן פְּעַטְמָט, דָּאָס אָוְרִיהָם בְּאַגְּנְבָּעָט אִים, אָוּן
אַפְּגָעָמָכְט בְּיַי זֶיךְ, נָאָר הַיְוִינְט אִים צַו פָּאָקָן.

חַבְּרָה קָאנְקוּרְעָנְטָן, וְוָאָס זְעָגָעָן גְּנָעָעָן צְעַשְׁטָאָלָט צַו צְוּוִי, צַו
דָּרוּי, מִיטָּדֵי רָאָלָן שְׁנוּרְעוֹאָרְדָּלָעָט, אַונְגָּלָאָפָּן אַיְזָנְרוּס עַמְּדוּיָן:
— נָעַם אִים אָרוּס דֵי סְחָוָה, עַמְּדוּיָן!

— עַר וְוָעַט דָּוָר אַנְפִּיפְּטָן!

— אָזָא צְמוּדָר טְרוּסְטוּ אָן?

אוּפְּן אָרְט אַיְזָנְרוּס עַמְּדוּן אַיְזָנְעָפְּאָלָן צַו לְאָזָן נָאָכְיָאנָן אָוְרִיהָן.
עַר הָאָט אַוְיְגָעָוָבָט צְוִוְיָשָׂן דֵי הַעֲנְדָלָעָר אֲתִימָנָעָר, דָּעַם קָלְעָנְסָטָן,
דָּעַם וַיְיַצְּקָפְּטָן — אֲדִין שְׁפָעְמָרְעָלָע אַיְזָנְרוּס גְּנָעָמָעָן אַוְף אֲפָאָרְהָעָר:

— וְוָעַט אִים נָאָכְיָעָן, עַוְבְּדִיהָ?

— צַו פְּעָנָעָן בְּאַגְּרָאָבָן אָוְרִיהָן, וּלְעַל אִיד אַלְזָ צְהָן!

— וְוָאָס, עַר שְׁלָאָגָט דָּוָר אָפְּ קְוּנוֹס? — הָאָט עַמְּרוּי נָעַפְּאָרְשָׂטָן.

— נִשְׁתָּאָן נָאָר עַר שְׁלָאָגָט אָפְּ, נָאָר עַר בְּאַגְּנְבָּעָט זֶיךְ. זֶיךְ
נָאָר סְפָּרִידִיט זֶיךְ אַוּוֹעָקְבָּן מִיד אֲקָונה, „בָּאָשְׁנִידְתָּה“ עַר אִים דֵי
קְעַשְׁנָעָס אַיְזָנְרוּס פָּאָרְשָׂוִינְדָּט. אַיְזָנְרוּס צֻמְמָס פְּאָלִים שְׁלָעָפְּט מְעַן מִידָן

— אַוְיָפְּ אַזְּוּי, דָּעַרְטָאָפְּ אִים אַיְזָנְרוּס אַזְּ אָוְגָן. בְּזַעַל
נָאָכְקָוְמָעָן.

וְוִי נָאָר עַוְבְּדִיהָ הָאָט נְעַחוּבוֹן דֵי פִּס הָאָט עַמְּרוּי אִים נָאָכְבָּעָן
צְוִינָן. זֶיךְ זְעָגָעָן גְּלָאָפָּן אַיְבָּעָר דֵי אַונְגָּעָפְּאָקָטָן אַלְעָנְבִּיְּזָאָס,
וְוִי דֵי עַלְקָטְרִוִּישָׁע לְאַכְּפָּן הָאָבָן נְעַשְׁפְּרִיצָט, פָּאָרְזִיסְנְדִיק מִיטָּט
לִיכְט דֵי טְרָאָטְוָהָן אַיְזָנְרוּס דֵי מְעַנְגָּעָס דּוֹרְמָנִיעָר. וְוִי נָאָר אֲקָפְּעָן
חוֹזֵי, וְוִי אַיְזָנְרוּס-סְאָלָאָן, חָבָּבָן בְּיִידְעָנָה גְּשָׁנָאָפְּט מִיטָּט דֵי נְעַזָּעָן,
אָוְרִיהָם אַיְזָנְרוּס עַרְזָעָן נִשְׁתָּאָן גְּנָעָעָן. עַמְּרוּי אַיְזָנְרוּס גְּלָאָפָּן מִיטָּט
קְוּשְׁרָעָסְל, וְוָאָס הָאָט כְּעַפְּרִיט צֻמְמָס יִם, פְּוֹנְדָעְרוּזִיסְטָס גְּנָעָעָן וְוִי

א שיפל וואקלט זיך איבער די כוואריעם, לאזט אריין אן אנטער אין וואסער, ווי א שנאבל.

פָּאָר אַ שְׁמָאָלָן לִים, וְאָס פִּירֶת צָוֵם תִּמְנָעֵר קוֹוָאָרְטָאָל, הָאָט עַמְּרוּ פָּאָרְלִוִּוֹן עֲוֹבְדִּיהֵן פָּוּן אוֹיג. ס'אָז אַיִם גְּלִיכָּךְ אַיְוָנְגָעְפָּאָלָן, אָז דָּרָעּ,, יְעַמְּאָנִי'' קְוָמָט אַוּוֹפּ זַיְן שְׁנוֹאָס שְׁפָהָן. עָרָהָט אָפְּנָעּ וּוְאָרָט. די אַוְיָגְנָן-לְעָפְּלָעָר הַאָבָּן זַיְךְ בְּוּ אַיִם צְעוֹרֶשֶׁט גַּעַוּאָרֶפּ וּוּי בְּיֵוּ אַ קְרָאָלִיט, דָּרְנוֹנָאָר זַיְךְ אַפְּנָעְשָׁטָעָלָט אַוּוֹיָּאָר,, יְאַנְּיִשְׁאָר'' — אַ טְּעָרְקִישָׁן מְזֻוְּקָאָנָט, אַיִן אַ לְּאָנָגָן קָאָלִוָּטָן קָאָפְּטָאָן, אַיִן אַ פָּאָר דָּוִיטָע שְׁטָעְפָּלָטָשָׁן, וְאָס אַיִן גַּעַשְׁטָאָנָעָן אַוּוֹפּ דָּרָעּ שְׁוּעָל פָּוּן אַ סְּפִידְיִישָׁע אַכְּבָנָיהָ אָוּן גַּעַזְוֶפּט די סְטוּרָונָעָט פָּהָן אָן אַלְטָעָר צְעַבְּרָאָכְּבָנָעָר פִּידָּל.

פָּוּן דָּרָע אַכְּבָנָיהָ אַיִן גַּעַנְגָּלָאָפּוּן עֲוֹבְדִּית, אַ צְעַבְּיִילְטָעָר, אַ צְעָרָה בְּלוֹטִיקָטָעָר אָוּן גַּעַוְאָרֶפּן מִיט די קְנוּיָּן שִׂירְדְּבָנְדְּלָעָר.

— כְּחָאָב אַיִם גַּעַפְּאָקָטִי
— אָוּרִיהָן?

— יְאָ, עָר אַיִן מִיר אַרְיוֹנְגָּעָפָּאָרָן אַיִן דָּוִ צִוְּן — הָאָט עֲוֹבְדִּיהָ אַפְּנָעְוִוִּישָׁט אַ שְׁנִוְיל בְּלוֹט פָּוּן די יְאָסְלָעָם.

— אָוּן דָּוִ הָאָסָט גַּעַשְׁוָוִינְגָּן?
— דָּאָס חָאָב אַיךְ זַיְךְ אַיְוָנְגָעְשָׁטָעָלָט פָּאָר דָּוִר, עָר זָאָל נִישָׁט צְעַטְּיִילָן בְּחָנָם די סְחוֹרָה.

— עָר פָּאָרְטִילָט בְּחָנָם די סְחוֹרָה?
וּוּי אַ רְוֹחַ הָאָט זַיְךְ עַמְּרוּ אַרְיוֹנְגָּרִיסָן; אַיִן דָּרָע אַכְּבָנָיהָ. ס'הָאָט גַּעַשְׁלָאָגָן מִיט גַּעַבְּרָאָטָעָנָע פְּלִישָׁן, מִיט קְנָאָבָּל, אַיִן גַּעַרְיוֹשִׁיד טָע צְיַבְּעָלָם. עָר הָאָט אַרְיוֹנְלְוִוִּפְּנִידִיק, שְׁטָאָרְקָעָר פָּאָרְצָיוֹגָן דָּעַם פָּאָסָט אַוּוֹפּ די קְוָרָצָע, גַּעַלְאָטָעָטָה הוֹיזָן, מִיט די פִּינְגָּעָר זַיְךְ פָּאָרָה קָעָמָט די בְּיוֹתְשָׁן הָאָר, וְאָס זַעַנְעָן אַיִם גַּעַלְעָן אַיְבָּעָרָן שְׁטָעָרָן, אָוּן אַיִן הָאָסָטִים אַרְוֹמְגָעְשָׁפְּרָוָנָעָן צְיוֹוִישָׁן די נִישָׁט גַּעַהְוְבָּלָטָע טִישָׁן, וּוּ שְׁפָאָנְיָאָלָעָר, בּוֹכָאָרָעָר, חַלְבָּעָר זַעַנְעָן גַּעַוְסָן אַוּסָם די גַּעַד זַוְּיָּרָטָע אָוּן גַּעַפְּעָפְּרָטָע מַאֲכָלִים. אַיִן אַ וּוּנְקָל אַיִן עָר גַּעַבְּלִיבָּן שְׁטִיְין אָוּן נַאֲכָנְעַשְׁפִּירָט אָוּרִיהָן, וְאָס אַיִן גַּעַשְׁטָאָנָעָן פָּאָרָן,, בּוּ פְּעַט'' מִיט דָּרָע בָּאָלְעָבָאָסָטָע פָּוּן פְּרִיעָס-הָווּן, אַ צְעַוְוָרָעָנָע, בְּרָעָנָע

קיישקע'*) און זיך געדוונגען איבער א צונגערענגלטן,, פאלאפעל'':

— נעם צען פאר, און אהער א מעלער,, קאפאב'!**)

— בוי מיר איז נישט קיון הויז פון משפנות! — האט די
פאלעפאטער זיך אַוועקנערדייט.

עמרין האט געווארפֿן ס'פֿרחת. פֿאָר זיַּן פְּרָאָצְעַ, וּוּטּ דָּעַ
לְהַחֵן פְּרָעָם, ,,פְּאָלָאָפְּלַ'', וּוּטּ עַר פְּרָעָם גַּעֲרָאָטְעַנְּעַ, ,,שְׁאַשְׁלִיךְ''

,,קָאָפְּאָבְּ? אָזֶן זַיְּן, דַּי זָוָה וּוּאַסְטַּעַט אִים נִשְׁתַּט אַפְּ מִיטּ אַ

פְּרָאָטְמַטְאָפְּ אַוְבָּעָרַן קָאָפְּ נְאָרְטַּעַת מִיטּ אִים אַיְּן? מִיטּ אַיְּן

פְּלִי אַיְּן עַר גַּעַשְׁטָאָנְעַן פְּאָרָן בּוּפְּעַטְ

אוֹרִיה מִיטּ עַמְּרִין הַאָבָּן זַיךְ אַגְּנָעָקָט וּוּי צָוַיְהּ הַעֲטָרָה. אַ

בּוּכָּאָרָעָר זַקְן, וּוּאַסְטַּעַט אַיְּן בְּרָאָקְן שְׁטִיקָעַ, ,,פִּיטְעַ''

אַיְּן אַטְלָעַר גַּעַדְעָמְפַטְן פְּעַטְסַ, הַאָטּ פְּוּן שְׁרוּעַ, אַזְּ דָא נְרִיטַּעַ זַיךְ

אַ גַּעַשְׁלָעַגְן, אַרְוִיסְנָעַלְאָזְטַּ דַּי,, לְחַמָּא'' פְּוּן הַאָנָטָן, מַעֲשָׂה רַודְפַּי

שְׁלוּם הַאָטּ עַר זַיךְ אַוְיְנָעַשְׁטָעַלְטַּ, פְּאָרָגְנָאָרְטַּלְטַּ דֻּעַם גַּעַשְׁטָרִיפְּטַּן

סְאָלָאָטְמַט וּוּי אַטְלִיָּת, אָזֶן גַּעַרְוּוּט זַיךְ פְּוּנָאָדְעָנָעָמָעָן:

— אַרְוִיסְ אַיְּן נְאָס אַרְיוֹן, מְסַחְרָתָן, מְמַזְוִירָה!

— דַו אַלְמָטָר קְבָּצָן, בְּלִיְבּוּ בּוּ דָעַר אַכְּילָה — הַאָטּ עַמְּדוּ פְּוּן

אַיְּסָ אַוְעָקָנָעָרָקָט דֻּעַם טַלְעָלָר.

— וּוּאַסְטַּעַט אַיְּרָ אַוְרָ מְרָזָיךְ אַוְיְפְּצָחוּבוּבָן אַחָנָטָן, סְרָחָן

דַו? — הַאָטּ דָעַר בּוּכָּאָרָעָר צְרוּרִינָעָקָט דֻּעַם טַלְעָלָר, דַעֲנָאָךְ

זַיךְ אַרְיוֹנָעַשְׁפִּיגְן אַיְּן בְּיֹידָעָ פּוּסְטַּן אָזֶן זַיךְ אַפְּגָנָעָוִישָׂט אַיְּנָבָן

כְּאָלָאָטְמַט.

— הַוְּתָּ דָעַר דֻּעַם גַּאֲרָגְן, קְפָּצָן! — הַאָטּ עַמְּרוּ שְׁוּן גַּעַד

צְוֹוִישָׂן אַיְּן זַיְּנָעַ העַטָּ אַרְיוֹהָן אָזֶן אַרְיוֹנָעַשְׁפִּיגְן אַפְּ פּוּסְטַּן

צְוֹוִישָׂן דַי אַוְוָגָן.

— וּוּלְסָטָט אַיְּסָ אַוְבָּעָרְשָׁנִידָן דֻּעַם גַּאֲרָגְן? — הַאָטּ דָעַר בּוּכָּאָרָעָר

רָעָר אַזְּיָגָעָלְנָעָפְּלָט דֻּעַם בְּרוּדְיָקְן הַעֲמָדָקָאָלְנָעָר אַזְּן אַגְּנָעָצְוָוָן

דֻּעַם אַיְּגָעָנָעָם הַאָלָזָן זַיךְ אַחֲנָרָישָׂן וּשְׁטַּ — רָוּצָה! גַּוְלָה! נַאַזְּ

שְׁנָיוֹד! — דַעְרָבְּיִי הַאָטּ עַר זַיךְ אַוְיְנָעָהָרִוְהִיטַּ צַוְּ דַי אַרְמוֹנָעַעָצְמָעָ

טִישָׂן — פְּרָעָמָעָטְסַ! אַוְרָחִים-פְּרוֹחִים! וּוּאַסְטַּעַט שְׁוֹוִיגָט אַיְּרָ? עַר גַּיְיטָ

*) סְפָּרְדִּישׁעָ פָּרוּ.

**) קָאָפְּאָבְּ, שְׁאַשְׁלִיךְ — סְאָרָטָן פְּלִיְישָׂ.

לאך מיך שעכטן דער סורר ומורהה! וואס זיצט איר ווי געליאומטע
הינטנס? און די א קומען אරוויס פון די בוניעטונג?
אוועה דעם בוכאערעם נעהוואלןן האבן צוועי ספרדים זיך אויפֿר
געשטעלט מoit די פרעם אין די פיטקעט. זיין האבן פון אויפֿרעהונג
זיך לוי געמאכט די בוויך-בענדער און זיך צענירגען:

— אַ פָּאַנְּרָעֶבֶןְיִישָׁ אֹוֵוֹפָ אַיִם!

— הענט אום אֹוֵוֹפָ אֹוֵוֹפָ די אַוְוְעָנָעָ בענְדְּלָעָן!

— אַזְּוִינְסָטָ קָוִמָּתָ פָּוָן אֲוֹנוּזָרָעָ מִשְׁׂכוֹמָותָ?

באלד איז אונטערגעלאָפָן עובדייה. דער אַוְוְעָנָעָןְטָעָר תִּיכְנָעָר
האט אַוְוְעָנָעָלְבָן פִּין הַינְּטָעָר דִּי טִישָׁן דִּי נִישְׁתָּ אַוְוְעָנָעָרְכָּרְטָע
צִוְּגָאָרָעָטָן. ער האט אַנְגָּעָזָהָן אַ צִּינְאָרָעָטָן-שְׁפִּיצָלָן, האט אַ
שְׁמָאָרָקָן צַי גַּעַטָּן דָּרָךְ דָּעָרָ נָאָז, אַיְמָאָל, אַ צְׁוּוֹתָ מָאָל אָזָן,
אַוְוְשְׁפִּיוּנְדִּיק, נַעֲקוֹתָ מִיטָּהָנָה וּזְיִן „קָאנְגּוּוּעָנָטָן“ וּוּעָרטָ
גַּעַדְוָרָסְטָן.

עָמָרִי, וואס האט דערוויל אַרְוָמְשָׁהָלָוָט אַוְרִיהָן, האט אַים
שְׁוִין מַעַרְנָה נִישְׁתָּ אַדוֹסְגָּלָאָוָט פָּוָן זְיִנְעָן הָעָנָט. אַ שְׁטוֹוִים, אַיְן
הָאָרְצָן אַרְיוֹן, אַ פְּלָעָמָעָן אַן קָאָרָק. ער האט אַים נַאֲכָאָנָאָנָד, „מַאַ
סָּאָזְוִישָׁרְטָן“ סְפָנִים, דָעַט קָאָפָ. בְּלוּוּעָ בְּוּלְעָן אַיְם אַנְגָּעָלָאָפָן
אוּפָן שְׁפָעָרָן. עָמָרִי האט אַים אֹוֵוֹפָ אַרְוָמְשָׁקְוִילָטָן, אָז סְפָאָזָן דָעַט
קָלְיָוָנָם אַיְנָעָקְוָאָרָטָן אַוְרִיהָן, נִישְׁתָּ עַבְלִיבָן קִיּוֹן אַטָּעָם צַוְּקָעָ
נָעָן אַ גַּעַשְׁרוּיָן טָוָן.

די באַלְעָבָאָסְטָע, אַן אַוְוְעָנָעָפָטָע, אַנְגָּעָלָאָפָטָע, וּוּ מִיטָּ פָוָר,
וְואָס האט מָוָאָ נַעַחַתָּם, מָעָן זָאָל נִישְׁתָּ נַעַמָּעָן הָאָקָן שְׁוִיפָן,
ברָעָכָן טְלָעָרָם, אַיְן אַנְגָּקְוָעָן מִיטָּן שְׁוּרָעָן נַאֲגָּמָן פָוָן אַ מַאְנְסָבָיָן,
איַן אַיְן הָאָנָט הָאָט זַי גַּעַטָּרָן אַ טְלָעָרָ אַנְגָּעָשָׁמָאָלָצָן פְּלִיָּשָׁן
אוּן מִיטָּ דָעַר צְׁוּוֹיָטָעָר הָאָט זַי אַנְגָּעָכָאָפָטָעָמָעָר עָמָרִין פָּאָרָן קָאָלָנָעָר.

— וְואָס מִמְּיִתְטָה דַו אַיִם? סְפָעָלָט דִוְרָ סְחָוָהָה?

— ער האט עַס צְעַטְיִילָט דִוְנָעָרָהָסְעָרָם — האט עָמָרִי נַאֲכָי.

אמְפָאָל אַ פְּלָעָם גַּעַטָּן אַוְרִיהָן אַיְן דָעַר גַּמְבוּ אַרְיוֹן.

— אָז אַז אַיךְ וּוּלְפָן דִוְרָ אַפְּקָוִיפָן די רַעַשְׁתָּ?

— נִישְׁתָּ פָּאָרָ קִיּוֹן אַכְּלָהָן!

— וּוּלְמָטָ מַוּמָן? — האט די „פְּרָעָנְקִישָׁקָעָן“ זַיךְ אַוְיָגָעָן.

דריות צו די אורהָים — יִשְׂרָאֵלִים! יהודים בני רחמים! קויפט שוק־בענדליך! מען דארף העלפֿן יתומים!
מען דארף טאָקע העלפֿן! — האבן אַרוֹסֶעֶר עַבְצָט עַט־
לעכּע קולות.

— איך קויף! — האט א פֿעַטְר שְׁפָאַנְיאַלְעַד אוַיסְגַּעַשְׂרִיגָן.
— איך קויף אוַיךְ!
— אוַיךְ!
— אוַיךְ!

נאך דער צאל אוַיסְגַּעַשְׂרִיגָן החנט, האט די באַלעַבָּסְטָע
אלין גענומען איינטילן צו צוווי פֿאָר שוק־בענדליך. די טעלע־
בערטע „טָאַרְיָפּעָם“*) וואָס וענגע געפֿאַלְעַד פֿון אלע זויטן, האט
וי געשטָאָפְט אַין טאָש פֿונְג פֿאַרְטָוָה. עמרן, דער, „סְחוֹרָה“ אַין גע־
שטאנען מוֹט אַז אָפְן מוֹיל, נישט גלוֹפְנִידָק דאס מען נוֹיט אָס
פֿאַנְגִּישָׁן. פֿון צַעֲטוּמְלָטְקִיּוֹת האט ער אַפְּטָעַלְאָזָט אוֹרִיהָן. סְאַין
אַים בְּלוּזָנוּ נישט געפֿאַלְעַד, וואָס די באַלעַבָּסְטָע אַין אוֹפָאַ
פֿאַרְשָׁוּוֹנְהָן הִונְטָרָן בּוֹפְעָם. ער האט איך נאַכְּנַעַקְוּקָט. אַז אַז
די גַּאנְגָע, „סְחוֹרָה“ אַין שְׂוִין גַּעוּן, „אַפְּנַעַזְעַטָּה“ האט די „פֿרְעָנָן
סִישְׁלָע“ אַיְנָגָעַוּוֹלְטָד די מְטָבָעָה אַין אַלְיוֹגָנָט זַעַל אַז עַס
אַרְיָנְגַּעַשְׂטָוֹפְט אוֹרִיהָן:
— נָא, נָעַם גּוֹלְן. אַיְצָט קַעַנְטָטוֹ דַּיְר פֿאַרְגְּנִינְעָן אַגְּוָטָן מְאַלְיָ
צִוְּיָת.

— כְּבָאַשְׁטָעַל אַטְעַלְעַר קַאַפְּאָפְט מִיט קָאַנְיָאָקְ!
שְׁמָטָאָט עַמְרָיוֹן דַּעַר אַיְנָגָעַשְׂרָוּמְפֿעָנָר עַובְדִּיה זִיךְ אַרְיָוְגַּעַשְׂטָעַלְט
אוֹפָאַפְּט אַגְּבָעַנְקָל.
— מִיר אַ „שָׁאַשְׁלִיךְ“ מִיט צִיבְעָלָעָס אַזְן זַיְתָוּנָעָם — האט
דַּעַר צַעֲהָרְגַּעַטָּעָר אוֹרִיהָן גַּעַשְׁמִיכְלָט דַּוְרָךְ די טְרָעָרָן.
— וואָס מִיר קַאַפְּאָפְט? וואָס מִיר שָׁאַשְׁלִיךְ מִיט זַיְתָוּנָעָם?*) —
אַין עַמְרָיוֹן נִישְׁט גַּעַרְאָכָן די פֿרְעָם אַין קַאַפְּ אַרְיָין אַז ער האט

*) מְטָבָעָה, האַלְבָע פֿיַּאַסְטָעָרָס.

**) זִיתִים.

ויזר געשתויפט צו דער באַלעבאָסטע — דו נײַ מיר בעמער אָפ

דָּם גָּנֶצֶע גַּעֲלֵט!

וְאַם פָּרָא גַּעֲלָתִי —

— ס'יניפל, וואם האסט געשטוטט אין בזויים אריין.
— ווילט זאגן, איז האב דיך באגנבעט? — האט דיו באלאע-
באסטע זיך ארויסגעדרויט נאך הוילך צו די געסט — אורהחים,
ההעלפט מיר פאריאן פון מיין הויז דעם שרץן

— אז מײַן געלט ריד איך זיך נישטן! — האט עמְרוּ אִיבָּעֶר
געדרוּיט אֲטֵיש מײַט טעלערס אָוֹן גלעזער אָוֹן אַיז אַרוּפֿנְגַּשְׁפּוֹן-
געַן אַוּפּן בּוּפּעַט.

— אַ פָּאְלוֹס! הָאָת דַּי פְּרֻעֲנִיקִישׁקָע פָּאוֹזּוֹאַרְפָּן דַּעַם קָאָפָּ, וְוִי גַּעַשְׂכְּבָטְעָנָע הָזָן.

שפאניאילער, בוכארער, חלבער זונגען אויגענישפונגען ווי אפ-
געבירויטע. ווי האבן זיך אמגענו מען פאר די העטט, שטומערהייט גע-
מאכט א רעד און געמיאטעוועט, געוזכת א פארטל צו דערטאפען
הערדיין.

ג עקלימפער פון טעלערס אונ פלעשור האט אויסגעפראכן.

א מס' 2

פארטאג איז דער אספאלט-שאסוי, וואס האט זיך געוויקלט
אווישן טבריה און צפת, געווונן ליריך. די אויטאפאסן מיט פאר-
סאושירן, וואס הוייפן בייטאג פון מתולה, פון ראש-טנה, האט מען
אייצט נישט געווען. קיין קעלדרויטער, קיין פסאייער איבערן ווען.
נאר דער קאלטער זונט, וואס האט געהאטשט פון די פעלזישע
בערג, האט זיך אריינגעשניטן אין דער ארכומיקער טויפלייט.
פון א זויטיך וועגעלאג, וואס האט זיך געשנירלט אין תאָל, איז
אנגעלווען א הוייכער, הארכער ייך, באַלאָדָן מיט א שווערטן קוֹר
פערט און צוֹויַי וואַלְיוּשַׁט. דער ייך איז אַרוֹפֿעַנְקָרָאַן אַוִיפָּן דָּרְרַי
המֶלֶךְ. בֵּי א זוֹיסַן שטײַן האט ער אַרְאַפֿעַנְעַטָּלַט דָּאַס גַּעֲפָּם. ער
האַט זיך אַפְּגַּעַוְוִישַׁט דָּעַם שׂוֹוִים מיט אַקָּלִירָטָן אַזְּוִיכָּל, דְּשָׁנָאָדָר
זיך צוֹגַעַזְצַט אָוּן אַוִיסְגַּעַקְטָן די אַוִינָן אוֹיף אַדְרָכְלוֹפֿנְדְּרִיךְ
אוּיטָאָפָּס, וואס זאָל אַים מִיטְנַעַמָּן קִין צַפְתָּ.

דאָס אָיז גַּעֲוָונָן רַיְבָּרִישׁ, אַטְבָּרְיהָעָר שָׁוָחָת. שְׁוִין צַוְּיַי
שְׁהָ וְיָ ער אָיז אַונְטָעַרְוָעָנָן. ער שְׁלַעַפְטָן זיך מִיטְנַעַמָּן צַוְּפָוָס
פָּוֹן טְבָרִיהָ אָן, וְיָיל זיך אַרְיִינְכָּאָפָּן קִין צַפְתָּ. אַפְּגַּעַזְגַּעַנָּעָן זיך מיט
די דְּפָנִים מיט די יִשְׁבָּוֹת, אַיְדָעָ ער פָּאָרָט אָפָּ, אַלְסָ מְשֻׁלָּח קִין
אַמְּעָרִישׁ.

בעריש האַט נִישְׁט גַּעַזְעָן קִין עַוְלָה אָין דָּעַם, וואס ער האַט
נָאָר בִּינְאָכָּט זיך אַרְיִינְגַּעַנְבָּעָט פָּוֹן שְׁטוּבָּ, אַפְּיָלוּ מִיט די בְּנִי
בֵּית זיך נִישְׁט גַּעַזְעָנָן. אָנוֹ מִיט וּמְעָן זאָל ער זיך גַּעַזְעָנָן?
סְׁוּוִיב — אַ קְנוּיָל רְשָׁוֹתָ. זַי פְּאָרְסִידְצָט אַים די יָאָרָן. וְיָ ער וְיָיל
זיך נָאָר אַוִיסְטָוָן פָּוֹן גַּשְׁמִוּתָ, וְיָ ער וְיָיל זיך אַרְיִיסְהָוָיבָן פָּוֹן
די דְּ אָמוֹתָ, עַפְעָס אַוִיסְטָוָן פָּאָרָן כָּלָ, אָיז זַי אַים אַ שְׁטָעָר. אָיז
אָיז גַּעֲוָונָן בֵּי זַיְן עַרְשְׁטָעָר נְסִיעָה קִין אַמְּעָרִישׁ. דְּעַמְּאָלָט האַט

אוים קחל אויסנעליבן, געשיקט אוף ענער זויט ים, ער זאל זומלען פאר די טבריהער ישיבות. און ווען ס'חאט זיך אונגעורךט דער טאג פון אפפאהר, אוין ביי אים אין שטוב געווען תשעהיפאטה. ס'וויף נחמה האט געוווארטן מיט קללוות, האט אויסגעבראכן העלפט חפציהם. בערישן האט קיין זאל נישט אפנעהאלטען. ער האט געדרשנט אופן שיפ, ער האט געדרשנט נאכן אראגוני פון שיפ. אוין די שטיבעלען און שולן פון אמעירקע אונז קאנדאָרט, אומעטום האט מען זיין דרישות אויבגענוומו. נאך אַיאָר אוין ער צוּרְקֶנֶעָן קומען. נאצע אלט-טבריהה האט אים מוקבל פנים געווען. ער האט מיטגעבראכט שוווער געלט. מען האט פאָרדינט די אלטער שוֹל. מען האט איבערגעבווט די ישיבה. ער האט אָרוּסְטְּשָׁטוּפֶט פאר אַ צִוְּיט ס'דְּחֻקּוֹת פון דער אויגענער שטוב. אוין נחמה, וואָס האט געטראָכט, אוין זיך פארן יאָר געווואָרן אַ ווּסְטָעָן עֲזֹבָה, האט זיך געפֿרִיאָט מיטן מאָן, דעם שליח-מצוות.

בעריש האט זיך מצעער געועווע, וואט מיט צוווי יאר שפערעט
חוורט זיך איבער דאס וועלבע. קילוחת, חרומות, וויניס וואט זיך איז
אַ קראָאנְקָעָט, האט אַ „לִיגָּן פֿעלְעָרְעָי?“ אָוֹן די צוועי דערזאָקְסְּמָנָע
זַוִּין, די לָוְדָרִים, מִישָׁן זיך נִישָׁט. מַעַן אֵין פֿאָרְנוּמוּן מִיט דָעַ
קְהִילָה, מִיטָן וּזְרִיחָעֵיד. מַעַן פֿאָרְעוּט, אָוֹ דָעַם טָמָעַן אֵין באַשְׁערַת
אוֹוּסְצָוָאָקָסֶן אֲמַנהִין בְּיּוֹם פֿאָלָקְיִישָׁרָאֵל. דָעַר נַעֲכְטִיקָעָר טָאגָן
הָאָט אַוְם אַפְּגָנְעָקָסֶט סְגֻזּוֹנָט. אַ פֿאָרְבִּיטְעָדָעָר האָט בעוֹישָׁ בְּיִ
זַיך אַפְּגָעָפְּסָקָנָט, אָוֹ וּמָעַן האָט אַ ווּוֹיפּ אַ קְרָאנְקָעָט אָוֹן אַ
מְרַדְשָׁעַת דָעַצְיָו, מַעַג מַעַן זַיך אָוֹן אַן עֲנוֹנָה.

פָּוֹן טְבִרְהַעַר וּוְעֶג אַיּוֹ אֲנָגָעַלְאָפָּן אֲשֻׁוּרְעָר אֲוּטְאָפָּום, וְוִי
אֲטְרָאַקְטָּאָר. בְּעֵרִישׁ הָאָטָם גַּעֲפָאַכְעָט מַוִּיטָן שְׁנִיפְּטוֹךְ. דָּעֶר אָוִוִּי
מַאְבָּפָּום הָאָט זִיךְ אַחֲטִיסָּק אֲפָנוּשְׁנָעָלָט. דָּאָס טְרִיל הָאָט זִיךְ גַּעַד
עַפְּנָמָט, אָוּן וּוּעָן דָּאָס גַּעֲפָעָק פָּאָרוּס, דְּרָעָנָאָר בְּעֵרִישׁ זַעֲנָעָן שְׁוּוִין
גַּעַשְׁתָּאַנְגָּעָן אַוְיָפָן מַוְּעֵפֶל, הָאָט דָּעֶר שְׁאַפְּעָר גַּעַפְּנָט אֲפָאָר פָּאָרָד
שְׁלָאַפְּעָנָע אַוְיָגָן.

ר' בערוייש?

— ווועט מיך. מיטגעמען קיין צפת, חנניה? — חאט בעריש
נעשמייכלט, וואס ער החאט גראדר געטראפען א באקלאנטן שעפאער.

— אָן אַיר פְּלִיבֶּט זַיְךְ נַאֲךְ צַפְתָּ, רֵ' בָּעֲרִישׁ, וּוֹאָסְטָוּמָט אַיר
דָּא אַינְגִיטָן וּוֹעֶגְן אַיר חָאָם דָּאָר גַּעֲקָעָנְט אַרְוִיסְטָפָּאָרְן גַּלְיָיךְ פָּוּן
גַּאֲרָאוּשָׂא?

— פְּרָעָג נִישְׁטָמָט. כְּהָאָב זַיְךְ בָּאַנְגָּרִישָׂט — הָאָט דָּעַר טְבִרְיוּחָע
שְׁוֹחַט צְוָעַטְרָאָכָט אָ לִיגָּן — כְּבִין נַאֲךְ פְּרִיעָר אַרְוִיסְטָפָּאָרְן מִיט
אָ וּוֹגָן, הָאָב נַעֲוָאָלָט וּוֹאָסְטָוּמָט פְּרִיעָר זַיְךְ אַיְן צַפְתָּ. עִשְׁתָּמָט אַינְגִיטָן
וּוֹעֶגְן אַיְזָן זַיְךְ דָּעַר בָּעַל־עֲגָלָה מַיְשָׁב אָוָן וּוֹילְן נַאֲךְ צָעָן טָאָלָעָר בְּיַן
דָּעַר שְׁטָפָּט, בִּין אַיךְ אַרְאָפְּגָעָשְׁפָּרוֹנוֹגָעָן.

— נִיְּתָ אַרְיִין, רֵ' בָּעֲרִישׁ.

— הָאָסְטָט פָּאָר מִיר אָ פְּלָאָזִי?

— פָּאָר רֵ' בָּעֲרִישׁ וּוֹעֶט זַיְךְ נִישְׁטָמָט גַּעֲפִינְגָּן סִיּוֹן פְּלָאָזִי? —
הָאָט דָּעַר שְׁאָפָּעָר אַרְוִיסְטָפָּאָרְן סִגְעָפָּעָק פָּוּן בָּעֲרִישָׂעָם הָעֵנֶט אָוָן
גַּעֲנוֹמָעָן צְוָאָמָעָנָדְרִיךְן דִּי פָּאָסְאָזִירְן — רָוּסָט זַיְךְ צָעָנוֹיָא,
רְבוֹתָי!

— וּוֹאָסְטָט פָּאָר אָ רָוּסָעָנִישָׂא? אַיךְ רָוּסָט זַיְךְ עַוְשָׂט, — הָאָט אָ
פָּאָסְאָזִירְן פְּרָאָטָעָסְטִירְטִים.

— מִיר הָאָבָן, דָּאָכְטָט זַיְךְ, בָּאַצְּאָלָט פָּאָר בַּיְלָעָטָן, — הָאָט אָ
צְוָוִוִּיטָעָר צְוָגָהָאָלָפָן.

— נִישְׁטָמָט! נִישְׁטָמָט!

— יִידְּן, אַיךְ זַעַנְתָּ גַּוְלָנִים? — הָאָט דָּעַר שְׁאָפָּעָר מִיט אָ
שְׁמִיּוֹכְלָ אַיְנְגָעָנוֹמָעָן דָּעַם עֲוֹלָם, — אַיךְ הָאָט נַאֲךְ נִישְׁטָמָט גַּעֲוָעָן דָּעַם
פָּאָסְאָזִירְן. וּוֹיְסָט אַיךְ, מִיט וּוֹעֶמֶן אַיךְ הָאָט דָּעַם פְּכָדָן מִיט
רֵ' בָּעֲרִישָׂן!

— אֹוִי, אֹוִי, רֵ' בָּעֲרִישׁ? כְּטוּרָעָט שְׁוֹיִן אָפְּ מִין פְּלָאָזִי? —
הָאָט אָ צְעַפְּלָאָשְׁעָמָעָן יְדוֹעָנָעָן, דָּעַר שְׁוֹיְטָלָן קָאָפְּ אַיְנְגָעָוִיקָלָט
אַיְזָן אָ אַרְאָפְּיִישָׂעָן, "קָאָפְּיִיעָן", זַיְךְ אַוְיְפָגָעָשְׁמָעָלָט.

— חַלְיָה! בַּיְיָ אָ פְּרוּעָנִצְּיָהָמָר צְוָנָעָמָעָן דָּעַם פְּלָאָזִי? דָּאָסְטָט
נִישְׁטָמָט! — הָאָט בָּעֲרִישׁ זַיְךְ אַפְּגָעָשְׁקָלָט.

— זַיְתָ אַמְּוֹחָלָן, רֵ' בָּעֲרִישׁ — הָאָט זַיְךְ עַמְּוֹיָץ אַוְיְפָגָעָהוֹיָבָן —
דָּא, רֵ' בָּעֲרִישׁ.

— אָט זַיְךְ אַיךְ שְׁוֹיִן אַוְיָף דָּעַר בַּלְעָדָן פָּוּן בְּעַנְיוֹן, — הָאָט
אָ וּנְגָג בְּחוֹרֶל לִיְדָיק גַּעֲמָאָכָט זַיְךְ פְּלָאָזִי.

או בעריש האט זיך געהאט צוועעצעט בהרחבחדיס אוון פאַר
רויכערט אָ פֿאָפֿיראָם, האט דער שאָפְנָאָר אָ צוֹפְרִידָעָנָר זיך גענָאָר
מען פֿאָרָן רעדל אוון דער אָגָנָעָלָאָדָעָנָר אוּוֹטָאָפָּס האט זיך גענָאָר
טשעט אַיְבָּעָרָן שְׁמָאָלָן אַסְפָּאָלָטְרָשָׂאָסִי.

קְרִישְׁקָעָס וּזְנוּן, וּזְאָס וּזְעַנְעַן אַרְיוֹנָגָעָפָּאָלָן דָּוָרָךְ דֵּי פֿעָנָסְטָעָלָעָךְ
הָאָפָּן אָגָנָעָלָיִיט דֵּי פֿנִימָעָר פָּוּן דֵּי פֿאָסְאָזְרָן. רֵ' בעריש האט
ニישט פֿאָרָטְרָאָגָן דֵּי שְׁטָעָכְיָעָה הַיְּזָ פָּוּן שְׁוִיבָּל, האט ער צוֹנָעָרָסָט
דאָס פֿאָרָהָעָנָל אוון זיך פֿאָרָטְרָאָכָט.

אָ צְעָלָנִיְּטָשְׁטָעָר זְקוּן, מִיטּ תְּנוּוּתָה אָוּן הָעוּוֹתָה פָּוּן אָ יְרוּשָׁאָלָם
לִימָעָר לִמְדָן, האט זיך אָוּסְגָּעָרָיוּתָזָו בְּעָרִישָׁן מִיטּ אָ שְׁמִיבָּל.
— שְׁלוּם עַלְיכֶם, רֵ' בעריש. מען רעדט, אוֹ אַיר קְלוּבָּט זיך
וּוִידָעָר אַמְּאָלָל מַעֲכָר לִים. וּוֹתָהִין פֿאָרָט אַיר דָּאָס מְאָלָל?

— וּוֹ פֿאָרָן יְדוּן הַיְּנִינִיטְשָׁע צִירְטָן? — האט דער טְבָרִיהָר שְׁחוֹת
זיך אָוּסְגָּעָמָט מִיטּ דֵּי הַאָרִיסָע פֿוֹנָגָעָר דָּאָס פֿלָאָסְמָעָנָע בְּעַדְלָן אַיִן
נַעֲמָבָט אָמִינָע פָּוּן אָ וּוּלְטָדְרִיְּזָנָרָן. — נַאֲךְ אָפְרִישָׁע, נַאֲךְ יָאָיָה
הַאָנְסְּפָּרוֹגָן. מען פֿאָרָט אַיִן דֵּי „שְׁטָאָטָן“, אַיִן קָאנְגָּרָע... יְדוּן
פֿאָרָן מְרַבִּיחַ זְיוּן תּוֹרָה, אַזְמָלָעָן גַּעַלְמָעָר פָּאָרָט צְרָבָּע... קְדוּשָׁה, אוֹן
גְּלוּבָּט מִיר, בֵּין מען קְלוּבָּט צוֹנוֹתָה דֵּי פֿאָרָט טְאָלָעָר, וּוֹשָׁטָה מען
אָוּנְגָּעָנָמָן גַּוְתָּט פֿאָרָשְׁוֹטָצָטָם... שְׁוּעָרָן זְנוּן זְיוּן אָ מְשָׁולָחָה.

— פֿוּנְדָּעָטְטוּעָן, וּמָעַן אַיךְ חָאָפָּע אַיְיָר כְּחַדְרָפָּר, רֵ' בעריש,
וּוְאַלְמָת אַיךְ תִּיכְּפָּה גַּעַוְאָרָן אָמְשָׁולָחָן אָוּוּקָעָמָעָוָאָרָפָּה דָּעַם מְסָהָר
מִיטּ טְלָזִיתִים אָוּן קְפָּעוֹת. בְּזַוְאָלָט זיך אַפְּיָלוּ אָפְנָעָאָנָט פָּוּן דָּעַר
הַשְּׁנָחָה אַיְבָּעָר דֵּי „שְׁוּפָרִים“(*).

— וּזְאָס, מען פֿאָרָפָּאָט אַמְּאָלָל קְיִין צְפָת אָס שְׁבָת אָוּרָה? —
הָאָט בעריש זיך גַּעַוְיָשָׁט דָּאָס הַאָרִיקָּעָ פְּנִים.

— צִי מָעַן פֿאָרָפָּאָט? סְטָרָעָפָּט שְׁוּזָּיָה תְּמִיד אָס, אוֹ מָעַן
אָרְבָּעָט אַרְיָין אָשְׁטָאָךְ אַיִן שְׁבָת — הָאָט דָּעַר זְכוּר זְכוּר אַרְיוֹנָגָעָכְיִיסָּעָט
בעריש אַיִן פְּנִים אַרְיָין. — פְּרִישָׁר זְיוּן נַאֲךְ לְיִכְּרָצִינָהָן עַנְדִּילָן
זְיוּן קוֹנְכָּאָל נַיְשָׁט דֵּי נְמִיעָות.

— אָ בְּלֵפָּוֹג, אַלְקָנָה — הָאָט דָּעַר שְׁאָפָּעָר אָפְנָעָלָאָזָט אַיִן

*) שְׁאָפָּעָרָס.

האנט פון וְאֶה, אוייסחדויענדיך זעם קאָפ צו די פֿאסמאָושירן, —
מיַר זענען נישט מַהֲלֵל שבת, מיַר ווּלְן אוֹיך אַטָּאג טנוֹחה,
— דָא מַו אָוד זִיך שְׂיָוָן אוֹיך אַרְיוֹנִיכְשָׁן — חָאַט אַט
בערדלט פֿאָרְשְׁוִינְדְּל אַיְן אַ פֿאָרְדְּשְׁמָאַלְצְעָנָעָר קָאָפָאָטָע, אַ צְפָתְעָר
בּוּיְמָלְחָעָנְדָלָעָר, זִיך אַנְגְּרוֹפָן. — אַיְך אַלְיָוָן שְׁעָן אוֹיך זִיך זָן
עדות, אָז מַעַן אַיְזָה מַהֲלֵל שבת, מִילָא, די וּרְוִישְׁלִיכְעָד „שְׁוּפְרִים“,
כְּשָׁעָן זִיך נישט. מַסְתָּמָא אָז אַנְלוּוֹת. פֿרְעָמָדָע, חְלוֹצִים. אַפְּבָעָר אָז
מען קוֹמֶט מִיר אַיְן שְׁוֹל אַרְיוֹן זָאנָן: רֵ' לְיִוּבָשָׁם זָן פֿאָרט אָז
שבת, רֵ' אַפְּרִימָס זָן פֿאָרט אָז שבת, אַיְזָה הַפְּקָרָא אַז וּלְעָלָט
וְאָסְיָוָן גַּאנְגָּמִיט די חְלוֹצִים, די פֿוּשָׁעִים?

— וְואָסְיָוָן אַיְזָה צָו חְלוֹצִים? — הָאָט אַ צְעַשְׁוִיבְּרָטָעָר
בחור אַיְן אַ פֿאָרָא וְוִוְיָטָעָה היְזָה עָרָעָה וְזִיך מַיְמָעָס וְזִיך אַוְיְטְגָּעָשְׁמָעָלָט. —
אַיְרָא חְלוֹקְהָנִיקָעָם, וְואָסְיָוָן לְעָפָט פָּוָן קְצָבָה, פָּוָן שְׁנָאָרָעָרָיו, וְואָסְיָוָן
קְלָוִוְבָּט פֿאָר אַיְיך אַיְן דָעָר וְוּלְטָמָה? וְזָעָן נִישְׁתְּמָעָרָיו, חְלוֹצִים, וְואָלָט
אַיְרָא אַיְצָט גַּעַפְאָרָן אַוְיָפָא אַ בְּבִישׁ** פָּוָן אַכְּפָאָלָט קִין צְפָתָה?
אוֹיָפָא אַ פֿרְדָה**) וְואָלָט אַיְרָא זִיך גַּעַלְעָפָט וְזִיך אַיְן טָרָקָס צִוְּטָן.
— אַוָּן נָאָר אַ בְּבִישׁ? — הָאָט אַ פֿאָרְבְּרוֹגָטָם מִידָל, אַיְן אַ
פֿאָרְגָּאָרְטָלְטָעָר בְּלֹועָה וְזִיך אַרְיוֹנְגָּעָמִישָׁם. — אַיְן יְהָדוֹ שְׁפָאָן דָא
שְׁטָעָטָט אַונְגָּעָר בְּלֹוטָט, אַונְגָּעָר שְׁוּוֹיָס. וּוּרְהָאָט אַרְיוֹנְגָּעָהָקָט אַיְן
דָעָר לְיִוְדִּיסְיָוִת אַ רְאַשְׁפָּנָה, אַ מְטוֹלָה? וּוּרְהָאָט אַוְיְסְטָעָפָוִיט
צְעַנְטְּלִישָׁעָר פּוֹנְקָטָן אַיְן דָעָם פֿאָרְזְוִוִּיסְטָן עַמְקָה? מִיטָא אַונְגָּעָר אַיְמָר
בְּעַטְקָומָעָן מִיר דָא אַזְהָעָה, מִיטָא שְׁלִיחָותָה, מִיטָא חְסְטָאָרְיוֹשָׁר
אַחֲרִיוֹתָה, אַוָּן אַיְרָא, שְׁמַנְזִוְתִּידָן, בַּיְיָ וְואָסְיָוָן זָעָט אַיְרָא גַּעַלְבִּיפָּן אַיְן
אַרְיוֹנְיָהָאָל, זָעָט דָעָם חְרוּבָן? בַּיְיָ בְּרִיטָן, בַּיְיָ בְּרִמְצָוָהָס, קְמִיעָות
אַוָּן צְעוּלְפִּידְיְרִיעָקָע פְּלֹות...
— חְזִיז דָעָם — הָאָט דָעָר צְעַשְׁוִיבְּרָטָעָר בחור זִיך גַּעַהְיִצְתָּמָה, —

וּוּרְהָאָט דָא אַוְיְטְגָּעָלְעָפָט דָעָם לְיָגָעָפָט, די „הַיְלָלָא“ אַיְן
מִירָוָן? די טְעָנָע אַרְוָם קָבָר פָּוָן שְׁמָעוֹן בְּרִי יוֹחָאי? אַפְּיָלוֹ אַ רְעָלִי
גַּיְעָזָע חַתְּלָהָבָות, אַפְּיָלוֹ אַ פְּיוּרָה קָאָנָעָן מִיר, פּוֹשָׁעִים, אַנְצִינְדָּן!
אוֹן וּוּרְהָאָט פֿאָרְטִּידְרִיקָט דָעָם אַלְטָן יְשֻׁוָּב אַיְן די גַּעַשְׁעָנִישָׁן

*) שאסי.

**) מְוִילְיאָמִיד.

פון אב, וווען אליז האט געהאלטן אין חרוב ווערטן? מירן מיר! — האט ער זיך געלאפט אין הארץ אדרין. — ווי א וואנט האבן מיר זיך אָזּוּעַקְנֶעַשְׁתְּעַלְתִּים אֵין אַרְיִינְפָּאָר פָּוֹן שְׂטָפָט אֵין אַפְּגַּעַמְּרִיבָן דָעַם שונא. און איר, נאטס סטראפֿצְעַס? מיט אַוְיסְגַּעַשְׁטְּרַעַטְמָעַ הַעֲלֹזָעַ וענט איד נרייט געווען אַקְעַגְּנֶזְגְּוִין דַי מַעְדוּדְעִירִישָׁע בְּאַנְדָּעַס, וואט וואלטן אַיְיךְ אַוְיסְגַּעַשְׁאָכְטָן ווי די קַעְלְפָעַר.

דעך האנגלי מיט ווערטער האט אַזְשָׁ פָּאָרְטוּבֶּט בערישן. ער האט געוואַלט אַיְינְשְׁטִילְן די צְדָרִים, זאגַן, אָזְ צְוַעַרְשֶׁט דִי מְלֻחָּות, דְּעַרְגָּאָר דַעַר גִּירוּשָׁה האָבָן חָרָוב גַּעֲמָכָט דָעַם אַלְטָן יְשָׁוָב. יְרָדָן זענען זיך צְעַלְאָפָן קִיּוֹן מְצָדִים, קִיּוֹן אַיטְאָלְיעָ אֵין דָאָס רָוב קִיּוֹן אַמְּעָרִיקָע. בִּיוֹן וּוּעַלְטִיקָרִיג האָט בְּלוֹוֹן צְפָת גַּעַצְיָוָלְטָ דָרְיוּסִיךְ מְיוֹזָנָט יְדִישָׁע נְפָשָׁות אֵין אַיְצָט — דָרְיוּ טְוִיזָנָט. תא צו וואט ס'בָּאָרְמִיעָרְיָה רְיוּ מיט חְלֹזִים? בעריש האָט נָאָך גַּעַוְאָלְט זָאנָן, אָזְ חְזִים חְלֹזִים האָט צְפָת אַוְיךְ פָּאָרְמָאָנְט דָעַם אַדְרָיִי הַקְּדוּשָׁ, רְיָ וּסְפָּרְשָׁ אָדָר. מהִ נּוֹת מְקוּבָּלָם. ער האָט אַבְּעָר נְשָׁוּגָן. דָאָס דְּעַרְגָּעָנְטָעָרָן זיך קִיּוֹן צְפָת, דָאָס אַרְיוֹגָנְגָנְבָּעָן זיך אֵין מִוְּתָן נְאָכָט פָּוֹן חָרָר הַיּוֹם, האָבָן בִּיוֹן בערישן אַפְּגַּעַטְמָפְטָס'לְשָׁוֹן. ער אֵין גַּעוֹאָרָן אַוְמָרָאָס. ס'הָאָט אִים גַּעַבְּרוּט אֵין די קְנִי, ווי ער וואַלְטָן גַּעַכְאָפְטָ אַלְיוֹכְטָן קְרָחָתָה.

דעך אוֹסְטָאָפָום האָט גַּעַלְעַטְעַרְט אַרְיוֹף, אַרְיוֹת, זיך גַּעַלְיָנִישָׁ אַיְבָּרָן עֲנָנוֹ שָׁאָסִי, וואט האָט זיך גַּעַשְׁנְרָלְטָ צְוַיְוִישָׁן די גִּירְנָעָ קַאָלְטָעָנוֹוָאָטָעָ בערָגָן. פָּוֹן דָעַרְוּוֹיְטָמָס האָט זיך גַּעַרְוקָט מְרוֹזָן, די גַּנוֹיָעָ קַוְּפָאָלָן פָּוֹן די קְבָּרוֹתָ פָּוֹן שְׁמָעוֹן בְּרָד יְהָוָה אֵין מָאָרָד בְּעַלְהָם, די זוֹן האָט גַּעַשְׁפָּאָרָט דָוְרָךְ אַלְעָ שִׁיפְּלָעָךְ. ער אוֹסְטָאָפָום האָט זיך גַּעַדְרָאָטָעָט וואט אַמְּאָלָחָעָרָעָ, גַּעַרְוִישָׁט, מיט אַיְמָפְטָ שְׂזָרָעָהָבָן, ווי אַטְמָאָקָמָאָר. אֵין מְוַתְּמָאָקָל אֵין ער שְׁטִיְין גַּעַלְבָּין מִוְּת אַזְאָקָנָל, ווי אַרְאָד וואַלְטָן גַּעַפְּלָאָצָט.

די פָּאָסְאָוְשִׁידָן האָבָן זיך אַטְרִיסְלָ גַּעַטְוֹן. בעריש האָט גַּעַעַפְּגָט אַפְּעַמְּסְטָעָרָגָן. פָּוֹן הַיְנָטָן אֵין גַּעַשְׁטָאָנָעָן אַלְאָסְטִיאָוִיכָאָ. פָּוֹן אַפְּעַנְעָם קָאָסְטָן אֵין אַרְאָפְּגָעָרָכָן אַטְיְדָעָן, גַּעַהְיִילָט אֵין שְׂוֹאָרָצָע טְרָאָנָטָעָ, ווי אַזְאָבִישָׁע פְּעַלְאָכָקָע. זיך האָט אַוְיְגָעָן פְּרָאָלָט סְטִירָל פָּוֹן אוֹסְטָאָפָום, מִוְּת די אָוִיגָן אַגְּנָעָמָטָעָ בערישן אֵין אַיְם אַרְיִינְגְּקָרְיוּט אֵין פְּנִים אַרְיוֹן:

— דא שטעלסטו, למדן? ווי איך האב דאסם צונגעטראפֿן דיר צו זוכן! און דו, בעריש, האסט טאקע מעגלוייפט, או ווען דו האסט בײַינאכט אָרוֹסִיג עטראָגן די קוּפֿעַסְט, פֿין איך געשלָאָפֿן? הא, שוחט, הא, משולח? אוויף שייפֿן און אוויף באָגָנָען וועסטו זיך אָרוֹסִיג אָגָנָן? אָמָנהָג בַּיּוֹם פְּאָלָס יִשְׂרָאֵל ווילְסָטו וווערָן? און מיך פָּאָר אָוִיסְטָע עֲגָנָה וועסטו מְאָנוֹן? מְוחָל אָמְשָׁרְיוֹקָן! מְוחָל די דָּאַלְאָזָן! מְוחָל אָזְעַלְסָעַ משְׁוֹלְחוֹם! אִיצְט, שְׁינְגָּעַר יְהָדָה, צַעַקָּעַם דיַר דיַר בָּאָרֶד, אָין צוֹרִיק אֲהָיוֹם! דיַר גְּנָע אֲהָיוֹם!

פֿון פָּאָרָנט דָּאָס קְוּוֹיְשְׁנְדִּיעַק ווַיְוִיָּה, פֿון הַיְנָטָן דיַר צְעַשְׁרָאָר קָעָנָע פְּאָסָאָזְרָוִן אָון אִין דָּעַר מִיטָּהָר ווּסְפִּיכָּעָר, האָרִיסְקָעָר טְבָרִיהָהָר שָׁוָּחָט אָן אָוָנְטָעָרְגָּעָוָנְטָעָר, ווי ער ווּאָלְטָעָנָעָן אָוָוָף אָזְינְקָנְדִּיקָעָר שִׁיףְ, דָּאָס ווּאָסָעָר לְוִיְּפָטָה פֿון אַלְעָעָלְיוֹן, פָּאָרָנִיסְט אִים אָון שְׁלַעַפְּט אִים צָום תְּהֻומָּה...

אַ זְבָּל

צום אַנְבִּיכְּן האט תורהמן, אַ סָּאָלָא נִיקָּעֵר ספרדי, אלט, צעך קנייטשטי, ווֹי מַתּוֹשְׁלָחּ, זִיךְּ צַוְּגָעָזֶט אַינְסְּ דָּוִיט - גַּעֲשְׁטְּרִיכְּפָטְן שְׁלָאָפְּרָאָק. אַוְיָף דִּי פִּיס וּוּוִיכְּעַ, אַוְיָסְטְּפָלְאַכְּטָעָגְעַ שְׁטָעָקְשִׁיךְ, אַיְדִּי בְּעָרָן שָׁאָפְּ אַ סָּאָמְעָטְזְּגָעְבְּלִימְלָט קָאָפְּלָ מַוְתָּ אַ טְּרָאָלָד, וּוּי בִּיְהָ אַלְיאָז. תורהמן שָׁאָפְּ אַ סָּאָמְעָטְזְּגָעְבְּלִימְלָט קָאָפְּלָ מַוְתָּ אַ טְּרָאָלָד, וּוּי בִּיְהָ אַלְיאָז. תורהמן אַיְזָן גַּעֲזָעָטְן אַוְיָף זַיְוָן הִסְּבָּבָעָט, וּוּי אַ גַּעֲלִימְטָעָט. אַוְיָן וּוּי עָרָה האט זִיךְּ נָאָרָא אַ קְּעָרָ גַּעֲטָה, האט אַלְיאָז אַיְזָן מַעְאָרָה בעט. אַיְזָן זַיְוָן פְּלִינְקָעָ מַוְיְּזְבָּלִיקָן, אַיְזָן זַיְוָן פָּאַרְזִיכְּטִיקָעָ תְּנוּוּתָה.

הַאָט עָרָ אַוְיָסְגָּעָעָן וּוּי אַ צִּירְוָנְגְּהַעַנְדָּלָעָר אַוְיָסְטְּאָמְבָּוּל. עַנְגָּאַיְבָּעָר אַיְם, אַוְיָף אַ צְּוּוּיְרִיפְּסִיךְ גַּעֲפָלָאָכְּטָן בְּעַנְקָל, האט זִיךְּ גַּעֲוִוִּיגְטָ זַיְוָן וּוּיְבָ אַסְּנָתָ, אַ וְקָנָה אַיְזָן אַ גְּרָין - זַיְדְּהָעָטָם הַוְּיָבָ. דִּי שְׁוֹעָרָעָ רִיבָּן - אַוְיָרְגִּינְגָּעָן האָבָן אַרְאָפְּנָהָעָנָגָעָן בְּיוֹ אַיְבָּעָרָן חַאָלָז. קוּפְּעָדָר אַיְזָן מַעְשָׁ - בְּרָאָסְלָעָטָן אַוְיָף דִּי בְּרוּנָעָה הַעֲנָטָ, נַחְלָדָרָ. רִינְגְּעָלָעָר אַוְיָסְגָּעָעָט מִיטָּ אַיְדְּלָשְׁטִיטָעָר אַוְיָף דִּי פְּינְגָעָר. אַסְּנָתָ האָט אַ שְׁוֹיְוָנְגְּנָדְּרָקָעָ אַונְטָרְגָּנְרָוָקָט דַּעַם מַאְזָן אַיְזָן מַאְכָלָ נַאֲכָן צַוְּוִיטָן, זַיְעָרְמִילָךְ מַוְתָּ נַדְּגָעָ פְּעַפְּרָהָלָעָ, זַוְּתִים מַוְתָּ קְנָאָפָל, גַּרְיוֹפְּרָוָקָט אַיְזָן גַּעֲזָעָלָעָן מַצּוֹּתָ.

תְּוָרָגְמָן האָט אַוְיָסְגָּעָעָן מַיטָּ אַ לְּעַפְּעָלָעָ אַ פְּעַנְגָּעָל גַּרְיִיפְּטָ פרָוָכָט מַוְתָּ זָאָפָט, נַאֲכָן אַרְאָפְּשָׁלְיָנָגָעָן וּדְרָ פָּאָרְקָרְוָמָט אַיְזָן גַּעֲמָאָכָט אַ מַיְנָעָ, וּוּי נָאָרָא אַ בְּיָטְעָרָר מַעְדִּצָּוֹן. פָּוֹן תְּגָנָגָה האָט אַיְבָּעָרָן רָעָכָטָן שְׁלִוְיָף וּדְרָ פָּאַרְצָוִינָן אַ נְּעַזְּ מִיטָּ אַדְּעָרָן, וּוּי שְׁלָעָנְגָּלָעָר. עָרָהָט נַעֲרָכָצָט:

— אַ טְּוִיעָרָעָ פָּרָי, דִּי גַּרְיוֹפְּרָוָכָט.

אַסְּנָתָ האָט גַּעֲסָקָט דְּרוּבָן פְּעַנְסָטָעָר אַיְבָּעָרָן בְּרָמָל. זִי האָט גַּעֲזָעָן אַזְּ אַיְזָעָנָעָם פָּאַרְקָאָן, הַיְנָטָרָן פָּאַרְקָאָן אַ פָּאַמְעָרָאָנָצָן-פָּרָדָם, וּוּיְטָעָר אַיְבָּעָר אַ שְׁוָפָן בָּאָרָגָן — אַרְאָפְּ האָט זִיךְּ גַּעֲלָאָלָעָר

א צוועיטהער פרדס, א דרייטער, ווי קנוּפַן מיט פְּרִיֶּפְּרוֹכָט האַט
ארַפְּגַעַשׂ וּעֲרֵת פֿוֹן די אלטער בְּיַמָּעָר. דְּאָס אָוִיגַּה האַט גַּעַלְגַּעַן
שְׁתְּחִים, אָוָן אוֹ סְ'הָאַט אִיר נַעֲמָוָן טַעַפְּלָעַן פְּאָרְדָּעָר רַאיָּה, האַט
זַיְדָּק אַנְטְּרָפָּן:

— ווֹאָס טָוָטָמוֹ, רַפָּאֵל, אָז אָזְעַלְכָּעַ פְּרוֹתָן וְאַלְזָן צַו דִּיר נַעֲתָעוֹן,

ニישט צום שכן?

— מַיְינְסְטָט אַצְלָאַנְטָטָרְדָּס, זַיְנָעַ פְּרִוּתָה? — האַפְּנָן בְּיוֹ רַפָּאֵל
תְּרוֹגְנְמַעַן זַיְדָּק גַּעַפְּלָרְלָט די בְּיַטְּעַלְעַךְ הַיְנְטָעָר די אוֹיגָן.
— פְּאָרוֹזָאָס זַיְנָעַ פְּרִוּתָה, מַאנְסְפָּלְדָּה, חַלְוָשָׁ אַיְנָעָדָה דַּעַר
פרְּדָס פָּאָן וּוּרָן דִּין נַכְּסִי דְּלָא נַיְדָי. האַסְטָט אַזְקָה אָוִיפָּה אַסְטָט
פֿוֹן לְאָנָגָן, וּוּעָן דִּין פַּעַטָּר, דַּעַר חַכְּמָה פְּאָשָׁי, האַט עַס גַּעַוְאָלָט
איַעֲנָה אַנְדָּלָעַן.

תְּרוֹגְנְמַן האַט אַפְּגַעַבְּרָאָכוֹן אַשְׁטוֹק מַצָּה אָוָן פְּאָרוֹפְּוּסָן מִיטָּא
פַּעַטְעָלָי, דְּשְׁרָנָאָךְ הַאַט עַד אַ וּוּשָׁ גַּעַטָּוָן די לִיפְּנָן מִיטָּא שְׁפִּיצָּי פֿוֹן
דַּעַר קַאְלִירָטָעָר פְּאָטוֹשִׁילָעָן אָוָן גַּעַזָּגָטָה:
— כְּבוּעַל נִישְׁטָט מַסְיְגָנְבָּוֹל זַיְן אַ שְׁבָּן.

די זְקָנָה אַיז נִישְׁטָט צְוָפְּרִידָן גַּעַוְעָן מִיטָּן מַאנְטָט בְּאַשְׁלָוֹם. אַיְדָי
בָּעָר די בְּיוֹעַ אַוְיָגָן זַעַגְעָן אַרְאַפְּגַעַחַן גַּעַגְעָן די בְּרַעְמָעָן, וּוּי הַעֲטָנָר.
זַיְהָאַט זַיְדָק אַוְיָפְּגַעַשְׁטָלָט, שְׁוֹעָר, מַיטָּן גַּעַשְׁטָעָלָט פֿוֹן אַ מאַנְסְפָּיָן.
אוֹיפָה די קַנְאָבִיקָעַ פִּינְגָּעָר האַט זַי אַוְיָסְגַעְרָעָכָנָט דְּאָס אַומְבָאָוּעָן
לְעַכְעַט פְּאָרְמָעָעָן: אַ פְּרָם, אַ מאַנְדְּלָעָטָרָטָן, צַוְּוִי הַוְּזָעָר אַין חִיפָּה,
דַּעַרְצָיו 4 אַלְפָּים אַיְן מַזְוָּמָן צְבָאָרָתָן אוֹיפָה מַשְׁבָּנָתָוֹת. דַּעַר בְּיַאלָּן
הַאַט נִישְׁטָט בְּאַפְּרִידִיקָט. הַיְנְטָעָר דַּעַר נַאֲזָן, צַוְּוִישָׁן שְׁטַעַלְדִּיזָּאָטָן
אוֹן סַאְקָטָוָן, צִיטָזָק אַ פְּאַיְאָרָטָעָר פְּרָוָס. דַּעַר אַרְטָמָעָר שְׁבָּן
הַאַט אַיְם אַוְיָסְגַעְכָּפָט, וּוּעָן דַּעַר הַכְּבִּיפָּאָשִׁי האַט אַונְטָרָה אַנְדָּלָט,
זַיְ, אַסְמָת, וּוּעָט נִישְׁטָט דַּעַרְלָאָזָן אַזָּא בְּזָוּן. זַי וּוּעָט דֻּעָם פְּרָדָס בְּאַלְ
זַיְצָן, דֻּעָם בְּאַרְדָּן פְּאַרְצָעָלִירָן, פְּאַרְקְוִיפָּן דְּוֹנָאָמוֹווֹיָן, אָוָן דַּעַר אַלְ
טָעָר רַפָּאֵל, דַּעַר חַלּוֹשָׁ, וּוּעָט נַאֲדָק נַאֲפָן אוֹיפָה זַיְן אַשְׁתִּיחִיל.

פֿוֹן הַיְנְטָעָר אַ שְׁוֹעָר, סַאְמָעַטְעַנְעָם פְּאַרְחָאָגָן, וּוּי אַ פְּרָוָכָת,
הַאַט זַיְדָק אַפְּאוֹוִיָּן צִוְּנָה, תְּרוֹגְנָמָס טַאָכְטָעָר, אָז אַוְיָסְגַעְזִוְוָעָנָעָן, וּוּי
אוֹיפָה שְׁפְּרִינְגְּפָעָדָרָם. אַיְן דֻּעָם רַוִּיטָן צַעְפָּאַלְדָּעָוָעָטָן קַלְיָדָבְּיָז צַו
די קַנְעַלְעָר, די טַוְנְקַעְלָעָר קַאְשְׁטָאַנְדָּהָאָרָר פְּאַרְלִיְוִינְטָמָן אַיְן אַ קְרִינְדָּל

און ארום האלן פארבייקע טראלן מיט א באגילדראטען מגנידוד, ווי
א קמייע -- האט זו אויסגעזען ווי א דמשעל טענצעערין.

זוי האט זיך געללאגט:

— רחמים האט מיר ווינדר געלגייפט אין די ארכטס. בלוי
ציינעם מאכט ער מיר.

— הערטט, רפאלא? — האט אסנת גענומען שפּרייזן איבערן
צימער, ווי א זעלגער — דער נבוז יאנט זיך נאך איר. אויסגעז
ליינקט מעגן אים די הענט וווערין! און די ריף געלימטן! און דו,
גערבעכטער, האסט מורה אויסצושטרען א החאנט צו זיין פָּאטערס
טאַרמען?

טורגמן — א תם, גלייך ווי נישט צו אים וואלט ס'ווויב בער
רערטט, האט צונגערוקט צו זיך די נאָרְגִּילָע, עטלעכע מאָל געפֿיקעט
דורבן שלויך, דערנָאָך אַפְּגַּעַשְׁטוֹפְּט די בִּיכְּעָן פְּלָאַש און זיך
אויסגעשטעלט צו דער טאָכטער:

— און או רחמים נייט אויף דיר, פָּאנְטְּסָו אַים נישט שיקן
צו די רוחות? צו די טיוואָלִים? טפה סרווחה! אומְפָאָהָלְפָעָנָע
דו! א בחור איז נישט קוין סרים. און דעם האן ציט שטעהנדיס צו
די קוואָקָעָס...

דער ספּרְדִּי האט א טול געטלן אויפָּן וויב, ווי אויף א בִּיטְמָעָן
שונא. די אוונָן האָבָּן געפֿעלעט, ווי די קוילן אויפָּן האלן פָּוּן דער
טאָרְנוּיגָעָן:

— און דו, מרשות, ווילטט מיד מאָכוֹן פָּאָר אַן אהאב, און
זיך — פָּאָר אויבל? כ'וואָל נישט מס'נְגְּבָּול זיין אַשְׁכָּן. בְּיוּעל
נישט צוּלִינְן אַ החאנט צום דָּבוֹב. און אוֹ רחמים וויל צוּוֹחָן פָּאָר
א וויב, פרעג צוּרְשָׂט, וואָס האט אָנוֹן צוֹ זאנָן די בְּתוּלה? אוֹיב
אבער ער טראָגָט זיך אָרוּם, רחמים, מיט פִּינְסְּטָעָרָע פָּוּנוֹת, גִּיס
אַים שׁוּעָבֶל אוֹפָּן פְּנִים! ברען אַים אָוּס די אוֹונָן!

צוּוֹגָה האט א צוּטָּעָר געטָן. פִּים פָּאָטָעָרָס דָּראָאָונָג, אוֹ מעָן
ווִוָּס רחמיםען שלעכטס טוֹן, האט זיך דערשפְּרָט אַ פְּרִי אַיבָּרָן
ליּוֹב. זיך האט צוֹגָעָשְׁפְּרִוּזָט צום פָּאָטָעָר, בעט די לְוִוּזָע פְּלִיְידְפָּאָלְדָן
הָאָפָּן גַּעֲרִוּשָׂט מִוּט בְּלַעֲטָעָר-שָׁאָרָך.

— כְּהָאָב מֵוֹקָע גַּעֲוּוּרָט, טָאָטָע, כְּהָאָב אַים גַּעֲשִׁיקָּט צוֹ זִינָע

ער וויל נעשאנקענען ליבען. מיך וויל ער.

אַסְפָּנָת אֵין אִיר אַרְיוֹן אֵין דֵי רַיְיךָ:

— אז דו האסט רחמנות אויף אים, מוויך, טא שענץ איזס' חארץ דינס. עפנ די לאדנס פאר דעם אביוון. א נבזה, איזז

ונכזה! א' מנגה אויפֿ אים!
תורגנון האט זיך אויפֿגעשטעלט. זיין פינגר אונטערן שלאָפּ
ראָק — סלויין אוין אוינגעשרומּן — האט אַרְיֶפּגעַקּוֹט צום וויבּ,

אל תאמט גערענדט איז דער מאכטער:

ער וווערט גלייך א פֶּרְהָה, דער יִנְגָּ, אַוְיֵבָ עַר ווּעַט מִיטָּמָר שְׁפָאָס טְרִיוֹבָן. אָוֹן פָּאָר דִּיר, צִוְּנָה, אָוֹזָ אַנְגָּעָנָרִיָּת מִין נָגָן גָּאָלָד. בְּיוּעַל פָּאָרְקּוֹפָן דָּעַם פְּרָם, דָּעַם מָאָנְדָּלְגָּאָרְטָהָן, דִּי הַיּוֹעָר,
אַבְּבָיָן וְאַלְכָטָם נַעֲפִינָּעַן אַרְיעַכְּטָן זְיוֹהָ, מַעַן זְיוֹן אָן אַבְּיָוֹן, נַאֲרָ פְּיוֹן
אַנוֹנָּעָר ערָה.

— אז מטורף! אז אלטער אshmරא! — האט אסנת זיך
געלאוּט צו חער טוּר.

הארקייטלט היגנער זיך דע פאָרגל אַומֶט מִיר.

ער האט שווינגרדיס פארביונעשטאנט די פולע פרודיס, זואט האבן זיך נעצזין היגטערן הוות, ווי יונגע וועלדרער. ס'האט גע שמעקט מיט מוי-פֿרְיכְּטִיקְּלִיט און מיט ריחות פון ריפורט פירחות. די צויזיגן מיט פֿאָכְּעַדְּצָנָצְּן האבן אַראָפְּנָה אָונְגָּנוֹן, ווי אַקְּגָּעֵל אָרְעָנָעַן זוקעטן. ס'האט זיך שיעזזינו און דער ערבר

דרע אלטער האט גיינדייך צענפעריטט די נאָזטעליגן און אַרײַן
געאטעטס ריחוונ, וואָס מאָכִין יונגענער. קאלטער זונ-פֿלעַטְה האָבָן גע-
לְקָעַט זיינע גערונגצְלָעַט באָקָן. ציוונה הינמער אַים, דער שטעהן —
אַגָּר אַים, אַזְוֵי האָט ער געקלעטערדעט צום קאָפְּן פֿוֹן פרמְל. ער האָט
יבְּרָדְעָמָנְטְּ, אוֹ סְאיַן שׂוֹןְ, סְוֹפְּ מְבָתְּ אָנוֹ שְׁמַאֲרָק זְוּנָאָרִים בְּשִׁ

ווען צו זען דעם שכטס נחלה, זיין ווירטשאפט. און וואס טוט דארט רחמיים? אט דער יונגע, וואס פלאנטערט זיך ווי א קנויל אין זיין הויז? באזראפעט ער די ערדי מיטן שוועיס פון זיין פנומן?

ער האט פארגעסן, אzo ציונה גויט הינטער אים. פאר אים האבן זיך געדראפעט די שפיצן פונט פרמל, ווי הארבן, און הינטער אום, ווי א שמאלאער קאנאל, האט זיך געשלאנגלט דער נחל קישוּן. פאר תרגטס מידע אונגען האט עפטע געגעפלט, ווי אן אויפגעמעיש טער חומשייבלאט. ס'חאט זיך געשטעטלט דער פארצייטס, ווען דער נחל קישוּן האט געפליאט און איז ארייבערגעלאפַן אייבער די ברעגעסם.

— — — און דער פעלדמארשל סיסרא מיט זיגע נוין הונדערט איזוועריע ריוווזאנט האט גערויקט דאס פאלק ישראָל, שטארק גערויקט דורך צוואנץיך יאָר. און דבורה חביבה האט געמשפט דאס פאלק איזו יונגער ציימ. און זי איז געוועסן הינטער א פאלטער. און זי האט געשיקט רופַן ברש בן אבינוועס און אים באפויין, ער זאל ציען צום בארגן תבור און מיטנוועמען מיט זיך צען טויזנט מאן פון די בני נפהלַי און בני זבולַן.

— — — און סיסרא מיט זיין גאנז חיל וועגען געפַאַלְן פון דער שוערד. קיון אינגער איזו נישט געפליבן. און דער נחל סיישן האט זי אפַלְשׂוֹאנְקָעָן. — — —

פארן שכטס הויף, וואס האט זיך צעליגנט פיר-יעסוק, האט תרגטן זיך פארהאלטן. ער האט ארייבערגעקופט איבעוזן דראָט געפלַאַכְטָעָן מיט אַרְקָן. א געמויערטע הינעדר-שטיג, גרוּס ווי א געביידע, איזו געשתאנען איזו א ווינקל. הינטערן הינעדר-שטיגן צ שטאלַ, וו אַרְסָם האבן פול-איווערדיקע געפלַעקטע קו געמעלה גראָת. א טויבִּן-שלאָק, פארשפייט זיך א טורען, האט אַפְגַּעַרְעַי געצט איזו טויל הויף פונט משך. הויז מוויבֶן, וואס האבן זיך גע-פארט, האבן געמאָבן מיט די שנעבל אינדריקען, הינער, וויסע גענען. דער אלטער אַצְלָאן, דער באַלְעָבָּס, הויך און הארכ, ווי א פאלמען, איזו געקרָאָן צוּוִישׂן מטעושלאָען, וו שורות טאמטאָען, שרונגַן מיט אַגְּעָרְקָעָן, קעַפְלָעַךְ סְרוּוּט — אלֵיז האט געשפַאַלְטָן

די הויט פון די צעאקדערטער גראדעם אונז זיך געריסן פון די ערדי טיפענישן.

תוגטן האט נישט באנווען, ווינאָר זיין וויב אַסנת טראָגט אַ שנאה צום ווילֵן שבע, אָן אַיונגענעム בעניעיר, אַ סאלאניקער. אָן תמייד, וווען אַסנת האט געפֿלאָנט צוּזונגעמען פון אַצְלָאנָן זיין פרדס, האט עס אִים, פֿרְוְמְנְעָן, דערמאָנט אָן אַיזְבָּלֶן, ווּס נוּט באָרוּבִּין נְבוֹתָן פון יְרוּאָלֶה.

פָּוּן חִינְטָעָר אַ גְּרִיכְטָן קָאַקְטוּס-עַפְּלַעַכְטָם אַיְזָ אַפְּעַרְגָּעָר קָהָאָכָן דַּעֲרָ בְּאַלְעָבָּאָס אַצְלָאָן מִיט אַ פּוֹל שְׂוִוְיִסְטָה פָּנָים פָּוּן קוּפְּנָעָר קָאָלִיר. די הענט אָן פְּלִיאַיצָּס אַוְיסְמָעַשְׁטוּסָן. עַד האט גַּעַקְוַקְט דָּרוֹכָן דְּרָאַטְזְגַּעַפְּלַעַכְט אַוְיָפָן אַנְסְמוּנְדְּרִיךְן תּוֹרְגָּמָן, וּזְאוּפָה אַ היְשֻׁעָרִיךְ אָן ווּזָן צּוּרְשָׁת הַגְּרָגָן, דַּעֲנָאָךְ צְיוֹנָה, וְעַבְעָן גַּעַר שְׁטָאָנָעָן פָּאָרָן טְוִיעָר, אַיְזָ אַצְלָאָן זְוִי אַקְעָן נְעָגָנָעָן. די שְׁכָנָים האָפָן זיך באָרוּסָט אַוּפָה שְׁפָאָנְאַלְיָשׁ.

— גּוֹט מְאָרְגָּן, שְׁכָן.

— גּוֹט מְאָרְגָּן, גּוֹט מְאָרְגָּן, — האט אַצְלָאָן פְּאַחַתְלָטָן זַיִן חַדָּ, — פָּאָר אַ גָּאָסָט, שְׁכָן, וּוּעָל אַיְזָ דִּיר שְׁטָעַנְדָּיךְ אַוְיְפְּנָעָמָעָן. אַיְן מִיּוֹן הַוּוֹת. אַבְּעָר פְּאַרְקוּיְוָן מִיּוֹן פְּרָדָס — דָּאָס קַיְוָנְמָאָל נִישְׁטָם. — מִיט אַזְעַלְכָּעָ פְּלָעָנָעָר, אַצְלָאָן, טְרָאָנט זְיך מִיּוֹן אַשָּׁה, נִשְׁטָם אַיְזָ. כְּבָין נָאָר גַּעַקְוַמָּעָן אַ רְיִיד טְוָן מִיט דִּין רְחָמִים.

— נִישְׁטָמָא וּוּאָס אִים מְלָכָא צַו זַיִן. דַּעֲרָ יְוָנָג אַרְפָּעָט פָּוּן פָּאָר טָאָג בְּיוּנָאָכָט בְּיַי עַוְפָה אָן שְׁטוּבְּחִיחָות. אַיְן סְאַלְאַנְיָסִי לְעַבְטָ זְיך דָּעָם יְוָנוֹוָאָהָג לְיִכְמָעָר.

— דָּאָס קָאָן מַעַן נִשְׁטָם אַפְּשָׁטְרִיטָן. אַבְּעָר בִּיסְטָ דָּאָר אַלְיָן, אַיְזָ אַ פְּאָטָעָר. אָן מִיּוֹן צְיוֹנָה לְיִדְתָּ אַוּפָה קַפְּשִׁוְינְדָּלִי. דִּין יְוָנָג,, פְּאַרְפְּלַעַכְט אִיר קַנְּיֶלְעָד.

אַצְלָאָן האט זיך אַכְּפָּה גַּעַטְוָן פָּאָר דַּעֲרָ גַּעַנְאָלְטָעָר מְאָרְדָּע אָן מְמוֹרִישָׁ גַּעַנְגָּעָן קָרָאָצָן דַּי קוּפְּעָרָנָעָה הַוּוֹת. עַרְשָׁת אַיְצָט האָט עַד באָנוּמָעָן דָּעַם מִיּוֹן פָּוּן זַיִן שְׁכָנָם וּוֹזִית. עַד האָט אַ פּוֹלִיכְ גַּעַר טְוָן אַוּפָה צְיוֹחָן, וּוּאָס אַיְזָ גַּעַנְשְׁטָאָנָעָן הַגְּנָטָעָן פְּאַטָּעָר, וּזְיך אַ פָּאָר שְׁעַמְּטָע פְּלָחָה, אָן גַּעַרְעָט אַיְן הַיכְלָ אַזְיָוִן.

— אַ נְיָוָעָס פָּאָר מִיר, אַ נְיָוָעָס, אָן וּוּאָס אַזְאָט די יְפַתְּחָתָוָא?

שטייט איר און, א סאלאניקער אבויין זאל איר קיזלען און די זוווי
בע ערטרע?

תוורגן האט ארויסגענומען זראען מיט א פינגען:
גוט אויסגעראצט און גענוומען זראען מיט א פינגען:

— ניבול-פה רעדסטו, אצלאן, ס'פאסט נישט פאר דיין עטלער.

— סיין ניבול-פה, — האט אצלאן עמיהאריזיש געלאכט,

מען דארף אמאָל א שאר טוּן איבער די איזונען קוילן, צי זיו גלייען
נאָר. און זויסט דאָר, וואָס עטלער דער באָק, אלֶז שטייפער דער
האָרָן.

בשעת די צוּי זקנימ האָבן געשמיינט, און פון הינטער דער
הינער-שטוויג אַנגעקומען רחמיים, און אויסגעקענענער און קוּפער-
נער, זוי דער פֿאָטער, מיט א פֿאָר פְּלִיעָצָם, זוי בֵּי א האָפְּנִיטְרָעָ-
נער. ער האָט זיך אַלְאָו געטען צוּ ציונהן מיטן אומרו פון א הונט,
וואָס דערשנאָפְּט דעם ריח פון א צוֹג.

אן בושה האָט ער אַרומגעכָּאָפְּט ציונהן פֿאָר בִּידְעָה העט, זוי
זוי וואָלטן שווּן לאָמָּג געוווען מאָן זוּוּפּ, און זיך אויסגעדרוּיט
צוּ פֿוֹרגְּנָמָּן:

— בְּחָאָפּ שווּן נישט אַיִמָּאָל גַּעוֹאָלָט רעדן מיט אַיך, און
ציונה געפעלט מִיר. און אַיך, א סְפָּרְדִּי, דָּאָרָף נישט זוכּן מִין באָ-
שערטען צוּוּשָׁן די מאָסְקָאָפְּשָׁע טעכטער.

— רעדן אַיך זוּגִינִיך, בחור. און נאָר בִּירוּם, אַנט מען,
פֿאָרטְסָטו אַיך נישט מְזוּזָות קוּשָׁן אֲדָשָׁר אַקְפּוּטְלָתָהָם זאגּן,
און וואָס פָּאָן מִין טָאָכְטָעָר גַּעֲפִינָּעָן אַין דִּיר, אויסער אַ מאָן אַ
שלענער?

רחמיים האָט אויפֿגעהוּבָּן די העט, זוי פְּלִיגְלָעָן, און געפָּאָ-
כעט מיט זוי אַיבָּעָר אַלְעָגָר זוּטָן פְּגָנָם הוּא.

— בְּהָמוֹת אַון גַּעַנְזָה וּוּטָה זוי בֵּי מִיר גַּעֲפִינָּעָן, הִינְעָר אָ-
טוּבָּן, אַ משָׁק מִיט גְּרִינִים, אַ פרְדָּס מִיט רְיוּפִ-פְּרוּכָּן. אַון אַפְּשָׁר
וועט זוי אַוְיך האָבן אַרייז נאָר סְטָאָמְבוֹל.

פֿוֹרגְּנָמָּן גַּעֲנִיטְשָׁמָּע באָקָן האָבן גַּעֲלָאָכָט צוּ אַצְּלָאָנָעָן, צוּ
זַיְן זַיְן, אַפְּגַּעַשְׁפָּעָט פָּוּן זַיְרָעָשָׁרוֹת. נוּשָׂט רְיוּכָּתָם קְוָמָט עָר
צוּ זַיְן זַוְּכָן. אַוְיך שְׁפָעָ, פֿאָרְמָאָגָט עָר עַמְּרָע אַין אַוְיך פָּרָם, אַין

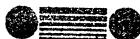
איין מאנדולגארטן. דאס לינצע אויג האט ער אויפגעהויבן און דאס רעכטער, פינסטער, ווי א לקיידתמה, האט געפוקט שטאר, האט באטראקט אצלאנען, זיין זאן. און וואס שווייגט ציונה? פאראזאט שטוייט זוי ווי א נישטדרער מאלפענע קו?

רחלמים האט ארוםגענו מען ציונה פעםמער פארן איינשטיין, פון זיכערקיות געשטעטלט עטלאכע טרייט הנטער זיך, א זיכערעלען, אן די מהומניים וועלן זיך שיין צונזערעדן.

קיינער האט נישט באמערטן, ווי הינטערן דראט-איזום האט זיך באזווין די זקנה אסנת א ציעאכטערט, דער גראז-זידענער הויב אראטערוקט פון שייטל. די גרייסע ריבען-אוייערינגען צעדי ווינט, ווי גלאקן. זוי האט זיך גענבעט הינטערוילעצעי, פארבי די זקנים, וואס האבן אַנְגָּשְׁלָאָגָן אַתְּסִעְתְּבָּה. און אָז זוי געטמאָג גענבעט פֿרְשָׁעָה פֿרְשָׁעָה פֿרְשָׁעָה אַוְיָה זיך געוווקט

רחלמים האט זיך אַרְוֹק געטן אַוְיָה צוֹרִיךְ, ווי ער וואלט געַר וואלט אַוְיָמְדוֹן אַ גַּעֲפָרָה. די זקנה אַיִם אַ שְׁפָרוֹנָג געטן אַיִן די אַוְיָן אַרְיוֹן, נֵיך אַרוּסְעָכָפֶט פון בּוֹזִים אַן אַוְיָמְעָרָפֶט

פֿלְעָשְׁלָעָ אָזֶן עַס אַ גָּאָס געטן אַוְיָה זיין פְּנִים. ביַי תּוֹרְגָּמָנָן האט פון אַיְבָּרָאַשָּׁוָּן דָּעַר טְרָאָל אַוְיָן קָאָפֶל זיך אַ ווִי געטן. און ער האט געוצט געבען זיך דעם מוחותן, וואס אַיִן נישט געווואָרָן. און וווען רחלמים האט זיך געקנוייט אַוְיָה דער ערַד מיט אַוְמָגָעָה יְעֻרָעָ קְלוֹת, האט די זקנה, פֿינְסְטָעָ, ווי אַ מְכַשְּׁפָה, זיך אַ לאָז געטן צוֹם מאָן אַיִן אַיִם אַרְיוֹנָגָעָשָׁרָין מִיט גְּזָחָוּן: — שׂוּעָבֶל אַוְיָן פְּנִים האָב אַיך אַיִם גְּנָאָסָן, דעם אַבְּיוֹן! די אַוְיָן האָב אַיך אַיִם אַוְמָגָעָרָעָנט, דעם יְעַגְּעָן ווי דָוַהָסָט בָּאָפְּוִילָן, רְפָאָלָן!

אויך דושטאוואניעס

די קלעפּ צוֹן די האמערט, וואָס זענען געסומען פֿון די קראַען אָזֶן בְּרָעַטָּעָר, האָבָן אַפְּגַּעַהילְכָּת מִיטָּן רַעַשׁ פֿון אַטָּאַרטָּאַק, וּוּ מַעַן זענען בוֹיְמָעָר. אַרוּם די פִּיר זַוִּיטָן פֿונֵם הַוִּיכָּן, רַווּעַן בְּנַיִן — אוֹפִּי־עַשְׂתָּאַלְטָעַ לְיוֹטָעָרָס פֿון צְוִיִּיצָּאַלְיָקָע, דְּרִיְּצָּאַלְיָקָע קְרָעָשָׁן, אַרְיָינָר גַּעֲהָקָט אִין די וּוּעָט, וּוּ קְלָנוּעָם. דָּאָס האָט מַעַן אַוִּיסְטָאַרְטִיקָט די רַוְּשַׁטָּאַוְּאַנְיָעָס צַוְּדָר דְּרִיְּשָׁטָאַקְיָקָע גַּעֲבָ�דָע, וּוּאָס האָט גַּעֲוָאַרְטָט אוֹפּ טִינָּה.

בערְלָא אָזֶן אַיצְיָק, אִין לְיוֹעַ פָּאַרְקָאַלְעַכְטָע בְּגָדִים, האָבָן גַּעַנְכָּלְעַטְרָט אַיבָּעָר די רַוְּשַׁטָּאַוְּאַנְיָעָס, וּוּ אַקְרָאַבְּאַטָּן. אַ שְׁפָרְוָן אַרְיוֹתָה, אַ שְׁפָרְוָן אַרְאָפָּה אִין בְּיֹידָעָ זענען נַעֲלֵיְבָן שְׁטִין אוֹפִּין הַעֲכָסָטָן, „גָּאָרְן“ וּוּ אַוּפּ אַ גַּעַשְׁפָאַלְעַטְעַנְגָּעָר בְּרִיךְ.

בערְלָא האָט זַיְד אַגְּנָטָעַנְגָּוִיגָּט, וּוּלְנָדִיק אַוִּיסְפָּרְוִיבָּרָן, צַי די בְּרָעַטָּע אַוְנְטָעָר די פִּים קְלָאָקָן נִישְׁתָּט. אָזֶן וּוּעַן די האָמָעָר — קלעפּ האָבָן אַיְנְצִיקְוָיָז זַיְד אַיְנְגָּעַשְׁטָילָט, האָט עַר אַרְיָינְגָּעַרְעָדָט אִין אַיְצִיקָּן:

— מִינְסָטָן, מַעַן וּוּעַט נַאֲךְ הַיְינָט אַנְהָוִוָּפָן צַו, „פָּאַלְעַטְעַוָּהָעָן“?

— אוֹיְבָן סְזַיְאל נִישְׁתָּט אַוִּיסְפָּרְעָכָן דָּעַר שְׁטוּרִיס — האָט אַיְדִּיךְ גַּעַזְוִינְגָּן מִיטָּן אַקְסָל.

— אַלְיָ צָוְלִיבָּן די, „וְשַׁלְאָבָעָס“? — האָט בערְלָא אַגְּנָעַוְיזָן אוֹיְף אַטְוּז אַרְבָּעַטָּעָר, וּוּאָס זענען גַּעַוְועָן צְעַשְׁאָפָּן אַיבָּעָר די דַּוְשְׁטָאַוְּאַנְיָעָס, אַגְּטָן, אוֹיְבָן, וּוּ אַוְמָרָאַיְקָע מַאְטָרָאָזָן אוֹיְף אַשְ׀יָּרְדָּעָם, פָּאָר אַשְׁטוּרָעָם. — זַיְד זענען נִישְׁתָּט קִין חַבְרִים אִין „הַסְּתָרָות“. אָז עַרְבִּידָבָן קָאָוּסָאָזָעָר, גַּרְוִינְגָּעָר אִין קָוְדָרָעָן.

— גַּעַזְוָנְטָעָ יָאָטָן! — אִין בערְלָא נַחְפָּעָל גַּעַזְוָאָחָן פֿון זַיְעָרָעָ

עומטע פיגורן — איך וואלט זיך מיט איזינעם מון זוי נושט פאָר מאַסְטַן.

— נוי שיין! אַזּעלכּע גִּבּוֹרִים, ווי אלע גֶּלוֹתִיּוֹן. פֿאָר אַ שלע-

גער, פֿאָר אַ שְׂטוּרְיִיךְ-פְּרָעָמָר האָט מען מורה.
דעָר הַיְמָל, טִיפְּבָּלוּ, האָט זיך פְּאַרְצִיּוֹן מיט שְׂטִיכָר כְּמָאָר
רעָם. די בְּמָאָרָעָם, אַנְגָּעָטְרוֹנְשָׁעָעָן, האָפְּנָן זיך עַטְלָאוֹן ווי פְּעָנֵן
בעָרָם, האָפְּנָן זיך צְוֹזָעָמְנָעָה עַקְלָט אַיִּינָן אַיִּינָן סְפָּאַנְדָּרָעָן, אַיִּינָן
איַּן סְפָּאַנְדָּרָעָן. אָוֹן בָּאָלְד אַיִּן גַּעֲוָאָרָן אַזּוּי פִּינְסְטָעָר, ווי סְפָּאַנְדָּרָעָן
אַצְּטָט נִישְׁטָט עַווּעָן הַאַלְפְּטָאָגָן, נָאָר די בְּאַנְגָּעָן שְׁעָת, אַיְדָעָר דָּעָר
מַאְרְגָּנְשָׁטָעָרָן נִיְּטָט אַוְיָה.

אוֹיָה די דְּרוֹשְׁטָאַוְאַנְיָעָס האָט אַרְוִיְּפָנְעָקְלָעְטָשָׁרָט אָן עַלְטָעָרָעָר
אַרְבָּעָטָעָנָה, מִטְּטָא פָּאָר בְּרוּיטָעָה הַיְזָן אַרְיוֹנְגָּעָלְאָוָות אַיִּן צְוָיָּה חַוְּכָּעָ
נוּמָעָנָה שְׁטִיוֹוֹל. עָר אַיִּן גַּעֲוָעָן בְּאַלְאָחָתָן מִטְּטָא זָעָג, מִטְּטָא וּזְאָג
סְעִידָוָאָג אָוֹן מִטְּטָא פְּעַלְנִיעָה.

עָר האָט אַ קְוָק גַּעֲמָוָן מִטְּחָדָר אוֹיָה בְּשָׁרְלָעָן אָוֹן אַיְצָקָן,
דָּעָרָנָאָךְ זיך אַגְּנָעָכָאָפָּט בְּיַי דָּעָר גַּאֲמָבָעָ, ווי סְפָּאַנְדָּרָעָט
אַהֲלָבִּינְרוּיָה סְמָכָל.

— נָוָן, נִיְּטָט מעָן טָאָקָעָ טְסְטוּרִיקָן? אָוֹן וּוֹאָס עַפְּעָם אַוְנְמִיטָן
דָּרִינְעָן, הַיְיָנְטָה? חַבְּרִים, — האָט עָר זיך גַּעֲנוּמָעָן וּוֹיָגָן — דָּא, אַיִּן
אַרְזִישָׁרָאָל וּוֹעָטָט מעָן אַיִּיךְ נִישְׁטָט אַוְעָקְלִינוֹן דָּעָם קַלְאָסְנִיקָּאָמָּה?
אָוֹן אַיךְ זָאָג אַיךְ, בְּחוּרִים, קַאְפִּיטָּאָל, אַרְבָּעָם, עַקְסָפָלָאָאַטָּאָצָעָ,
די אלע, „זַאֲפָרָאַנִּיטְשָׁנָה“ וּוּרְטָעָר זַעַעַעַן גַּעֲוָעָן אַגְּנוּעָר דָּאָרט
איַּן גֶּלוֹת. דָּא שְׂטִימָט דָּעָר בְּנִינְחָאָרָז הַעֲכָר פָּהָן אַלְאָג. אַיר הַעֲרָט,
חַבְּרִים? טָא דִיְיִפְּט אַיִּין דִי מְאוֹאָלָעָם!

— עָר רָעָדָט, מַעֲנָהָר, ווי דָּעָר רָאַשְׁיָהָאָפָּרִים — האָט בְּעָרְלָה

אַזְּאָג גַּעֲמָוָן צָו אַיְצָקָן.

— וּוֹי וּמָעָר דָּעָר אַיךְ?

מעָנְדָּל האָט אַוְיְפָנְעָכָאָפָּט די וּוּשְׁטָמָעָ, ווי אַברִי. עָר האָט
אַוְעָקְגָּלְיוֹנָט סְפָּאַנְדָּרָעָן פָּאָר די פִּים. אָוֹן וּוֹעָן די הַעֲנָט זַעַעַעַן בְּיַי
אִים פְּרָיו גַּעֲוָאָרָן, האָט עָר זיך צְעָדְרָשָׁנָט:

— אָוֹן דָּו, בְּעָרְלָה, מַיְינָסָט, אוֹ דָו האָסָט מִיךְ בְּאַלְיִידְוִיקְטָה
הַלּוֹאִי וּוֹאָלָט אַיךְ גַּעֲוָעָן אָן אַפְּרָ, אָן אַרְזִישָׁרָאָל — פְּעַדְאָאָל,

מ'שטיינס געואנט. די צרה איז, וואם כ'האָב פֿאַרְשֶׁפְּטִיכְטֶם. זיין די אַפְּרִים, זענען געפּומען מיט פֿופְּצִים יַאֲרֵ צְרוּיךְ אָוֹן האָבָן גַּלְיוֹר זיך' משדר געווען מיט דער ערְד, מיט וויסטער מְדֻבְּרָה ערְד. מען האָט גַּעֲקָפְּטַעַט מיט דער נָאָז, מען האָט גַּעֲקָרְתָּמָט, גַּעֲהָנוּגָרָט, אָוֹן אוֹיבָן זַיְוַן הַיְנָט גַּוְטְּפָאַוִּיצָּעָר, אָיז עַס דער שְׁכָר פָּוּן דער הוֹשָׁחָה. יַא, יַא, בְּחוֹרִים, ס'אַיז דָא אָן אוֹיג אַין הַיְמָלָל... אָט גַּיְוַן טַאַקָּעַ דְּבוּרָה, ווּעַט מעַן הַעַרְךָ, וואָם זַי האָט אָוּנוֹ צַוְּגָנָן.

שְׁמַאְקִידְאַרְזִיףּ, אַיְבָּשָׁר אַדִּין בְּרָעַט, האָט ווַי אַדְרָאַטְּנִיעָרִין באַלְאַגְּסִיטָּה דְּבוּרָה, אַצְּפָלָאַמְּטָע. זַי אַיז גַּעֲלִיבָן שְׁמוֹן, ווַי אַצְּרָקְזִידְיוּטָרִין, וואָם וְאוֹרטָם, מעַן זַאֲל וַי אַפְּלָאַדְרִין. בַּיְדָע, אַי אַיְצָיךְ, אַי בעַלְל, זענען גַּרְיוֹת גַּעַוּעַן זיך' אַרְאַפְּצָוּזָאַרְפָּן פָּוּן דַי רַוְשַׁטָּאַוְאַנְיָעָם, דְּבוּרָה זַאֲל נָאָר הַיּוֹן.

דְּבוּרָה אַיז גַּעַוּעַן דַי אַרְבָּעַטְּפָאַרְטִילְעָרִין. זַי האָט גַּעַטְרָאַגָּן אַפְּאַר בְּרִיּוּטָה הוֹיזָן, אַיְבָּעָר דַי אַפְּגַעַפְּאַסְטָע בְּלוּעַ אַגְּלָנְצִיקָעַ לְעַדְרָעָעַ קוֹרְטָקָע. דָאָס הַיְטָל, וואָם אַיז גַּעַוּעַן אוֹיפָאַקְאַפְּטִיכְטֶם שְׁעִירִיכְטָעַ הַעַלְלָע קַעְנְדוּשָׁעָרָס, האָט פְּכַעַטְּפָאַרְשְׁטָעַלְלָט דַי מְוַנְקָלָעַ אָוּנוֹן, וואָם האָבָן גַּעַלְכָטָן גַּנְבִּישָׁ אַי אוֹיפָאַפְּלָעָן, אַי אוֹיפָאַיְצָן. זַי האָט זַאֲל גַּעַוּעַפְּרָעָט צַוְּמַנְדְּלָעָן:

— אַיר, מְנַדְּלָה, ווּעַט שְׂוִין בְּלִיבָּן אָן עַכְדִּיבְּנָעַנִי. אַסְרִיכְסָמָן, וואָם אַיר גַּעַהְעָרָת צָוָם דְּרוֹהַהְמָדָבָה. דָאָס נִיעַ אַרְזִיְשִׁירָאֵל, סְלָאַנְדָן אָזְנוֹבָה, אָזְנוֹלָה, אָזְבָּאַעְוָלְהָמָה, ווּלְעַן מָרָעַשְׁתָּה האָבָן. אָזְ אַיְצָט, אַיר הַעָרָט ווַי דַי הַאַמְּעָרְקָלָעַט האָבָן אַוְפְּגָעָהָרָט? אַרְאָפְּ פָּוּן דַי רַוְשַׁטָּאַוְאַנְיָעָם!

— האָסְטָט דַאֲךְ מִיךְ גַּעַסְוִילָעַט אָז אַמעְסָהָר, דְּבוּהָה! — האָט מְנַדְּלָה גַּעַקְוָט ווַי דַי יְוָנָגָעָן, פְּאַרְלִיבְּטָע, לְאָזְן זַאֲדָאַפְּ נָאָךְ אַיר. אָונְגָן, פָּאָרִין טְרַעְפְּנִיהְוֹי, חָאָבָן זַיְכָרָם דַעַם קְבָּלָן גַּעַלְכָבָן דַי שְׁוֹאַרְצָעַ אַרְבָּעַטָּע, קַאַלְדִּימִישָׁעָרָס, צִינְגְּלָ-טְרַעְגָּרָס, פְּאַלְעַטְשָׁאָז וְשָׁעָם. מעַן אַיז גַּעַשְׁטָאַגָּעָן פְּוֹנָאַנְדָרָעָגְטִילָט. דַי, „אַרְגָּאַנְיָוְרְטָעָה“ בָּאַזְוָנְדָעָר אָזְן דַי „אַוְסְגַּעַפְּאַרְגָּנָטָעָה הַעַנְטָט“ בָּאַזְוָנְדָעָר, ווַי צְוַוְוַי פְּיַינְטָלְעַבָּע לְאַגְּעָרִין. דַעַר קְבָּלָן, אַחֲוִיכָר, דַעַר נּוֹפָטָט, פְּאַנְטִיסָּה, ווַי אַצְּוֹגְעַטְּמָעַט טְאַפְּאָרָעָ, האָט גַּעַווּבָן שְׁוּרָעָ טְרִיטָט. ער אַיז

אַרְוָמְגָעֵל אֲפָן צְוִישׁוֹן אִין הַיּוֹפֵל אָנוּ צְוִוִּיטָן, וְוּ צְוִישׁוֹן בְּרוֹגֶעֶז
מְחוֹתָנִים, אָנוּ גַּעוּאַלְטַ מְאַכְּן אֲ פְּשָׂרָה, אָנוּ גַּעֲפָקָעַטַּ מִיטַּ דִּ
הָעֵנֶט:

— אֲ בּוֹרָרוֹת, נָאָר אֲ בּוֹרָרוֹת קָאָן הַעֲלֵפָן.

הַיְנְטוּרָ אִים אִין נַאֲכָגָעָנָגָעָן דָּעַר בְּאַלְעָבָסָ, וְוַיְנְצִיק אִין
וּוֹסְקָם, מְאַנְגָּר אִין גַּעֲשָׂטָעָן. פָּאָר צְרוֹת, וְוָאָס מַעַן שְׁמַעַלְטַ אֲפָרָ
אַרְבָּעַטַּ, הָאָט עַר זַיְךְ גַּעֲפָקִיטַ מִיטַּ דִּי פִּינְגָּעָר אִיבָּרָן רְוִיטָן פְּלִיךְ
אָנוּ אַרְיוֹנְגְּנְעָרָעָדָט אִין עָולָם:

— גַּעֲדָעָנָקָט חַבְּרָה, אִיר מְאַכְּטַ אֲן אֲ קָרְיוֹזִיסָן סְבִּיסָל קָאָפְּיָ
טָאָל, וְוָאָס קָוָמָט אֲן אִין לְאָנֶר אַרְיוֹן, מוֹזָא אַרְבָּעָטָן. אִין אַלְעַ מְרוּיָ
נוֹת פְּלָאָגָט מַעַן. פָּוּן אַלְעַ לְעַנְדָּעָר יְאָגָט מַעַן. אָנוּ אִיר וּוֹלְטַ חַדְוָבָ
מְאַכְּן אַוְגָּזָעָר לְעַצְמָן מְלָלָתָ? וְוָאָס מַעַר אַיִּיל אַוְיָחָד רְעַדְרָה, וְוָאָס
מַעַר אַיְיָ! — הָאָט דָּעַר בְּאַלְעָבָסָ זַיְךְ גַּעֲנוּמָן חַיְצָן — סִיּוֹן
שְׁרוֹיָה טָאָר זַיְךְ נִישְׁתָּאָפְשָׁטָעָן. אַלְעַ מוֹזָא זַיְךְ סִיטְלָעָן, אַלְעַ מוֹזָא זַיְךְ
הַעֲפָלָעָן אָנוּ טְרִיבָן סְרָאָדָ. כְּבָעַט אַיִּיךְ, חַבְּרָה, מְאַכְּטַ שְׁלָוָם! דָּעַר
סָוד פָּוּן אַוְגָּזָעָר קִיּוֹם לִיְגַּת אִין שְׁלָוָם.

פָּוּנָם הַיּוֹפֵל הָאָט זַיְךְ אַרְיוֹסְגָּרָוקָט אֲ דְּרִיסִּיקִיְּעָרִיסְעָרָ בְּחוֹר,
אִין לְוַיְזָע צַעֲקָנְאַדְרָעָטָע אַרְבָּעָטָסְבָּגָנוֹרָם. דָּעַר סָאָפָט צַעֲשִׂוּבָעָרָטָם.
בִּידְרָע הָעֵנֶט אִין דִּי הוֹיְזָן-קָעָשָׁעָנָם. אָנוּ אִין דָּעַם גַּוְלָנִישָׁן בְּלִיכָּן,
הָאָט עַר אַוְסְגָּעָוָן וְוּ אֲ בְּיִנְגְּרָעָרָעָבָר. עַר הָאָט זַיְךְ דָּעָרָעָנָן
טָעָרָט צָוָם בְּאַלְעָבָסָם:

— וְוָעָגָן שְׁלָוָם רְעַחַת אַיִּיךְ? אָנוּ אַז דָּאָס אִין דָּעַר סָוד פָּוּן
קִיּוֹם, וְוָאָס טָוָט אִיר בְּאַלְעָבָסָים, פְּדוּי אַוְיְצָה אַהֲלָטָן דָּעַם קִיּוֹם?
קִיּוֹן קָאַמְוָנָאַלְעַ אַוְגָּטָרָעָנָמָוּגָגָעָן, סִיּוֹן קָאַפְּעָרָאָטָיוּוֹעָ וּוֹאַרְשָׁתָאָטָן.
בְּנָנִים בְּיַוִּיט אַיִּיךְ? אָנוּ דָּאָס אַל זַיְונָן חַזְוָן הַעֲרָצָלָ? — הָאָט דָּעַר
בְּחוֹר גַּעֲקָוֹט אִין חַלוֹל אַרְיוֹן מִיטַּ פְּאַתְּנָעָפְלָטָע אַוְיָנָן וְוּ אֲנָכְטָרָ
וּוֹאַנְדָּלָעָר — הַעֲרָצָלָ, אַחֲדִיחָעָם — בְּאַנְקָרָאַרְטָעָ פִּירְמָעָס בְּיַוִּיט
אַיִּיךְ, בְּאַלְעָבָסָים. וְוָאָס מַעַר שְׁטָאָקָן אַרְיוֹפְצָיָעָן, וְוָאָס מַעַר דִּירָות
אָנוּ... שְׁלָוָם! אַוְיָדָעָר אַרְאָבָישָׁעָר עַפְעָנְדִי פְּרָעָדִיקָט צָוָם פְּלָאָר
שְׁלָוָם. אַלְלָא אָנוּ שְׁלָוָם! נָאָט אָנוּ שְׁלָוָם!... אַבְעָדָר דָּא, וְוּ סְאיָז
פָּאָרָצָן קָלָאָסְנְ-דִּיְפָעָרָעָנְצִירָוָמָג אָנוּ סָאַצְיָאַלְעַ אַוְמְגָלִיכְזָיָהָט, קָעָן
קִיּוֹן דִּירָדִירָ נִשְׁתָּט זַיְונָן פָּוּן שְׁלָוָם.

— פון ווונן און ביסטן, פישעלע, א פוקס איבערן סדרה-הוילום? —
אייז דער קבלן מיט א וווענשיין איין די שווערט פים אנטשא-קומען —
ביבסטן דאך נאָר אַספֿאַלט-שְׂמִירָה, דערצו קענסטן קוּים אַ „מעדרע“
נדרגנ-געטן, מומחה מײַינער!

דבורה איז אונגעלאפּן מיט א האז-שפרינגערי, דער פאסיך פראצ'זוןן אָרוֹם דער לאדרנער קווטשען, דאס דטֵל ווועילעריש פֿאַרְ רוקט אָוּפְ אַלְאָס האָר. זי האָט זיך געשטעלט פֿאָרִין קְפָּלוּן ווי אַסְמָאנְדוּר.

— און אויר אדונן ברזילין, פון וווען און מילט איד דאס פאַ
טעןטען, וווער ס'מעג יאָ רעדן וווען סדרההעולם און וווער נישט?
אי פון אייבערדאַשונג, אי פון פרײַד האַט דער שוערער בּ-
זיל זיך צעישמייכלט:

— איר, נברת דבורה, מוע פאטענטען אויך טילן, איר —
 הוואט ער מיט די פינגר ענטאפט א לאיז פון אייגענעט ראקס — איר
 מעג אלזען אונז איר, א הסטדרוותנשטעהן, אונז ארבעטפראטויילערין,
 דראפעט וויסן, אונז דער קפלן אויפון בנין, אונז וו דער קאפעטאן אויפון
 שישוף ניון, ביבין דער ריעשייסער אונז זוי, די סטאליאורעם, מווייע-
 רער, שלאנסערם, זוי אלען זונגען די אקטיארין, די סטאנטיסטן.

בעת ברזילויו האט גערעדט מיט דבורחן, האבן עטלעכע פאר-
שווינען פון „אויסגעפֿאָרגנטַע והעַנְטַם“, אויפֿן אויפֿעערס ווונק זיך
אָרוֹפֿוּגֶּנְקָאָפְּט אָוּוּפְּ דִּי רַוְשַׁטָּאוֹאָנָּיִים. דעם באַלעֲבָאָס שטיטם האט
וַיֵּוּ גַּעֲמָנוּתָרָט, סְחָאָט זַיִן גַּעֲמָרוּבִּין אַבְּעָרְדִּי שְׂטָאָקָן. אָזֶן וּזְיִי
זְעַנְעַן שָׁוֹן נַעֲשָׂמָאנָן מִיט דִּי קַעֲלִינִיעָס אַבְּעָרְדִּי אַגְּנָעָמִישָׁטָע
שְׁאָפָּן מִיט טִינָק, זְעַנְעַן בָּעֵרְלִי מִיט אַיזְיָקִין אוֹסְגָּעוֹאָקָסָן הַינְטָר
וּזְיִיעָרְעַ פְּלִיעָצָט.

מען הואט געליארומט:

— אָרָאֶפֶן, חֲבָרָה. מַעַן וּוֹעַט בְּרִצְבָּן בַּיְנָגָעָר!

— אָזֶה וְוַיַּלְמֹגֵן!

— אַרְוִוִסְטָוִיסֶן וּוַיְלָט אַיר אָנוֹ? —

— פָּאַרְנָעָמָעָן דִּי אַרְבָּעָטָם־פָּלָעָצָעָר? —

האבן בלויב און איבערזער אקלען זיך נישט גערירט פון ארץ.

העמאלאט האבן בערל מיט איזיךן זוי גענומען – „גענטו אפערנען“. ס' האבן אונגעהייפן פלייען ואטערדייזאגן, גלעטברעלעך, טעלנייעט. קילות, זוי רעטונגסחרופן האבן זיך געטראגן פון אלע זויטן בניין. דאס געשלאג איז אונגעטאנגען מיט איזא ברען, איז די ברעטער אונד טער די פיס האבן גענומען קנאכן. איז דער אויפטער, איז דער עולם אונטן, זענען געלאפען, לענגאדים געבידער, פול שורק ארויפֿ געקסט, זוי די שרעשן שפאלטען זיך. נאך א רגע און בערל פאָט א דערהרגעטער. דבורה איז אונגעלאפֿן, צויאמען מיט א האנט-פאָט טשערריי האט זוי אַרוּפֿעַנְשִׁיקְט אַ גַּשְׂרִירִי.

— גענוו! איר ווולט זיך אויסחרגעגען, מושגעים!

מער האבן די שלענערס נישט געדארפט. פארשעטעה האבן זוי זיך אונגעלאאות. צווערטט אַזְיכִּי, דערנאך בערל אליען, אַ צְעִידְקִּיילטער האט זיך אַראָפְּנָאָלָאָוֹת פון אַ גַּעֲוָעָטָן קְרָעָשׂ, זוי פון אַ לְיָנָעַ. אָוּן זוי ער האט נאך אַנְגָּרוּתְמִיט די פִּיס די ערְד, נישט באָוּזְינְדִּיך זיך נאך צו פָּאָרָעָנְטָפָּעָרְן פָּאָרְדְּבָּוָהְן, האט זיך צו ערוקט דער אויפְּזֶעֶר.

— בערל, פון משרד לְאֹזֶט מען רופֵן.

— אָך נֵי אָוּרִ! — האט דבורה נישט געקעט קוּסְן אויפִּן צעשוראָלענעַם בערל.

פונס צוויתן שטאָק, פון אַ נִישְׁתְּגָעָרָאָמָט פָּעָנְטָעָר, האט זיך אַרְוִיסְגָּעָבְוִינוּ אַ עַלְתָּעָרְעָר סְטָאָלְיָעָר מִיט אַפְּגָעָשְׁמִידְרִיטְן לְאָדוֹן אַיִן די העטַט. דער סְטָאָלְיָעָר האט מיט שענה נאָכָעָקָסְט דֻּעַם אויפִּי זעער אָוּן אַראָפְּגָעָהִיטְן:

— נֵי בערל! וואָסִי, האט שווין פּוֹלָע הַוּיוֹן? ערשותן, זיין מען האט דיַך פָּטָן משורד גערופֵן, איז עס נאך נישט די פָּאָלִיצִיִּי אָוּן אוֹס'וֹאָלָט גערופֵן די פָּאָלִיצִיִּי, איז עס נאך נישט דער נְזִיכִּי הַעַלְיוֹן. אָוּן וווען ס'וֹאָלָט אָפְּלוֹ גערופֵן דער נְצִיבְהַעַלְיוֹן, מוינט דאס נאך נישט, דער עַנְגְּלִישָׂעָר קענונג דזשאָרוֹז דער פִּינְפְּטָעָר. נֵי, בערל אָוּן דערץְיָיל אִים אָרִיּוֹן דֻּעַם קְפֵּלָן. דו מענטט. שלאָגְט זיך פָּאָר בְּרוּיטְן!

בערל האט זיך געלאָזָט צוֹם,, משרד''. הינטער אִים אַיזיך, אַ פָּאָרְזָאָרְגָּטָעָר. דבורה, וואָס האט געוואָלָט זוי נאָכְנִיּוֹן, האט זיך

פְּאַרְהָאֶלְטָן. סָאוּ אֵיר אַנְטְּקָעָנוּ גַּעֲקוֹמָעָנוּ אַ קְלִינְגָּר, פַּעֲמָעָר מַאֲנָסָּה
בְּפִילָּי, וְוּסָם הָאָט גַּעֲבוֹעָרָת מִיטָּן נַרְאָפָּן פִּינְגָּר אַ לְאָךְ אֵין דָעָר
לְגַוְּבָּטָן. עַד הָאָט גַּעֲפָרָעָטָן:

דעם באָלעַבָּס טאָכטער? —

— אָנוֹי זֶעֱ אִיד אַוְיסֵס? — הָאָט דְּבוֹרָה גַּעֲשְׁמִיכְלָט.

— ווי ב' ה'אָפַע גַּעֲמְרָאָפַע! — האט דער מאָנְסְבִּיל זיך אַ פָּאטְשׁ
געַטְוֹן אֵין בּוֹךְ אַרְיָין — ווֹאָס מַיךְ האָט דָא אַהֲרֻנְגֶּפֶרְכֶּט פְּרִיּוֹן,
וּוֹיְסְטַס אַיר? אַיר מַזּוֹּת פּוּלְעָן בְּיָם טָאָטָן, עָר וְאֶל פְּאָרְקוֹיפָּן דָעַם
בְּפִינְגִּן. אָוֹן דָּאָס תִּיפְּחָא! אַיר וּטְדָאָךְ. מַעַן פְּאָרְגוֹינְטַן נִישְׁטָּה! ווי נַאֲרָ
אַכְּשָׁטְעַלְתָּן זַיךְ מַוְיָּשָׁרִן, חַאָסְטוֹ דִּיר אַ שְׁמְרוּיק! אָוֹן סְאַיְן קִיּוֹן
חַיְדָוּשׁ נִשְׁתָּמָן. מַעַן האָט סְיַוְנְטוֹאָהָן קָאָלְיעָנְגָעָמָכְטָן, ווי נַאֲרָמָן אַיְיָ
אַרְאָפָּן פּוֹן שִׁיףָ, אַיְזָה מַעַן גַּעֲלִיבָן אֵין שְׁטָאָטָם. מַעַן האָט זַיךְ אַלְאָזָן
גַּעַטְוֹן צָו דָעַר, „פְּרָאָסְפְּעָרִיטִי“. סְיַוְנְטוֹאָהָן האָט גַּעַדְאָרְפָּט נִיּוֹן
אַאוֹרְפָּהָן בְּיוֹפְּשָׁעָבוֹהָה, אֵין דִי קְבוֹצָות, אֵין דִי זְוּמָפָן. ווי האָפָּן גַּעַזְעַמָּן
דָּאָרְפָּט קְדַחְתָּן... צָו שְׁפָעַט אַיְצָט.

אוישן דברהן און דעם פעטן מאנספוי האט זיך אריינגען
שטעלט איזיק, בלזין חימה:

— וווער רעדט דאמען? א שטעהל-דררייער, א האקס-ספֿאָקּוּמִינִיך? אַיְיר, וואָס מיט איזין האנט-פֿאָך, ניט איז איבער די זומפּוֹן, די פֿרְדֶּסִים, די היינְדער איזן די הענט פּוֹן באַזְ�דַשְׁפֿאָקּוּלְאַנְטָן? אַיְיר, אַמעָלְקָעָר, גִּיטְשִׁיקְעָן סְיֻונְגְּוָאָרְגָּן אַיְן די זומפּוֹן? אָוֹן צַו וואָס טוֹיגַע אַיְיבָּר גָּאנֵץ גַּעֲבִין, אוּבָּה נִישְׁתְּ צַו קְדוּחָתָן? אַראָפָּה פּוֹן מְגַרְשִׁין! — האָחָט אַיְצָק נְעָנוּמָעָן רְודָעָרָן מִיט די הענט — אַראָפָּה, פְּאָרָאָזִיט, פְּיוֹאוֹסְעָן!

ס' איז אונגעקסומען דער באלאעפאס א ציעיאכטערטער, איז אונגעץראות. זענדניך וויא איזיציך, אוֹ דְבָרָה, שטוויסן דעם מעעלעה, החאט ער נערבענט:

וְאַם אֵין גָּשָׁעָן? —

— פארקופט די מויערט! פארקופט ווֹ ס'גייט אונן שמייטין!
זאלמלט אַרום, אונן זיך געווענרט צום באָלעבאָם:
אַרבעט מיט די עַלְגּוֹיָגָן אַ וועג דורךן רעדֶל, ווֹאַס האַט זיך געַי
דער מעקלער גַּלְיִיך נַיְשֵׁת אַים מַיְנֵט מַעַן, האַט זיך דורךגעַי

אוון צוריקנשומעסט זונען עם מוויערן? קאָרטן-שטיינבלעך! תיבחט
זונען דאס, תיבחט, וואס וועלן שויומען איבעןן מפובל. וואס קוּט
אייר מיד איז? ב'ערפֿ פֿון ווועגֿ ווֹ לְאַנְגֿ נְאָךֿ, מְיֻנְטָאֵיר, ווּלְעָלָן-אנְ
הַאֲלָתָן די זִבְּן גּוֹטָעָן יְאָדָן? סְעַטְמַזְמַזְמַעַן די, „עַלְיהָ“ איז גַּעַטְמַאַפְּטָן.
אָכְלָה, „סְעַרְטִיפֿיקָטָם“ איז מעָרְקִין יְחִסְן נִישְׁטָן. פְּאַרְקְוִיפֿט אַיְוָעָר
„וּלְאַקְנִין-קְרָאַצְעָר“, פְּאַרְקְוִיפֿט, זָאַטְמַעַן אַיְדָן.
— ב' פְּאַרְקְוּוֹף נִישְׁטָן.

— אויר פארקיופט נישט? — החאט דער מעילער געווארען; מיט אלע אבראים וויאן עפִילעפעטיקער — ס'אייז שווין דא א מאס. מען קען שווין היינט שאנצן א פארטונגן. פריער, וויפל החאט מען בענין געשאצט קייבערן? א החלבן מייליאן? א פערטל מייליאן פונטן? אאן היינט? וויאן האט נאר א בלאו געטHon א זוינט, שטייען שווין אעליג, די מייליאנען, די פרדסנים, די באלאגעאטס, אלע שטייען ההינטער דער טיר פון אפ'ק*). אונז די באנק באזט וויא קיין געלט יושט...

דאם באלאגעט — א מלומטעל — האט זיך נישט געקענט
אַפְּרִיאָגָן פֿוֹנֵם מַעֲקָלָעָר. וְאָוּ עֶרֶת האט זיך אַחֲרִי גַּעַטָּוֹן, האט עֶרֶת אַדְוִוִּינְסְּטָאַרְטִישָׁעַט וְזַיְהָ אַסְלִין. עֶרֶת האט באַמְּעָרְקָט וְזַיְהָ סְדַעַרְלָפָן
רוֹדִי נְרוֹזִינְגֶּר יְוָנָגָעָן וּוּרְטָמָן מִיטָּאַמָּאַל שְׂיוּטָרָעָר, סְצַעְפָּאַלְטָט זַיְהָ אָוּן
כְּבָעָטָן נָאָט, זַיְהָ וְאַלְןָ שְׂוִין פָּאַרְשְׁוּיְינְדוֹן, מְעָן זַיְהָ אַגְּהִיבָּן דִּי
אַרְבָּעַט.

פָּרָן מַעֲלְלָרִים אָוִין אֵין אָוִיסְגָּוָאָסְטָן דַּעַר הַוּכָּר בִּינְנָר
בְּרוּכָּר אֵין דַּי צַעֲקָנָאָדָרְתָּעַ בְּגָדִים. עֶרֶת הַאָט בְּאַמְרָאָכָּת דָּעַם נִי-
עָרְיוֹן מַאֲנָסְבָּל מִיַּת דַּעַר נְבוּרָה, וּוֹי סְ'בָאַטָּאָכָּת אַ לִיבָּ אַ פְּלָגָּ
שְׁלָעְנָרְדִּישׂ וּוֹי נַאֲךְ נָעָמָת זַיְדָּ צַו יְהֻדָּן אַזָּא פָאַרְזָעָנְיִישׂ. דַּעַר בְּנִי
שְׁשָׁתִים אָז טִינְק. סְ'פָעָלָן טִירְן-פְּלָגְסְטִינָר, קִיּוֹן קָאָלָה, קִיּוֹן בָּאַלְאָטָעָם.
מַעַן וּעַט אַ סְפָעַלָּעַט, אַ חֲוִתְּחִשּׁוֹדָה. אָוֹן דַּעַר אַ נְפָשָׁ נְרִיָּת זַיְדָּ
שְׁוֹזָן דָּאָסְ נְרוּנְמָשְׁטִיךְ אַז פָּאַרְמָסְהָן:

* אַנְגָּלָא-פָּאַלְעַסְטִינָּעַ בָּאָנוֹק.

— טראנט זיך פון דאנען, פטער, איזידער מען ווועט איזיך
לאזן אוועקטראנן.

— וואס פאר א טראגעניש אויוף דיר? טשוואך אינען! —
אייז דער מעקלער א ביוזער, וואס מען אייז איזס מבייז, מעבליבן
שטווין — כ'אָרבעט פונקט ווי דו שועער אויפן שטייל ברויט. דער
אונטערשייד אייז נאָר, וואס דו, אַ מגושמְדִישָׁק פְּרִיאָה, האָסט אַ
פָּאָר יְדִים אָזֶן אַיך — אַ פְּחַדְבָּהָר. אָזֶן דֵּין לְשׁוֹן גַּעֲפָלְטָמָת
אויך נישט. אַ פְּוּלְיְוִישָׁר? — האָט דער מעקלער אַגְּנָעָמְשָׁטָעלְטָמָת דָּאַט
רעכטע אווער — זאג, אַ אַיטְשָׁעָמָאַיד, צִ אַ גָּלִיצְיאַמָּעָד?
דער מעקלער האָט נישט גַּעֲרִיגָּן קִין עַטְפָּעָר. וואס ער האָט
יאָזֶן באָקְוּמָעָן — אייז אָזֶן שְׁמֵי אַיְבָּרְן קָאָרָק, אוֹ ער האָט גַּעַד
שפְּרִיט, ווי דער חֻוְטָה שְׁדָרָה אייז בַּי אַיְם אַיְבָּרְגָּרְאָכָן. אַ רְגָּעָן אָזֶן
ער אייז גַּעֲפְּלוֹגָן אָזֶן יַעֲנֵר זְוִית פָּוֹן בְּנָין, גַּעֲוָן, ווי חַבְרָה קָעָנָן
איְבָּרְסָקָן. אָזֶן אַיְם אָזֶן הַאלְטָן זִיךְ דִּי בַּיְכָעָר פָּאָר גַּעֲלָכְטָאָר.
אַ בְּיוֹנִיקָּר יְוָנָג, מִוְתָּא פּוֹלְן, מִילְכִּיסְפָּנִים, אַיְן אַ היְלָךְ יְוָי
גַּאנְטָע קָאָזָה, האָט זִיךְ אַרְיָינְגְּשָׁטָעלְטָמָת צְוִישָׁן דִּי חַבְרָה. אַיְינָעָן
הַאָפָּן אַיְם דַּעֲרָקָעָט.

— אַט אָזֶן „אַפְּוּלְבָּן“!

— וואס פָּאָר אַ צְוָנָעָמָנִישׁ, אַפְּוּלְבָּן? — האָט אַיְטָעָר גַּעַד
פרָעָנָט.

— גַּלְיוֹבָט נִישְׁטָמָן, אוֹ ער זְוֶפְּט דִּי גַּלְעוֹר זְוִיעָרְמִילְךְ ווי
בָּאַרְשָׁטוֹשָׁן? — האָט אַ צְוָוִיטָעָר מְסִבְּרָנָעָוָן.

— וואס בְּרָעָנְגָּסְטוֹ נִיְּעָם, אַפְּוּ

אַפְּוּלְבָּן, אַ יְוָנָג, אַ צְעִילְיְגָּעָר, וואס גַּלְיוֹכָט אַיְם סְכָסְוִיכִים,
מַאֲכָט שְׁלֹומָן צְוִישָׁן פְּרָעָמְדָע דְּהָם, האָט זִיךְ אַרְיוֹנְגְּשָׁטָעלְטָמָת אָזֶן
אַיְבָּרְגָּרְיִיט פָּעֵל, וואס אייז גַּעֲשָׁתָאָנָן הַאָרט פָּאָר דַּעַר קָאָלְךְ
גַּרְוּב, אָזֶן מִוְתָּא אַ טִּיפְּעָר בּוֹיְדְשָׁטִים, ווי בַּי אַ „מְכָרְיוֹן“, האָט ער
אוֹיסְגָּרוֹפָן:

— חַבְרִים, וועָר צֹ דַעַר אָרְבָּעָט — צֹ מָרָ!... זַוְעָר סְיוּול קָרִינָן
אָרְבָּעָט אָזֶן שְׁטוֹרִיקְ-בְּרִיכְעָרִי, אָזֶן כְּאָפְּרִירִי, זָאָל מִוְתָּגִיּוֹן מִיט אַפְּוּ
לְבָן. כְּשַׁטְּעָל צֹ טְאָפָּאָרְשִׁיטְשִׁיקָּעָם, כְּלִיפָּעָר אַיְזְ-בִּינְגָּעָרָם, פָּאָלְעִי
משָׁאָוּשָׁעָם. זִיךְ זַוְעָר הַעֲטָמָט פָּאָר אַ נִוְעָם בְּנָין.

נוֹרוֹזִינֶר, קוֹרְדָּעַן חָבֵן זַיְךְ נַעֲמָלַדְן. צַעַשְׁאַטְעַנְּרָהִיט, צַו
דָּרְיוִי, צַו פִּינְפּ, חָבֵן זַיְךְ זַעֲלָאָות נַאֲךְ דָּעַם בִּינְיִין, וַיְיַאֲךְ
אַ גַּהְיוֹמָעַן שְׁלִית. בָּאַלְדְּ אַיְזְ דָּעַר פְּלָאָץ אַפְּנַעַרְיוֹמְטַ נַעֲוָאָרְן פָּוּן
די שְׁטוּרִיטֻרָם.

דָּבָרָה אַ צַּעַלְאַמְּטָעַ אַיְזְ אַוִּיסְגַּעַוְאָלְסַן נַעַפְּן דָּעַם פָּעַלְ.

— חָבְרִים, צָוּם גַּעַזְיָן!

— אַוִּיסְשְׁמַרְיוֹקְ? — חָבֵן זַיְךְ נַעֲחַרְטַ קְלָוָתַ.

— אָוּן די, אַוִּיסְגַּעַבְּאַרְגְּטָעַ?

— וּוּ זַעַנְעַן די, „אַוִּיסְגַּעַבְּאַרְגְּטָעַ“? — חָאָט דָּעַר עַולְם מִיט
די אַוִּיגְן גַּעֲוָכְטַ די נַרְזִינֶר אָוּן קוֹרְדָּרִישַׁ יַוְנְגַּעַן, וַיְאָסְ זַעַנְעַן
אוֹפְּן פְּלָאָץ מַעְרַ נִישְׁתַּגְעָוָן.

אוֹפְּנַעַרְיוֹמְטַ, אַנְגַּעַלְאָדוֹן מִיט חַשְׁ אַרְוִיפְּצַוְוָאָרְפַּן אַוִּיפְּן
בְּנֵי נַאֲךְ אַ פָּעָרְטַן, אַ פִּינְפְּטַן שְׁפָאָקַ, חָבֵן אַיְצִיךְ מִיט
זַיְךְ גַּעַדְיוֹתַ אַרְוֹם דָּבָרָהָן.

— הָוָרָא, דָּבָרָה!

— הָוָרָא, אַונְזָעַר בָּוָרָה!

די אַרְבְּעַטָּעַר, וַיְאָרְזַּעְרַ מִיט אַחֲמָעַר, וַיְאָרְזַּעְרַ מִיט אַקְעַלְנִיעַ, וַיְאָרְזַּעְרַ
מִיט אַוִּיסְגַּעַלְיִיךְ קְטָלְדִּיעַמְּרַעְלַן זַעַנְעַן אַנְגַּעַלְאָדוֹן.

— וּוּ אַיְזְ דָּעַר פְּאַלְעַבְּאָם?

— רַוְפְּטַ אַוְרַ זַעַם קְבָּלַן.

— בְּאַלְעַבְּאָם, שְׁטַעַלְטַ בִּירַ.

— בִּירַ! בִּירַ! — חָבֵן חָבָרָה אַרְוֹמְגַּרְגְּנַלְטַ דָּאָם בְּאַלְעַ
בָּעַלְ, וַיְאָסְ אַיְזְ שִׁיר נִישְׁתַּגְעָוָן פָּוּן נַחַת.

מוֹט אַ האַגְּנַטְ-צִיּוֹן חָאָט דָּבָרָה בָּאַפְּוּיְלוֹן, מַעַן זָאָל אַפְּלָאָדוֹן
דָּעַם בְּאַלְעַבְּאָם. די אַרְבְּעַטָּעַר בְּאַלְאָדְרַנְטַ מִיט האַמְּעוֹרַם, זַעַנְעַן אַוְן
טְשׁוּוּעַקְעַם הָבֵן גַּעַנוֹמָעַן קְלַעַטְמַרְן אַיְבָּרַ די רַוְשַׁתְאַוְזָנִיְּעַם.

די שְׁוֹוָעָרַע האַמְּעוֹרַלְלַעַפּ, וַיְאָסְ זַעַנְעַן גַּעַסְוָמָעַן פָּוּן די קְרָעַשְׁן
אוּן בְּרַעַטָּעַר הָבֵן אַפְּנַעַהְיִילְכְּטַ אַרְוֹם אָוּן אַרְוֹם מִיט דָּעַשְׁ פָּוּן אַ
טְאַרְטַּאָקַ.

איין גזרה

די ווינטן, ואם האבן נעשמיין פון די גליילער בערג, זענען פארנאכט צוועפעאלן איבער נצרת. איין אריינפֿאָר פון שטאט — קרוועץ לויימישע שטייפֿלעך, אנטאטט האיזער, געהוקערטע סטעהשי' קעס אנטאטט נאסן. דער איניציקער דוויסטר צלט, ואם האט זיך אַרְוִוִּסְנֶעֶשְׁנִיטָן פֿוֹנָס באָרגֿ-קֿוֹסְטָעָר, האט זיך געטְלִיט אַינְסְטָלְדְּ פון דער פֿאָרְנוּיְעַנְדְּקָעָד זון. דער חישך האט זיך פֿלְעַקְזְּוִיָּה נעה נגבעת איבערן בערגוין יישוב, ואם איז געלעגן פֿינְג הונדרט פֿים העבר פון דער פֿלאָך, פֿאָרוּוּשְׁנִירָס די שטילענד לייכט, ואם זיך נעה איסנערונגען צוישן די מוישן.

פֿוֹנָס שאָסְיִי האט זיך געטְרָאנְגָּן אַ גְּרוּוֹישׁ. באָלְד האט פֿאָרְן מוסולמעניישן קוֹאָרְטָאֵל זיך אַפְּגַּעַשְׁתָּלְטָאָט בְּלוּוּר אוּוּטָאָמָּבָּיָּה. אַן אַרְאָפִישְׁנָעָר שְׁאָפְּעָר האט געפְּנָט אַ טְוִרְלָ. סְאִיז אַוְיְסְנֶעֶשְׁתִּינְג אַ ברְיְטָעָר, גְּעוּוּיְסְקָעָר עֲנַלְעַנְדָּר אַין אַ לְיְוָונְטָעָנָעָם אַנְצָעָן, אוּיפָן קָאָפּ — אַ אַינְדִּישְׁנָעָר פֿרְאָפְּנִיזְׁהָוָט. אַין דָּעַל רְעַכְטָעָר האָנָט — אַ דִּיקְעָר אַקְטּוּן-טָאָשׁ. ער האט אַנְגְּעַזְוָן אַ פֿיְיקָעָ. די קְלָעְמָבָּעָס רְזִיךְ האָבָּן אַנְגְּעַמְרָאָן אַ נְעַפְּלָ פֿאָר די נְרִינְלְעָכָע אַוְיָן, ואַם האָבָּן נְעַקְוּטָ קָאָלְטָ אַרוּם זיך.

פֿוֹנָס אַפְּגַּעַנְעָם מָאָרָק זענען אַנְגְּעַלְאָפּן באָרוּוּסָע אַרְאָפְּעָר מִיט סְוִישָׁן אַן הַילְצָעָרָנָע טְלָעָרָם. אַוְיָף די טְלָעָטָס כָּל מִינְיָה פְּרָעָם, וְעַטְרוֹקְנָטָע פְּיָטָעָם, קְרַעְפְּלָעָךְ גְּעַפְּלָטָט מִיט פְּלִוְישָׁן אַן מִיט אַרְבָּעָם. סְזָעָנָעָן אַנְגְּעַפְּאָרָן וְעַנְעַלְעָדָן מִיט לְעַמְּאָנָדוּ אַן די אַנְפְּאָטָן, די סְולָוָת פון די פֿאָרְקוּיְפָּעָרָם האָבָּן גַּעַלְעַדְתָּה די אַוְיָשָׁן. דֻּעָר גְּעוּוּיְסְקָעָר עֲנַלְעַנְדָּר האָבָּן גַּעַשְׁפִּינְג מִיט וּוּוִידְעַלְעָד רְזִיךְ אַן זיך אַרוּמְגַעְסָקָט. דָּאָס אַיז גַּעַוְעָן מִיסְטָעָר סִימָאָן, אַן אַסְפְּאָרְדָּעָר בְּאַלְקִיבְאָמְטָעָר, וְאַם האָט אַוְנְטְּעַגְּעַנְמָעָן אַוְיָה.

זיעע פעריען א ריווע איבער די ענגליעש דאמנייננס און קאלאי-
ניעם. די דער אבערונגען פון דער אימפריע אונן וואסער אין
אויה דער יבשה, די מאכט פון קאלאניאל-טיניסטעריום, וואס
בריטערט זיך אוים אויף קאנטינגעטען, האבן דעם ניכטערנען ענגן-
לענדער געווארעט און געמאכט פאר א שותף צו די ברוטישע נצע-
חוונות.

דער ענגלענדער אין אים אויז געווין שטאלץ. פונקט ווי אומאל
רוים, איזו איז איצט זיין פאטערלאנד באשערט צו געוועטליטקן
איבער פעלקער און לענדער, באלאפאתטען איבער דער וועלט.

סיימאן האט זיך געלאזט איבער סודאן, איבער עניפטן אין
איצט זיין דער דרייטער טאג, ווי ער פארט איבער פאלעטמען. ער
האט אנטוקט ירושלים, עזה, כסירה, אריאנעהשטעלט א פום אין
אלע הייליקוין, וועלנדיך זיך איבערציאן, צי אלע שיטומט מיט
דער „ביבל“. ס'האט געתטימט. פון דאנען, פון די מדברות אין
גלאי, האט זיך ס'ערישט אויינעהויבן די שוואכע שטיטס פון יהונן
המיטוביל, דא איז ארויבגעואלאסן דער אנטאגער יעוז קרייטומט.
סיימאן אויז געווין צופרידז מיט דער ענדערקונג. ס'האט אים
בלויו גפעטלט דער וועג פון יהונן המיטוביל, און וו פון יעוז
קרייטומט?

פון א לוימק שטיפל אויז ארויסגעראבן א יונגע אראפבקע
אין לאכמאגעס און געלעפט אין א קויש, אויסגעפעט מיט שטרוי,
א זויגסינד. א פארטיע גלחים, ווי פלאעדערמיין, האבן זיך פאר-
ביינערטאנן דורך א געלל, בעית זיירע געלאלכטנען נארטעלען, וואס
האבן אָרוּמְגַעֲוִוִיקֵלֶת די שׂוֹאָרְצָעָכָאַלְאָטָן.. האבן נאָכְנַעַשְׁלַאָמָרָה
בער, זיך דורךגעויגט דורךן מארך.

דער שאפער האט הכנעהדיך, ווי א פעלאָד, זיך געשטעטלט
פאָן ענגלענדער:
— וויסקי?

ווי נאָר ער האט א שאָל געטן מיטן קאָפּ אויז שיין נעבן
אוים געשטעאנען אויה א טאָז אָן אויפגעפֿראָבט דיזהאָלוּזָקָ פְּלַעַשָּׁלָ,

א נלוול, ווּאמָם א פַּאֲרוֹוּסֶר אַרְאָפֶעֶר הַאַט צָוְנָבֶרָאכֶט.
 שְׁטִיעֵנְדִּיסְעָרְהִיט הַאַט סִימָאָן אַרְיוֹנְגָּעְזִוְיָוָן אַיְוָן גְּלֻוָּל,
 אַ צְוּוּיָּוִטָּם. דַּי הַאַלְוָוָדְרָעָן וְעַנְעַן אַוְיפְּגָעָלְקָפָן, דַּי גְּלִילְעָדָה הַאַבָּוָן
 וַיְזַקְּצַחְעָרָעָמָט. אָוָן דַּעַר קִילָּעָר עַמְּלַעַנְדָּרָה, אָן אַוְיפְּגָעָה יְעָטָרָה
 טָעָר, אַיְוָן גְּרִיטָט גְּעוּוֹן אַרְאָפְּגָזָוָוָאָרָבָן פָּוָן וַיְזַקְּצַחְעָרָעָמָט רָעָקָל, אַנְבָּיוּלָן
 דַּי פּוֹיְסָטָן אָוָן וַיְזַקְּצַחְעָרָעָמָט לְאָוָן מִיטָּן עַרְשָׁתָן שְׁעַמְּלַטְרִיְּבָעָר אָוָן אַפְּרִיּוּ
 טָמָט.

עד האט זיך אויזגעדרויט צום שאפערע:

— דערצוייל עפערם, דו מאכמעדאנער.

— מיר קענען אראָפּאָפּוֹן פֿוֹן דָא אוּפּן באָרָג תְּבוֹר —
זהאטם דער שאָפּעַד אַרוּסָגָעָפּוּרָט דעם טוֹרִיסָט אָוּוֹף אַ בעָרְגָּל —
פֿינֶג אָזָן דָּרְיוִיסָק קִילָּאָמָעָטָר פֿוֹן דָּאנֶעָן עַפְנִינְט וֵיך טְבִּרָה, פֿוֹן
דָּשָׂר אַנדְּרוּדָ זְוִית לְיִגְתָּ דְּזֻשְׁעָנִין, דָּרְעָנָךְ בִּיתְשָׁאָן. נְצָרָת אַיזָּי
עַפְטוּיָּוָת אָוֹל דָּרְיוִי קוֹוָאָרְטָאָלָן, דָּשָׂר מַאֲכָמָעָדָאָנִישָׁעָר, דָּשָׂר לְאַטְּוִי
ニישער אָזָן גְּרִיכְיִשְׁ-אַרְטָאָדָאָסְטִישָׁעָר. די שְׁמָאוֹת אַיזָּי אַרְוּם אַיזָּי
וְאַסְמָעָר, דָּרְפָּאָר אַבְּעָד רֵיךְ אָזָן פְּרוּכָּתָן. מִוְּשָׁמִישָׁ, טִוְּלָעָן, מִוְּלָ-
גְּרוּיָמָעָן וּוּרְעָן פֿוֹן דָּאנֶעָן צְעִיפָּרָט אַיבָּעָרָן נְאַנְצָן לְאָנָה. נְצָרָת אַיזָּי
שְׁטָעָנְדִּיךְ דָּוֹרְשָׁטִישָׁ אָזָן דָּשָׂר אַיְגְּנִיצְּקָעָר קוֹוָאָל, וּוּאָסָן גַּעֲפִינְט וֵיך
אוּפָּן שָׁאָסִי, הַיִּסְטָמָט דָּשָׂר קוֹוָאָל פֿוֹן מְרוּם דָי בְּתוֹלה, וּוּילָ, וּוּ דָי
קְרִיסְטָן גְּלוּבָּן, הָאָט די היְלִיקָעָ מַאֲרִיעָ פֿוֹן דָּאָרָט וּוּאָסָעָר גַּעַ-
טְרָנוּקָעָן.

— איז דאָרָפַ אַזעֲרוּוֹזָעָן! — איז דער עַנְגָּלָעָנדָרָעָ נִישָׁת
צַוְּפָרְדִּין עַזְוֹעַן פָּוּן דָּעַם שַׁאֲפָרָעָט אַינְפָאַרְמָאַצִּיעָם.

— פארטן — האט דעד שאפער אונגעוויזן מיט א פינגער —
דארט צוישן די פויזן זיצט א געלויומטר טעפיק-הענדרלעה. ער
קען נצראת, ווי איך מײַן דאָרף. דעד טעפיק-הענדרלעה הייסט
אַבְּדוֹלְהַחֲדִי. דעד אַרְעַמֵּר איז געווען איזן מלחהה אַטְּרַקְשִׁיעַ
זְׁעַלְנָעָה. און ביי די שלְאַכְטָן איזן נאַלְפָאַלִי איזן ער פֿינְסְטָן גַּעַנְעַן
לְעַלְעַן פֶּאָרְגְּרָאָפּוֹן איזן דְּרַעַדְתָּ. אַטְּ פֶּאָרְגְּרָאָפּוֹן ער קען אַזְּצָט מִיט
קְלוֹן גַּלְדָּן נִישְׁתְּ דְּרוֹן. דעד טעפיק-הענדרלעה קען גַּטְטָן די „בִּיבְּלַיְלָה“
אוֹן די עַוְאנְגָּלִיעַ. ער קען אוֹיךְ דֻּעַם פֶּאָרְגְּרָאָפּוֹן. ער ווֹוִס צָוּ דָעַרְ

צילן פון די העלדייש מלחמות צווישן איסלאםס „מאמיןום“ און די „כופרים“.

דער ענגלענדער האט זיך געלאזות פורן. ער האט אפלו נישט באנומען, ווי נארך א ווענזרויזער קען זיין געלויומט. און אפשר אין אריינט פאסראן ווונדרער? ווי די מעשיות פון טויזנט און איין נאכט? א בלינדר ער קען שעודיסק ווערן, א טויבער — הערן?

ווי זענען צהעלומען צו א בויד, ווי אן אינגעפאלענע סופה. דער אדרינגענג באהאנגען מיט זיך און פלאקטעם. איבען אריינ-נאנג — קמייעות פון מעש און פון קופער, נאלדרגעראמט בעול-דער פון דער היילסער מעקאַ, פון דעם אבן-שתיה און אטמאַ-מעטעט. הינטער א פרוכת זענען געווען צעהאנגען און צעליגנט א שיכט אויף א שיכט שווערט טעפיקער, ברוינע, רווייט מיט גאלד-פרענון, טעפיקער אָרוּמְגָעָוִוִוֶּט מיט פֿאָרְבִּיקָעָ פֿאָטְשָׁעָרָקָעָם, טעפיקער אוינגעויסלט און איינגעראָלט ווי מגילות.

אויף דער שוועל, פאר די אָנְגָּעוֹוָאָרְפָּעָנָעָן דָּאָלָן טעפיקער, האט זיך אָרוּסְגָּעָזָן אָז אָרְאָבִישָׂר וְזָן, בָּאוֹאָסְקָן ווי אַפְּיוֹסְמָכָעָר. דער אָינְגָּעוֹרְמָפְּעָנָעָר גָּוָךְ אָינְגָּעוֹוָוָוָלָט אֵין אַכְּלָאָט, גָּעַ-שְׁמְרִיפָּט, ווי אַטְּלוּת, אָוָפָן קָאָפְּ אַדוּוּטָר טוּרְבָּאָן. דער זָקָן אֵינוֹ גַּעֲעָסָן שְׁמִירָה אָזָן אָמְפָאָזְוָעָלָעָךְ, ווי אַלְיָעָנָעָ פִּגְוָוָר. ער האט גַּעֲוָוָאָרָפָן מִיט דִּי אָוִינְגְּלָעָלָעָךְ אויף דִּי אָנְגָּעָוָמָעָן, אָזָן דִּי שְׁוָאָכָעָ שְׁטוּמָ, וואָסָם האט אָרוּמְגָעָזְוָגָעָן אָזָן חָלָאָרְיוּן, אָזָן צָוָהָרָקָעָם מִיטָן ווּדְשָׁרְקוּל, ווי פון אַהיַל אָרוּסָה:

— סְוִילְמָאָן, דָּעָלָאָנָג פָּאָר דִּי כָּאָוָאָדָּזָעָם נְאָרְגִּילָעָם!
אַ בָּאָרוּסָם יִינְגָּל, סְפָנִים פָּוָן אַעֲמִיאָפָּ, האט אָרְיָינְגָּעְבָּרָאָכָּט צְוִיָּי גַּעֲפָלָכְטָעָנָעָן פִּיסְרָבָעָנָלָעָר מִוטָּנָרְגִּילָעָם. סְיִימָאָן הָאָט גָּעַ-סְוָקָט אָוָפָן הָאָלָיְ פָּוָן דָּעָר בִּיכְיָקָעָר פָּלָאָשׁ, ווּסְאָזָן גַּעֲלָעָן אַ בָּעָרְגָּל, מִיט אָנְגָּעָנְלִיטָעָ פִּוְילָן. ער האט לִיְּן חִשְׁבָּן נִישְׁתָּחָאָט זיך צו שִׁירָן מִיט זָיָן פִּיְקָעָ, דָאָךְ גַּעֲוָוָסָט, אָזָן אָרְיָינְט דָאָרָה מַעַן נִישְׁתָּאָפְּזָאָגָן פִּיבָּוּדִים, אָזָן ער האט צְוָגָעָטָרָאָגָן דָעָם שְׁלוּיךְ צו דִּי לִיְּפָן.

פָּוָן זָקָנָס מוֹילָהָאָפָּן זיך גַּעֲצִיָּוָן ווּעְרָטָעָר, פָּאָרְדָּבָקָהָטָעָ, ווי פְּסָוקִים פָּוָן דָעָר סְוָרָאָ:

— נצרת איז חרוב. קריסטוסעם שטאט איז חרוב. וויל זיינע אנהענער האבן נישט פארבייטן דעם קרייז אויף דער לבנה, און די קריינערישע, „כופרים“ האבן מלחהה געהאלטן מיט איסלאם „מאמיינום“. מעקא איז גרויס, וויל איר זון, מוכאמעד, האט גער לאזט זאגן פאר זיינע נאכנייער: איר זאלט שטריטן מיטן פאלק פון דער שריפט, אפער נישט מיט דער שעועדר, נאר מיטן פיער פון דער לבנה.

דעם זקנס אראפיש איז געקומען מיט א האלזניגן. דער שאפער האט די ריד איבערגעזעצעט אויף ענגלאיש. סיימאנן האט נישט אונגענומען דעם פרומען מאכמעראנערס דערקלערונג. ער האט זיך גערגערט: דא אין נצרת, און דער ווינשטאט פון קרים-טענטום, האט ער געוואלט הערן ווועגן דעם הייליקן מאן פון גלי, ווועגן דעם מדברגביבא און נישט ווועגן די מוסכלמאנישע זינגן. ער האט זיך געבעטן:

— עפעס ווועגן יעזונן.

— ווועגן יעזונן? — האט דער געליאטער זיך געוויגט מיטן האלז, ווי א לעמַל — ב'קען נישט דעם נאצט פונס קרייז. בי מיר הוייפט זיך און די געשיכט פון אונזער שטאט, פון דעםאלט, וווען צאלע קלוייסטערס און קויכבעס זענען אבעגעמעט געווואן פון דער ערעד און אויף זיינער ארט האבן מעטענטן גענומען אויסוואקסטען. אפיילו די אלטער אינזווינער פון נצרת האבן נישט געלוויבט זיינער לאנדסמאן, דעם ואנדערער פון גלי. זיין האבן נישט געווין אין אים נישט קיון נבייא, נישט קיון גואל, נאר א מענטש פון בלוט און פון פלייש.

א שווארז-באמאנטאלטער גלח, א בארוועסער, וואס איז נראד פארביינגעאנגען פאר דער בויד, האט אויפגעעכטט די ווערטער. די ריד האבן געבריט. ער איז געווען באליידיקט פאר יעזונן. זיינע וויסט הענט, וואס זענען געווען אריינגעפלאקטן אינס באלאט-גאנט, האט ער ארוועגעזיגן און ער האט זיך געוועהעט צום געלויומטען זקן, ווי א שטראפאער.

— וואס רעדסטו, אפודול-האדוי? ביסט א געבוירענער אין נצרת און לאסטעסט דיין שטאט? ווער נאר ווי דו, קענער פון

קאראן און פון דער עויאנגליע, ווים, און דאס שוואכע ווארטן, וואס האט זיך אויפגעהיין אין די בערג פון גלייל, האט זיך צען טראגן איבער לענבר ער און ימי? דאס ווארט האט באזונגען פעלקער. און צי האט דען מאכמעד נישט געליטן אַ מפללה, בעת זיין התגלות אין מעלא? צי האבן דען איינונוינער פון זיין חימר שטאט אים נישט איסגעלאקט? עישט איטויב האט אים נעהרויינט פאל אַ נבייא?

— דאס איז רוכטיך — האט אפודול-האדי, נישט רידנדיך זיך, וויטער גערעדט מיט פאָרְהַאֲקְטָעָן אָוִינָן — אַבְּעָר פון יאמטרוב האט דעם נביים לערע זיך אָוּסְטְּנָשְׁפְּרִוִּיט פון אַיִן עַק ווועלט בֵּין צוּוּיָּמָן, ס'חאָט פֿאָרְטְּלִיקְט ס'גַּעַנְדִּינְגְּרִוִּי. וויז מיר אַיִן לאַגְּנֶד אַוִּיף דער ערְר, וו דער אִסְּפָּאָט האט נישט אָנְגְּשָׁפְּרָאָט? כ'בֵּין אַלְטָעָר מָן, ברודער, כ'בֵּין גַּעֲוָעָן אַיִן מְלָחָמוֹת. כ'הָאָפָּצָר אַז גַּעֲזָעָת הַרְגָּוֹת אַז מְעַרְדָּעָיוֹן, אַז ווַיְהִי פון מַיְנָעָ בְּרִידָעָר וְעַנְעָן אָוּמְנָעָקְמָעָן אַז שְׁלָאָכְטְּרָפְּעָלָר, וְעַנְעָן אלְעָ גַּעֲשָׁטָאָרְבָּן מִוּטָן נָאָמָעָן.

אַלְלָא אַוִּיף דֵּי לִיפָּן.

— אַוִּיך דֵּי גַּעֲפִינְיִקְטָעָן קְרִיסְטָן גַּיְעָן אַוִּים מִוּטָן נָאָמָעָן יְעוּסָ אַוִּיך דֵּי לִיפָּן — האט דער גָּלָח זיך צְעָדְרִישָׂט — ווַיְלָעַד דער בְּנָאָלָהִים אַז נִשְׁתַּחַת נְעָמָנָעָן מִיט דֵי מַאֲכָתְּרָהָאֲפָרָעָר, נָאָר מִיט דֵי שְׁוָאָכָע. ער האט נִשְׁתַּחַת גַּעֲוָאָלָט בְּלִיבָּן קִיּוֹן מְדֻבְּרָנְבִּיא, נָאָר אַז אַלְיָן גַּעֲגָנָמָעָן צַו דֵי זִינְדִּיקָע, צַו דֵי פְּאָרְשָׁטוּסְמָעָן. ער האט אויפְּגָעָלְבִּין דֵי מַוְסְנִיקָעָם, דֵי זְוָנוֹת, דֵי שְׁקָלָאָפָּן אַז צַו זַי גַּעֲזָגָט: בָּעַט, אַז סְ'זָעָט אַיִיךְ גַּעֲגָבָן וּוּרָן. קְלָאָפָּט אַז, אַז טְוִיעָן וּוּלְעָן פָּאָר אַיִיךְ גַּעֲפָנְט וּוּרָן...

סִימָאָן האט אַיְבָּעָרְעָלָאָזָט אַוִּות דער שְׁוּעָל דֵי צְוּוּי בָּאָ נְיִסְטָרְעָטָע הַיְמָלְ-פְּאָרְטְּרָעָטָע, ווָאָס האָבָּן זיך אָרְיִונְגְּנָעָלָאָזָט אַז אַוְרָטָעָרְגָּעָכָט צְוּלִיב וּוּירָעָ גַּעֲטָרָה. ער האט זיך דְּרוּוּוּיְתָעָט. ס'אַז אַס נְאָכְעָנָגָנָעָן דער שאָפָר, ווֹי אַשְׁוֹלְדִּיקָעָר. דָעַר ווִוְינָט האט זיך גַּעֲשָׁטָעָלָט. פון דֵי לִיְמִישָׁע הַיְיָולָעָךְ האָבָּן אָרוּסְטְּנָשִׁינָט שְׁוָאָכָע פְּלָעְמָלָעָר, ווֹי טְוָנְקָעָלָע קָאָטְעָדְרָאָלְ-לִיבָּט. דָעַר מָאָרָק אַז גַּעֲבָלִיבָּן פִּינְסְטָעָר. נָאָר אַבְּעָר דֵי טְוָנְקָעָלָע גַּעֲמָלָע. האט דָא אַז דָאָרָט אויפְּגָעָלִיצָט אַ פְּאָרְרָאָפְּעָטָע לְאַמְּטָרָנָע.

סיממאן איז ארויסגעקרבן פון די געלער אונ געליבן איי
נעם אליאן צופנסט פון א קלטונגוואטן בארגן. נישט דאס האט
ער געמוניונגן! נישט דאס! דער ווונט, וואס בלאוז דא פון די האָ
רייך בערג, האט אויך געללאזן מיט נינען אונ א האָפֿ יאָרְ
הונדרט צוריכ. דער ווינט איז פול מיט נבואה, איז פול מיט דער
אנטפלעונג פון די אסימ, פון יעומן אונ פון די פישערס
פעטרום אונ אנדרעאָם.

אויפגעמעישטע בלעטער, טיעפּע נשמה־אויפּטויכונגנען, אויַסְטּ
גראָבּונגנען, וואס זאלן שטימען מיטן אינחהאלט פון דער „ביבּלְ“.
אט צוֹלִיב וואס ס'האט זיך געלווינט אַרְיוֹנָצּוֹשְׁפָּצְּרִין אֵין נצְרָתּ.
זוֹינְעַן טְרִוּתּ הָאָבּן גַּעֲנוּקָעַן אֵין זָמָדּ. עֶרֶתְּ אֵין זָמָדּ דָּעָרוּוּיּ
טְרִמְתּ. הַיְמָנָעָר אִים — מַעֲטָשָׁעָן אֵין קְלוּיסְטָעָרָם. אַ שְׂטָאָטּ פִּין
ליַם אֵין שְׂטִוְינָר. פּוֹלְעָר אַרְיוּנָטּ. עֶרֶתְּ אַנְגָּעָשְׁטָאָפּּטּ די פִּיקְעַ
מיַטְ פְּרִישָׁן טָבָּאָסּ אֵין זִי אַנְגָּעָצְוָרָן. פּוֹיעָרְשָׁפְּרִיצְן, וּוּ לְאָסְפְּ
מְאַטְיוֹרְפּוֹנְקָעַן זְעַנְעַן זָיְכְּפָּלוּן אֵין דָרְ מִדְבָּרּ. מִיטָּאָמָלּ הָאָטּ
פִּון רְעַכְתּ זָיְךְ דָרְטָרָאָגּ אַנְגָּרוּשּׁ. סִימְאָן הָאָטּ אַוְפּוֹנְחוּבּ די
אוֹיגּן. פִּון דָעָרוּוּתָנִים זְעַנְעַן שְׂיוֹן־זְוָאָרָפּּעָרָם גַּעֲפָלָן אַוְיָךְ אַ שְׂוָרָה
גַּעֲצָעָלָן. אַוְיָךְ צְעַלְיָגְטָעּ קוֹפְּקָעּ שְׂטִוְינָרָ, זְעַנְעַן גַּעֲוָסּן יִדְיָוָשּׁ
אַרְבְּעָטָר, מִיטְ הָאָמָעָרָס אֵין דְלָאָטָעָם. גְּרָאָפּּמְאָשְׁיָנָעּ הָאָבּן זָיְךְ
שְׂעַקְעַטְלָטּ אֵין די בערג, שְׂנִידְרָעָרָה הָאָבּן זָיְךְ גַּעֲקָפְעַטּ אֵין דָרְ
שְׂטִוְינִיקָעָר עָרָדּ.

דאָטּ הָאָבּן מְדָקְטָאָרָם גַּעֲטָוּן זְיָעָרָ נְאָכְטָאָהָבָעָטּ. וּוּ הָאָבּן
גַּעֲשָׁנִיתָן אַ וּעַגְ צַוְ אַ נְיָעָם יִדְיָוָשּׁ פּוֹנְקָטּ.

אַרְבָּעָה

פֿון פְּרִימָאָרְגֶּן אֲזַהַט מַעַן אֹוֵיפָן פְּלָאָז גַּנְהַאַלְטָן אַיְן אַיְן צַוְּפִירֶן בּוּיְדָמָטָעָרְיאָן. אַיְין לְאַסְטְּרָאוּיטָאָמָּאָבִיל אַיְן נַאֲכַנְעַפָּאָרֶן דַּעַם צַוְּיִיטֶן. אַרְומַ דַּעַם שִׁיטָּעָרֶן בְּרַעַטְעַרְדְּפָרָקָאָן, וּוֹאָסַ הַאֲטָ אַרְוּמְגַעְזְוִימָטֶט דַּי טְוִיזְנֶט פִּישֶׁ בָּאָרֶן, זַעַנְעַן גַּעַוּזֶן אַנְגַּשְׂוָאָרָפֶן זַעַקְלָעֶךְ צַעַמְעַנְטֶט, גַּעַמְאַלְעַנְעַנְרָה חַצְּיָּאָן זַשְׂוִירָה.

דַּעַר רָעָן, וּוֹאָסַ הַאֲטָט גַּעַנְעַט גַּעַנְעַט נַאֲכָט, הַאֲטָט אַיְינְגְּנָעֶרֶת לְעַטְמָן דַּי בְּעַרְגְּלָעֶךְ זַאֲמָד אַרְומַ דַּי נִישְׁטְבְּרוּקְוַרְטָעֶט סְטוּשְׁקָעָט, אַוְן אַיְבְּעַרְגְּנָלְאָזָטֶט אַנְעַז אֹוֵיפָהָדֶן קַאנְגַּלְיִינְגְּטָעֶט צִוְּגָל, אֹוֵיפָהָדֶן שְׁמָקְלָעֶט אַסְטְּפָלְטְּרִישְׂאָמְיוּעָן. דַּי לְוֹפֶט הַאֲטָט זַיְךְ גַּעַוְוִינְטָלָט אַוְן גַּעַנְעַט שְׁטוּפָט, וּוֹי אַיְן אַטְרָוּשְׁעַנְעַט פְּרָאָסֶט.

נַאֲלָד, דַּעַר בְּאַלְעָבָאָסֶט פֿון פְּלָאָז, אַשְׁוּעַרְעָרֶגֶר גְּבָר, מִוְתְּ פֻּעַטְסֶט אַרְומַ בּוּיךְ, מִוְתְּ פֻּעַטְסֶט אַרְומַ קָאָרֶט, הַאֲטָט זַיְךְ גַּעַרְהִירִיט אַרְומַ פְּאָרָהָדֶן, וּוֹי שָׁר וּוֹאָלָט גַּעַחְאָט וּוֹרְעָטָם אַיְן גַּעַוּזָם. דַּעַר גַּעַמְעַנְעַר רָעָנָה כְּאַנְטָל פְּאַרְמָאָכֶט בְּיַוְן לְעַטְמָן קָנָאָפֶט, דַּעַר קָאָפְּלָעְוִישֶׁ יַאֲלְדִּישֶׁ אֹוֵיפָהָדֶן אַזְוּטָה, הַאֲטָט עַד אַרְיְינְגְּנָעְקָט אַיְן דַּי אַוְיְונְגְּקָפְּטָעֶט מְרִיבְעָה, וּוֹי מַעַן הַאֲטָט גַּעַדְאָרְפָּט נַיְסָן דַּי בְּעַטְאָן-פְּלָאָטָטָם אַוְנְטָעָרֶן פְּוֹנְדָמְעָנָט, אַוְן הַאֲטָט נַרְוִיסָּט גַּעַמְתָּה נַפְשָׁ גַּעַחְאָטָם, וּוֹאָסַ הַאֲטָט הַוִּיבְטָה זַיְךְ אַלְזִי נִישְׁטָה אַזְוּט.

פֿון הַיְנְטָעָר אֲזַהַט אַפְּעַנְעַם בְּנִין אַיְזָן אַפְּעַרְגְּנָעְקָדָאָכוּ אַבְּאַרְוּעָה סְעַד אַרְאָבָעָר — אַבְּאַוְאָקְסָעָנָר נַמְרוֹר, פְּרִינְדִּים נַאֲלָד זַיְךְ אַזְעַט פְּלָעַקְט אַיְזְוּלָעָ, בְּאַלְאָדוֹן מִוְתְּ צַוְּיִוִּי וּשְׁקָ גַּרְיוֹפְּ-פְּרוֹכְּטָוָן אַוְן פְּאָמָעָ לְאַנְצָן. דַּעַר אַרְאָבָעָר הַאֲטָט אַוְיסְגָּעוּרְוָן זַיְינָן סְחוּרָה אֹוֵיפָהָדֶן בְּקוּלוֹי סְולָוֹת. פֿון דַּי אַרְוּמוֹיקָעָה הַיְזָעָד הַאֲפָנָן זַיְךְ אַרְיוֹסְגָּעוּרְקָט וּוֹיְבָעָר אַזְעַט גַּעַנוּמָעָן אַיְינְהַאָנְדָלָעָן אַיְן דַּי טָאָרְטִיכָעָר אַרְיָוָן, וּוֹעָרָה רַיְוִוְ-פְּרוֹכְּטָן, וּוֹעָרָה פְּאַמְעָרָאָנָצָן. נַאֲלָד הַאֲטָט דַּעְפִּילָט אַנְגַּעַנְיִישָׁ,

דערשפירט, ווּס'הארץ חלשת אוּם. ער האט אַ טאָפּ פֿעַטּוּן בְּיִם
אראָבעּר דַּעַם זָאָךְ.

— ווּבְּפּוּלּ גַּסְטּוֹן?

— זעַם פֿאָר אַ פֿיאָסְטּוּר, יְאָ, סָאוּזָאָרוּזָאָש — האט דַּעַר
אראָבעּר זִיךְּ גַּעֲנָאָרְגּוֹלֶט.

— כְּקִרְיֵג אַכְּטָן — האט גַּאֲלָד זִיךְּ אַוְעַקְּגַּדְּרִיּוּם.
— סָאוּזּוּ סְקוּאָדּ מַאָרְאָנְצָעּ, כָּאוּזָאָרוּשָׁעּ, בְּחִיּוּ, זִיסְעָ, סְרִיּוּ
סָאָר — האט דַּעַר אַרְאָבעּר אַיְבְּרָעָנְקְלִיבּוּן דַּיּוּ פֿאָר וּוּרְטּוּר, וּוּי

גַּעֲלָעָכְרָטּוּ פֿיאָסְטּוּרָם.
— אָוּן זְעוּן דַּו נְעַמְּסָטּ אַיְזָן אַ פֿגְּרָה, וּוּסְטּוּ מְוּזָן גַּעַפְּן

אַכְּטָן — דַּעַר אַרְאָבעּר האט אַ רְגָּעָ זִיךְּ אַיְבְּרָעָנְקְלִיגּוּט, בְּאָלָד גַּעַיּוּ
וּוּאָלָט אַנְכָּאָפּוּן גַּאֲלָדוּן פֿאָר בְּיִדְעָ אַרְבָּל אָוּן גַּעֲשָׂרִינָן אַוְיָזּוּן זִינְעָן

וּוּסְעָעָ, גַּעֲזָעָנְטָעּ צִיוּן:
— נְעַמְּסָטּ אַדוּן, קָום אַהֲרֹן!

גַּאֲלָד האט גַּעֲשָׂטָאָפּטּ דַּיּוּ פֿאָמְעָרָאָנְצָעּ אַיּוּן דַּיּוּ קַעַשְׁעָנָעָם פּוֹן דַּיּוּ
חוּזָן אָוּן פּוֹן רָאָךְ. אַיְינָעּ האט עַר אַפְּגַּנְשְׁיִילְטּ מִיטּ דַּיּוּ בְּלוּזָן
גַּעַגְלָפּוֹן דַּיּוּ פֿינְגָּר. ער האט גַּעַלְיִוּטּ פֿעַנְצִילְעָךְ אַיּוּן מַוְילּ אָרְיוּן,
אַחֲן אָזְוּ אַ שְׁמִיקְלָ אַיּוּ צַעְקוּוּעַטְשָׁטּ גַּעַוְאָרָן אַוְיָפּן נִיכְמָעָרָנָעָם גַּוְעָן,
עַנְעָן אִים פֿאָר זְוּוּרְקִיּוּטּ דַּיּוּ אַוְיָגּוּן אַזְשּׁ אַיְבְּרָעָנְעָנְגָּנָעָן. גַּאֲלָד
הָאָט נִישְׁתְּ בְּאַמְעָקָטּ, וּוּי אַחֲלָבּ טַזּ אַרְבְּעָטָעָר זְעָנָעּ הַיְנָטָעָר
וּוּיְלָעָץ אַנְגְּנָעָקְוּמָעּ, הָאָפּוּן זִיךְּ אַרְיִינְגְּנָעָלָאָוּטּ אַיּוּן דַּיּוּ גַּרְיְבָעָר אָוּן
אַנְעָהָוּבָן סְבָּרָאָבָן. ער האט בְּלוּזָן גַּעַמְאָכְטּ עַטְלָעָכְעָ. שְׁוּרָוּת אַוְיָזּ
צּוּרָהָק. אָוּן מִיטְאָמָאָלָה: לְאַפְּעַטָּעָם קַאָפְּעָן זִיךְּ אַיּוּן דַּעַר עַרְדָּה, שִׁיטָּוּן
אַרְוּסָים הַוְיָפְנָס מוֹטּ זָאָמָד.

חוּזָן, אָזְ אַרְבְּעָטָעָר, קַנְאָסָיכּ, דּוּרְכְּנָעָרָעָנָטּ וּוּי אַ מַאְנָגָאָל, אָזְ
גַּעֲשָׂטָאָגָעָן אַיּוּן דַּעַר מִיטּ פְּלָאָזּ. ער האט מִיטּ דַּיּוּ אַוְיָגּוּן אַיְבְּרָעָנָעָ
צִיְּלָטּ דַּיּוּ אַוְיָגּוּקָאַפְּעָטּ גַּרְיְבָעָר אָוּן אַיּוּן דּוּרְזָעָלְבָעָר צִיְּתָן גַּעַיּוּ
צּוֹיְגָן פּוֹן אַ בְּיִגְלָל דִּינָעּ דְּרָאָטָן, וּוּיְ לְאָקְשָׁן. ער האט מִיטּ אַמְּאָל
גַּעַזְעָן אַנְקָוּמָעּ מוֹטּ בְּרִוְיָטּ, מִיוּשְׁבְּדִוְיָעּ טְרִוְתּ גַּאֲלָהָן אָוּן זִיךְּ
אוּסְגַּנְדָּרְדִּיטּ.

— חַבְּרָה! סְבָּאַלְעָבָעָלּ אַיּוּ דָּאָ.

— אָזְוּן זְוָאָסּ? — האט גַּאֲטָעּ, נִשְׁתְּ צּוֹפְּרָדִין מִיטּ נַאֲרָנִישָׁתּ,

בלומרשת און איברגענשראלגענער, געסוקט און אלע זיטן.
— דאראפטען צונעמען דינען זאוויאסעם, „לינקער!“
— דינען הענט זענען קוין זאוואסעם אויך נישט — האט
נאטע אפנענטפערט. קלינעם זענען דאמ, העלצער!
— וויל ב'ארבעט? ב'גיטער נישט בלויו אין די בראשוין.
— אודאי, נישטערסטו נישט, דו בלוייזויסער, „גואחרדייעין!“
פאר דיר איז גענג א פנסתיישראל, א „חסטרוות“, און איינמאל
אין צוויי יאר א סאנגרעס איז באזען.
— ווער פרענט דיך, אינטעליגענעם, וועלט-איסלאיםער מײַר
גערט? — האט א דרייטער בחור מיט א צעבייטשעלטן קאָפּ, אָפּ
געמאָטן נאטען, פון אויבּן בו אָראָפּ.
— דו בייזט דאָך פון די אָפּנעשווידען.
— ווּאָם פָּרָא אָפּנְעַשׂ וּרְעַנְעַן? — חאָט נאָלֵד, דער באָלָעַ
בָּאָס, זיך צוֹגְעֻוּאָסְקָלַט צוֹ דָרֶר חֲבָרָה.
— די, ווּאָם חָבֵן אָפּנְעַשׂ וּוֹרִין בַּיּוֹם נְאָפּאָלָעָן-בָּאָרָגָן?
— בְּיוּוּס.
— מיט צען יאר צוֹרֵיךְ חָבֵן בו אָט דָעַם באָרגָן זיך צוּוּקַ
געשטעט אָפּיר טוֹז בְּחוּרִים. אלע, „פריהייטס-קְעַמְפָעַ“, „וּוְעַלְתִּיְוּרַע“. סְאִיאָ גַּעֲנוּן אַלְכָהָן נאָכְטָן. זיך חָבֵן אָרָאָפּנְעַלְאָזָט
די תְּחִתּוֹנִים, חָבֵן אָוִיפְנַהֲוִיָּפָן די פְּינְגָר אָזְנַשׁוּוֹוִין, אָז
אוֹוּ לְאָגָג, זיך זוֹוּן זיך גַּעֲפְנַעַן אַין אָוִיזִישָׁאָל, וּוּלְעַן זיך
ניישט אָרוּינְלִינְגָן לְיִוְן חָנָט אַין קָאָלֶט וּזְאָסָרָה.
דָאָם אָוִיסְגַּעַשְׁאָסְטָעַן גַּעֲלַעַטְרָל הָאָט אָוִוָּחָ אַרְגָּע אַיְינְגָן
שְׁטוּלַט גַּאלְהָם עַנְמָת נְשָׁה, ווּאָם דָעַם דָרְבָּן, טְרִיבְּן
לְיוֹצָנוֹת, ווּעַן מעַן דָאָרָף נְאָר יְאָנָן דָעַם בְּנֵיַן. ער האָט זיך גַּעַדרִוִּיט
פּוֹילְבְּטְלִידִיךְ צוֹוִישָׁן די זְקָלָעָךְ צַעֲמַעַנְתָּם, צוֹוִישָׁן שְׁטִינְחָלָעָךְ חַצִּי.
ער האָט אָרוּיסְגַּעַנְוּמוֹן דָעַם גַּאלְדִּינְעַם זִוְּנָעָר, סְאִיאָ גַּעֲוּן הָאָלָה
אָכְטָן. פָון רְעַכְנָס, מִיט אָזְמָד-בְּעָרָגָן, אַיז אָנְגָעַוּמוֹן דָעַר קְבָּלָן
מִיט אָגְרַעַסְעָרָר פָּאָרְטִיעָ אָרְבָּעָטָר. פָון פְּרִירָזְזָעָן בַּיְּגָלְדָן
די קָאָרְבָּן פָּעַטָּס אִיבְּרָעָן פְּנִים אַיְינְגַּעַנְגָּעָן, וּזְאָך אָמָסָאָזָשׁ.
ער האָט גַּעַשְׁמִיכָלָט. דָעַר קְפָּלָן האָט זיך פָּאָרִיסְטָ מִיטָּן באָלְעָבָּאָפּ,

האָט אַיְנֶגֶעֲטוּלַט דֵי אַרְפָּעַטָּר לְאַפְּעַמָּעַם, ווֹי פְּלִיזַּן אָוּן זַי צַעַ.
שְׁטַעַלְטַ אַיְן דֵי גְּרִיבָעַר ווֹי אַיְן קְבָּרִים.
— בְּהָאָבּ צְרוֹת מִיטַּדְיַיְלִים, אַדוֹן גַּלְדַּ.
— ווֹאָס אַיְזַן, פְּעַפְּעַרְ? — הָאָט גַּלְדַּ זַיְךְ אַיְבָּרְגָּעְשָׂרְאָקְן —
בְּאַלְשָׁוּוֹיסְעָסְפַּן?
— נִישְׁטַ נָאָר בְּאַלְשָׁוּוֹוִיקָעַם — הָאָט פְּעַפְּעַר גַּעֲרֻעְבָּצַט
כְּהָאָבּ זַיְ מִפְּלַ המִינִים. הַסְּתָרְהַתְנִיקָעַם, רַעֲוַיְזַיְאַנִּיסְטַן אָוּן בַּי
ליַין אַיְגָעַם הַוִּיבָן זַיְךְ נִישְׁטַ דֵי הַעַנְתָּ.
— מַעַן קָאָן טַוִּישָׁן... — הָאָט גַּלְדַּ אַזְגַּעַטְוּ.
— דֵי אַרְפָּעַטָּרְ?
— בַּיְ מִיר זַעַנְעַן אַרְאַבָּעַר אַוִּיךְ נִישְׁטַ פְּסָוְל...
— מַעַן וּוֹעַט נִישְׁטַ ?אָזְן.
ס'הָאָט זַיְךְ פְּאַרְטְּרָאָן אַ וַיְוִיטַ זְשָׁוּעַן, ווֹי דָעַר טַוִּיבָעַר רַוִּיש
פָוּן אַזְעַרְאַפְּלָאָן. אַיְבָּרְן שְׁמָאָלְן בְּעַטְאָן-שָׁאָסִי אַיְזַן אַנְגָּעָלָאָפְן
מִיטַּ אַ קְלָאַפְּעָרְיוּ אַ מַאְמָאַצְיָקְל. דָעַר אַיְנוֹשָׁנִיעַר, אַ הַוִּכְבָּר
מַאְנַסְפָּאַרְשָׁוּן, מִיטַּ אַ קָּאָפּ נַאֲקָעַטַּ וּוֹי אַ קְנִי, בְּלוֹיוֹ אַרוֹם קָאַרְקָ
עַטְלָעְכָּעַ קָאַרְבָּן חָאָר, אַיְזַן אַרְאַפּ פָוָנָם גַּעַוָּעַם, ווֹי אַ רְיִיטָעַר. עַר
הָאָט אַפְּגָעָוָכְטַ דָעַם קְבָּלַן, ווֹאָס אַיְזַן גַּעַשְׁתָּאָנָעַן אַיְבָּרְ דֵי אַוִּיפְּ
נַעַקְאַפְּעַטָּן גְּרִיבָעַר אָוּן גַּעַקְאַמְּטָאַנְדְּשָׁוּעַטַּ מִיטַּ אַזְוִיְיַזְיָעַ אַרְפָּעַטָּה.
וּוֹאָס הָאָבּ גַּעַרְבָּעַטַּ מִיטַּ דֵי לְאַרְפָּעַטָּם, ווֹי מִיטַּ רַוְּדָעָטָם.
דָעַר אַיְנוֹשָׁנִיעַר הָאָט גַּלְדַּן אַזְגַּעַטְוּן אַזְגַּעַטְוּן שְׁלָוּם אָוּן זַיְךְ
נַעַונְדָּעַט צָוֵם הוּיְפְּטַרְאַוְיְפְּזָעַרְ:
— מַעַן גַּרְאָבְטַ אַלְיאָ?
— מַעַן גַּרְאָבְטַ.
— נַאָךְ וַיְוִיטַ צַוְּיַי דָרְיוּ מַעַטָּעַר.
— ס'וֹעַט גַּעַנְגָּזַן זַיְן צַוְּיַי מַעַטָּעַר — הָאָט דָעַר הוּיְפְּטַר
אוֹיְפְּזָעַר אַזְגַּעַטְוּן.
— כְּשַׁטְּעַל גְּלִיְיךְ אַפְּ דֵי אַרְבָּעַט — הָאָט דָעַר אַיְנוֹשָׁנִיעַר
זַיְךְ אַפְּנָעָרִיסְן — אַוִּיפְּ מַעַן פְּאַלְגַּטְ נִישְׁטַ מַיְנָעַ אַנְוּיוֹזָגָעָן.
— טַעַרְיוּ אַיְזַן וַיְוִינִיסַק, אַדוֹן אַיְנוֹשָׁנִיעַר, — הָאָט דָעַר
אוֹיְפְּזָעַר זַיְךְ אַיְנֶגֶעֲטוּלַט — מַעַן מוֹ אַוִּיךְ הָאָבּ אַבְּיסָלְ פְּרָאָלְ
טִיקַ, אַיְן אַירְ רַעַדְטַ נָאָר וּוֹעָגַן אַגְוַיְזָוָגָעָן... דָעַר אַיְנוֹשָׁנִיעַר הָאָט

אראָפְּגַּעַוּ אֲרָפֵן ס' רַעַלִּי, עַרְתָּאַט אַ כַּאֲפֵן גַּעַטְוֹן פָּוּן דַּעַר אָוְנְטָעָרִי
שַׁמְעַר הַוִּיזְדְּקָעָשָׂעָנָע אַ מַעְטָעָר. מִיטֵּן אַיִּין שְׁפָרוֹנָג אַיִּין עַר גַּעַשְׁטָאַי
נָעַן אַיִּין אַ נְרוּבָן אָוּן אַוִּיסְנְעַמְּסָטָן דַּי טַוְּפָה, דַּי בְּרִוְּתָה פָּוּן דַּעַם
אוֹיסְנְעַקְאָפְּעָטָן קְוֹאַחְדָּרָאַטְלָאָךְ וּמִיטֵּן אַ וָאַסְעַרְיוֹאָג. דַּי הַאַזְוָאַיִע
אַיִּין אַיְבָּרְעַנְעַנְגָּנָעָן אַיִּין אַ טִּיפְּפָן גְּרוּמָאָס, וּוּאַסְּתָּאַט פָּאַרְצָיוֹנָן אַ
הַאַלְפָן פָּנוּם.

— מעַן טָאַר נִישְׁתָּאַט גְּרָאַבָּן וּוּינְקָעָר וּוּ דְרִי מַעְטָעָר.

— אוּבוֹבָן מעַן וּוּעַט גְּרָאַבָּן אַזְוּי טַוְּפָה, — הַאַט אַן אַרְבָּעָטָעָר
אַרְוִיְמְגַעְרִיעָטָה פָּוּן נְרוּבָן — וּוּעַט דַּעַר בְּנָיָן שְׁטָיִין מִיטֵּן פִּיר טְרִיעָה
נוֹדְרִיקָעָר פָּוּן כְּבִישָׁ.

— פָּאַלְשָׁ! דַּעַר בְּנָיָן וּוּעַט זִיְּן גְּלִיךְ מִיטֵּן כְּבִישָׁ.

— אוּרְ קָאנְטָעָס בְּאַוְוּזְוֹן?

— דַּעְרוֹוִיפָּ בְּזַי אַיךְ זַעַם אָוּן צְוָאַגְּצִיסָּי יָאָר אַיְנְשָׁוִינְיָעָר! —
הַאַט דַּעַר אַיְנְשָׁוִינְיָעָר זִיךְ גַּעַלְאָפָט אַיִּין חָאַרְץ אָרְיָין. — אָוּן פָּאַר
דִּיר, יוֹנְגָעָר צָזִיכָּק, דַּאֲרָפָ אַיךְ נַאֲגָרִישָׁת נִישְׁתָּאַט בְּאַוְוּזְוֹן.

— גַּעַרְעָכָט. — הַאַט דַּעַר סְפָלוֹן צְוָגְעַטְאָקְשָׁוּעָט.

דַּעַר אַיְנְשָׁוִינְיָעָר אַיִּין אַרְוּסָמָּזָן פָּוּן נְרוּבָן אָוּן אַנְגָּנְעָכָפָט דַּעַר בָּאַי
לְעַפְּאָם, וּוּאַס אַיִּין נַעֲשָׂתָאָנָעָן אַיְבָּעָר דַּעַר אַפְּגָעָנָעָר נְרוּבָן אָוּן נָעַן
לְאָסָן גַּעַלְיָונְטָמָּז אַפְּגָעָשְׁוִילְטָמָּז פָּעַגְעַלְעָדָמָּז אַרְאָנָצָן אַיִּין מוֹלָאָרְיָין.

— גַּאֲלָד, אַיר וּוּילְטָהָאָבָּן אַ פָּעָסָטָן בְּנָיָן?

— אַוְדָאִי וּוּלְ אַיךְ.

— שְׁוִיקָטָ אַזְוּעָמָּז דַּי מַעְנְטָשָׁן.

— אַיךְ זָאָל שְׁוִיקָן? — הַאַט גַּאֲלָד אַגְּנָעָוּזָן מִיטֵּן בִּידָעָהָעָט
אוּוֹפָ זִיךְ אָוּן בִּשְׁעַת מַעְשָׁה גַּעַקְוָקָט אַוְיָפָן סְפָלוֹן.

— יָא, צַו אַלְדִּי רֹחֹות שְׁוִיקָט זַוִּין. אָוּן טְמָאָעָבָלְדָּא!

— מַעַן וּוּאָרְפָט זִיךְ נִישְׁתָּאַט מִיטֵּן מַעְנְטָשָׁן — אַיִּין פָּעָפָר,
דַּעַר סְפָלוֹן אָרְיָין אַיִּין דַּעְרָמִיטָט.

— בַּי אַיִּיךְ, פָּעָפָר, וּוּלְ אַיךְ קִיְּן עַצְחָ נִישְׁתָּאַטְרָעָן, —
הַאַט דַּעַר אַיְנְשָׁוִינְיָעָר אַיְנְטָאָנָצָן גַּעַזְאָטָן — אָוּן בְּקָאָן מִיטֵּן אַיךְ
בְּרָעָכָן דַּעַם קָאנְטָאָפָט אַוְיָר! וּוּרְ אַיִּין פָּאָרָאָנָטָוּוּ אַרְטָלְעָד, אָוּן נָאָכָן
אוֹיְסְפּוֹיָעָן דַּי גַּעַבְיָרְדָּע, זָאָלָן דַּי וּוּעַט זִיךְ נִישְׁתָּאַטְלָטָן? וּוּרְ אַיִּין
פָּאָרָאָנָטָוּוּ אַרְטָלְעָד, אָוּן וּוּעַט אַרְאָפְּלָאָזָן דַּעַם כְּבִישָׁ אַוְיָק

נאנצ'ע צוווי מעטער, זאל דער פונדאמענט נישט בלוייפן שטיין איז
דער לופט? איך! איך בין דער אחראי!

— טאכע איר! — האט נאָלֶד אונטער געה האַלְטֵן דעם אינזשוי

גער, ווּאַס שטעטל זיך איזן פֿאַר זִוִּין פֿאַרְמָעָן.

— און איך בין שווין פֿאַר נָאָרְנִישֶׁט פֿאַרְאָגְנָטוֹאָרְטְּלָעָךְ? —
האַט פֿעַפְעַר אַרְוִיסְגָּעָלָאָזֶת פֿוֹן מַוִּילְ קְנוּילְ פֿאַרְעָן, ווּי דְּאַמְּפִזְ
רוֹיךְ. — און איז דער בעטָן ווּעַט זִיךְ זַעֲצַן? און איז אַן אַרְבְּעַטְעָר
וועט פֿאַרְשָׁאָטָן ווּרְעָן, ווּרְעָן ווּעַט הַיִּסְטָן זִוִּין מַעְרְדָּעָר? נִישְׁט אַיךְ?
דער אַרְבְּעַטְסְּגַעְפָּרָעָךְ? ס'אַיְזַהְךְ אַשְׁגָּעָן צַו הַיִּסְטָן גְּרָאָבָן דְּרִי
מעטער, און דער באָרָן איז אַזְמְדִיקָעָר, נִישְׁט לְיִמְיָיךְ. אַרְיָה מִיט
דער לאַפְּעַטְעָג, רַיִּיסְטָן דַּי גְּרוּבָאַיְזָן. טָאַ צַו ווּאַס דָּאַס אַיְנְשְׁפָאָרְעָנִישָׁי
דוֹיִי מעטער, ווּעַן ס'אַיְזַהְךְ נְעַנְגָּן צַוְּוִי?

דער אַיְנְשְׁבָּעָר האַט אַטְרִיסְטָן נְעַטְוֹן דַּעַם בְּאַלְעָבָאָס.

— קוּמוֹת, נָאָלֶד, מַוְרָה ווּעַלְן קְרוּיגָן נְעַנְגָּן, „חוּגָּעַט“.

ווען זַיְזַעְעַן אַזְוּעָק, אַיְזַעְעַר גַּעַבְלִיבָן צְעַרְדָּרָעָט. אַיְבָּעָר
אַפְּעַרְטָלְ שָׁעָה האַט עַד נַעַטְאַפְּטַשְׁעַט אַרְוִיָּה אַן אַרְאָפְּ אַיְבָּעָר
פִּיכְכָּטָן זַמְּרָה. דַּעַר אַנְגְּנַכְּמָעָרְעָטָר הַיִּמְלָ, דַּוְרְכְּנַעְוְאָרְפָּן מִיט זַוְּ
בְּלַעַן האַט גַּעַדְרָאָט מִיט דָּעָן. עַד האַט זַיךְ נִישְׁט גַּעַקְעָנָט קִין
עַצְחָ גַּעַבָּן. יָאַ נְאַכְנָעָבָן? נִישְׁט נְאַכְנָעָבָן? נְאַבָּן טִיפְעָר ווּעַט
אַרְיְנְכָאָפָּן נָאָךְ בְּעַטָּאָן, ווּעַט פֿאַרְצִיעָן דַּי אַרְבָּעָט. ס'וּעָט אַוְיסְ
נִין צַו גַּעַלְתָּ. אַן דַּי נְאַנְצָעָ אַנְשְׁטוּרְעָנָגָן אַיְזַעְעַדְוְאָרְפָּן;
מַעַן דַּאָרָף נִישְׁט בּוֹיְעָן אַ גַּעַבְיָידָעָ פֿאַר הַגְּדָרָעָט יָאָר. דַּי בְּנִינִים
וועט מַעַן סַי ווּי סַי צְעוֹוָאָרָפָן. תְּלָאָבִיב ווּעַט זַיךְ נִישְׁט אַיְנְגָּמָאָל
אַיְבָּרְפּוּיָעָן... פֿעַפְעַר האַט זַיךְ נִעְשָׁטְלָט פֿאַר דַּי אַרְבָּעָטָר:

— נָו, חַבְרָה, דַּאָרָף מַעַן מַקְנָא זִוִּין אַ קְבָּלָן?

— ווּאַס אַיְזָן, אַ סְכָּסָקְ?

— מַעַן אַיְזַהְךְ נִשְׁטָאָרְוִים פֿוֹן דַּרְעָדָה, אַן כְּהַאֲבָשׁוּן
מִיט זַיְזַעְעַן עַסְקִים!

— אַזְרָאַיְזָן אַעֲדָרְיִיטָר אַיְנְשְׁוּנָעָר!

— אַ מְשֻׁגְעַנְגָּרָעָ?

ס'זְעַנְגָּן אַנְגְּנַעַסְמָעָן דַּעַר אַיְנְשְׁוּנָר מִיט נָאָלָדָן. הַינְטָעָר זַיְזַעְעַן
זַעַקְמָן הַזְּוּכָעָן, אַפְּגָעָרְיִיטָעָן אַרְאָפְּעָרָה. דַּי פְּנוּמָעָה, דַּי הַעֲלָוָעָר —

בערדיקע, מיט אויסגעלאגאנטגען מוסטלן, מיט אַנְגָּעֵפָאַמְפָעֵטָע פֿלִיַּיַּס. אַין דַּי טְרָאָנְטָעָם, אַין דַּי אַיְנוֹגָעוֹזְטָלְטָע טְבִּיכְּעָר אַוְיָף דַּי קָעֶפֶת, הָאָבָּנו וַיַּי זַיְדָה נְעַשְׂטָעַלְתָּו וַיַּי „סְטְּדָאַשְׁוִידְלָעָם“, וַיַּי מְדֻבְּרִיְּגָל. דַּעֲרָה קְבָּלָן הָאָט אַסְׁקָּה גַּעֲטָוָן אַוְיָף דַּי אַרְאָבָּעָר וַיַּי אַוְיָף מְלָאָכִיְּחָבָּלה אַגְּלָסָעָר הָאָט עַר זַיְדָה צְרוּקָנְעַזְוִיגָּן אָוָן גַּעֲלָאָות פָּאָלָן פָּאָר דַּי אַרְבָּעָטָעָר:

— קָאָנְסָוְרָעַנְטָן!

— בְּיוֹלִיקָעַ הָעֵמֶת — הָאָט אַן אַרְבָּעָטָעָר אַשְׁלִיךְעָרָג גַּעֲטָוָן פָּוָן זַיְדָה לְאַבְּעָטָעָן.

— שְׁטוּרִיךְ־בְּרָעָכָר! — הָאָט דַּעֲרָה דּוֹרְכָּנְעַבְּרָעַנְטָר חַיִּים אַרְוִיסְגַּעַשְׁרִוִּיגָן פָּוָן גְּרוּבָּה.

— פָּאָרוֹזָאָס קָאָנְקָוְרָעַנְטָן? פָּאָרוֹזָאָס שְׁטוּרִיךְ־בְּרָעָכָר? — הָאָט נְאָטָעָה דַּעֲרָה לִינְסָעָר זַיְדָה צְרוּקָנְעַזְוִיגָּלְתָּו פָּאָר דַּי אַרְאָבָּעָר. — נָאָלָן זַיְדָה צְרוּקָנְעַזְוִיגָּן פָּאָרָן וְעַלְפָּן לְוִוָּן, וְוָאָס מִיר.

— אַין אַיְדִּישָׁר שְׁטָמָט דְּאָרְפָּן אַרְבָּעָטָן יְדִישָׁע אַרְבָּעָטָר!

— מִיר וְוּלָן נִישְׁתְּאַזְוּשָׁק פָּוָן דַּעֲרָה אַרְבָּעָטָן!

— נִישְׁתְּאַזְוּקָן!

— בְּלָוָת וּוּעָט זַיְדָה גִּיסָּן!

— סָאָצִיאַלִיסְטָן! — אַיְזָה נְאָטָעָה אַרְוִיסְגַּעַשְׁרָפְרָוּנְגָּעָן פָּוָן גְּרוּבָּה אָוָן זַיְדָה צְעָדְרִינוּן — וְוּוּ אַיְזָה נְעַרְנָאָצִיאַנְגָּלָע סָאָלְדוּרְאָרְוּתָעָתָה פָּאָר דַּי עַלְסְפָּלְאָאַזְמָאָטָאָרָן הָאָבָּנו מִיר מִיטָּה דַּי אַרְאָבָּעָר דִּיזְעָלְפָּע וּוּרְטָמָה. נְעַרְנָגְעַנְעַע הָעֵנֶט, בְּיוֹלִיקָעַ אַרְבָּעָטָרְאָפְטָן!

— נְעַחְעַרְתָּו וּוּרְטָמָה? — אַיְזָה נְאָלָד דַּעֲרָה בְּאַלְעָכָּס צָוְגָּעַלְאָפָּן צָוָם אַיְנוֹשִׁינָּר.

— וְוָאָס דְּבָרָת עַר? — הָאָט אַיְגָּעָר זַיְדָה אַנְגָּרוּפָּן.

— וּוּרְפָּרְעָגָט אִים?

— אַרְאָפָּה, נְאָמָּנוּ!

— דְּרָשְׁנָסְטָן נִישְׁתְּאַזְוּשָׁק אַוְיָף אַפְּרָזָאָמְלָוָגָן.

דַּעֲרָה, מִיטָּן צְעַבְּיְוִתְּשָׁלְטָן קָאָפָּה אַיְזָה אַוְיְפָגְעַשְׁפָּרוּנְגָּעָן אָוָן זַיְדָה נְעַשְׂטָעַלְתָּו פָּאָר נְאָטָעָן, וְוּ פָאָר אַשְׁוֹנוֹאָ:

— רְעַדְסָט שְׁוִוִּין פָּוָן אַיְנְטָרְנָאָצִיאַנְגָּלָע סָאָלְדוּרְאָרְוּתָעָתָה? מִיטָּזִי, מִיטָּן דַּי שְׁוֹוָאָרְצָעָ בְּרוּדְעָר דִּיְוָנָעָ, וְוּסְטָטוֹ קְוָמָעָן צָוָם

פַּאֲרִינְיָקָוָנָג זַיִו וּוּלָן שְׁטוּנְדִּיךְ קַאנְקוּרוֹן מֵיטְ דִּיר, זַיִו וּוּלָן
אַרְבָּעָטָן פָּאָר אַהֲלָבָן לְוִין, אַבְּיַ צַו פַּאֲרְכָּאָבָן אָז אַרְבָּעָטָס־פָּאַוְוִיצְיָע.
— דַּאֲרָפְּסָטוֹ, בְּרוֹדְעֶרְקָע, זַיִו אַוְיְפְּקָלְעָרוֹן, זַיִו מַאְכָן בָּאוּוֹסְטוּגִיָּה.
— כְּבֵין נִישְׁתְּ פִּיוֹן מוֹסִיאָנָר.
— אָוֹן אַיךְ וּוְילָעַס אַוְיַיךְ נִישְׁתְּ זַיִוָּן—הָאָט צָוְגָעָבָן חַיִים—
אוֹיְפְּקָלְעָרָן דַּעַם מַוְפְּטִים מַעֲנְטָשָׁן?
— אַדְרָגָאַנְיָירָן פָּאַנְרָאַמְשְׁטִישָׁקָעָס?
— סְיוּעָט נַאֲרָגְנוּשָׁת נִישְׁתְּ הַלְּפָן.
— דַּיְ אַרְאָפְּבָעָר וּוּלָן נִישְׁתְּ אַרְבָּעָטָן!
— זַיִו טָאָרָן נִישְׁתְּ אַרְבָּעָטָן!
— בְּיַי מַיר מַעַן זַיִו אַרְבָּעָטָן! — הָאָט דַּעַר אַיְנוֹשָׁנָעָר
מִיטָּאָמָּלָ אַוְיְפְּנָעְכָּאָפָט אָוֹן גַּעַנְוּמָעָן טַוְילָן לְאַפְּעָטָעָס דַּי אַרְאָפְּבָעָר,
וּוְאָם הָאָבָן נִישְׁתְּ פָּאַרְשָׁטָאָנָעָן, אָז צְוִילָב זַיִו אַיז דַּעַר שְׁמוּס,
צְוִילָב זַיִו דָּאָם קְרִינְגָּרָי אָוֹן זַעַנְעָן גַּעַטְאָעָן וּזַיִו גַּלְיוּמָטָע.
— חַבְּרָה, וּוְאָם שְׁוּוֹיָגָט אִירָ? — הָאָט חִימָ אַכְּפָט גַּעַטָּוָן
אַז עַלְלָ צְעַמְעַט, זַיִו אַצְוְגָעְרָעְסָטָעָר קָעָן, גְּרִוְתָּעָס צַו וּוּאָרְפָּן דַּי
אַרְאָפְּבָעָר. — אָז אַשְׁוָגָא קָוָמָט אַרְיוֹן אַיְנָעָרָגָעָן, דַּאֲרָפְּט
אַיְרָ אַיְם פָּאַרְטְּרִוְּבָן!
— פָּאַרְטְּרִוְּבָן!
— אַזְעַלְכָעָ מַנוּלִים!
— רַזְחִים!

וּזַי נַאָר דַּי אַרְאָפְּבָעָר זַעַנְעָן אַרְיְינְגָעְשָׁפְּרוֹנָגָעָן אַיְן דַּי גַּרְיְבָעָר
אָוֹן גַּעַוְאָלָט אַנְהָוִיבָן גַּרְאָבָן, הָאָבָן זַיִו זַיִד אַנְגְּשָׁתָוִיסָן אַוְיָה
פְּלִוְיצָם, זַיִו וּוּתָמָט. דַּי אַוְיְפְּנָעְהָעָצָטָע פְּנִימָעָר בְּיַי דַּי אַרְבָּעָטָעָר
הָאָבָן זַיִד לְאָנָגָנָשָׁתָעָמָט. אַהֲוֵבָמָט מֵיטָ דַּי לְאַפְּעָטָעָס אָוֹן
קְלָעָפָט, כְּמַאְלָיָעָס זַעַנְעָן גַּעַפְאָלָן אַיְבָעָר דַּי קָעָפָט, אַיְבָעָר דַּי אַקְסָלָעָן.
אַרְבָּעָטָעָר, גַּעַרְוָגָעָנָעָה הָעָנָט, הָאָבָן פָּאַרְגָּעָסָן אָז עַקְסְפָּלָאַאְטָאַעָעָן,
אָז גַּעַמְיִינְזָאָמָעָן שָׁוָגָא. זַיִו הָאָבָן גַּעַלְאָוָת הַגְּנָטָעָר זַיִד בָּאָגְרָבוֹן פָּוָן
אַיְנוֹקִיָּת, סָאַלְיְוָרָאַרְיָטָעָט אָוֹן צַעְקָאַכָּטָע נִישְׁתְּ אַפְּגָעָלָאָזָט דָּאָס
נַעַפְעָטָמָט, וּוְאָם אַיִו אַגְּנָגְנָגְנָגְנָגָעָן מֵיטָ אַזָּא רַצְיחָה, אָז דַּעַר אַיְנוֹשָׁיָה
נַעַר דַּעַר בָּאַלְעָבָאָס, דַּעַר לְפָלוֹן — אַלְעָה הָאָבָן צַעְטָוּמָלְטָע זַיִד גַּעַי
לְאָוָט נַאָר פָּאַלְיָצָיָן.

אין שפֿיילאָל

העט קראאנן דאקטאָר האט מען אַריינגעטראָגן אין הרטה
שפיטאָל דורך נאָחטנְטיר. ס'איַן געווען אָרוּם עלאָ בויינאָכט.
דעֶר קראאנקער האט געפְּלאָכט. צוֹווִי שׂוועסטעַר מײַט אַסָּאנִיאָטָאָר
האָבָּן גענְרוּיט אַ בעט. מען האט דעם חולָה פָּאָר סִין אַיְן רְגָע
ニישט געוואָלְט לאָזָן אַיְן קָאָרְדָּאָר, נִישְׁת אַיְן רַעֲטָנוּנְסְּשִׁיטְּפָּל אָזָן
איְלִיס אִים דורך נְעַמְּרָאָן צוֹוֵשָׁן דיַ שְׂוֹרוֹת בעטְלָעָךְ, וְלוּ ס'זְעָנָעָן
געשלְאָפָּן עטְלָעָכָּע אָזָן פָּעָרְצִיס קְרָאָנְקָעָן. דָּעָר נְאָכְטִידָאָקְטָאָר וְלוּ
לענְטָנוּן אַלְיוֹן, אַ נִּידְרְוִישָׁעָר, אַ גְּרוּשָׁר, דָּעָר קָאָפְּהָאָר — אַ
פְּלָאָכְטָעָשׁוּנִי, אַיְן אָסְטְּפָּקְמוּעָן. ער האט זְוֵר גַּעַשְּׁרָאָקָן פָּאָרְן הוּאַן
פִּיבְּעָר אָזָן אַ נְעַרְוּנְעָר וְזָר אַיסְטְּפָּדְרוּיט זָוְהָר הַוּפְּטָשְׁוּעָסְטָעָר:

— בְּאַלְיוֹבָן, מַאֲלָרִיעָן — טְרָאָפְּיקָע.

— וּכְעָרָה, דָאָקְטָאָר?

— ס'עַרְשְׁטָע פּוֹרָאָמְדָאָן — האט דָאָקְטָאָר וְוַאֲלָעָנָטִין גַּעַנְּבָּן אַנְוּיוֹזְוּנְגָּעָן — אָזָן אוּ דיַ הַיְּזָה וּוּטָן נִישְׁת פָּאָלָן, צוֹווִי אַיְן-
שְׁפִּרְיוֹצְוֹנָגָעָן אין דָעָר קְנִי.
דיַ הַוּפְּטָשְׁוּעָסְטָעָר אַיְן גַּעַוְאָרָן טְרוּוּעָרִיךְ, זָוְהָר האט צְוָרִיךְ.
נְעַרְפָּן דָעָר דָאָקְטָאָר, וְוָאָס אַיְן שְׂוִין גַּעַשְּׁטָאָגָעָן בְּיָם אַרְוּסְגָּגָן.
— דָעָר קְרָאָנְקָעָר אַיְן נִישְׁת פָּאָרְעָנִיסְטוּרָט.

— אַ טְאָבָעָלָע.

דָעָר סָאנִיאָטָאָר האט אַונְטְּרָנְגָּהָוִוִּין דיַ טְאָבָעָלָע מִיט אַ בְּלוּוּ-
שְׁטִיפְט אָזָן נְאָטְרָתָן:
— דָאָקְטָאָר הַיְּנְרִיךְ אָפְּנְבָּאָךְ. צוֹווִי אָזָן דְּרוּסִיךְ יָאָר אַלְטָן.
דִּוְיִשְׁעָר עַמְּיָּגָּאָטָן. דָרְיוִי טָעָג אַיְן לְאָנְדָן. קְרָאָנָס גַּעַוְאָרָן אַיְן
נְתָנָהָה.
דיַ הַוּפְּטָשְׁוּעָסְטָעָר אַיְן מָעָר נִישְׁת אַפְּגָעָטְרָעָטָן פָּוּן בעט.

דער שיינער צעפלאטער קאָפּ האָט צוֹגַנְגַּעַלְמַט. זִי האָט גַּוּאַרְטַּה
אייבערן קראָאנְקַן מִיט פְּלָאַטְעָרְנוּשׁ, וֵי אַיְבָּעֶר אֲפָגָעָצִימְטָרַט לִינְדָּה.
סְאַיז דָּוָרָךְ אֲשָׁעה, צֻווֹּי שָׁעה. אַפְּגָעָצִימְטָרַט קְרָעְכְּזָן פֿוֹן דִּי
חוֹלְאָדִים זַעַגְעַן פָּאָרְפָּאַלְן נַעֲוָרְן אַיְן דָּעַר נַאֲכָט, וּאַס אַיז גַּעַזְוִי
עַעַן אַיְבָּעֶרֶן שְׁבִּיטָאָל, וֵי אַיְבָּעֶר אֲבִתְּהָעוֹלָם. דָּעַר קְרָאַנְקָעֶר האָט
זִיךְ נַשְׁקָאַרְטְּשָׁעַט אַיְן דִּי פְּלָאַמְּעָן, אוֹ סְחָאָט זַיךְ נַעֲדָאַכְּט, סְחָעַמְּדָה
אוּפְּנָן לִיבָּ, דָּאַס לַיְלָעָד, דִּי פְּעַרְגָּעָ — אַלְעַז וּשְׂרָטַשׁ פָּאַרְבָּעָנטַשׁ.
דָּרְצָוּן האָט עַר נַעֲרָדָת פֿוֹן הַיּוֹ. פֿוֹן צַוְּפִילְן גַּלְעַנְיָישׁ חַאְפָּן זִיךְ
דִּי אַוְינוֹן גַּעַוְועָרְפָּלָט. דִּי טַוְנְקָעָלָעָ, אוּסְגַּעַזְוִינְגָּטָעָ לִיפְּן חַאְפָּן נַאֲכָט
קָאנְדָּר גַּעַבְעַטְלָטָן:

— אַ מְוּונָךְ.

די שְׁוּעַטְמָטָר האָט אַיְנְגַּעַנְעַצְט זַיְנָעַ לִיפְּן מִיט צֻווֹּי לְעַטְפָּלָעָד
לְעַבְלָעָבָן טִי. זִי האָט צֻוְנְגַּיְינְט אַחַאנְט אַוּפְּן שְׁטָעָרָן, וֵי אַוְיָ
גַּלְיְעַנְדְּיָקָעָ קוֹוְלָן אַזְוָן קָאַלְטָעָ אַגְּסָטָן זַעַגְעַן אַיר דָּוְרְכָעַנְגָּנְגָעָן
איַבְעָרָן לִיבָּ. זִי האָט נַאֲכָטָאָל גַּמְיָאָסָטָן דָּעַם פְּיָבָּעָר. דִּי הַיּוֹן האָט
עַטְוֹוָאָסָן נַאֲכָנְגָּלָאָזָט, אֲדָרְפְּרִיְּטָעָ האָט זִיךְ אַפְּגָעָצְמָטָר אַנְאַכְּט
שְׁוּעַטְמָטָר.

— בְּלוּזְן פְּעַרְצִיךְ גְּרָאָד, צִילְיוֹן.

— דָּעַק אִים גּוֹט אַיְן, מְרִים, — האָט צִילְיוֹן אַנְגָּמְטָרָאָגְן מִיט

זִיךְ אַשְׁוּעָרָן רִיחָן פֿוֹן לִיזָּאָל.

— עַר פָּאַגְּנְטָאָזָוָרָט, צִילְיוֹן, — האָט דִּי הוּוַיְפְּטָרְשְׁוּעַטְמָטָר
נִישְׁתָּאַוְוָעְקָגְּלָאָזָט אַורְ חַבְרָטָעָ — עַר הַאַלְטָט אַיְן אַיְן אַיְבָּעָדָרָעָד
צִילְיוֹן, וּאַס מִיט אִים האָט פָּאָסְרוֹט. דִּי וּוּרְטָעָר בִּינְדוֹן זִיךְ נִישְׁתָּאַזְמָטָן.
אַז צְזָאַמְעַנְהָאָגָּנָגָן, וּוּיסְטוֹן, וּוּרְעָר עַר אַיזָּאָל?

— כְּיוֹוִים. אַוּפְּן אַיְן מְשָׁרְדָה האָט מַעַן נַאֲךְ בִּיְתָאָגְן גַּעַזְגָּטָן,
דָּאַס מַעַן וּוּטָט אַחַדְרָ בְּרַעְגָּעָן אֲ קְרָאַנְקָן דָּקְטָאָר פֿוֹן נַתְנָהָהָן.
סְאַיז דָּקְטָאָר אֲפָגָעָנְבָּאָר. אֲגַנְטָלָאֲפָגָעָנְרָ פֿוֹן דִּיְתְּשָׁלָאָנָר.

— אַלְיוֹן?

— נִשְׁתָּאַלְיוֹן. אַז אַלְטָעָ מְוּטָעָ וּוּינְטָ אַיְן קָאַרְדָּאָר. זִיךְ
קָלְאָפְּט אַוְיָ אַלְעָ טִירָן. דָּעַר דִּיזְוָרְנוּן לְאַזְמָט זִיךְ נִשְׁתָּאַלְיוֹן.
די פָּאָרְלִיְּבָטָעָ אַוְיָגָן בְּיוֹ דָּעַר הוּוַיְפְּטָרְשְׁוּעַטְמָטָר
דָּעַם קְרָאַנְקָןָס פְּנִים. זִי האָט אֲ וּוּשָׁ גַּעַטְוֹן אֲ דִין פָּעָרְיָמְלָ שְׁוֹיָיָס

צווישן זיין נאו און שטערן אונ זיך געכאנט.

— ער שוויצט?

די איבערנערעהנטע אפלען בײם דאקטאָר האבן זיך געלאַשן.
דעָר חלְּ האָט זיך גענומען אויסטאלָרָן. אַרוֹיסגעשניטענע ווענט,
שורות בעטלעך, אַ וויסע שוויסטער:

— ווּ בֵּין אֶיך, שׂוּסְטָרֶר?

— אַיִן קְרָאָנְקָזְהָוִוִּיִּי, אַיִן תְּלָאָבִיב — האָט די אַוְּבָּרָה
שׂוּסְטָרֶר זיך דֻּרְפְּרִיְּתִּי מִיטְּן קְרָאָנְקָם פָּאָר וּוּרְטָר — סְ'וּעַט
וּוְדָעַר אַלְּזַ גּוֹט וּוְעַד... פּוֹן וּזְאַנְעַן קוֹמְתָּאִיר, דַּאֲקָטָאָר, פּוֹן
בעַלְוִוִּי?

— פּוֹן וּוְאַרְמָס.

פּוֹן צְוִישָׁן די בעטלעך מִיטְּן קְרָאָנְקָעַ האָט זיך פָּאַרְטָאָגָן
אַ סְּקָרְיוֹפּ. אַ עַלְטָעַרְעַר יִיר, דַּעַר אַפְּנָעָנָלְטָרָקָעַ קָאָפּ אַיְוָנָעָתָהָלָעַן
איַן באָרְד אָוֹן בְּרָעָמָעַן, אַיִזְ אַרְאָפְּנָעָרָאָכוֹן פּוֹן זִיּוֹן גַּעַלְעַדְעַר. דַּעַר
הָאָט זיך אַרְוָמָנָעָאָרְטָלָט דַּעַם שְׁפִיטָאָלְכְּאָלָטָם, הָאָט אַרְיָינָגָעַ
שְׂטָמָטָם די פִּים אַיִן די שְׂטוּשָׁאַשְׂיך אָוֹן זיך צְוָעָשָׁאָרָט צָום נִיּוּם
חוֹלָה.

— שְׁלוֹם עַלְיכֶם. פּוֹן וּוְאַרְמָס? מִיר האָבָּן דָּאָרָט אַ קְרוּב אַיִן
וּוְאַרְמָס, רְשַׁיָּוּן. סְ'אַיִן רְשַׁיָּוּס שְׂטָמָטָם. הָאָט אַיִר גּוֹעַזְעַן דַּאֲקָטָאָר,
די שְׁוֹל וּוְרְשַׁיִּי הָאָט גַּעַלְעַדְעַט, גַּעַמָּאָכְטָ פִּירְוָשָׁוּם?

די שׂוּסְטָרֶר הָאָט נִישְׁתְּמַעְתָּאָזָט דַּעַם יִיד צָום בעַט אַיִן
אַיִם אַפְּנָעָשָׁוּפֶט מִיט אַ גַּשְׁרַׁיִּי.

— וְאָסְטָ פְּאָלָט אַיִיךְ אַיִן אַיְצַט אַרְאָפְּצָוּיִן פּוֹן בעַטְּ אַיִר
וּוְיַלְטָ קְרִינְגָן אַ לְּוָגְנָעַן אַנְצִינְדוֹגָנָה

— כְּבִין זִיּוֹן אָן „אַפְּנָעָשָׁרָאָקָעָנָרָה“ — הָאָט דַּעַר יִיד אַ
מַאְךְ פָּעָטוֹן מִיט דַּעַר האָנָט — סְ'וּעַט מִיר גַּאֲרָנוּשָׁט גַּישְׁת זִיּוֹן...
אַט בֵּין אַיִיךְ אַיְצַט נַאֲרָא אַ טִּיפּוֹם. אָוֹן כְּהָאָפּ גַּעַהָאָט צָו טָוּן מִיט
די נִירְן אַיִיךְ הָאָב גַּעַלְאָזָט זיך אַפְּעָרִירָן נַאֲלָשְׁטִוְוָנָר, זִיּוֹן סְרָאָנָס
גַּעַוְעַן אַוְיָף דַּעַר לְעַפְּשָׁר. אָוֹן וְאָסְטָ נִישְׁתְּמַעְתָּאָזָט פְּוֹנְדָעָסְטָוּשָׁן שְׁטָיו אַיִיךְ
אַלְּזַ אַוְיָף די פִּים.

וּוְאַיִר קוֹפְּטָ מִיד אָוֹן, שׂוּסְטָרֶר, בֵּין אַיִיךְ גּוֹט „אַגְּנָעָרִישָׁת“...

— גּוֹט אַרְיוֹן אַיִן בעַטְּן

— ב'ני, ב'ני — האט דער קראנשער זיך צוּרְקָנְעִיקָּלֶט צו
זיין בעט — אַפְּגָר וּמְעַן אֵין חֹלֶה וּמְיֻלָּד דּוֹרְכָּהּן מֵיט א
צְוֹוִוִּיטָן, דָּאָרָף מֵעַן אֵום נִישְׁתְּ שְׂמָעוֹן, וּוְאַס אֵין דָא, אֲ תְּפִיסָּה?
דָּעַר יְיד האט זיך אַרְיוֹנָנְעַלְאַטְשָׁעַט אֵין בעטל אָונָ גַּעֲרָעַט אָינָ
דָּעַר אַיְונָנָעַר בָּאָרְדָּ אָרְיָן.

— אָז פָּאָר אֲ דִוְיטְשָׁ האט מֵעַן אֵין „הַדְּמָה“ אָזֵיך חָרְדִּי
אָרְיָן! חַוְּבָעַ חַיְּן עַר פִּיבְּעָרָטָן אָינָ וּוְאָס, אָז עַר פִּיבְּעָרָטָן? דָּאָרָף
מֵעַן אַיְבָּעָר אֵום שְׁמִינִין, וּוְיְיַי אַיְבָּעָר אֲ אַפְּנָעָצִימָעָרָטָן בְּנִיחִידִּי?
חוֹזְ דָּעַם, הַאלְּט אִיךְ נְלָאָט נִישְׁתְּ פָּוּן דֵּי אַמְּגָנָלָאָטָעָנָעָ דִּוְיטְשָׁן...
אַרְיִישָׁרָאֵל בְּרוּךְ נִישְׁתְּ אַזְּעַלְכָּעָ, עַולְמָם“. זַיְיַי זַעֲנָעָן אַן אַנְלָוִיפָּ.
— וּוְאַס זַעֲנָעָן זַיְיַי? — האט אַ קְרָאָנָשָׁעָר פָּוּן אֲ שְׁבָנוֹתָרִיךְ
בעטל, הַאלְּט פָּאָרְשָׁטָאָפָּן זַיְיַי אַוְיְנָעָזָעָט.

— אַן אַנְלָוִיפָּ — האט דָּעַר יְיד זַיְיַי אַוְיְנָעָזָעָט צָוָם
שְׁכַנְן — אִיר פָּאָרְשָׁטְוִיטָן? זַיְיַי קְוֹמָעָן אַהֲרָן, וּוְיַי הַיְּטָלָעָר טְרִיבְּפָט.
אַנְדָּרָעָשׁ, וּוְאַלְּטָ מֵעַן גַּעֲלִיבָן דָּאָרָט אַיְבָּעָרָן סְרִירָהְבָּשָׁר... מֵיט
אַזְּעַלְכָּעָ חַלְצִים אֵין מֵעַן נִישְׁתְּ זַיְכָּעָר. אָז מֵעַן פְּרָעָט אֲ דִוְיטָשָׁ
בְּיָוָם אַרְאָפְּגִּיָּן פָּוּן שִׁוְּפָ: פָּוּן וּוְאַנְעָן קְוֹמָט אִיר? עַנְטָפְּרָט עַר,
כְּסָום נִשְׁתְּ אֵום אַיְבָּרְצִיְּנוֹגָן, כְּסָום אֵום דִוְיטָלָאנְדָן...
— לְאֹזֶט שְׁלָאָפָּן — האט אַ קְרָאָנָשָׁעָר אֲ בָּאָפְּ גַּעֲטָוָן דֵּי
קָאָלְדָּרָעָ אַיְבָּעָרָן קָאָפְּ אָונָ זַיְיַי אַיְבָּרְנָעָרִיךְ אָוֹפְּ דָּעַר צְוֹוִוָּעָר
זַיְיַי.

אַינְסָ נְרוּוֹסָן שְׁפִיטָאָלְ-צִימָעָר, וּוְאַס האט גַּעֲשָׁמָעָט מֵיט לִי
זָאָל אָונָ יַאֲדָאָפָּרָם, אֵין גַּעֲוָעָן שְׁמִינִין, דֵּי אַיְבָּרְ-שְׁוּוּסְטָעָר האט
גַּעֲמָאָט פִּינְסָטָעָר אָונָ אֵין גַּעֲלִיבָן שְׁטִינִין מִיט פָּאָרְלִינְגְּטָעָ העַצְמָת,
וּוְיַי אֲנָנָעָ. מֵעַן האט גַּעֲרָאָכָט דֵּי אַנְטָאָלִין. סְהָאָט גַּעֲוִוָּזָן בְּלוּטָן.
אֲ סְךְ בְּלוּטָן. שְׁפָעָטָעָר האט דָּעַר קְרָאָנָשָׁעָר מַעַר נִישְׁתְּ גַּעֲלָאָזָן קְיִיָּוִין.
אוֹרְיָן. עַר אֵין גַּעֲוָאָרָן וּוְיַלְדָּה. עַר האט גַּעֲמָאָכָט קְלוּתָן אָונָ זַיְיַי
גַּעֲרִיכָן פָּוּן אַונְטָעָר דָּעַר קָאָלְדָּרָעָן, וּוְיַי פָּוּן אֲ צְרָעָתָן:
— מְאַלְאָרִיךְ? שְׁוּוּסְטָעָר, אַזְּאָא פְּיוּרָ? בְּשִׁפְּרָ, סְאַזְּ אַפְּגָעָן
דוֹצְּיָט.

פָּאָרְאָפְּעָלָא, פָּאָרָא—טִיפְּוּמָן... אָונָ פָּאָרְוָאָט אֵין מִיר אָזְוִי
חַיִּים, שְׁוּוּסְטָעָר? בְּלוּט — אַנְגָּלוּזָן? לְיַקְאָצִינָן? עַפְּיַטְּעָלָעָן? צִיָּוִין?

לינדרעטס? כ'וווער פאראפרענט, שווועסטער, כ'וווער פאראפרענטן!
דער קראאנמער האט זיך געאָרטשעט איזן קאנוּוליסיעם — ער
האָט זיך נישט געלאֹוט אַינְגֶּעֶן אָזֶן נערדיינעט מיט דִי פִּסְט, ווּ
אַ צָּאָפְּלִיםְעַנְטְּשָׁל. פָּנְטוּלָךְ שְׂוּוֹיִס ווּ טְרָאָפְּנָס דָּעַן האָבָּן אוּפְּזָה
געטיוועט אַיבָּעָרָן שְׁטָעָרָן. אַ מִידָּעָר האָט ער אַרְאָפְּנָקְרָעָכְצָט.

— זיך האָבָּן מֵיר בָּאַלְיִידִיקְמַן, די יונְקָעָרָט... לְוִיטָן, "אֲרוּשָׁן"
פאָרָאַנְרָאָפּ, שְׁוּעָמְטָהָר, בֵּין אַיך בַּי זיך טְעוֹנוֹאָרָן אָוִיס דִּוִּיטְשָׁן, אָוִיס
מענְטָש... מִיּוֹן פָּאַטְשָׁר, ווּאָס אַיז אַיז קְרִיגְנָג גַּעַפְּאַלְן מִיטָּרָם פָּאָר
ליּוּטְשָׁלָאָנדָר אָזֶן נְעַדְרִיןָן אָזֶן אַיזְוָעָרָעָם קְרִיזָן אַיזָּן פָּאָרְשָׁרִיןָן פָּאָר
אַ פָּאָרָעָטָר.... מִיּוֹן זְוִידָע, דָּעַר אַלְטָעָר אַפְּשָׁעָנְבָּאָר, האָט גַּעַחְאַנְדָּלָט
מִיטָּרָעָמָאָרָק אָזֶן מִיטָּהָאָלָאָנדָר. ער האָט גַּעַפְּרִיטָט שְׁוִיפָּן מִיטָּרָם
סְּחָוּרוֹת נָאָךְ רָאָמְעָדָאָם, נָאָךְ אַמְּסְטָעָהָאָם. ער האָט מְרוֹזָים נָעָזָה
מַאֲכָתְּ דִּיּוּטְשָׁלָאָנְדָּס הָאָנְדָּלָ. אַיצְטָהָאָבָּן דיּוּ רְוִינָעָ אַרְיָעָרָדָר זְיִין כָּבָר
גַּעַשְׁעַנְדָּעָט. מִיךְ אַלְיָיִן האָט מַעַן מִיטָּהָאָרָטְזָוָעָסָל גַּעַזְאָנָגָ אַרְוָמָדָר
גַּעַפְּרִיטָט אַיבָּעָר דיּוּ נָאָסָן. זיך האָבָּן מֵיר אַגְּנָגָהָאָנְטָעָן אַ טָּבָּעָלָעָ
אוּפְּן הָאָרְדִּיז. אָזֶן אוּפְּזָהָר אַרְטָעָלָעָאָזָן גַּעַשְׁמָאָנָעָן: שְׁפִּיטָּמָן אוּפְּזָהָר
מוּר. כְּבֵין דָּעַר זָוָן פָּוָן אַ חְוָרָה...

קְרָאָנְקָעָה האָבָּן זיך גַּעַנוֹמוֹעָן ווּוְקָן, ווּועָר מִיטָּהָהָסְטָן, ווּועָר
מִיטָּהָ קְרָעָבָץ. דיּוּ אַוְמְרוֹאַיְשָׁע שְׁוּעָמְטָהָר האָט מְוֹרָא גַּעַחְאָטָם, דָּעַר
קְרָאָנְקָעָר זָאָל נִוְשָׁטָהָאָבָּן דַּעַפְּעָקָטָן אַיז קָאָפּ. זיך האָט אַ דְּרִיךְ גַּעַטְוָן
דָּאָס נְלָעָקָל. סָאָזָן אַגְּנָגָעָלָאָפְּן דָּעַר גַּאֲכְטִיכְאָנְטָאָר. זיך האָט אַיִן
גַּאֲגָזָן גַּעַפְּלָאַטְעָרָט:

— רְוִופְּטָ דָּעַם דְּאַקְטָאָר ווּאַלְעָנְטִין.

דְּאַקְטָאָר ווּאַלְעָנְטִין, אַ פָּאָרְשָׁלָאַפְּעָנָהָר, דָּעַר ווּוִיסְעָר פָּאָרְטָוָד
נִוְשָׁטָהָאַפְּלָטָט, דיּוּ גְּרוּעָה בִּיטְשָׁן הָאָרָד צְעַשְׁוִיבָעָרָט אַיז אַגְּנָעָ
סְּוּמָעָן. ער האָט גַּעַפְּרִיטָט.

— אַיז דָּא אָזֶן עַנְדְּרָוָנְגָן?

— קְיִין עַנְרָעָוָגָן. דָּעַר הוּוְיכָעָר פִּיבָּעָר טְרָעָט נִוְשָׁטָ אָפּ. ער
הָאָט קָאָנוּוּלִיסְיָעָם דְּאַקְטָאָר, כְּטְרָאָכְטָ פָּוָן אַ גַּעַהְיָרָן-אַגְּנָטִיכְיָינְדוֹגָן....

— דָּאָס פָּעָן מַעַן עֲרַשְׁתָּמָעָלָן אַינְדָּעָרָפְּרִי.

— סְ'וּעָט זְיִין צָוָּשָׁפְּטָ, דְּאַקְטָאָר. מַעַן דָּאָרָף אַיצְטָ רְוָפָּן
סָאָנְסָוּלִיּוֹם.

- ווֹי שָׁעַן אַיךְ שָׂוִין אַלְעָמָעַן וּוּעֲקָן?
- אַיךְ וּוּאַל אַנְטָעַלְעַפְּאַנְרָן — הַאֲטָם דַי שְׁוּעַמְטָעַר זֶיךְ גַּעַן.

בעטן.

האקסטראordinario וואלעניטין האט זיך געתשטעלט פאר איר וויא וועכ-
טער. די שטרעגענקייט האט אדרויסגענטוקט פון די נישטעהרעשלעפנע
אויגן.

— שומסנער, און שפיטאל דארוף הערטן דיסציפילן. נאך דער ואַזְדָּאַקְטָּאָר קען געבען אַנוֹויזָהָמָעָן. אַיצְטָן נאָך אָן אַיִינְשְׁפָּרוּ צוֹנֶג אָין דִּיקָּן פְּלוּישָׂ. נאָך דער אַינְיעַקְצִיעַ מָווָּזָעָן קָומָעָן דָּעַר שְׁלָאָת. נאָך דער אַיִינְשְׁפָּרוּ צוֹנֶג אַיז דָּעַר שְׁלָאָת נִישְׁתָּחֲווּן. דער סְרָאָנְקָעָר האָט זָק נִישְׁתָּחֲווּן. דָּאָס לְיָוָב צְעַלְגִּיט, די אוֹיגָן — שְׁרָפּוֹת. עַד האָט זָק גָּעוֹרִיסָן וּוּ אַ צְעִירִיכְטוּר לְיָוָב. די שְׁוּסְמָעָר מִיטָּן סְאָנִימָאָר האָבָּן זָק נְעַזְנָט אָוֹף וּוּנְעַע שְׁנָעָן אָחָן אַיִם צְעַדְעַחַלְטָן פָּאָר די העַטְמָת, פָּאָרָן קָאָפָּ. פָּוּן דָּרוֹסִין אָין אַרְיוֹנְגָעַטָּלְן אַ זָּנָה וּוּ אַ קָּלָאנְחוּווּבָּ, דָּאָס פְּנִים בְּלוֹזָן גָּעוֹזָן אָוּן יָאָמָעָר. זָהָאָט פָּאָרְבָּאָבָּן די חָעָנָט.

— היגיריך איז מאין קינד, דיין מומער איזו נבען דיר.
היגיריך איז געועען טויב. ער האט נישט נעהרט דאס מעוויז
פון דער איזיגענער מומער. זוינע סולות האבן געשטעלט אלע
קדראקע אופֿ פֿים. מען איז געקראנן אין די שטעהלט, מען
האט פֿאָרגֿאָרטֿלֿט די כַּאלְאָטֿן. אַיִינְעָרָה האט דעם אנדרען אַיְבָּרְגָּעָן-
געבען אויפֿן אויעיך.

ער ווערט משונכט

ער בראונט.

ס' אין נאך אים.

פָּרָטָאָג זַעֲנָעָן אַנְעָמָקָוָעָן פֵּיר דַּאֲקָטָוִירִים. דַּאֲקָטָאָר וּוּאַלְעָנָטִין
פָּאָרוֹים. מַעַן הָאָט זַיְד גַּעֲזָעַט אָוֹפֶךְ קָאָנוֹסָלוֹוּם. דַּי אַלְטָע מַוְתָּע
זַאָט זַיְד גַּעֲדוֹרִיט אַיְן אַרְאָד וּוּי אַמְשָׁגָעָעָן.

— ראטעוועט מײַן קײַנד!

די דקטוֹרִים האָבָן זיך צוּנוֹיְפְּגַעֲרָדֶט. זוי זענָען גַּעֲקָומָעַן
נוּ אַיִּין אָוּן דַּעֲמֹועֵלְבָן בָּאַשְׁלוֹם.

געהירן-אנצינדונג.

— זענען דא האפֿגָנוּגעַן? — הא די מוטער זיך געריסן פאר
די האָר.

— שׁוּוֹאָכָּע.

דער סראָנְקָעֶר איז געווען אויסטַנְעַטַּפְט. איז א שעה אַרוֹם
האט מען זיין בעט אַרְבִּיבְּרָעַנְפִּירְט איז א באָזְוָנְדָעַר צִימָעַר. מען
האט אַים צַוְּעַלְיָגַט אַטְעַמְּקָיוֹשָׁעַלְעַךְ, בְּלֹאָזְוָעַטָּעַלְעַךְ. די מוטער
האט מער נישט גַּעֲדָרְפַּט בעטן, מען זאל זי צַוְּלָאָזְן צוּם סְרָאָנְקָן
ווּן. זי האט גַּעֲוָאָכָט אַיבָּעָר אַים, פָּונְקָט ווי דֻּעָמָאָלְט, מִיטַּצְוַיִּ
אוֹן דָּרְיוֹסִיךְ יָאָר צְרוּיכַת. וְעַן עָר אַיז אַלְטַ גַּעֲוָעַן אַחֲדָשָׁן, צְווֹי
חֲדָשִׁים. זי האט נִישְׁתְּגַעְוָסְטָן, אָז עָר גַּסְסָטָן. זי האט גַּעֲוָאָרְט
אוֹוֹף אַ נֵּס אָזְן גַּעֲשִׁיפְעַט מִוּט די לִיּוֹפְּן:

— וּוּעַטְמַ גַּעֲוָונְטַ וּוּרְעַן, מִין גַּעֲטָעַר וּן.

היינְרִיךְ איז מער נִישְׁתְּגַעְוָסְטָן גַּעֲוָונְטַ גַּעֲוָאָרְן. עָר אָז גַּעֲלָעָן
שְׁטוּיף — אַ נִּיפְסָעָנָעַ פִּינְגָּר. די לִיּוֹפְּן אוֹיסְטַנְעַלְאָר
שְׁעַנְעַן פְּנִים, וּוּאָס אַמְּמָאָל גַּעֲלָעַר, דָּרְנָאָךְ שְׁוֹאָרְץ — אַ פָּאָרְבָּרָעַן
טָעַר קְוִיל. אַ טִּיף זִוְּפָן, אַ שְׁוֹוָעָר כַּאֲרְכְּלָעָן. אָז אָז די אַלְטָעַס מִוּטָר
האט זיך מִיטָּאָמָאָל דְּעַרְשָׁוָאָקָן. פָּאָר די אַרְוִוִּסְגַּעַזְעַטְעַ אַוְיָגָן, אָזְן
מִיט אָז אַומְגָנָה יְוִירִיש גַּעֲשָׁרְיוֹ זיך גַּעֲלָאָזְן לִיּוֹפְּן אַיבָּעָר די קָאָרְיָה
דָּאָרָן אָז היְנִירִיךְ גַּעֲשְׁטָאָרָבָן אָזְוִי דָּוָאִיךְ, וּוּסְ'שְׁטָאָרָבָט אַ שְׁמַעַן
טָעַרְלִיְינְג, וּוּאָס וּוּרְטַ פָּאָרְצָעָרְט אַוְנְטָעָרְן פְּלָאָם.

נאול: הקראט

די פיר פקידים*) אין ביורה „נהלה ומגודה“, האבן זיך נישט בעקבענט באטזון. די קויפערס האבן געריסן די „פלעצער“ זוי מצהירוואסער. איבער די שרייביטישן — בערג מיט פאפרו, אונז טערגעשריבענע פארמולארן, אויסגעפלטע בוונגס. די קאנטואקטן און קויטאנציגים זענגען געהאנגען פון האנט צו האנט. דער עולט האט אוינגעשטעקט צו פונט, צו צווו פונט האנתהנעלט. מען האט גענותען קבלות. און בייס רוב איז קיין קלער נישט געווען, איז ישדר ערקיופטער מארש, איז א פארזיכערטע נחלה. מען איז דערמיט אויסגעוארטן.

איבער דער וואנט איז געהאנגען א מאפע, וו די פלעצער זענגען געווען אויסגעפארצעלירט, אויסגעמאסטן. א שטאטן, גאסן, פארקן — אליז איז געווען אויסגעפלאנט איז דער לאנד-שארטן, מיט איז גענויקיט, וו ס'ואלט שוין דארט געווען א יישוב פוןurdמונים.

א צבעערדליךער ייך, מיט ברויז איבער דער נאוז האט געסוקט איז דער מאפע, וו איז האן אין בליאדרם, און געוכט דעם שטאַטיישן מרווח. א צוויטער האט געמיילט מיטן גראבן פינגער איז דהוּטן קריין איז צונגרופן דעם פקיד:

— איך וויל מײַן גומער געפֿן דער „עיריה“.*).

— פון וואנגן וויסט איך, איז ס'וועט זיין א עריה? — האט אים א קויפער איבערגעשלאגן.

— אפיילו א ראשיהעריה ווועט איז זיין — האט דער ייך

*.) אָנוֹגָעָשְׁפָּעָלְטָע.

*) מַאֲגִיסְטְּרָאָט.

זיך נישט געלַאות איבערדאָקן — ס'וועט זיין אַ צוּוִית תֶּלְאָבִיב.
— וווען מיר גלייקט אָפַט אַ פְּלָעֵל בְּיִם פֿאָרָק — האָט אַ דִּיקַ
לְעַכְּרָטָן, דַּי ווועט אַיְבָּרָן בְּיוֹכָל, באָהָאנְגָּעָן מִיטַּ דְּעוּוּזְקָעָם
איַן קִיְּטָעַלְעָךְ, גַּעֲטַשְׁמָאָקָעָט מִיטַּ דַּי לְיָפָן — אַיְּוָן אַיְּוָן!
— ווֹאָסַ ווֹאָלָט אַיְּרָטְרָט גַּעֲמָצָטְרָט — האָט אַ טְּנוּסְעַלְעָר,
ברְּיוּטְשָׁר יוֹנָג, אַ קְּדָרִי גַּעֲפָרָנְטָן.

— כְּוֹאָלָט אַוְיסְנָגְבּוּט אַ סִּינְעַמְּאָס.)*

— סְעִירָשְׁמָעָג אַ סִּינְעַמְּאָג? אַוְן אַ שְׁפִּיטָאָל דְּאָרוֹף מַעַן נִישְׁטָן?
— אַ שְׁפִּיטָאָל פְּאָר דַּי אַרְאָבָּרָט.

אַ יְדַי מִיטַּ אַ בָּאָרְד — פְּלָאַקְמָעָנָע בְּיִיטְשָׁן הָאָרָ, האָט נִישְׁטָן
קוֹפְּנְדִּיק, רָאַפְּטוּם אַרְיוֹפְּנָעַלְיָתְט זַיְנָעַ פִּינְגַּעַר אַוְיָה אַ שְׁטִיקַ
חַאנְדְּ-קָאָרְטָע, פָּאָהָאָטְט דַּי אַוְיָן וּוּבְּיַי „אָהָד“, דְּעַלְנָאָר יְיַי צָרָ
רוֹסַ נְעַפְּנָט אַוְן אַוְיסְנָגְבּוּטָן צָו אַ בְּאָצְמָטָן:
— אַדְוֹן בָּן — יְפָתָן פְּאָרְשְׁרִיבְטָט ס'פְּלָעֵל נְוּמָעַר זַעַקְסָהָוִיָּה
דָּעַטְתָּ אַוְן צְוָאָנְצִיק!.

— אַנְטְּשָׁוְלְדִּיקְטָן, ס'איַן פְּאָרְסְּוּיפְּט. — האָט אַ בְּאַלְיְוָטָעָר
„פְּרָעָנָס“**), אַ סְּאַלְאַנְקָעָר בְּעַלְעָד אִים אַרְיוֹנָגְעַפְּאָרָן.
— וּוּרְדָּהָט עַט נְעַנוּמָעָן?

— אַיךְ.

— דָּאָס ווּעָט אַיְּרָט מִיר נִישְׁטָן אַיְּנָרָעָן — האָט דָּעָר יְדַי גַּעַד
וּוְאָרְפָּן מִיטַּ דַּי פְּלָאַקְמָעָנָע בְּיִיטְשָׁן — כְּשִׁטְוִי שְׂוִין פָּוָן דָּעָר פְּרִי
אַן בְּיִם פְּלָאָן.
— אַוְן אַז אָוד ווּעָט שְׁמָטִין אַ טָּאָג מִיטַּ אַ נְאָכְטָט בְּיִם פְּלָאָן,
וּוְעַל אַיְּךְ אַיְּךְ מִיְּן זְכוֹת אַוְועַשְׁשָׁעַנְקָעָן? — האָט דָּעָר סְאַלְאַנְקָעָר
זִיךְ גַּעֲבָלָאָזָן — שְׁפָעַלְאָנְטָמָן!

— פְּרָעָנָס פְּאָרָד!

— שְׁטִילְעָר! גַּעַהְעָרָט וּוּי דָּאָס קְרִיגָּט זִיךְ צְוָלוֹב אַ מְנֻרְשָׁי?**)

* קְוֹאָץ.

**) סְפָרְדוּ.

** פְּלָאָצָן.

האָט אַ גְּרוּעֵר מְלִיאָר אַיְן אַ פָּאָר פָּאָרְשְׁמוֹרְתָּעַ הוֹיוֹן זִיךְ צַעַ
שְׁרִיגֶן — יִמְלָאָטְעָרְטָן
— פָּאָרְוָאָס עֲפָעַם יִמְלָאָטְעָרְטָן? — האָט דָּעַר קָודְרִי זִיךְ
אַרְיִינְגְּנָעְמִישָׁטָן.

— וְוַיְוַיל אַוְיָף דָּעַר יִבְשָׁה אַיְזָן אַזְוִינְסָן נִישְׁטָט בְּנִמְצָא...
דָּעַר, „פְּרָעָנָק“ מִיטָּן, „אַשְׁכְּנוּל“ זַעֲנָעָן זִיךְ גַּעֲקָרָאָן אַיְן דַּי
פְּנִימָעַר. אַ תִּימְגָּעַר וְוָאָס האָט זַוי קוּיָם פָּוֹנָאנְדָּעָרְגָּעָנוּמָעַן, האָט
גְּעוּוֹגָנָט מִיטָּן קוֹדְלָאָטָן קָאָפָן אַיְן דָּעַר בְּרִיטָט, בָּעַת דַּי פָּאוֹת, זַוי
גָּאָרְטָלְ-טְּרָאָלְדָן, הָאָפָן זִיךְ גַּעֲבָאָמְבָּלְטָן אַיְבָּעָר דַּי בָּאָקָן.
— בְּנָאָמָנוֹת, יְהָדוֹים, סְאַיְזָן נִישְׁטָאָ אַיְבָּעָר וְוָאָס זִיךְ צַו רִיכָּן.
— וְוָאָס, קָעָנָטָט דָּעַם באָדָן? — האָט אַיְינְגָּעָר גַּעֲפָרְעָמָן.
— סְאַיְזָן זָומְפִּיקָּעָר עָרָד.
— נָוָה?

— שְׁעַן מְעַן קָרְיָן מַאְלָאָרְיָע אַוְיָךְ!
— וְוָאָס הַיִּסְטָט מַאְלָאָרְיָע? — האָט אַ פּוֹוִילְשָׁעָר יִיר, אַ נִיעָר
„עוֹלָה“ נְשַׁתְּפָאָנוּמָעָן — עָרְסָוִינְטָט אַמְּתוֹן פִּיבְּעָרָה? קָרְחָתָה?
— מַאְלָאָרְיָע? — האָט דָּעַר תִּימְגָּעַר גְּעוּוֹגָנָט פָּאָרְטִּיְּתָשָׁן מִיטָּן
דַּי הָעַנְטָט — דָּאָס אַיְזָן קוּיָם*) אַיְן קָאָפָן, חָוָרָף**) אַיְן דַּי פִּים. אָוָן
דָּרְצָעָן עַדְצִיְּתָרְנִישָׁן אַיְן בּוֹיךְ.
דָּעַר עַולְם האָט זִיךְ צָעָלָאָכָט. דָּעַר פּוֹוִילְשָׁעָר, „עוֹלָה“ האָט נָעַן
קָלְאָפְּטָט דָּעַם תִּימְגָּעַר אַיְבָּעָר דַּי פּוֹוִילְצָעָס
— גַּעֲרִיבְּעָנָע יְוָנָגָעָן דַּי תִּימְגָּעַר. נָאָר וּוּ קוֹמָעָן זַוי צַו אָוָן,
דַּי שְׁוֹאָרְצָעָן?

— דָּאָס שְׁעַן אַיךְ אַוְיךְ אַוְיָטְוִיָּין — האָט דָּעַר תִּימְגָּעַר זִיךְ
אַרְיִינְגְּנָעְשְׁטָעָלְטָן אַיְן רַעַל אָוָן אַנְגְּנָהְוִיָּפָן זַיְן דְּרָשָׁה — וּוּעַן דַּי
יִידָּן זַעֲנָעָן גַּעֲשְׁטָאָגָעָן אַוְפָּן בָּאָרְגָּן סְיִינִי בְּיֵי מַתְּהָן תּוֹרָה, הָאָפָן זִיךְ
עַהֲרָעָתָט קוֹלָות, וּבָרְקִים... מִיר, תִּימְגָּעַר הָאָפָן גַּעֲוָאָלְטָט וּוּעָרָן אַוְיָס
עַבְדִּים, גַּעֲוָאָלְטָט דַּי עַרְשָׁטָאָמָקְבָּל זַיְן דַּי עַשְׂרָת חֲדָרְבָּות.... זַעֲנָעָן
מַוְּרָ אַרְיוֹת אַוְיָפָן שְׁפִּיחָאָתָג אָוָן זִיךְ גַּעֲיִיסָן גַּעֲנָטָעָר צַו גַּאֲטָם. האָט

*) זָוְמָעָר.

**) וּוּנְטָעָר.

דער דורך, וואס איז געkomען פון די פלאטמען און פון די וואלקנס,
אונז פארטישאדרעם. אט פאראומס מיר זעגען געליבן שווארצע...

— גוט געזאגט! — האט א יונגער תיכנעה, א שטיוינער, מיט
אן אַרְזֶמְגָּעָה אַקְטָמָעָר בָּאָרְדׂ וּבִיּוֹם אַפְּגָּאָטָ דָּגָן זִיד אַגְּנָעָרוֹפָן —
דאַס אַלְזָ האַט אַבְּגָּעָר נִישְׁתָּ צָו טָוּן מִיט אַנוּשָׂעָר פְּלָעָצְלָעָךְ...
זַאנְסָטָו שְׁשָׁוֹן, אָז ס'אַיז נִישְׁתָּ פְּרָאֵי אַפְּלָוּ פָּוּפָּצָן פָּוּטָמָט אַזָּא
מְנֻרְשָׁ צָו סְוִיפָּן? ס'אַז וּמְפִיקָּע עֲרָדָ? אַוְוָף אַזָּא עֲרָד קָעָן מַעַן שִׁינְׁרָ
מָאָל נִישְׁתָּ בּוּזָעָן, קִוְּמָאָל זִיד נִישְׁתָּ פְּאָזָעָן. וְוָסָם מַעַן קָעָן יָאָ.

אייז אַיְינְגָּעָוָנָקָעָן וּוּרָן, אַודְּרָרְ כָּפָן אַ בִּסְ פָּוּן אַן עַפְּרָבָּ...
בְּזִיפְּט, דָּשָׁר פְּקִיד וְוָסָם אַיז גַּעַזְעָסָן פָּאַרְוָאָרָפָן מִיט אַ שְׁטוּוֹס
קָאַנְטָרָאָקְטָן, האַט מִיטָּאָמָל אַוְיְנָעָכָאָפָט די וּוּרָטָרָ. מִיט אַ קְלָאָפָט

אַיבָּרָן שְׁרִיבְּטִישָׂ, האַט עָר אַיְבָּרָגָעָשָׂ אַגָּן שְׁוֹגָעָן:

— שְׁוֹן בְּדִיחָה! כְּפָאַרְוָועָר דָּא אַין מְשָׁרָד צָו פִּירָן אַגְּוָטָאָצִיעָ.
מִיר נִיבָּן אַירָךְ בְּאָדוֹן מִיט וּוּאָסָעָר אַזָּן כְּבִישָׂ. דָּא אַיז קוֹין
שְׁפָעָקָוְלָאָצִיעָ גַּעַזְעָלְשָׁאָפָט. וּוּרָס'אַיז קָעָן אַזָּן, אַיז קָעָן בְּאָדוֹן
אוֹיסְלִיוֹוֹגָן, אַיז קָעָן נָאָוָלָת הַפְּרָטָן!

בְּשָׁעַת דָּעַר בְּאַטְמָעָר האַט גַּעַרְזִין, האַט דָּוָרָךְ דָּעַר אַפְּגָעָנָי
טִירָ, זִיד אַרְיְינְגָעָוָקָט אַז אַוְיְנָעָכָאָפָט מַעַנְטָשָׂל, מִיט אַ שְׁטִיףָן
קָאַפְּעָלְיוֹשָׂ, הַיְּנָטָרָן קָאַפְּעָלְיוֹשָׂ וּיְדָעָנָן לְאָקָן, אַ זִּידָן בְּעָהָרָן
אוֹיפָן בְּרִיטָן שְׁטָעָרָן עַטְלָעָכָעָ רָאָצָן וּוּי כָּלְדָּעָאָיָישָׂ שְׁרִיפָט. עָרָ
הַאַט אַנְגָּהָוָיָּבָן וּוּי אַ רָּאָבִינָרָ:

— מִיט טְוִיזָעָטָר יָאָרָן צְרוֹרָהָאַט יְהָוָשָׁ בְּזִינָן אַרְיְינְגָעָפִידָט
דאַס מְדָבְּרִיְּפָאָלָק אַין לְאָנדָנָהָן. עָר האַט אוֹנְטָמְעָטָנִיךְ גַּעַמְאָכָט
אייז אַזָּן דָּרְיוֹסִיס פְּרָעָמְדָעָ מְלוּכָותָ, צְרוֹקָנְגָוָוָעָן פָּוּן זִיְּדָן
אוֹזָן עַמְּצָיוֹלְטָ צְוִוָּשָׂן די שְׁבָטִים. ס'אַיז גַּעַוָּעָן אַמְּתָעָ נָאָוָתָ
הַפְּרָטָן. מִיט טְוִיזָעָטָר יָאָרָן שְׁפָעָטָר, נִיְעָן יִדְּן וּוּיְדָרָאָמָל צְרוֹרָהָ
נָאָךְ אַרְזִיזְיְוָרָאָל. ס'לְאָנָרְ וּוּאָסָטָ, ס'לְעָפָט אָוֹתָ. אַבְּגָר צְוֹזָעָמָעָן
מִיט דָּעַר אַוְיְנָעָכָוָגָן קָוָמָט אָוֹרָ דָּאָס וּגְעָנוֹשָׂ נָאָךְ רָוּחָם. אַירָךְ
וְוָסָם לְעָפָט אַוְוָף בְּצָעָ, וְוָסָם פָּאַרְקְוִיפָּט די עֲרָד אַוְפָן אַיְלָ, אַוְפָן

* ג פְּטִיקָעָר וּוּאָרָעָט.

פיך. איר פאָרדוּפַט זיך אוֹוֶף גָּוֹלְתִּיחֲקְרַקְעַ? ס'איַז דָּאַך אַ חְלוֹל
השְׁבָּן!

הָעָר עַולְם מֵיטַּדְּ קָאנְטָרָאַקְטָן אַיְן דַּי הָעַנְטַּה, הָאַט זַיך אַיְבָּעָרִ
גַּעֲקוֹקְטַּה. פָּוּן אַלְעַזְוִיתַּן הָאַטְּ מַעַן זַיך צַו אִים גַּעֲשְׁטוּפְטַּה.

— עַדְתַּן גּוֹט.

— ר'איַז טָאַקְעַ נְעַרְעַכְטַּה.

דוֹ פַּוְרַ פְּסִיְּדִים הָאַבְּן צְוַעַרְשַׁת גַּעֲקוֹקְטַּ אַוְיַּפְּן אַוְיַּסְגַּעַדְאַרְטַּן
מַעַנְטַּשְׁלַּ, דַּעֲרַנְאַךְ אַיְוָף דַּי צְעַבְּוָנְטַּעְוָעַטְעַ פְּנִימְעַר אַוְן בַּאַשְׁלַּאַכְּן
אַפְּצַזְשַׁלְּיסַּן דַּעַם מִשְׂרַדְ*). זַיך הָאַבְּן גַּעֲוָאָרְטַּ, הָעָר עַולְם זַאל זַיך
אַרְוִוִּסְרוּקְן. אַן עַלְטַעְרָעַר קוֹפְּפָר מַיְטַּ אַן אַונְטַעְרָגְנַעְשְׁרָבְעָנָעַם קָאַן
טָאַקְטַּ אַיְן חָאנְטַּ אַיְזַׂגְעַקְומַעַן.

— אַוְן וּוֹאַם אַיְזַׂגְעַקְומַעַן אַיְזַׂגְעַקְומַעַן?

— אַיר וּוֹלְטַּ שְׁוַׂן אַ קְוַשְׁאַן? — חָאַט בְּנִיְּפַת אַוְיַּפְּשְׁטִיעַנְּ
דִּיק, גַּעֲנוּמַעַן זַיְן אַקְטַּזְזַטְאַשׁ.

— הָיִסְטַּ עַמְּ, אַז אַיר הָאַטְּ נַאֲךְ חָעַם בַּאַדְרַן נִישְׁתַּ עַקְוּפְטַּ? —
הָאַטְּ אַ צְוַיְוִיטַּעְדַּ זַיך אַגְּנַעַרְוּפְטַּן.

— טָאַקְעַ? טָאַקְעַ נִישְׁתַּ עַקְוּפְטַּ?

— שְׁוַׂן אַחֲעַד צְרוּקַס ס'חַאנְמַגְלַטְן!
— שְׁוַׂןְרַלְעַרְטַּם!

בְּנִיְּפַת, וּוֹאַסְ הָאַטְּ אַ וּוֹוְנַקְ גַּעֲגַעַפְן צַו דַּי אַיְבָּעְדִּוקְעַ פְּקִידִים,
מַעַן זַאל אַרְוִוִּסְפִּירַן דַּעַם עַולְם, הָאַטְּ אַלְיוֹן גַּעֲכָאַפְטַּ דַּאַס טְרִיבְּלַ
פָּוּן טַעַלְעַטְאַן. עַדְ הָאַטְּ מַוְטַּאְמַאְלַ זַיך אַגְּנַעַשְׁמוּסַן אַיְוָף אַגְּנַעַזְוַן
דַּעַעַן פְּנִימְעַר, אַיְוָף צְעוּוּקְלַטְעַ קָאנְטָרָאַקְטַּן, אַיְוָף אַפְּגַעַן מַוְילְעַה:

— מַוחְלַי! מַוחְלַי!

— מַוחְלַי דַּי נַחְלַה!

— כְּדַאֲרַף שְׁוַׂן קְיַיְן גַּיְמַעְרַ אַוְיַּד נִשְׁתַּם.

— שְׁוַׂן אַחֲעַד ס'חַאנְטַּן — גַּעַלְתַּ.

— שְׁוַׂן אַחֲעַד!

אַיְבָּעְגַּנְעַשְׁרָאַקְעַנְעַ הָאַבְּן דַּי פְּקִידִים זַיך גַּעַלְאַזְוַן צַו דַּעַר טִיר.

*) בְּיוֹאָךְ.

**) קְוַשְׁאַן — בָּאַזְוָאַץ־צִיְּגָנוּשׁ אַיְוָף בָּאַזְוָאַץ.

אין יפוער האפן

דרער האבן אין יפו אין נעווען געפאנט. אַחֲמוֹן אַיּוֹ גַעְקָוְעָן אַפְּפּוֹאַרְמָן דֵי נִיעַ „עוֹלִים“, וְוַאֲסַמְּ הַאָפָּן גַעְפָּאַרְפָּט אַרְאָפָּ פָּוּ שִׁיף. דֵי אַפְּפּוֹאַרְטָעָטָם, צַוְמִיכְסָמָן וְגַנְגָוָהָרָג — האָפָּן זִיךְ צַעְשָׁמְעָלָט אַרוֹם טַוְיעָרָ פָּוּ צַאַלְצָאַטָּם, זַיְזַעְנָעָן גַעְפָּרָאַכָּן אַוְוָפָּ רַעְרָ לְאַנְגָּנָעָר, שְׁמִינִי נְעַנְגָּרָ מְוִיעָר, וְוַאֲסַמְּ הַאָטָם זִיךְ גַעְטָוָנָקָעָן אַיּוֹ מָאָר, זִיךְ גַעְשָׁוָאַנְקָעָן אַיּוֹ דֵי גַרְינָעָ שְׂמַלְכָוָאַלְיָעָם. דֵי מְוִיעָרָ הַאָטָם גַעְלָיוֹתָלָט דָעַם יְפָעָר בְּרָעָן אַזְוֹ אַפְּנָעָטְיוֹלָט סְזָוָאַסָּרָ פָּוּ דָעַרְ יְבָשָׁה.

מענְגָּר, וְוַיְיָבָרָר, קִינְגָּרָר, וְוַעַרְ סְחָאַטָּ אַפְּטָעָוָהָרָט אַ בְּרוֹדָרָר, וְוַעַרְ אַמְּמָעָ, וְוַעַרְ אַ שְׁוֹעָסְטָעָרְקִינְר, הַאָבָּן זִיךְ אַוְיְסָעָהָקָט דֵי אַוְיְגָן אַיְבָּרָן יִם, וְוַוְ סְחָאַפָּנָטָנָט אַהֲלָפָ טַוְזָ שִׁיפָּן. טַוְזָ הַאָפָּן גַעְהָאָט שְׁפָאַלְטָיוֹוָן, אַנְדָרָעָהָפָּן גַעְהָוָיָפָּן דֵי חַאנְטָמְפָּאָכָּן אַיְבָּרָר דֵי שְׁטָהָרָנָס, נִישְׁתָּמְפָּעָנָנְדִיסָּס זִיךְ פְּגָאַנְדָרְעָקְלִיבָּן אַוְוָפָּ וְוַעַלְכָּרָר שִׁיפָּ טַעַן דְּאָרָף חַאלָטָן אַזְ אַוְגָן.

— דֵי מִיטָּ דֵי דְרָרִי סְוִימָעָנָט?

— דֵי אַזְוִיְקָוְמָעָנְדִיקָעָן.

— יַעַנְעַ אַיּוֹ דֶאָךְ אַ נְרִיכְיָשָׁע שִׁיפָּ.

— וְוַעַלְכָּבָעָ מִוִּינְסָטוּ, דֵי גַרְינָעָן?

— מַעַן לְאֹותָ שְׁוִין אַרְאָפָּ דֵי מַעְנְטָשָׁן!

שַׁמְאַלְעָ שִׁיפָּלָעָר, וְוַיְטִירְקָאַרְקָעָם הַאָבָּן זִיךְ גַעְווֹגָט אַיְבָּעָרָן וְוַאֲסָעָר אַזְוֹן צַוְגָּפְרִירָט צַוְ פִּיהָ, צַוְ זַעַקְםָ פְּאַסְמָאַזְשָׁרָן פָּוּ שִׁיףָ צָוָם בְּרָעָגָ, בְּיוֹ יְעָרָן שַׁאֲסָלָהָטָם זִיךְ אַיְטָלְעָכָעָם שִׁיפָּלָ אַזְוָיָּ אַפְּרָעָגָר גַעְטָוָן אַוְוָפָּ אַזְוָיטָ וְוַיְסָזְאַלְטָ זִיךְ גַעְהָאַלְטָן בְּיוֹ אַיְבָּעָרְדָרְיוֹעָן. בָּאַרְיָ מִיטָּ דֵי רַוְדָרָם, אַרְוּמְקָרְיוֹנְדָרָם דֵי סְקָאַלָּעָם, וְוַאֲסַמְּ גַעְעָנָעָן גַעְוָוָן צַעְוָאַרְפָּן אַיְבָּרָן יְמָדְעָק, וְוַיְלָדָעָ וְאַסְמָעְדָּגְנוֹוִוקָם.

די זון האט געפֿלָאמֶט, האט זיך געפֿעלְדָלְט אַיכְבָּרְן אַפְּגָנְעָם
ים אָנוֹ גַּעֲבָאָקָן אַלְטִיְפוֹ מִיטָּ דָּעַר הַיּוֹן פָּוּן הַלְּבִיבָאָגָן.
אַ צַּעְפְּאַלְעַטְעֵד יַדְהָאָט זַיךְ גַּעֲיָאָט לְעַנְּגָנָאָוָס דָּעַר מוֹיעָד, עַד
איּוֹ גַּעֲלָאָפְּן אַירְבָּעָרְן שְׁמָאָלְן בָּאַרְאָכָּטְן הַאַפְּנָזְוָהָג, וּוֹאָסָּהָאָט זַיךְ
גַּעֲזָוָגָן לְאָנָּגָן וּוּיְ אַטְוָנָגָל. עַד האט זַיךְ גַּעֲשָׂתְלָטְטָפָּרְן טַוְיָעָר פָּוּן
צַּאָלָאָמֶט, האט אַנְגָּעוֹווֹזָן אוֹפְּפָן בְּרִיּוֹתָן יִם אָנוֹ גַּעֲרָדָט צַו וּוַיְלָדָ-
פְּרָעָמְדָעָ:

— בַּיְ אָזָא שִׁיפָּן זַיךְ, קַעְנָעָן זַיךְ דִּי קוּשְׁקָעָם אַיְבָּרְשָׁעָרְן.
— וּוְעַמְּעָן וּוְאָרָט אִיד אָפְּ? — הָאָט אַיְנָעָר אִים גַּעֲפְּרָעָנָט.
— אַן אַלְטָעָמָמָע. זַיךְ וּוּעָט בָּאַשְׁטִימָט בְּרָעָבָן.
— שְׁוִין צִיּוֹת, סְזָאָל אַיְן יִפְּוּ זַיךְ אַלְיִמְשָׁעָר פָּאָרָט — הָאָט
עַמִּיחָא אַרְיָנָגָנוֹוָאָרָפָן.

— דִּי חַעְכְּסָטָע צִיּוֹת!
— וּוּ כְּבִין נָאָר אַוְיסְגַּעְפָּאָרְן, אַיְן אַלְעַקְסָאַנְדְּרָוָע, אַיְן בַּיְ-
רוֹט — הָאָט אַן אַוְיסְגַּעְפָּאַנְטָעוּוּתָעָר יְוָגָנָעָרָמָן זַיךְ גַּעֲלָאָזָט
הַעֲרָן — וּעַנְעָן דָּא אַוְיסְגַּעְמָוּעָרְטָעָהָהָפָּנָס. אַוְן אַיְן יִפְּוּ מוֹזָעָן
זַיךְ צּוֹשִׁיפָּן, וּוּי אַיְן טָעָרָסָ צִיּוֹת.
— אַיְן דָעַם זַעְנָעָן דִּי צִיּוֹנִיסְטָן שְׁוָלְדִּיס — הָאָט אַמִּיטָּלָ-
יָאָרְיקָעָ פְּרוּיָ, אַוְיסְגַּעְפָּעָט, אַוְיסְגַּעְפָּוָטָפָּט פָּוּן פָּאָרָט, וּוּי זַיךְ וּוְאָלָט
אוּסְגַּעְטָרָאָן אַ דְּרִילְיָוָן, זַיךְ אַנְגָּרָפָן.
— פָּאָרָוָס עַפְּעָם דִּי צִיּוֹנִיסְטָן, אַוְן נִישְׁתָּמָעָ אַוְנוֹעָר מַאְנְדָאָטָן
מַאְכָבָטָה דִּי רַעֲוָוָונָהָ? הָאָט אַ דָּוְרְכְּנִיעָרָ צְוָנוֹיְגָנְעָלְיוֹגָט דִּי דָוְתָעָ-
לִיְּפָן וּוּי גַּעֲטָרְוִינְטָעָ וּוּרְשָׁטָלְעָךְ.
— דִּי רַעֲגָרָוָנָהָ? וּוּלְכָעָ רַעֲגָרָוָנָהָ? — הָאָט דָעַר צַעְפְּאַלְעַטְעָר
זַיךְ צְוָרְיָקְגַּעְשָׁמִיסָן דָאָס וּוְאָרָט — דָעַר עַנְגָּלְעַדְעָר אַיְזָאָנָבָן. אַוְן
בַּיְ אַגְּבָן מוֹזָעָן פָּאָדָעָרָן, אַנְדָּעָרָש, בָּאַקְוָמָטָן צְוָרִיסָ...
בָּאַאָמָטָע, זַיךְ, אַרְאָפְּעָר מִיטָּ לְעַדְרָעָנָ אַקְטָן-דְּתָאָשָן, פָּאָרָט
מַרְעָגָרָס מִיטָּ שְׁטָרִיךְ אַבְּיָעָר דִּי אַסְמָלָעָן, הַאָבָן זַיךְ גַּעֲרָדִיָּט אַדְיוֹן
איּוֹן צַּאָלָאָמֶט, אַרְוָוָס פָּוּן צַּאָלָאָמֶט. דָעַר פָּאָלִים, וּוֹאָסָּהָאָט בָּאָ-
וּוְאָסָּטָסָטָוָעָר, הָאָט נַאֲכָנָעָקָוָט דִּי פָּעָסָעָר בַּיְ צְיוֹוְיָלָעָ דָוְרָ-
גִּיעָר. עַד האט בָּאַמְּאָפָט דִּי אַפְּגָנְשָׁלִיְסָעָנָ טָרָעָגָרָס, וּוֹאָס זַעְנָעָן
אַנְגָּעָסָוָמָעָן פָּוּן דִּי פָּאָרָט-סְקָלְפָאָדָעָס.

— ערד היט זיין, דער אַמְלָקָן! — האט דער צעפֿאַלעטער זיך גען-
שמייכָלֶט צו די אַרְמוּסִישׁע. דורךן טויער האבן זיך גענומען אַרוֹיסִישֶׁטֶן די ער-
שטע „עלִים“.

איין פראנט האבן זיך געורךט נעפֿעַק, ואַלְעָזָם, קוּפֶּרֶס. אָן
הינטער די נעהַפְּקָע — אַ באַושׂוּפְּעַטְּעָר זיך, אָן אַ בְּרִוְתָּן גָּאַלְצִיאַ
געַר דְּבָנִישׁן קָאַפְּעַלְוּשׁ. לְעֵבָן אַיִם האָבָן נַאֲכְנָעָצְוִוָּן אַ וּוּבָ, זִין,
מעכְּטָה. אַוְיָפָן ערְשָׁטָן קָוָךְ האָבָן בְּיִם זיך גַּעֲוָאָרְפָּן די אַוְיָן
וּוְיִי אַ צְעַדְּרָקְעַנְעָם האָזָן. וּוְיִי האָט נַאֲרָן גַּעֲמָאָכְטָן עַטְלָעַבָּע
טרִיטָּם פָּאָרוּס, האָט עַר גַּעַלְאָזָטָן גַּעַלְאָזָט זיך דָּאָסָן בְּנִיְּבָתָן, פָּאָרָיָ
קוּוּטָשָׁטָן די אַוְיָן, דָּרְנָאָךְ זיך אַוְיָסְגָּעָצְוִוָּן אַוְיָף דָּעָר עַרְדָּה. עַר
הָאָט אַ קָּוָשׁ גַּעַטְוָן אַיִן די שְׁטִינְנָעָר וּוְיִי מַעַן קָוָשׁ אַ סְּפָרְדוֹתָה
אוֹן גַּעַפְּרָעַפְּלָט אַוְיָפָן קָוָל:

— צְוּוִי טויזָנָט יָאָרָן, וּוְיִכְּהָאָבָן דִּיק נִישְׁתָּגַעַן, דוֹ אַרְץ
זְבַת חַלְבָּן וְדִבְשָׁ... .

— וּוְיִגְּאַנְגָּה האָט עַר דָּאָס אַרְץ נִישְׁתָּגַעַן? — האָט אַ יָּאָלָן
די שְׁעָר בְּחוֹר, אַיִן קוּצָעָה אַקְלִיחְזָוִין, אַוְיָסְגָּעָפָקָן וּוְיִי אַ „צְאָפְּרָעָה“
זיך אַיְבָּרְגָּעָפְּרָעָנָט.

— צְוּוִי טויזָנָט יָאָרָן! — האָט אַ יְדַעַנְעָן אַיִן אַ שְׁיוּטָן, אַיִן
אַ חַוִּיב אַפְּגָעָנְטָפְּרָטָן.

— זְעַנְמָן אוֹר דָּאָרָן פָּעַטָּר, עַלְתָּעָר פָּאָר מְתוּשָׁלָחָן... האָט דָּעָר
בְּחוֹר אַוְיָסְגָּעָשָׁסָן אַיִן אַ גַּעַלְעַטְמָעָר.

דָּעָר עַלְמָן האָט זיך גַּעַשְׁפָּאָלָטָן אַיִן בִּידְעָ זְיִוְתָּן, וּוְיִי אַוְיָן.
מוּוּעָרִין, הָאַזְנִידִים אַ דְּרוֹכְנִיגָּנָן פָּאָר זִי „עלִים“. טְוִוִּיסְטָן, פָּאָסָאָר
זְשִׁירָן פָּוֹן ערְשָׁמָעָר קְלָאָסָן, פָּוֹן צְוּוִיטָעָר קְלָאָסָן, זְעַנְמָן דָּרְכָּבָנָאָגָּנוּ
לְיוֹכָטָן זִיְמָן שְׁטָעַקְעַלְעָךְ אַיִן די חָעָנָט, מִיטָּהָאנְטְּזָוָלְיוֹקָעָם, וּוְיִי
וְאַלְטָן אַיְצָט אַרְאָפָן פָּוֹן באָן, נִישְׁטָט פָּוֹן דָּעָר שִׁיף.

סְמָ'הָבָן זיך גַּעַהְעָרָט לְשׂוֹנוֹת, פָּוֹן פּוֹלִישָׁע זְיִוְן, פָּוֹן דִּוְיִטְשָׁע,
פָּוֹן בּוֹלְגָאָרִישָׁע. אַיִן גַּעַרְאָגָן האָבָן אַיְמָעָן זיך גַּעַרְקָעָנָט. קְרוּבִּים
הָאָבָן זיך אַדוֹמָגָעָבָט. מַעַן אַיִן זיך גַּעַפְּלָן אַוְיָף די הָעַלְזָעָר.
מַעַן האָט זיך צְעַקְוִישָׁט.

— אַבְּיִ אַיִן אַרְצִיּוֹרָאָן!

— אַבִּי אַיבְּרָגָנֶקְעָן דַּעַם וּוֹעֵד.

— חָקֵסֶת גַּטְרָאָכֶט, אָז מִיר, דַּי גַּאנְצָע מַשְׁפָּחָה וּוְעַלְוָן זַיְךְ
דָּא אַמְּאָלְלָא אַלְעָא בְּאַעֲגָעָנָנָן?

אָן עַלְטָעַרְעָר אַמְּעָרִיקָאָנָעָר הָאָט זַיְךְ גַּעֲדָרִיּוֹת אַרְוֹם צָאַלְאָכֶט
מִיט דַּי פָּאָקְטוֹרְ-חַשְׁבָּנוֹת אַיְן דַּי הָעֵנָם. עַר הָאָט יַעֲדָע וַיַּוְילָע אָפְּ-
נַעֲשָׂת עַלְתָּא דָא אַ דָּוְרְכְּלִוְינְפְּרוֹקְן קָאַמִּיסְיָאָנָעָר, דָא אַ בְּאַאָכְטָן אָוֹן
גַּעֲרָעָדָט צַו זַיְךְ לְוִיפְּקָן עַנְגָּלִישָׁ?

אַ בְּחָור אַיְן לְאַקְּשְׁטִיוּעָלָעָר, אַ בְּרוּין הַעֲמָרְלָא פָּאָרְנְשָׁרְטָלָט
אַיְבָּעָר דַּי רִוְּיָעָר — הָוֵי הָאָט אִים אַיְבָּעָרְגָּהָאָכָט.

— אָוֹר וּוֹעֵט אָפְּשָׁר דַּרְעָן הַעֲפָרְעָאִישׁ, מִסְמָעָיִ?

— כְּקָעַן מִיט דַּוְרָ רַעֲדָן הַעֲפָרְעָאִישׁ, בָּאי — הָאָט דַּעַר אָמָעָ-
רִיךְאָנָעָר צַו אִים זַיְךְ אָוִיגְעָדְרִיּוֹת — אָוִיבָּ, דַּו וּוֹעֵטָם מִיר קָעָנָעָן
עַנְטָפְּרָעָן? וּוי חַוִּיסְטָם אָוִיבָּ הַיְבָּרוֹ אַ פָּאָונְטִין-דָּפְעָן, אַ פּוֹלְיָעָדָר,
הָאָ? וּוֹיְסָטוֹ נִישְׁטָה? וּוֹעֵל אִיךְ דַּוְרָ זַעַן. אַ פָּאָונְטִין-דָּפְעָן הַיְסָטוֹ:
שָׁאַיְן אָנוֹ מַטְבִּילָיָן אָפְּלוֹ בְּעַמְּ אַחַת....

דַּעַר אַמְּעָרִיקָאָנָעָר הָאָט מַעְשָׁה-הָלֵץ אַ סּוֹק גַּעֲטָוָן אָוִיפְּן עַולְמָן
צַי דַּי חַכְמָה גַּעֲפָלָט אָוֹן וּוֹוְעָטָר גַּעֲרָעָדָט:

— אָוֹן וּוי חַוִּיסְטָם אַ לְּיִפְּטָם, אָז עַלְעוּוֹיְטָאָרָה, וּוֹיְסָטוֹ? מָאָל דַּוְרָ,
דַּו וּוֹעֵטָם דַּאְרָפְּן אַ שְׁטִינְגָּעָר אַיְן אַמְּעָרִיקָעָ, אַדוּיְפְּקָומָעָ. אָוִיפְּן
שְׁפִּיצְיָן פּוֹן אַ וּוֹאַלְטְּ-דִּקְרָאָצָעָר, אָוִיפְּן פָּרְצִיכְסָטָן, אָוִיפְּן פּוֹפְּצִיכְסָטָן
שְׁמָאָס אָוֹן דַּו וּוֹעֵטָם מַזְוָּן אַנְקָוּמָעָן צַו אָז עַלְעוּוֹיְטָאָרָה, וּוי וּוֹעֵטָמוֹ
דָּאָס אַנְרוּפָן אַיְן הַיְבָּרוֹ? וּוֹיְסָטוֹ וּוֹידָעָ נִישְׁטָה? — הָאָט דַּעַר אָמָעָ-
רִיךְאָנָעָר מִיט אַ פִּינְטָל אַיְן דַּי אָוִיגָּן מַבְטָל גַּעֲוָעָן דַּעַם בְּחָור —
וּוֹעֵל אִיךְ דַּוְרָ זַעַן. אָז עַלְעוּוֹיְטָאָר הַיְסָטוֹ: יַעַלְהָ וּבוֹא....

דַּעַר בְּחָור אַיְן לְאַסְּטִיחְ-יְוּלָעָלָעָר הָאָט גַּעַזְוָן, וּוי דָאָס הַיְבָּרוֹ
מַעֲנְמָשָׁן אַרְוֹם לְאָכָט, אָוֹן זַיְךְ דַּעְרְפִּילְט בְּאַלְיְוִידָקָט, רַחַט
בְּיוֹנְט גַּעֲרָדָיָן דַּעַם אַמְּעָרִיקָאָנָעָר, דַּעַם עַמְּיהָאָרִיזָן, אָוֹן עַר הָאָט זַיְךְ
אַרְוּסְ-גַּעֲמָאָכָט פּוֹן רַעְוָלָן.

אַ חְלָפָן מִיט זַיְן גַּאנְצָע טַוְישְׁ-גַּעֲשָׁפְּט — אַ פָּאָרְגָּלָאָט, קַעְמָטָעָ-
לָעָ מִיט אַוּסְלָעְנְדָוִישָׁע בְּאַנְקָנָאָט — אַנְגָּעָהָאָנָנָעָן אָוִיפְּן בּוֹיָן,
חָאָט בְּאַגְּעָנָנָט דַּי פָּאָסְטָאָזְרָוִן מִיט אָז אַכְּפָאָטָן:

כְּטוֹיֵשׁ דָּאַלְאָרָן, עַגְּיָפְּטִישׁ פּוֹנְטָן, פְּרָאָנָקָן.....

די שמאלע שיפלער, וואס זענען צוועשוועמען צום ברגע האבן ארויסגעווארטן די פאסאושירן טעננויז אויף דער יבשה. א מיטל-יאריסטער ייד, וואס אוין געשטאנגען אויף אן אפונער טראפ אסקען ים, ווי א קאפייטאן אויפן שיפדרעך, האט געקעמת זיין שווארץ עעלאלכטנע באָרד, וואס האט זיך געוינטלאט ווי א געל, און א פאַדכֿאָפְּטָעָר פונם מאָרש פון די „עלִים“ זיך צעריגן:

— ס'אי זאָך באחרית הימוי! ס'קומען שיפן פון אלע האפנט. פון פָּאנְסָטָאנְטִינְאָפָּאֵל, פון מאָרטָעָל, פון אָרְעָם. יידן פָּאָרָן זיך צוֹנוֹיָף פון אלע מְדִינָה... מען ווערט אָוּסְגָּלִיּוֹט, ס'אי, ושבו בנום לְגֻבּוֹלָם....

צווויי זענען אָראָבעָר, שיך — פוצערס די שווארץ הוייזן פון הינטן ברײַט מיט טאָרבעם, ווי די געזעסן וואָלטן בויז נטענע אַגְּנָעָשׂוֹאָלֶן, האָבָּן גַּעֲטָאָגָן אַיבָּעָר די אָרְעָם סְעַטְלָעָר מיט באָרְשָׁטָן, מיט אָוּסְגָּעָשְׁטָעָלְטָע פְּלָעַשְׁלָעָר גַּלְאָוָה, מיט שִׁיקְזִיזָאָקָט אָוָן פָּאָמָאָדָעָם. ווי האָבָּן זיך אָוּסְגָּעָעָצָט אויף שטינְנָעָר, לְעָנִי אָוָים די מְוֹעָר, דּוֹפְּנִיךְ דּוֹרְכְּנִיךְ. אָוָן באָלְדָּז זענען זַיְעָרָע פּוֹיז באָרְשָׁטָן גַּעֲלָאָפָּן מיט אַיְמָפְּעָט אַיְבָּעָר עַטְלָעָכָּע פָּאָר שיך.

אָ פָּאָטָאָשָׂיר, אָ זָקָן, ווֹוִים ווי אָטוֹיף, באָהָאנְגָּעָן פון פָּאָרְנָט. פון הינטן מיט גַּעֲפָעָק האָט זיך אַפְּגָּנְשָׁטָעָלְטָע פָּאָר די שְׁוַרְפְּצָעָרָט. ער האָט מיט פָּאָרְדָּאָכָּט זיך אַיְינְגָּעָקָט אַיְן זַיְעָרָע פְּנִימָעָר אָוָן אָ פרען גַּעֲטָוָן:

— זוי זענען אויך אָחִינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל?

— אויר מִינְתָּה, דְּאָס זענען תִּימְנָעָר יִדְזָן? — האָט אַיְינָעָר פון עלִים אִים פָּאָרְחָאָלָטָן.

— די באָרוּעָה האָבָּן זוי דּוֹיזְעַלְבָּעָ.

— ווּוּ הוּא אויר גַּעֲזָעָן תִּימְנָעָר יִדְזָן?

— גַּעֲזָעָן האָבָּן אַיך נִישְׁתָּה, נָאָר מען האָט מִיר דָעַצְיָילָט ווען זוי, זענען די שווארץ יידן, נָאָר אַיְן פּוֹילָן — האָט דָעָר זָקָן זיך גַּעֲרוֹיסָט מיט זַיְן לְמוֹדָות — פָּאָרְשִׁיחָעָנָע סְבָּרוֹת זענען דָא, זענען זַיְעָר אַפְּשָׁטָאמָן. אַבָּעָר אַיך רָעָכָן, דְּאָס זָקָן זַיְן די קִידְעָר פון דָעָר מלְכָה שְׁבָא אָוָן שְׁלָמָה הַמֶּלֶךְ...

פָּוּן יִם האָט גַּעֲיגָט אַגְּזָעָנָע קִילְקִיּוֹט, וואָס האָט גַּעַז טְרִיפְּנָט די לְיִפְּן.

א דירעוזדים מענטשל אין די פערצישער, א פואר באסקו, א נאמבע באדרעקט מיט שווארטזע צעפעלער האט זיך דערפילט היומייש, ווי נאר ער האט אראפנעםטעטלט א פום אויף דעד יבשה. ער האט אראיסגעשטעלט דעם איינציגן טישמאדאן פון דער האנט, נישט צולאנדייך צו זיך קיון טרונגער, אונ זיך איזומגעטוקט.

— ווי איז דא דער אימיגראנטן-הוויז?

— איר מענט בעסער פארפאוין אין א האטעל — האט א וווקסיקער יונגע מיט א פאר „בריטש-הוויז“ אים אפנעפארטיזט. — דאס האפ איך איז נישט געפרונגט — איז דאס מענטשל געווען באליידוקט — איר מווינט, איר האט צו טוּן מיט א „גרוי נעם“? ב' בין שווין ס' צוויטע מאָל דא.

מענט איר טאמע תיכאָ צוֹרִיקְפָּרָן! איזדער די שוף שווימט

אָפ — האט א צוֹוַיטָעָר אַרְיַינְגְּנוֹרָפָן.

— שא, שא, איז איז מען מkapל פנים די נויע „עלויים“? — האט א באַגְּלִיטָעָר, וואָס איז נאָכְעַנְאַמְעַן אַהיַטְל טוֹרִיסְטָן, זיך אַריַינְגְּנוֹמִישֶׁט.

— ווען איך בין ס' עַרְשְׁטָעָמָל אַהֲרָנְעַקְמָעָן, איז פָּנָצֵי תל-אביב געווען אין באָרג מיט זאמָר — האט האט מענטשל אַרְוָפְּגָעָשְׁרִין צוּם עַולְמָן, וואָס איז געווען צעפעלטלט אויף דער מוייער — איזצְט, איז איז אַוְיסְגְּעוֹזָקְסָן אַכְּרָד, מען צָלָט מיט נאָלָד פָּאָר יַעֲדָן שְׁפָאָן באָרוֹן, הַיּוֹסֶט ער מיך צוֹרִיקְפָּרָן!

— ווילט איר אַפְּשָׁר קוֹפֶּן אַפְּלָעָל אין תל-אביב, פָּעָטָרָע? — האט דער בחור מיט די „בריטשעס“ זיך אַוְיסְגְּעוֹזָקְסָן פָּאָר אַים ווי אַ נוֹסֶם.

— וויל איך טאָקָע, דוֹ פְּלָאָקְשִׁיסְעָר. — איז דאס רַיְשְׂוָדִישָׁע מענטשל נישט געפְּלִיבָן שְׁוֹלְדִיךְ קַיְוָן עַנְטָפָעָר — אָן בְּהָאָפְּ בְּיַי דָּעָר פָּעָטָר „עלְיהָ“. געהאט קְדוּחָת, מען איך מיר הַיִנְטָט פָּאָרְנִינְעָן דוֹ האַנְדְּלָעָן מיט „פְּלָעָצְלָעָךְ“ אוּיך.

— אונ איז מען האַנְדְּלָט מיט פְּלָעָצְלָעָךְ, פָּאָרְדִּינְט מען עַולְמָן.

הַבָּא! — האט אָן אַנְדָּעָר יַיד זיך אַנְגְּנוּמָעָן פָּאָרָן „גְּרִינְעָם“.

— יַא, מען לִיּוֹט אֹוִים דָּעַם באָרוֹן בְּיַי דִּי אַרְאָבָעָר..

— מען מַאֲכָתְּ רַיְקָ אַרְצִישְׁרָאֵל.

— אַלְגָן! אֲרִזְיוֹנָה אֵין שְׁטוּנָה וְגַעֲוָעָן אַלְגָן פָּוּן
טוֹרְקוֹעַנִישׁ, אַלְגָן אָנוּ וּוְאָסָר. סְחָאָט נִשְׁתָּמָעַנְתָּם שְׁפִוְיָוִן דִּי
אַיְנוֹנוֹנוֹנָעַר...

— אונז וואס פאראן מרדינה אויז דאס שווין — האט א דרייטער נישט אפנעלאלות — או אפלו פאראיזיטנס, האט מען פימסנההאלז אונז עלפאנטביבין צו בווען ס'בית-מקדש, געמוות פירן אוש פון ווינטערן ערנערש.

— א שיענו פרפאקאנדע פאר אריזושראָל מאכט איר יונַ
עדיין.

— ס'אייז אמת! — האט עמייז אויסגעשרין.

— אָזֶה אַמְתָּה דָּרָאָה מֵעַן אֹוִיסְפָּאָהָא לְטָהָרָה!

לאננד — שווין געפיבערט, געהאט מאלאיריע..... ער מעג רעדן, דער חלויז. ער האט גענוג נעליטן פארן

— וואס הוייטט נעפֿיעברט, זעהאַט מאָלָאַרְיעַ? — האַט אָן
אנגעפֿאמְפּעטער ייך, אַנְגַּעֲפַעֲלַצְט, אַנְגַּעֲשַׁוּכְט, ווֹי אָן עַפְקִיםְאָס זיך
אַרְוִיסְגַּעַרְוקֶט — אָזֶן אָז ס' קְוּמֶט אַהֲרָאַרְיךְ ייך. פָּוֹן אַגְּנַעַי אַירְךְ
בְּאַלְעַבְּאַטְּיַשְׁרֵר ייך, נִישְׁתְּ קְיֻמְּן חַלוֹן. עַר צַעֲפַרְעַכְט זיך, עַר לִיגְטַּ
אָזֶן ס' פְּאַרְמָנוֹן, אָזֶן צָום סּוֹף — קְיֻמְּן מְפַרְשָׁ, קְיֻמְּן פְּרוֹסְט... הַיּוֹסְט
דָּסְס נִישְׁתְּ גַּעַלְיוֹן? אָז עַר דַּאֲרוֹף אַוְיףְּ אַוְינְמָאָל אַוְיסְחַפְּיָעַן אַיִן
אַרְזְיוֹנִישָׂרָאֵל דָּסְס, וואָס עַר האַט אַנְגַּעֲזַעְמַלְט אַלְעַבְּן לְאַגְּנַעַן אַיִן
גְּלוֹת, אָזֶן עַס דָּאַר נִוְשְׁטַס,, אַרְץ זְבַת חַלְבָּן וְדַבְשָׁן,, אָזֶן עַס,, אַרְץ
אַוְקָלַת, וּשְׁבִים,,

— איזו האבן דאָר גערעט דֵי מרגליים! — איז אַחוּכָּע
טען: מיט אַ צעשוּ בְּרִיטָעָר באָרד אַנְגָּלָעָהָן.

טאקע די מרגלייט!

— אויב א מרגל — האט דער מיט דער ציעזובערטער בארד
וויטער געשריןן — דאראפ מען אים לויין אין חרט אריין!

— אין חרם ארויין!

דער געליארט איזו געשטיגן. אַטָּאָפֶל שִׁיפֶל, ווֹאָס אַיזוּ אַבְּנוּפָאָרֶן צוּם בְּרָעָג, הָאָט הַאָסְטִיךְ זָד אַנְגַּעַשְׁטוּיסְן מִיטָּן רַודְרָעָן דָּעָר אַפְּעָן גַּעֲרָה יְסִטְרָעָפֶן אָזְן אַרוֹיְסְגַּעַשְׁאָטֶן אַ צָּוִיְּן עַנְדְּלִיךְ פָּאַסְאָזְרִין.

פָּוּ נְרִינַע יַ-צְּדָקָעַם, אֵין אֹוְפָּנָעַנְגָּנָעַן דָּעַרְ רַיָּה פָּוּ זָלָא
אוֹ פָּאַסְפָּאַר.

א פְּלָעַם

די אכיהיז האט נישט נאכגעלאזומ. די נאכט, אין אטעם, האט איינגעדעקט דאס צעKENוילטער תל-אביב, וואס איז געלען, א צע' בערטמלטער, א צעפיזטלטער. די אגגעשמאלאצענע לויפט-פאלייעס ווי צוע' געדעטמיטע ריחות, וואס שענעו אגגעלאפֿן פון די אפטענע זאמדן, האבן זיך פארישטטעט אין די נישט-ברוקירטער געלען, אין די האלבע, נישט דערציזונגען מויערן און ארום די גענאנגען בעטאן זאַרטלען.

דער אלטער סראנץ איז נישט איזמנעלען. ס'האט אים גע' וואָרפן; אין שלאָפֿ. דאס לֵידִיקָע פֿלְעַל הַינְטָעָן פֿעַנְטָעָר — אין אויסגעשניאטענער ווינקל, וואָס קָוֹטֶט אַרְוִוִּס אַין צָוּוִיָּרְאַנְטָן נאָסְפָּן — האט נישט געלאָזָט דעם אלטן רָוִאַס אַיבְּרָקְוּמָעָן די נאכט. עד האט עטלאָבע מְאַלְלָעָתָקְטָמָע, יְעַרְעַע ווַיְלָעַע אַטְוִיְּבָע געטן מיט דער האנט אַיבְּרָן פְּנִים, ווי אַפְּלִיגָּן וואָלָט אַים גַּזְעָסְן אוּוֹף דער נאָז. דערציז האט ס'הָאַרְיָעָה לִיבָּזָה גַּזְעָוִוִּיס. עד האט געציילט דאס קְלָאָפָּן פּוֹן זַיְגָּעָר, צָוּוִיָּרְיָי, פּוֹרָן אָז דער ערישטער שיין האט זיך דָּוְרְכְּגָּעָרִיסָן, פְּלוִיכְנָדִיס די שטיקער פֿינְצְטָעָהָרְנִישׁ, וואָס האָבָּן דָּא אָז דָּאָרָט זיך גַּזְקָאַלְעָרָט צָוִישָׁן די וואָלְקָנָם, איז קְרָאָנָץ — דאס קָאָפְּלָן אַוְיָפְּן קָאָפְּ, אָז די אַוְנְטָעִידָה הויזן, אָז די שטיקער-שיין — שווין גַּזְעָוִן אַוְיָפְּן די פִּים. ס'ערישטער האט עד זיך אַרוּמְגָּנוֹאַשָּׁן, דערנָאָך אַפְּנָאָזָאנָט אַפְּאָרְיוּשׁ ווּעָרְטָעָר. עד האט אַגְּנָעָזָונָדוֹן דעם „פְּרִימּוֹס“ אָז אַיִּז דער ווּעָרָפָן די שטובייק האט זיך אַוְיָפְּנָעָכָאָפְּט, האט קְרָאָנָץ שווין גַּזְעָפְּט פּוֹן אַגְּלָאָז ווּאָרְעָמָק. עד אַיְוֹ אַדְיוֹס אַין חַצְרָא אָז אַרוּינְגָּלוֹאַזְדָּיָס די שׂוּעָרָע פֿינְגָּעָר, וויי קְלִינְעָם, אָז די פֿלְעַבְּטָן בָּאָרְדָה, האט עַר אַרוּמְגָּעָרְיוֹת דעם

לאנגן באראך, וו צוווי משפחות מיט קאואקזער יידן האבן גען ווינט. קראאנץ האט געליטן פון די שכנים. די קאואקזער האבן זיך אריינגעטליבן אין דעם באראך מיט איבער פיר יאָר צוריק, וווען ס'איַז גענאגען קרייז איבער אָרייזישאָל. זוי האבן עם אָפֿגעַדְוַן גען פֿאָר אַ שִׁיפּוֹשׁ, גַּעֲצָאָלֶט יוּיעָר ווּינְיק. דערצו האבן זיך צען לוייגט וויאין אין די אַיְגַּעַנְעַוּ ווּינְגַּעַרְטַּבְּנָה, האבן גענאלט און ס'חאָט זיך קראאנץ געדאָכְט, או זיך ווועלן קיינמאָל זיין פְּלָאָז נישט פֿאָר לאָז.

דאָס זוינטֵל, ווּאָס גַּרוּוּט צוֹזָמָעָן מִיטָּן באָונְינְעַן, פֿאָלְוַעַט זיך און זאנט אָז ס'איְבּּערְגִּין פָּון נַאֲכָט אַוִּיףּ טָאג — דָּאָס זוינטֵל האט זיך אָפֿגעַשְׁטַּלְט וויאָ אַ בּוּיטּ תְּבָאָה. אָז אַ פֿאָרְזִיסְטַּוּת ווּ פָּון אָנְיַ גַּעַיְצְטַּעְטַּעְטַּעְטַּע עַסְלָעָן האט גַּעַשְׁטִיקְט דָּאָס יְוָנְגָעָן תְּלָאָכְבּּוּ, ווּאָס האט זיך גַּעַוְעַקְטּ דָּאָ מִיטּ אַ גַּעַפְּנְטָנוּ לְאָדוֹן, דָּאָ מִיטּ אַ דּוּרְכְּפְּאָרְנְדִּין ברויטְרוֹאָגְן.

קְרָאָנְצָן האט עם גַּעַוְאָרְפּוּן פָּון פָּעַם. ער האט אָרְיְבּּערְגְּלְוקְטּ אָוִיפּן פְּלָאָז אַנְטְּמָעָן, ווּוּ דָרְעָ שְׁכַּן, אָז אָרוּפְּגַּעַנְעַרְבְּעַטְרַע נַאֲזָאָזְ פֿאָרְקִוּפְּעָר, בּוּיטּ פֿאָר זיך אַ דּוּרְיְּשְׁטָאָקִין בְּנָנוּ. ס'יאָנְגָעַנְיַש נַאֲךְ נַחְלָה, נַאֲךְ בְּאוּזָן, ווּאָס צְעַלְיוֹגָט זיך וויאָ אַ גַּבְּזָהָלָע אַיְן יְעָדָן אַרְצִי יְשָׁרָאֵל — זיך — האט קְרָאָנְצָן אָרוּפְּגַּעַנְעַשְׁקַּט אַוִּיףּ דָרְעָ צְחוּטְעָרְטּ יְיִיטּ, צְוָם שְׁכָנָן בְּנָנוּ. ער אַיְן אָרוּזָן אַיְן דָרְעָ אָפְּגַּעַנְעָר גַּעַבְּיְידָעָ. הַוּשָׁאָקָעָם, צְעוֹגָמָע טָאָפְּאָרְעָסְ-בְּרָעְטָר, רַעַלְסָן, ווּוִיטָּסָן סְלִיקָּטָי צִינְגָּל — אַלְּזִי האט זיך גַּעַוְאָלְגָּרְטַּע פֿאָר די שְׁוּעָלָן. קְרָאָנְצָן האט גַּעַלְעַטְרַט אָיבְּעָר די הַילְּצָעָרְנָעָ טְרוּפָה, ווּוּ אָיבְּעָר אַ דְּינְעָר בְּרוּסָן, ער האט זיך גַּעַהְיוֹבָן אָיבְּעָרְן צְוּוֹיְטָן שְׁטָאָקָן, אָיבְּעָרְן דְּרוּטָן אָז, אָז עַד אַיְן אָרוּסְגַּעַקְוָמָעָן אָוִיפּן אָפְּגַּעַנְעָם אָסְפְּאָלְטִידָאָךְ, האט ער גַּעַעַטְרַט אַזְוִי רְוָאִיךְ וויאָ אַיְן נִיסְן.

קְרָאָנְצָן האט צְעַפְּוִוְתּ די אַוִּיגְן אַהֲיָן, אַהֲיָר. ער האט נִישְׁטָמָקָנָא גַּעַוְעָן דָעַם שְׁכָנָן ווּאָס בּוּיטּ, האט נַאֲךְ בְּאָדוּוּיְרַט זיך, אַ דְּרָעְדְּ-לְגָנְעָר ווּאָס וּוֹאָרטָן אַוִּיףּ יוּשָׁר, די קְאָוְקָזְעָר זָאָלָן זיך אַלְּיַיְן אָפְּטָרָאָגָן, פְּרִיְיַי מַאֲכָן דָעַם פְּלָאָז. טָאָ צַו ווּאָס ס'עַגְמָתְ-נִכְשָׁסָן ס'עַרְגְּנִישָׁס אָז ער, קְרָאָנְצָן, ווּאָס האט אָיבְּעָרְגַּעְלְעַבְטּ דָעַם טְרָקָן,

איבערגעלאפט די מלחמה מיטן גירוש, איז ווערט די שםיז... שיפֿן
קומוּן אָז, וואָהָפָן אַרְוִוִס פּוֹלִישׁ יִדְּן, רָוִשִׁעָן, דִּוּיטְשָׁע. דִּי אֲנֵנְ
געָלָפְּעָנָעָ אַרְבָּעָטָן וּדְרָאָוֶף. פְּרָדְסִים, פְּלָעַצְעָר, הוּוּרָר — אַלְגָּז
שְׂמִינְתָּם. ס'לוּפְט אַיבָּעָר. גָּאָלָד וּוּאַלְפָעָרְט זִיךְ אַיְזָן דִּי דִּינְשְׁטָאָקִי.
אוֹן ער, אָז אַלְטָעָר פָּאַלְעָסְטִינְגִּיעַ, אָצָבְרָעַ, הַאלָט אַיְזָן אַיְזָן
פָּאַרְשְׁפָּעְטִיקִן... אַזְוִי אַזְוִי גַּעוּן אַיְזָן לַיְנְצָן פִּיר אוֹן צְוָאנְצִיךְ, בֵּין
אַזְוִי אַזְוִי אַיְצָט. וּעַן ס'רְעַנְתַּמְיט נָאָלָר, שְׂמִינְתָּ ער, קְרָאנְצִיךְ, אַונְ
טָעָרָן דָּאָךְ...

די זָוָן וּוּ אַ קְנוּוֹת האָט אַוְיפְּנָעַלְמָט אַזְוִי גַּעַזְנָדָן שְׁרָפּוֹת
אַיבָּעָר חִימָל, אַיבָּעָר יִם. לְרָאָנְצִיךְ האָט אַנְגָּעָהוּבָן זָעָן הַעלָּעָר. ער
הָאָט זִיךְ גַּעַשְׁטָרָאָפְט, וּוּאָס עַד האָט קִינְנָעָם נִישְׁתַּגְּפָאָגָט, נִישְׁתַּ
אַנְגָּעָנוּמָעָן קוֹיָן עַזָּה. קָוְגִּים האָבָּן זִיךְ גַּעַרְיסָן אַוְיפְּן פְּלָעָץ, מעָן
הָאָט אַנְגָּעָבָאָט אָ גַּרְוִיסָן פְּרִיאָן, אוֹן ער, אָז עַרְלָעְכָּר זַקְפִּיְּפָעָר,
הָאָט זִיךְ אַפְּגָעָזָגָט דְּרָפָּן. ס'אַיְזָן קְרָזְ-קִימָתְ-בָּאָדָן. אוֹן מִוּט אָ
גַּעַשְׁאָנְקָשׁ שְׁפָעְקוּלִיָּרֶט מַעַן נִישְׁתַּ.

אַפְּגָעָנְעָרָנְטָע אַרְבָּעָטָר אַזְוִוָּרָע זַעַלְגָּרְשִׁיךְ. דִּי הַעַמְּדָלָעָךְ
אַרְבָּעָרָגָעָוָרָפָּן אַיבָּעָר דִּי קוֹדְצָעָ כְּאַקְיָהָזִין, זָעָנָעָ נְרוֹפְּנוּוֹיָן אֲנֵנְ
גַּעַקְוּמָעָן פָּוָן דִּי אַרְוּמִיקָּעָ גַּעַטְלָעָן. זַיְהָאָבָּן זִיךְ צַעַשְׁאָטָן אַרְוּם דִּי
אַפְּגָעָנָעָ בְּנִינְיָים, וּוּרְמִיט אָ וּאַסְעָרְדוֹאָגָא אַיְזָן הַאלָט, וּוּרְמִיט אָ
קְלָנְיוּעָ, וּוּרְמִיט אַיְנְסְטָאָלָאָצִיעָ - רָעָרָן. מַוְיְעָרָר האָבָּן זִיךְ גַּעַיְ
שְׁטָעָלָט אַרְוּם דִּי צִינְגְּרוּעָנָט, בְּעַטָּאָנְגְּשִׁיטָרָס אַרְוּם דִּי צְנוּוֹפְּגָעָן
סְלָאָפְטָע טָאָבָּאָרָעָס אַזְוִי דָעַם אַנְגָּעָהִיְּצָטָן פְּרִימָאָרָגָן הָאָט דִּי
אַרְבָּעָט זִיךְ אַנְגָּעָהָוּבָן.

— שְׁפָט, חַבְרָה קְמוּןָן אָז — הָאָט קְרָאנְצִיךְ זִיךְ אַוְיפְּנָעַלְמָזָט
מִוּט דַּעַר הַילְּאָחָרָנָעָר טָרָעָפָּן אַזְוִי אָז אַוְיסְגָּעַלְאָרָנָטָר גַּעַפְּלִיבָּן
שְׁטָיוֹן פָּאָרָן טָרָעָפְּנִיזָהָזָוּן.

אָ הַוְיָכָר מַאֲגָן, אַזְוִי אָ וּוּיסְן לְיִוּנְמָעָנָעָם אַנְצָוָג, אַוְיפְּן קָאָפְּ
אָ בְּרִוְיָטָר עֲנְגָּלִישָׁר פְּרָאָפָּן - הַוּט, וּוּבֵי אָז אַפְּרִוְקָאָנָעָר פְּלָאָנְ
טָאָטָאָר, הָאָט אִיטָּם בְּגָנוֹרִיסְטָן:

— שְׁלָוּם, אַדוֹן קְרָאנְצִיךְ!

— שלום, אדרון קבלן — האט קראנץ אונטערגעטשטיילט —
איילט, איילט, היינט איז אויער יעשהן.
— מײַן יעשהן, אויער יעשהן — האט דער קבלן מעשה-המביין
באטראיכט א צינלאָואנט פון אונטן אָרוֹוֹף — איך זאג, יידן דארפֿן
נאָר בויען... אָוּן פָּאָרוּוּאָס פּוֹסְטוּעוּעַט בַּיִּאֵיךְ דָּרֶר מְגֻרְשָׁן? —
האט ער זיך אָרוּמוּנָעָקָטּ פָּוּן הַיְּנָטָן, פָּוּן דָּרֶר זִוִּיט — כְּזַעַלְזַעַן
ニַשְׁתָּאָוַעַר וּוְאַלְקַנְדִּיקְרָאָצָעַר...
— אַ וּוְאַלְקַנְדִּיקְרָאָצָעַר? — האט קראנץ אָרוּמוּנָעָקָטּ דַּי
צִוְּג — סְעַרְשְׁטָעַן מַזְוַיְךְ וּוְעָרָן בְּאַלְעָבָּס אַיְבָּרָן מְנוּשָׁן.
— וּוְעָרָן אַיְזְ בְּאַלְעָבָּס?
— כְּחַאֲפֵּצְתָּ מִיטְטָדְיַה אַכְּלָאָקָעַטְיַה! — האט קראנץ אַנְגָּעָן
וּוְיַן אַקְעָן אַיְפָּוּן בָּאָרָאָס מַוְּטָן שִׁינְדְּלָאָר — זַיְוַן נְוִישָׁן
אַלְפְּנִיּוֹן, דַּי שְׁכָנִים... דָּרְצָוּ אַיְזְ עַס קְרַנְקִימְתִּיבָּאָרָן. מַעַן קָעַן
נַּאֲרַנִּישָׁת אַוְיְפָּטוּן.
— אַ נְּפָקָא מִינְתָּה, צַו קְרַנְקִימְתִּיבָּאָרָן, צַו פְּרַיוֹאָטִיבָּאָרָן —
האט דָּרֶר קְבָּלָן צְוִינִישָׁת גַּעֲמָכָטּ קְרָאָנָצְטּ מַעַנה — מִיטְטָדְיַה פִּיס
שְׁטִוִּיט אִיר דָּרְרוֹוֹף? אַ גַּעֲבִירְעַד קָעַן מַעַן אָרוּפְקָלָאָפְּן? פָּאָרְטִּיס!
— עַם שְׁאָצְטּ זיך אַבְּעָר אַנְדָּרָעָש, אַדְרָוּן וּוּוּיס.
— אַ טָּעוֹתָן! — האט דָּרֶר קְבָּלָן אַמְּאָךְ גַּעַטְוֹן מִיטְטָדְיַה
הָאָנְטָן — וּוְיַלְטָ נְאָר פָּאָרְקוּיּוֹן, זַיְוַן וּוְעַט בַּיִּאֵיךְ אַט דָּעַם קְרַנְקִימְתָּה
שְׁטִוִּיל אַוְיךְ כָּאָפָּן אַ פָּאָר הַוְּנָדָרָט פָּוּנָטּ פְּרָנָהָטּ. אַזְאָ פְּרָאָנָטָן!
האט וּוּוּס נַיְשָׁת גַּעֲקָעָטּ אַפְּלוּבָּן.
ער האט זיך גַּעַלְיָבָן אָוּעָקְבָּיּוֹן, וּוְיַדְרָאָמָל זיך צְוִירִקְגָּעָד
הָרִוִּיט צַו קְרָאָנָצְן אָוּן אַיְם אַיְנָגְעָרְוּמָה.
— אָוּן אַיךְ זַיְג אַיךְ, אַדְרָוּן קְרָאָנָצְן, אִיר קְוָמָט דָּרֶךְ מִיטְטָנָן,
מִיטְטָאִירְעַד שְׁכָנִים. צְעוֹדָרְפָּט דָּעַם צְרוּיפָה. אָוּן דַּי אָונְטָעָרְשָׁמָע
שְׂוֹרָה, בּוּוּטָן!
— מַעַן וּוְעַט אַ טְּרָאָכְטּ טָוּן — האט קְרָאָנָצְן זיך גַּעַלְאָוּטָן צַו
זַיְוַן שְׁטוּבָה.
— אָוּן אָזְסָוּט הַאָלְטָן בַּיִּעְפָּעָם — האט דָּרֶר קְבָּלָן אַוְם
נַּאֲבָנְעָשְׁרִין — וּוְיַסְטָ אִיר דָּרֶךְ מַיְוַן אַדְרָעָס? שְׁלָוּם!
קְרָאָנָצְן האט זיך נַיְשָׁת אָוּמְנָעָקָטּ. אַיְוַן שְׁפְּרִיּוֹן, אַ צְוּוִיתָעָר

און ער איז געשטאנגען איזן הויף. ער האט באטראכט דאס אויסגעז
בראכבעגע טירל פונם נדר, וואס האט געפירות איז דער צוועיטער
נאם איזין, איזן פון פאחדויס אויסגעשפיגן.

דאס וויב, א פולע זיכה, איזן א הויב, איזן א קליד, ברוית
סילעכידיך ווי א קארוסעלע, איזן אים אנטפלעגן געקומען.

— וו שפוקסטו ארדום פון פארטאג איז?

— אפשר וויסטו אנדערש רעדן? — האט ער אויפ איר א
הויב געטן די שוערע ברעמען ווי ריבע-פערשטעלער.
— אויסגעזאָרגנט! — האט דאס וויב געטענהט ס'איידקע —
ביסט דאָר נאָר פאָרן דאָוונען. איזן צו דער מאַשין דאָרף מען זיך
ニישט צוריזן?

— האסט געפועלט, ב'זאל נאָר היינט אוּזְקָוָאָרְפָּן ס'שנִי
דעורי.

— איזן האסט שווין אַנְגַּעֲרוּיָט איזן אַנְדָּרְפָּנָה, ברוך? —
האט זי אַסְקָּוּס געטן אוֹפָן מאָן, ווי ער וואָלֶט פון זינען געקובמען.
— מען מסחרט, מלכה, מען מסחרט, אַט שטייט שווין דער
בלײַז צען יאָר לֵידִיך. איזן וואָס האָבָן מיר פָּאָרָאָבָּעָרְקָּט? אַ פָּאָרָאָבָּעָרְקָּט
קְוִוָּת, אַסְיָּוּפָּה — האט קְרָאָנָּץ גַּעֲרָפָּעָט מִיטָּה הענט ווי קוֹנְצָּז
מאָכָּבָּר — מען דאָרָפָּן נאָר צוֹוִי דְּרִיָּה מָאָל זָךְ אַזְוִי אַיְבָּעוֹהָאָרְפָּן
אונן מען ווּרטָן אַז עָוָשָׂר. איזן דו גַּלְוִיבָּסָט אַלְאָז, אוּ פָּוּ נִיעָן הוּוּזָן
האָפָּ אַיךְ מִיר מַעַר אַפְּנָעַשְׁפָּאָרָט ווי אַ הַוִּיקָּעָר?

דאס וויב, וואָס אַיז קְרִיָּת גַּעֲנָעָמָן אַוְסְצָּבָּטְלָעָן אלָע אַרְוָע
ווִיסְטָע חְלוּמוֹת צָוָם מָאנָס קָאָפָּ, צָו זִינְעָן הענט אַזְנָה פִּים, האט
בָּאָלָר גַּעֲנוּמָעָן אַיְנוּזָן, אוּ ער רַעַד גַּאֲרָחָנִשָּׂט פָּוּן ווּגָן אַז זַיְהָאָט
אַ זָּגָן גַּעֲטָן:

— אַז בְּבוּל זָעָן, ווּלְאַיךְ גַּלְוִיבָּן.

— ווּסְטָט זָעָן, ווּסְטָט זָעָן — האט קְרָאָנָּץ דאס וויב פָּאָרָאָבָּעְן
כָּרְעָט — אָפָּעָר מִיטָּה כָּאַכְּלָאָקָעָם אַיז שְׁכָנָה — האט ער אַ שִּׁיךְ
געטן די באָרְדָּ צָוָם צְדִירָה — האָפָּ אַיךְ גַּעֲבָּונְדָּעָנָּעָה הענט. נָא, זָעָן
אונָן אוּזְקָוָאָרְפָּן טִירָל — פָּאָרָשְׁוּוֹיָגָט מעָן. מעָן צָעָנָעָמָט דָּעָם
נָדָר — פָּאָרָשְׁוּוֹיָגָט מעָן. אַזְנָה אוּזְנָה ווּטָמֵר מָאָרָגָן אוּזְקָוָאָרְפָּן אַ
פָּאָר ווּגָעָלָעָר זָאָמָד אַזְנָה אוּזְקָוָאָרְפָּן, דָּרָפָּה אַיךְ אַזְוִי פָּאָרָשְׁוּוֹיָגָט

ב'וועל האָרָאָפּ אַיִן דָּעֵר שָׁאוֹל-פְּתַחְתִּיהָ...

הער זו, הoor אונ דאָר, אין כאַתְּחוֹווֹן, אֲ פַּרְשַׁאַרְצַט בְּלוּ
זענידל אֲן אַרְפָּל אַיְבָּרָן אַקְסָטָל אֲ בִּינְלְגָרְבָּע שְׂמָרוֹים — הָאָט זַיךְ
געַשְׂטָלֶט פַּרְן פָּטָמָט וְוִי אֲן אַקְרָבָּתָם:

— וואס שרייסטן טאטע?

— איזידער דו גויסט צו דער ארבעם, עלעקטראָ-מאַנטער מײַן
געַר, ווֹל אַיך זיך מיט דער אָן עַצה האַלטֶן.

— וועגן דינען חברה? — האט דער זונן ווילעריש א וויאו
געטען אוייה די שכנים, וואס האבן ווי נאכט-געשפונגסטן זיך געוויזן.
יעור דורך א טיר, ווער דורך א פאנטער.

— האקסט געטראָפֶן — האקט קראָנַץ הנאה געהאטס פונט זון.
— איזד הַאלְט, טַאמְטַע, אָז דּוֹ דַרְאַפְּסַט אַבְּסִיל אַפּוֹאוֹאַרטָן. זַיִּה
וועָלֵן אלְיוֹן אַרְאָפְּנַיִן. אָטֵן אַנְטְּקַעַן שְׁטַעַלְט וּזְאַמְצַע שְׁכָנוֹת בָּאָרֶץ
פּוֹן אַפּוֹאַקְעָזָה.

8111 —

— לארט אויפּן גאָרְנַט —

קראנץ האט אויפערוואוין די האנטרכטיך איבער די ברעמען פארושומרעדיך די אויגן געוקט רעכטס צו, ארייבער ערליעבע נישט פאָרבוינט עאסן. פון צופיל ליכט, זענען די באָקן, דער שטערן אַנגאנעלאמן מיט פעלדרעלען אונן קנייטשעלען ווי געקארפטע לעדרער. נאָט נאָט נאָט.

— דריי אונאען טאמאטעם או פיאסטער. דריי אונאען!

קראנץ האט אַראָפּוּנְאֹוטּ דִי האָנטְפּוֹן דִי אָוָוָן. ער האט זיך
אוֹסְגַּדְּרִיטִים צום זון אָוָן אַפּוּנְאֹיפּצְטָן:

— נאך נישט היינט און נישט מארגן ווועטס וווערטן.
— מען האט שווין אויספֿאַרְצָעִילְרֶט דעם פֿאַרְן, טאַטְעַן, מען
טיילט אַפְּילְוַן קושאנגען.
— כ'גלויב נוֹשָׁם.

עד האט געלאָזט שטיין דעם זונ, פֿאַרְן אַרְיִינְטִין אֵין שטוף
האָט עד זוּיר נישט געהאט קייז חיש נאַכְּאַמְּלֵל צוּ באַנְעַנְעַן
דאָס ווּוֹב, עד אַיז נִיךְ דָּרוֹבְּגָעָנְגָעָנְגָעָן דעם חַצְרָאָן דורך אַיז
טערְטִירְלָאָרְוִיס אַוְיףּ דער אַנדְרָעָרָגָט, ווּ מען האָט געהאלטָן
איַז גִּימְפּן קָאַכְּיָן אַסְפְּאַלְטָן אַוְיפּן שְׂמָקְּלָן בעטְאַנְדְּשָׁסִין.
האַלְבְּגָעָנְקָעָטָעָר אַרְבְּעַטָּעָר, פֿאַרְבְּוּינְטָעָר, אֵין בְּרִיטָעָר שְׁטוּרוּיָ
קָאַפְּלָוּשָׁן, ווּ בְּיוּ דִי טִוְּקָלְוּבָּרָט אֵין צִוְּלָאָן, זָעָנָן גַּעֲוָעָן צַעָּר
וּוְאַרְפָּן בּוּן בְּיַדְעָן וַיְיַתְּן שָׁאָסִי מִיטָּמְבָּרִים. אַז מַאְשִׁין, גַּעֲבָוּט
וּוּ אַזְּקָאַקָּאַטִּין, אַיז גַּעַשְׁתָּאַנְעָנָן אַינְמִינָן נָאָס אַיז האָט אַיְבָּעָרָ
נָעַקְבָּטָן אֵין אַיְרָעָ שְׁטָאַלְעָנָן גַּעַרְעָם חַזְּיַדְשְׁטִינְדְּלָעָר, גַּעַטְוָנְקָעָן
איַז גַּעַשְׁמָאַלְצָעָנָן אַסְפְּאַלְטָן. שְׁוֹאַרְעָצָעָן קָעַפְּלָעָן הַאַבְּן אַוְיָטָאַטִּין
אַרְיוֹנְגָעָוָאָרְפָּן דעם אַסְפְּאַלְטָן קוֹפְּקָעָסָוּזָוּז. אַרְבְּעַטָּר מִיט אַיְזָעָרָנָעָ
קָאַמְּעָן, מִיט שְׁטוּסָרָט אֵין נָאַפְּלָעָן, זָעָנָן אַונְטָעָרָנְקָוּמוּן, אַיְזָ
לִיךְ צַעְשְׁמִירָט דִי פֿאַרְשָׁמָאַלְעָצָעָן שְׁטָאַלְעָדָעָר אַיְבָּעָרָן בְּעַטָּאָן אֵין צַעָּר
גַּעַלְעָטָן, אֵין אַז אַשְׁכָּבָטָן אַיז גַּעַבְּלָוּבָן לִיןָן אַפְּאַרְקִילְטָעָ
מִיט אַגְּלָאָן, אַיז אַונְגָּעָפָּרָן אַשְׁוּעָרָעָ רָאַלְמָאַשָּׁין מִיט דְּרִיָּ
וּוּאַלְצָן. דִי רָאַלְמָאַשָּׁין האָט דָּרְיוּנְדָּרָיךְ זִיךְ, אַרוֹסְגָּעָאַזָּות אַזָּאָ
כָּאַרְכָּלָעָן, ווּ זִיךְ וּוּאַלְטָן גַּעַהְאָטָן קָרְחָנָקָעָ לְגַנְגָעָן. דִי מַאְשִׁין האָט גַּעָּר
פְּרָעָסָט דעם אַסְפְּאַלְטָן, צָוְגָעָנְקָעָטָן אֵין בּוֹגִיךְ גַּעַמְאָכָט אַונְטָעָר
די פִּסְ.

חוֹגְנִיאָז האָט אַוְפְּגָעָכָפָט דעם גַּעַרְיוּשָׁ, דעם בְּרַאֲזָגָן אַרְטָם, וְאָסָ
איַז גַּעַקְוּמָעָן מִיטָּן הַילָּךְ, ווּ פָוּן אַזְּאָרְיָה. עד האָט זִיךְ אַרְוִיְּפָגָעָ
שְׁטָעָלָט אַוְיףּ אַבעְרָגָל מִיטָּן זְשָׁוּרָה. עד האָט גַּעַכְאָפָט אַקְּסָקָ פֿאַרְ
זִיךְ. סְחַאָטָן גַּעַפְּלִיְּזִיכְטָן מִיטָּן זָוָן, אַוְמָעָנוּם זָוָן. שְׂמָאַלְעָן בעטְאַנְדְּשָׁאָרָ
סִיעָן הַאַבְּן זִיךְ גַּעַלְלָעָרָט צְוִישָׁן זְאַמְּרִישָׁעָ פֿלְאָכָן, צִוְּכָנְנָרָדָיָ
גָּאָסָן, הַאַלְבְּגִּיאַוְיָסָגְּעָבְּיָטָן קוֹוָאַרְטָאָלָן. הַיְיָעָר מִיט טָעָרָאַטָּסָפָ
וּוּוֹסָעָ, בְּרוֹיְנָעָ, רְוּוֹתָעָ, הַאַלְבְּגָעָמָוָעָן, גַּאנְגָעָ מַוְיָּרָן, אַוְפְּגָנְעָטָיָ
רָעָמָטָעָ בעטְאַנְדְּזִוְיָלָן, אֵין תְּלָאָבִיב — אַסְנוֹפּ קָאַלְיָוָטָעָ שְׁנוֹרָסָ

בענדרע, איז געווען צעווארטן איז דער לאגען, איז דער ברויט. דער שאך ארט האט קראאנץ איג געטן פון ארט. בלויו אימפעט האט ער זיך געלאָזט צורייך צו דער שטוב. די פינפ און זעכיזס יאָר האבן זיך נישט אַנגגעוען. ער האט נישט נאָכְנָעַשְׁלָעַפְטַּד די פֿיס. ער האט זיין געשיקט פֿאָרוּם. פֿאָר דער טיר האט אַיט פֿאָרְהָאַלְטָן אַקְאָוּקָאָזָעָר מִידָּל, זיך אַ צְיִינְגְּעָרִין, די הויט פֿוֹן פֿנִים — טוֹנְקָעַלְעָאַיְלְפֿרִיטָן, די שׂוֹאָרְצָעָן נְלָאָגְנְצָיעָע צַעַף פֿאָרָה לְיִוְנְט אֵין אַ בִּינְגָל. פֿוּם באָגְרִיסְן זיך האט זיך ווֹיָגְנְט געטן מיט די גְּרוּסָע אַוְוּרְוִינְגָעָן, זיך רְיוּפָן.

— מיר לְאָדָן אַיך אֵין אוֹיפָא אָנוּנָעָר שְׁמָחָה.

— ווֹאָס פֿאָר אַ שְׁמָחָה? — האט דער אלטער נישט אַוְיסְטָעָה האַלְטָן דעם צַאָפְל אֵין דעם מִידָּלָס אַוְוָן.

— ווֹאָנְקָא, מיין ברודער, האט הוינט חתונה.

— ווֹאָס? — אַיז קְרָאָנְצָן אַיְינְגְּעַפְּרָאַלְטָן, אַז עֲרַשְׁת אַוְצָט ווּלְעָן זיך די קְאָוּקָאָזָעָר אַנְהָוִיבֶן צו פֿלְאָדְרִיעָן בְּיוֹ אִים. מיט אֵין שְׁטוּמָס אֵין דאס מִידָּל געווען הינטער אִים. ער האט אַוְיסְטְּרָאַלְטָן די טיר פֿוֹן פֿאָרָאַס אַז אַרְיְינְגְּעַשְׁרִינְגָּן אֵין דער סְטוּלִיעָן:

— מאָרָן אֵין דער צַוְּטָא זַאְל דער צְרוּפָה זַיְן אַרְאָפְּגָעָנוּמָעָן!

— מיר דְּרוֹן זיך נישט פֿוֹן דְּאָנְעָן! — אַיז ווֹאָנְקָא, אַז אַנְיָנָע פֿאָמְפָעָטָר גּוֹת, אַיז שְׁטוּוֹל, די לוֹוֹז בְּלוֹזָע פֿאָרְהָאַלְטָלָט אַרְיְיבָעָר די רְיוּטָרְהָיוֹן, אַיס אַקְעָגָן גַּעַטְגָּעָן.

— מיר בלויוֹן דְּאָ! — האט אַ צְוּוִיטָעָר, די חָאָר צְעָשָׂוִי בערט, מיט אַ האַרְמָאַנְיָע אֵין בִּידָּע הָעֵנָט, זיך אַוְיסְטְּרָאַלְטָן.

— אַיר בְּלִיְּפָט דְּאָ! — האט קְרָאָנְצָן גַּעַזְעָן, זיך סְקְלִיְּבָן זיך פֿוֹן די לְעַכְרָא אַ האַלְפָה טְוָז מַעֲנְמָשָׁן, אַ זְּסָן, אַ לְאָמָע זְקָנָה, טַעַכְטָעָר מיט זְוִינְגְּסִינְדָּרָה. אַז פֿוֹן שְׁרָעָה האט ער גַּעַרְפָּן סְ'וּוּיָּה:

— מלְפָה, זוּ שְׁטַעַקְסְּטוֹ!

— הָוִיָּה נִישְׁטָה אַז מִיט זַיְן. סְ'זָעָנָן קְאָוּקָאָזָעָר! — האט דאס ווֹיָפָא אַרְיְינְגְּעַשְׁטָעָלָט אַ פֿוֹס אַיְבָעָר דֻּעָר שְׁוּוּעָל.

— ווֹאָס זְעַנְעָן זַיְן?

— מַעַסְעַרְדְּשַׁטְעַכְעָרָס!

— איך בין אַדָּסִישָׁר מְלֹנְטָשׁ. מִתְמָר וּמְעַסְטוֹ נִישָׁט אֲנֵי
הוֹבֵן! — הָאָט דָרֶר זָקָן מָות אַבָּאָה, וַיְיִ בֵי אַפָּאָפָ, אַמְגַעַשְׂרוֹיפָט
אַפְוִיסָט.

— אוֹבְדָו בִּיסְט אַדָּסִישָׁר, נֵי נָאָד מַאֲסָקָוָעָ!

— כְּאַכְלָאָקָן! — הָאָט סְמוּיָב אַרְיוֹנָעָוָאָרָפָן.

— בְּאַלְשָׁעוֹיקָן!

אוֹיָה דַי קְלוֹתָה אַבָּאָן דָוְרְכָנִיעָר זָקָן גְּנוּמוּעָן קְלִיּוּבָן. אַבָּאָרָי
וּמְעַסְטוֹ תִּימְנָעָר יִנְגָּלֵמִיטָה, וַיְיִ פְּרָעָוָן, אֲיוֹ אַנְגַּעַלְאָפָן. עַד
הָאָט נַעֲכָאָפָט אַקְסָ אַחְוָן, אַהֲרָעָ, פָּוָן חִירָוָשׁ גְּנַעַבָּט אַמְוָלָ מִטָּ
וּוַיְיָעָ, גְּנַעַנְטָעָ צִיּוֹן אָזָן הַנְּאָהָגָה גְּנַחָאָט, וּוְאָס „אַשְׁפָנְזָוָם“ קְרִינָן
זָקָן. דָרֶר אַנְלָיוֹוָה הָאָט זָקָן גְּנַעַטְוָפָט אִין דָרֶר טָרָה. מַעַן הָאָט גַּעַר
פְּרָעָמָט אַיְגָנָעָר בִּיּוֹם צְוּוִיתָן:

— וּוְאָס אֲיוֹ גְּנַעַשָּׁעָן?

— מַעַן וּוְאָרָפָט אַרְאָפָט פָּוָן פְּלָאָז אַשְׁבָּן.

— אִין אַרְיוֹנִישָׁרָאָל טְרִיבָּפָט אִין יִיד דֻּעָם צְוּוִיתָן?

— אַשְׁאַנְדָּעָן!

— דָרְצָוּ וּמְנָעָן מִיר אַוּוָעָס פָּוָן גְּלוֹתָה?

— מִיר וּוְלָעָן נִישָׁט דְּעַרְלָאָזָן!

— סְאָזָן דָאָרָן קְרִינְיָמָתְבָּאָדָן! — הָאָט אַדָּסִישָׁר זָקָן
אַפְגַּעַשְׁטָעָלָט.

— טָאָשָׁע קְרִינְיָמָתְבָּאָדָן.

אַיְדָאָרָעָר קְדָאָזָה הָאָט בְּאָזְוָיָן זָקָן צָו פְּאַרְעָנְטָפָעָרָן, אֲיוֹ שָׁר גַּעַר
וּמַעַן אַרְוָמְגָרְיוֹנְגָלָט אִין אַ רָאָד פָּוָם עַולָם, וּוְאָס הָאָט מִטָּ
פְּאַרְרִיסְטָעָן גַּעַר, מִטָּ דַי אַוְיָן, גְּמַעַנְאָט חַשְׁפָּוֹן.
וְאַנְקָאָס אִין דַי שְׁטוֹוָגָן, אִין דַי רַיְמָעָרְהָזָוָן, הָאָט זָקָן אַוּוָעָס
גְּנַעַטְוָלָט פָּאָר אִים, וַיְיִ אַ זְאָנָטָ:

— אִוְן קְרִינְיָמָתְעָרָד וּוְלָסָטוֹ פָּאָרְקוּיָפָן? וּוְלָסָטוֹ שְׁפָעָקוֹד
לִירָן?

— אַיךְ שְׁפָעָקוֹלְיוֹן? — הָאָט קְרִאנְצָי אַוְיְפָנְעָהוּבָן אַחְאָנָט,
זָקָן צָו פָּאָרְטִיּוֹדִין — דָוָן, וְשְׁוּלִיקָן! וּמַעַן דַוְבִּיסְט גְּנוּעָסָן בַּיִּ פָאָ
נִיעָן אַיְבָּעָרָן „שְׁאַשְׁלִילָס“, אַיְבָּעָרָן טָאָפָחָזָה, בֵּין אַיךְ דַאְ פָּאָרָי
שְׁוּוֹאָרָעָט גְּנוּוֹאָרָן...

— און ס'אייז אונז דעמאָלט טאָקע בעסער געווען! — האָט
ס'וויב אַרײַנְגָּעָוָאָרְפָּן.

— וועמען איין בעסער געווען? — האָט אַ דאָרְדָּר בָּחָור מיט
בִּוּיטְשָׁעֵלֶךָ הָאָרָאָן דִּי אָוִינָן זִיךְ אַרְוִיסְנָעְשְׁטָעָלָט.

— מיר, — האָט קְרָאָנָץ זִיךְ גַּעֲלָאָפָּט אַיְן חָאָרָץ אַרְיָין —
מען האָט דעמאָלט נַעֲלָעַט בְּשָׁלוֹם מיט דִּי אַרְאָפָּעָר ...
— אַ לְּגָנָן!

— אַזָּא צָאָפָּרָעָן!

— פָּאָרוּעָת אַיְם אָזָוִי צָוְעָה!

— דִּיְסְטָט אַיְם אַוִים דִּי בָּאָרְדָּן!

קְרָאָנָץ, וואָסָה האָט גַּעֲוָכָט אַ שְׁפָאָרָע זִיךְ אַרְוִיסְצָהָרְיוּעָן פָּוָנָם
עוֹלָם, האָט הַיְנָטוּרְוַיְלָעָכְזָן גַּעֲכָאָפָּט אַיְן כְּמַאְלָן נָאָכוּ צְוּוִיתָן.
פָּוּן אַלְעָן זַיְתָן האָט גַּעֲרָעָנָט מיט פּוֹיסְטָן.

אָזִיְּנוּ

אין די טליותים שענעו די תימנער אַרְוֹסִים פֿון שׂוֹלְעֶבֶל אָזָן זַיְךְ געלְאָזֶט צָוֵם דֻּעָרְבִּיאָיְקָן הַיּוֹלֵד, וּוּ סְהָאָט גַּעֲוָוִינֶט די מִשְׁפָּחָה שֻׁעָרָאָפִי. דָּאָס הַאָט מַעַן זַיְךְ גַּעֲרִיּוֹט מַסְלָק צָו זַיְין, דַּעַם אַכְצָץ יְעִירִיקָן זַיְין יְפָתָה, וּוּאָס נַיְתָה מַבִּישׁ זַיְין אַ תִּימְנָעַר בְּתוֹלָה.

בַּיְּ דַעַר עַרְחָה הַאָט זַיְךְ גַּעֲקָבָט. יְעַדְרָעָר חַאָט גַּעֲוָאָלֶט מַקִּים פְּסָק זַיְין יְפָתָה. שְׁבָח, אַ שְׁוֹאָרְצָעָר, אַן אַוִּיסְפָּעָצְזָוִינָגָנָעָר, וּוּאָס הַאָט גַּעֲהָאָלָטָן, אַז זַיְין אַמְּתָעָר אַפְּשָׁמָטָם צִיט אַושָׁן פֿון די בְּנִירְאָהָהָר, הַאָט גַּעֲזָעָטָן וּוּ אַ דְּאַמְּפָקְיוּמָעָן. עָר הַאָט אַרְיוֹנָגְעָרָעָדָט אַיְן דַעַר שְׁעָרָה.

— סְטָרָעָפֶט, אַז אַוְנוֹעָרָעָ אַ בְּתוֹלָה פְּאַרְדָּרִיּוֹט זַיְךְ מִיט אָז אַשְׁפְּנָזָי, דַעְמָאָלֶט אַיְזָנָאָרְנִישָׁט נִישְׁתָּמָעָ פְּאַרְדָּפָלָן... דַעַר טָאָטָע, דַעַר בְּעַלְּדָעָה, קָעָן דַעַם אַפְּקָוָרָס טְרוּבָן פֿון חַאָר אָוָרִי! אַבְּעָר, וּוּעָן אַוְנוֹעָרָם אַ בְּחָור וּוּיְכָט פֿון זַיְין זַיְוָג אָזָן וּוּל דּוֹרְכָאָרָים פָּאָר אַ וּוּיְבָ — אַ, „מַאֲסָקָאָבִיעָ“, מַזְוָן מַעַן שַׁוִּין אַ הוּיְבָ תָּוָן אַוְיָפָ אָז אַ דַי בְּיִטְשָׁ...

אין היּוֹל אַיְזָנָיְתָה נִישְׁתָּמָעָן. דָּאָס פְּאַרְדָּרָהוּשָׁכָטָע שְׁטִיבָל, אַוְיִפְּנָעָרוּיָמָט שְׁבָתְדִּיק. אַוְיָפָ דַעַר וּוּאָגָט דַעַר רַמְבָּעָם אַיְזָנָי אַז צָעָר בְּרָאָכָעָנָר רָאָס. אַיְזָנָי אַ וּוּינְקָל אַ וּוּאָרְשָׁמָטָע מִיט סְפָרִים, אַ בָּאָנָק אַיְבָעָרָהוּדָעָקָט מִיט אַ וּוּיסָן טִישָׁוֹד. דָּי נִיסְן שֻׁעָרָאָפִי, אַ זְקָן מִיט אַ צְעָפְּלִיקָט צִינְגְּדָעָרְדָל אַיְבָעָר דַעַר שְׁוֹאָרְצָעָר נַאֲמָבָע, אַוְפָן קָאָפָ אַ רְוִיְּתָעָר טְרוּבָאָן, אַיְזָנָי גַּעֲוָסָן אַוְיָפָ אַעֲפָלָאָכָטָן פְּוּסְחָבָעָנָל אָז מַעְיָן גַּעֲוָעָן אַיְזָנָי אַ סְפָר.

די עַרְחָה תִּימְנָעַר, הַאָט אַרְיוֹנָקְוּמָעָנְדוּק, אַוִּיסְגָּעָשָׁסָן אַיְינָעַר נַאֲכָן אַנְדָּרָעָן:

— שְׁבָת שְׁלוֹם, רִ' נִיסְן!

— שבת שלום, יהודים, שבת שלום! — האט ניסן אקען געטראנגן אַ ברוד-הפה די אודרים און אין פֿאָרְלַעֲגְנְהִוּט, געטראכט, ווּ נעטנט מען אוויפֿיל בענטלאָדעם עולם אויסצּוועגן.

— נישקעה, ר' ניסן, נישקעה, ווי לאָנג די פֿים טראָאנֶן, קען מען אונטערשטײַן — האט שבח בנבנה געכָאָפְט אַ קּוֹש אָוִיפֿן ספר, ווּ אַיבְּעָרֶן שֵׁעֶר אַיז גַּעַשְׂטָאָגָעָן: שִׁירָם פּוֹן ר' שְׁמוֹאֵל אַבְּן דָּרְתָּה.

— לְיֻנְּסָמֶט פִּוּטָן?

— יָא, — האט ניסן פּוֹן נַיְגַּרְזִיכְּיט גַּעַהְוִיבָּן די פריעמען ווּ טַעַרְקִישׁ עַל בְּנוֹת — כְּפָלָעָר, ווּאָסְ האָט אַיְיךְ אַלְעַמְעָן אַוְיָף אַיִּין מָאָל אַגְּנַעַטְרָאנֶן צּוּ מִיר?

— מִיר זַעַנְעָן גַּעַקְוָמָעָן, ר' נַסְּן — האט שבח גַּעַשְׂטָאָמָלֶט — ווּעַנְעָן דִּין בְּזַדְקוּנִים יַפְתָּל.

— כְּקָעָן מִיר מִיט דָּעַם כּוֹפֶר קִיּוֹן עַצְּחָה נַיְשָׁט גַּעַפְּן — האט ניסן גַּעַקְרַעַכְּט — פִּינְגָּה בְּנִים הָאָפְט אַיְיךְ אַוְיָף דָּעַר וּוּלְעַט גַּעַר בְּרָאָכְט, אַזְנְעַלְעַ נַיְעַן אַוְיָף די פֿים. נַאֲר דָּעַר אַזְנְעַד שְׁטִימִיט אַוְיָף קָאָפְט. עַר קְרוּכָּט שְׁלִינְג אַזְנְעַלְעַ אַוְיָף די וּוּנְטָן.

— וּוּאָלֶט עַר גַּעַוְעָן מִיּוֹן זֹו — האט אַזְנְעַד אַגְּנַעַטְרָוּבָּן.

— פְּאַר אַ זַּעֲלָנְעָר נַאֲך מַאֲרָאָקָא וּוּאָלֶט אַזְדָּק אַים גַּעַשְׂלִיקְמָן — האט אַ צְוִוְיָטָר וּזְדָאָרְיוּנְעַמְוִישָׁת.

— מִיּוֹן טַאָטָע עַלְוָו הַשְּׁלָוֹם, אַיז גַּעַוְעָן אַ "מְכַרְזָוּ"*) נַאֲך בְּיִם טַעַרְךָ דַּוְשָׁעָמֶל פְּאָשָׁא — האט אַ נִּידְעָרְקָעָר תִּימְנָעָר שַׁוְּאָרִיךְ ווּי אַן עַטְיוֹאָפְט זַיְד גַּעַנוּמָעָן בְּאַרְיְמָעָן — כְּהָאָפְט גַּעַהְאָט צְוּוֹי בְּרִידָעָר. אַזְנְעַד אַיְמָעָר פּוֹן זֹו, אַ הַפְּקָרְיוֹנָג אַיז אַמְּאָל וּכְשָׁל גַּעַוְאָרָן אַזְנְעַד אַרְיוֹסְגַּעַרְיוֹמָט סְצִירָנָג בַּיִּי אַ נַּאֲלְדְּשָׁמְרוֹידָט, האט דָּעַר טַאָטָע אַלְיָין עַס צְוָמָאָרְגָּנָס אַוְיָסְגָּפְוִיקָּט צְוָוִישָׁן די שְׁטָאָטְנִיּוּם, אַיבְּעָרֶן יַפְרָעָר מַאְרָק. אַזְוּעָרָנָאָךְ האט עַר דָּעַם בְּזַסְּרוֹר בְּאַשְׁטְרָאָכְט.

ר' נִסְּן האט פְּאָרְמָאָכְט דָּעַם סְפָר, האט פְּאָהָהָאָקְט די אַוְוָן ווּי בַּיִּי אַ שְׁוּעָרָעָר סְוָנָא אַזְנְעַד וּזְדָאָרְיוּנְעַמְוִישָׁת צּוּ דָעַר עַדְהָ:

אוֹן אַיר גַּלְיוֹבְט, אוֹן יַפְתָּה וּוֹיל זַיְד טַאָקָע נִישְׁט מַזְדָּוג זַיְן מִיט

מְנוּהָהָה?

*) אַוְיָסְרוֹפָעָר.

— אודאי וויל ער נישט — האט שבז זיך צעריגן — כ'זאגן,
ס'איו נאך דער חתונה. ס'זוויב און ערקה. ער וויל זיך אפנטן. אבער
אזווי, און א פאריזווען און פארוואס?

ס'איו אריינגעלאומען זיננסן וויב, א מאגערא. ס'געשטעלען,
דער פארנעם, קלינגעוויקסיך, דאס פארקווועטשטע פנימל ווי איז
כיניעזערקע. דאס געתשריפט שטודז'יטיכל פארישלייפט ביז איז
ברען האלגן. זיך האט זיך א פאטש געטן איז די העט און ארוייס-
געלאזט א קויטש ווי א שלאנציגויב.

— דערוויל האט נאך איבער מײַן יפת, סיינער נישט צו זאגן.
מען האט אים אונגעשליערט א מנוהה, א וויסטער יתומה. ס'ויגל
מעג זיך איבערליךן. און בּין נישט מהוויב זיך משדר זו זיין
מייט א מהותן, א טרענער. דערויף בין איך ר' צמח סופרט טאכטער.
דערויף בין איך א מאמע!

— דערויף ביסטו א מאמע, נעמי? — האט ניסן זיך אויבגע-
שטעלט.

— יא.

— און איך, אישה, — האט דער זקן זיך געפוקט מיט די
פינער איבערן האָרֶץ — איך, א טאטן, האָפּ שׂוֹיְן קִיּוֹן דעה נישט?
— נישט דו, טאטע און נישט דו, מאמע. בייחע האט איז
איבער מיר קיון דעה נישט! — האט יפת, אריינקומעדייך, ווי
א שטורות, אונגעכאנט טאטע-טאטע פֿאָר די העטן.
די איבער-געשר-קענע תימגען האָפּן זיך גערוקט אויף צוריק.
שבח האט זיך ארווינגעטלט:

— שטילער, בניסוואר! גויטט אקענערערן א טאטן, א פּן-
טורה? און און בּוֹדְרָאָם האָסְטּוֹ פֿאָר-גָּעָסְטּוֹ?

— און וווער האט דיך געמאכט פֿאָר און אפטורוף איבער
ס'ויל? — האט יפת, א גענאלטער, און אויסגעבע-קענען, מיטן
קניטש איזוף די וויסע הויזן, ווי און אויסגעבע-צער הינדרום, אָפּר
געשטוייסן שבוחן.

— סיינער וויל נישט זיין דיין אפטורוף — און שבז גע-
שטאנען ווי א געשלאנגעער שקלאלע — אבער דארפסט נישט
מביש זיין א ישראלישע טאכטער, א יתומה. דערצו האט זיך דיין

טאטט פאר דיר פארלנסט. אוז שביבתידמים פאסט נישט פאר דיאן
מושפהה. וויסט דיאן יהום, יפת? שטאמסט פון די גרויסע שעראַץ
בימ, פון די בּני ז' תורה!

— אונ וועסט טאטט מנוחה נאך היינט מקדש זיון! — האט
א צוועיטער זיך אָפֿגעריסן.

דעֶר זוּבְּעַצְּנִיְּרַקְּעַר יְתֵת האט זיך אָרוֹמְגַּעֲקָטְט. פון פארטט
די צַעֲרָאַקְּעַנְעַה הַיְמָנָעַ, ווּוּ שְׁעַפְסָן. פון הוֹנְטָן טַאַטְט — מַאַטְט
אונ אַיִן דַּעַר מִיטַּעַר, ווּוּ אָן אַרְיָנְגַּעַה אַקְּטַמְעַר קְלִין. עַר האט גַּעַר

שרפההט פון שנאה:

— טַאַטְט, נַעֲמַסְט אַזְוּעַק די לְעַמְּלָעַךְ, די „כָּאַרְוָפְט“, ווּוּל
כְּוּעַל זַיְמִיטַּעַן?

— ווּעַמְּעַן ווּעַסְטַוּ מִמְּתָן, דו „וִיצְנָאַטְאָן“? — האט ד' נִימָן
אוּפְנַעְחוּבִּין אוּפִין זוּן אַדְיָעַן, הַאֲרוּקָה האַנט, ווּוּ אַפְּאַרְטְּרַקְּנָט
צַוְוִינְגָן.

— בַּיְ מַיר בִּיסְטוּ קִיּוּן „דוּשְׁעַרְאָן“(*) נִישְׁט. אַיך הַיִם דִּיךְ
היינט בִּינְאַכְטַמְעַנְעַה מִנוּחָהן מִקְדְּשַׁ זַיְן! — אונ עַר האט זיך אַוְיסְטַר
געַדרְיוּת צַוְּשַׁבְּחַן — שְׁבַחַן, גַּלְיַיך נאך הַבְּדָלָה ווּעַסְטַוּ מִיר בְּרַעְנָעַן.
דעַם רַב מִיטַּעַר זַיְמִיטַּעַן.

נאך אַיְדַּעַר עַס אַיזְוָרָן גַּעַוְאָרָן אָוִיס שְׁבַת, האט מעַן אַין שְׁמוֹבָה
געַמְּאַכְטַמְעַנְעַה הַכְּנוֹת. ס'זְעַנְעַן זיך צוּנְזִיפְנְעַקְוּמָעַן די אַוְיסְגַּעַנְעַפְעַנְעַן
זַיְן אַון שְׁנוּרָט — גַּעַבְיוֹנְעַנְעַפְעַנְעַן פַּאלְמָעַן-צַוְוִינְגָן. דַּעַר אַלְטַעַר נִיסְן
הַאַט צַעְחָאַגְּנָעַן אַסְאַמְעַטְמָן פְּרוֹכָת. אַון שְׁבַת האט עַר אַרְוֹמְגַּעְוִישְׁט
די נַעַלְיוֹשְׁטַמְעַטְמָן סְפָרִים. עַר האט אַלְיַין גַּעַנוֹמָעַן צַוְּגָרִיּוֹן פְּבוֹד. ס'הַאַט
נִישְׁט גַּעַהְאַלְפָן גַּעַמְיָים אַרְיָנְטַעַהָן, מעַן זָאַל עַס אַפְּלַיְינְן אַוְרָה
נאך אַ טָּאגָן. יְתֵת אַלְיַין האט זיך גַּעַדְרוּת ווּוּ אַגְּפַאַטְנָעַנְעַר. עַר
הַאַט גַּעַזְוָן ווּוּ מַעַן ווּיל אִים לְעַפְרַעְדְּקָהָהִוִּיט בְּאַנְרָאָבָן. ווּוּ לְעַפְטָן
עַר, אַין יַאֲטְרַבְּיַה? אַין אַדְאַזְן? ס'אַיְוּ פָּאַרְצִיְּטַנְסָן? עַר האט נִישְׁט
גַּעַוְאַלְטַמְעַט צַעְרִיּוֹן דַּעַם פַּאַטְטָר, גַּעַוְאַלְטַמְעַט אַיְנְשְׁטִילְן די מַוּטָּעָר אַון
אַין דַּעַר וּלְבָעַר צִוְּתַמְעַט גַּעַוְוָכְט ווּוּ נאך אַפְּצַוְטָן די מַהְוָתְנִים אַ
שְׁפִיצְלַן, אַזְאַלְעַן, די גַּעַסְטַמְעַן, די כְּלהַ זָאַלְעַן אַוְמְקוּמָעַן פָּאַר חַרְפָּה.

*) חכט.

טיטן הבדולחין את זיך ס'געאל אונגעהויבן. ר' ניסן האט אפלו נישט פיין שמע געטונו צו די בשמות און גיך אפה' געזונגען, "אל תירא עבדי יעכט". דערוויל האט דער אונגעסומגער עולם פארויז זיך אויסגעשצט אויף געפלאקטעגע בענשליך. די תימניישׁ וויבער זוי די אהות, אין ציניעהrikע שטערנטיכלע, אין פארביסע פאטשיילעס. די מענער, ס'חוב אין רויטע, "טארבוישן" וו טערקן. ר' ניסן איז ארוםגענאנגען צוושין זוי זוי אן אומתער מכנייס-אורהים.

און וו גיך דאס צונרייטן, איזו געשווינד ס'אויפשטעלן די חופה-שטהאנגען. מען האט געהאלטן און אויג אויפן חתן. מען האט אויסבאהאלטן די כליה. און וווען דאס רבּ — אַ בײַנטָל עצומות יבשות — איז אריינגעקען, אין דער עולם שניין געווען אויס-

געשלעלט מיט די ברענגעדיקע ליכטעליך אין די הענט. מען האט אריינגעפירות די כליה אַ פליינע, אַ שוואָרץ-צעפישען. דאס קינדיישׁן, פֿאָרְשָׁוֹאַלְעָנָע פֿנִימָל אויסגעשטופלט וו. מיט לויי גרייפען. מען האט אריינגעפירות דעם חתן, אַ הוּכֵן, אַ בּוּיָּעָם, ווֹ אַ מּוֹרֶחֶ-פְּרוֹנֶעֶץ. די אונטערפֿירערם האבן געצייטרט, ס'יאַל נישט עפָּם פֿאָסִירן. אַ בעכער ווֹיָן, אַ קְדוּשִׁין-דרְּגָנָן, דענאנָך, "הָרַי אַתָּה". יפת האט אַפְּגָנָאָגָט די ווּרטער מיט אַזָּאָ פּוֹנָה, אַז דער אַטְמָעָר ניסן איז פּוֹן חִידּוֹשׁ גַּעֲלִיבָן מיט אַזָּאָ אַפְּגָנָאָגָט. דער גַּלְיְּקָלְעָכָר שבָּה האט צעפראָקָן אַיְן טַלְעָר נָאָכוֹן צוּוֹיטָן. ער איז פֿאָרְגָּנָען אַיְן אַ בּוֹיְּדָטָאָגָן אַז ס'פּוֹל האט זיך מיטגריסן מיטן עולם.

— מַוְּלַטְוּבִּ! מַוְּלַטְוּבִּ!

אַ געפלעסְק מיט די הענט, אַ ווֹאָרְפָּן מיט די קָאָפְּ-טִיכְלָעָך, אַ דְּרִיעָן זיך אַיְן זָאָד. אַז אַז מיטן דעם טומל האבן די אַוְטָמָעָר פרערט פּוֹן חתנס צָה, די אַונטערפֿירערם פּוֹן פְּלָחָם צָה, גַּעֲפִירט ס'פְּאָרָל אַיְן חִדְרָמִיוֹחָד אָרְיִין.

איַן בּוּיָּוּן, פֿוּרְעָסְקָן חַדְרָ אַזָּאָ אוֹוִיפָּ דער הַילְצָעָרָנָעָר וְעוֹזָרָנָעָר, אַזָּאָ די שְׁמָחָה אַונגענָאָגָעָן, תִּימְנָעָר וְוּוְיְבָלָעָן, תִּימְנָעָר מענער האבן איַן רָאָד זיך גַּעֲלָלָטָן פָּאָר די פֿינְגָר וְווֹיְנְהָרָה. ר' ניסן, אַ צְעִוָּאָכְמָעָטָעָר האט גַּעֲפִיסָן דאס צְעִפְלִיקָטָעָ בְּעָרְדָּל. פְּלָיוֹן ס'ווֹיָבָן, נָעָמִי, אַז גַּעֲלִיבָן טְרוּיוּדִיך. אַ חָסְדָן, ס'מְצָה-הַטְּעָנָצָל,

וואס האט אונגעגעחויבן יונגע און אלט, וואס האט אונגעגעטלט דאס שארן מיט די פיס און אלעמענעם פנימער האבן זיך צעשינט. פון יענער דיזט וואנט האט זיך געהרט א ספּריַָט. די מיר, וואס האט געפֿירט צום חדרמיוחד האט זיך אויפֿגעפֿראַלט. און אויפֿ חדער שוועל איז נעשטאנען יפת, אַ צעשייבערטער, באַרוּעַס, אין די בלוייעז הויין, אויפֿן בלאָסן פֿנים — אַ העוייה, ווי ער וואָלט זיך געיאָנט נאָך אַ גַּנְבַּן.

דעָר אַיְבָּרָהָעָשָׂרָקָעָנָעָר עַולְמַת האט זיך צוֹנוּיַּטְעָלָקָרָטְשָׁעַט, ווי ס'וֹאָלַט נַעֲפָלֵן אַ דּוֹנָעַר.

— וואס אַיּוֹ?

— וואס אַיּוֹ, חַתָּן?

ס'האט נענוּמָעַן עַטְלָעַבָּע רַגְעַס בֵּין יְמַת האט גַּעַחַט דֻּעַם נַאֲנָצֵן, עַולְמַת אַרוּם זיך. ער זאָט אַרוּיסַעַלְפַּאַצְטָן:

— זַי אַיז נִישְׁטָט קִיּוֹן בְּתוֹלָה!

— וואס אַיז זַי נִישְׁטָט? — זענען אַנְגַּעַלְאָפָּן קוֹלוֹת.

— שְׁקוֹר!

— אַ בְּלָפּוֹל אַוְיָה מַיִן יְתָוָה! — האט אַ הוֹיכָע תִּמְנָע זיך צעפּוּטַשְׁעַט אַיְבָּרָאַלְעַז פִּיר עַפְּן פָּוֹן חדַר!

— אַ שְׁפִּיכָת דְּמִים!

— ס'לְיוֹלָעַן! ווֹיּוֹט אַהֲדָר ס'לְיוֹלָעַן!

— מעַן קָעַן רַוְפָּן דֻּעַם רַבִּי! — האט אַ מַחְוָהן זיך גַּעַמְנָלֶט.

— וּוּ אַיז דַעַר רַבִּי?

יפּת, וואס האט אַיִן טוֹמֵל אַוְיָהָרִיסָן אַ פְּעַנְסְּטָעַר, ווּלְנָדוּס אַרוּיסַעַלְפִּינְגָּן, אַיז הַנְּטָעָרְיוֹיְלָעַכְיַּי פָּאַרְחָאַלְטָן גַּעַוָּאָרָן פָּוֹן עַטְרַעְכָּע פָּאַר הַעַטְמָת, וואס האָפָּן אַיִם נַעֲזִוִּין; פָּאַר דַי הַוִּין, פָּאַרְן הַינְטָן.

שבָּח פָּוֹן פָּאַרְנָט, הַיְנָטָר אַיִם אַ נַּאֲנָכָע עַדְהָה, זענען נַאֲמָנָע;

— מעַן קָעַן בּוֹדֵק זַיִן.

— מעַן דָּאָרָה בּוֹדֵק זַיִן!

הוּ דְבָרָה

א פערטל נאך פינע, ווען איז ארבגעטער קיד איז נאך סיינער נישט געווען צום נאכטערסן, איז אבנער שווין געוועסן און „שטוּדרט“ אינס „מענווֹן“ אריין, ווי איז אבנער צונגערטאגן די ריווערטאָגן. די דערלאָנגערין האט פינקטלעך צונגערטאגן די געריכטן. אבנער האט גערוקט פון זיך איזן טעלער נאכן צוועיטן. נישט דער סאלאָט, נישט דער איבגעזווערטער פרויט, אפִילוּ דער בּוֹרָאַקְזְּבָּאַרְשְׁטָט — קיון מאכל האט אים נישט געשטעט. ער איז געפּלֵיבּן זיך מיט א צײַזְשְׁטָעַ בער איזן מוּלַּג. אי דאס, זואָס דער אַפְּעַטִּיט איז פון אים אַוּעַט, אי דאס, זואָס ער עסְטַּשׁוּן חֲדַשִּׁים אַוְתַּף פֶּאָרג — אַבְּנָרְנוּן איז סְעַמֵּן נישט באָקְומָעַן. און ווי ער איז געוועסן מיט א לִיְדִיקְן מְאַנְּגָן, האט אין מוח דערחויל זיך געוועקלט אַחֲבּוּן מיט זיך אלְלִיאָן:

פִּינְעַה יָאָר לְעַבְּנָה אַנְּזָה עַמְּקָה, וַיְבָּנֵן יָאָר אַנְּזָה גְּדוּלָה-הַעֲבוֹדָה. נִישְׁתַּת נָאָר דַּי צְוּעָלָה יָאָר פָּוּן פְּרִיּוֹד, פָּוּן פָּאָרְגָּעָטְנִיקִיט, יָאָרַן, וַיְעַזְּבֵן מַעַן וְאַרְפָּט אַרְאָפּ פָּוּן זיך די עַלְמָעָר, מַעַן גַּוְתַּת צְוִירָה אָרְיָוָן אַיְזָה זְוּעָלָט פָּוּן קִינְדְּחִוִּיט, נָאָר אַוְיךָ אַלְעַבְּנָה, זואָס רִיקְשָׁט אַיְבָּעָר מִיט דָּעַר אַלְמָעָנָה לְעַכְּרָעָר גְּרוּקִיִּיט, מִיט דָּעַר מָרוֹאָה פְּאָרָן מָרָאָן. אַזְּאָה לְעַבְּנָה האט אַבְּנָרְנוּן גַּעַשְׁטָעַלְט אַוְתַּף די פִּיס, גַּעַנְגְּבָּן אַזְּוֹן.

גְּלִיאָד נָאָכָן אַרְאָפְּנִיּוֹן פָּוּן שִׁוְתָה, האט אַבְּנָר דֻּעָרְשְׁפָּוּרְט דָּעַם, „תְּכָלִית“, סְ'וּוִידְעָרְגְּבָּוּרְט פָּוּן אַרְיְזִישְׁרָאָל. אַ בְּאוּוּסְטְּעָרְטָעָר האט ער זיך אַרְיִינְגְּגָעוֹאָרְפּוֹן אַיְזָה דָּעַר אַוְיְפְּבּוֹיְצְרָבְּעָט, אַיְזָה עַתְּלִית, בַּיּוֹם יְמִיחְמָלָה, אַיְזָה תְּלִימָנָה. בַּיּוֹם יְרָדֵן אַוְיְמָלָגָן אַיְזָה עַמְּלָה, בַּיּוֹם יְדָרֵן אַוְיְפְּמָאָרָשָׁן נָאָךְ גְּלִיאָד — אַבְּנָר אַיְזָה גַּעַוְעָן & מִיטְגִּיעָה. אַזְּנָה וּוּ יְוָהָנָן פָּוּן גַּוְשִׁיחָלָבּ האט גַּעַפְּוּרְט זְוֹן אַוְיְשְׁטָאָנְדָּס-אָרָד מִיּוֹעָן די רְוִימָעָר, האָפָּן אַבְּנָר מִיטְחָרְבָּה אַוְצָעָט גַּעַפְּלָאַסְטָעָרָט שְׂטוּזְשָׁאָסִיּוֹן.

אַבְנֵר הָאָט עֲרֵשֶׁת גַּעַזְיִילֶט דָּא דָעַם עַוְשָׁן יַאֲרַצְעַנְדְּלִיס אָוֹן גַּעַזְעָן וּוּ דִי בַּאֲגַיִיסְטָעָרָונְג שַׁעַפְט וִיךְ אָוָס, סְפִּוְיעַד לְעַשְׁטַן וִיךְ. נִישְׁטָמָא מַעַר דִּי חַלְזְיִישָׁע הַחַלְהָבָות, מַעַן לְזִוְיפְּט פָּוּן קִיבְּחוּ אַין דָעַר פָּלְאָנְגִּיעַ, פָּוּן דָעַר קָאָלָאָנְגִּיעַ אַין שְׁפָאָט. אַבְנֵר הָאָט גַּעַבְעַנְקַט נַאֲךְ דִּי טָעַג, וּוּעַן פְּרִוִּיד הָאָט גַּעַשְׁטָעַט אַין יַעַדְן פָּאָסְנְ-טָאָנִי. וּוּ אַרְעָל — דָאָרָט אַחֲרָא. נִישְׁטַח קִיּוֹן דְּמִיוֹן אַיּוֹעַס גַּעַזְעָן, וּוּאָס גַּרְאָד אַיּוֹס צְוֹוָאָנְצִישְׁקָסְטָן יַאֲרַחְוָנְדָעָרָט הַחַבְּן יַיְרָן אַנְטַעַהְוִוְבָּן דָעַם צְרוּיקִמְאָרְדָשׁ נַאֲךְ אַרְצִיְשְׁרָאָל. סְאַיּוֹ גַּעַזְעָן אַגְּזַעַנְטָעַר אַיְבָעָרַט פָּלְאָנִי, וּוּעַן מַעַנְטָשַׂן הַאָבָּן הַיְנְטָעַר זִיךְ גַּעַרְיסְּטָן וּוּאַרְצְלָעַן, הַחַבְּן גַּעַבְעַנְקַט נַאֲךְ אַדְיוֹנָעַט הַיְמָל אָוֹן אַגְּזַעַנְטָעַר טְרוֹקְעַנְעָם מַאֲלָצִים. אַפְּיָלוֹ אַיּוֹנְבָּש אַיּוֹ גַּעַזְעָן אַגְּזַעַנְטָעַר. בַּעַמְּדָר אַגְּזַעַנְדָנִיק, אָוֹן אַפְּגָעַ שְׁלִוְיסְעַנְעַר, „פְּדוֹדְנִיס“, אַיְידָעַר אַגְּזַעַנְטָנִינְעַר“ אַיּוֹן אַגְּזַעַנְטָקָט.

אַבְנֵר הָאָט זִיךְ אַיְבָעָרְגַּעְוָוקָט. וּוּאָס פָּאָר אַשְׁיוֹכָה הַחַבְּן דִּי גַּעַרְאָנְקָעַן מִוְּט דָעַם, וּוּאָס עַר אַיּוֹ בָּאָלָד אַיְאָר אָוֹן אַרְבָּעַט? עַד קְוָמָט וּוּי אַקְעַטְבָּחָור דָרְיוֹ מַאֲלָא אַטָּאָג אַיּוֹן יַרְוָשְׁלָיְמָעַר אַרְדָּ בַּעַטְעַרְקִיךְ? לְעַבְט אַוְוִיפְּ בָּאָרְגָּנְגָּה אָוֹן אַוְיָב דִי פְּרִוִּיד לְעַשְׁטַן זִיךְ בַּיִּ, אַיּוֹ, פָּתְנָקְט אַזְוִי נִיךְ וּוּי זַי צִינְדָּט זִיךְ, אַיּוֹעַס דָאֲךְ זַיְן שְׁוָלָד, וּוּאָס טַיּוֹן זַאֲךְ הַיְוָתָעָרָט אִים נִישְׁטָה, וּוּאָס דָעַר טְרוֹיְעַר שְׁוָעָרָט אַיּוֹ בָּעָר אִים אָוֹן בְּרַעְנָמָט אִים צַו אַזְוָנוּעַ אַזְמָעְטִיעַ אַוִּיסְפָּרָן? מַעַן דָאָרָף סְאַעַפְּן נַעֲמָעַן לְיִוְכְּתָה, אַיְבָעָרְפָּלְעַלְעַבָּר, אָוֹן דִי חַדְוָה, וּוּאָס פָּאָרְנָעָמָט דָאָס אַרְמָט פָּוּן עַכְבָּות, נַעַמְט צְרוֹיקָן רִינְגָעַן דָוָרָן. אַלְעַ מַסְפָּכוֹן.

אַבְנֵר הָאָט זִיךְ אַוְפְּגָעְשְׁטָעַלְט. עַר הָאָט צְוִיְעַנְדְּרִיךְ צַו דָעַר קָאָסְעָ, גַּעַהְצָלָטָן אַיּוֹן הַאנְט דָעַם שְׁפִּוְיזְ-צָעַל אָוֹן גַּעַזְעָרָט, דָעַר קָאָסְיָרָעָר זַאֲלָסְעָן נַאֲטָרָן אַוְיָפְּ צִיּוֹן קָאָנְטָא. דִי דָעַרְלָאָגְנָגְעָרָן, וּוּאָס הָאָט דִי נַאֲנָצָע צִיּוֹת פָּאָרְדָעְכָּטִיךְ נַאֲכָנְקָוָט, הָאָט זִיךְ אַיְצָט בָּאוֹזִין הַיְנְטָעַר זַיְגָע פְּלִיאִיצָבָע. זַי הָאָט אַגְּזַעַנְטָעַר צֻמְקָאָסְיָרָעָר מִיטָּא מִינְעָ, וּוּמַעַן שְׁיָפְרִירָט אַגְּזַעַנְטָעַר צִיּוֹן, אָוֹן אַיּוֹ אַפְּגָעַ טְרָעָטָן.

דָעַר קָאָסְיָרָעָר אַיּוֹן בְּרִילְן, אַגְּזַעַנְטָעַר אָוֹן טְרוֹקְעַנְעַר, וּוּ אָז אַוִּיסְגָּעָרָט בְּרוּוּמִי, הָאָט גַּעַקְוָט אַוְיָפְּ אַבְנָרָן דָוָר דִי פִּירְעָקִעְט גַּעַשְׁלִיְפָעָנָע גַּלְעַולָּעָר, אָוֹן סְאַיּוֹ אִים עַג גַּעַוְאָרָן אַוִּיפְּן אַיְגְּעַנְעָם

זעטעל. ער האט זיך גערוכט אחיזן-אלהער, מיט א העווה פון א פרעע
בעער, וואס נויט פארטיזאַרין זיין האפ.

— חבר, מיר קעגען נישט באָרגן וווײַיטער.

— וואם? — האט אבען איבערגעפֿרַעט.

— אויר, חבר, דארפט עם ניישט שלעכט אויסטיטשן — האט
דער קאסירער זיך געקוועטשט — א קאפאעראטווועז סייד... מען
ווערט פארענטען...

אברהם האט א קוק געטונג אויפן קאָסְרֶרֶר אַי מיט הַכְּנָה, אַי
בְּמִיט פֿאָרָאכְטּוֹנָג, דערְנָאָךְ אָפְּגָעָמָאָסְטָן דַּי דָּעָרְלָאָגְנָעָרִינָס, וּוּאָסְ
הַחֲבָבָן אַיְלָנְדָּשִׁ בְּאַלְאָנְסְּרוֹת מִיט דַּי טָעַלְעָסְטָן אַיְן דַּי הַעֲנָט, וּוּיְ
וּוּדָרָאָטְגְּיוּרִינָס. עַר הַאָט גַּעֲקָוֹט אָוּפְּ דַּי שְׂוֹרוֹת טִישְׁלָעָר, וּוּאָסְ
וּזְעָגָעָן סְ'רוֹב גַּעֲוָעָן אָרוּמְגָעָעוֹצָטִי מִיט אָוּסְגָּעָהוֹנְגָעָרָטָע, אַרְוָמָטָ
טָעַלְעָסְטָן פּוּלְעִים. מִיט דַּי נַאֲזְדְּפִילְגָּל הַאָט אַבְּנָר נָאָךְ אַ שְׁנָאָפְּ
טָעַלְעָסְטָן דַּי רִיחָות פָּוֹן הַיְּסָעָדְרָאָזְוֹפָן אָוּן גַּעֲסָכְטָע אַדְפָעָס, אָוּן
אַרוֹדִים אָוּפְּ דַּעְרָגָט.

ס'חאָט אַיִם נִישְׁתַּחֲווּ פֶּרְדְּרָאָסּוֹן אוּפָן קָאָסְרָעָר. דָּעַר אַפְּזָאנְגָּר
הַחָאָט גַּעֲמָגֵט שָׂוּמָעֵן מִטוֹּצְוַיִּים חֲדוּשִׁים, מִיטַּהְרוּתִים צָרוּקִים.
עָרָר, אַבְנָר, וּאַלְטָם זַיְךְ נִישְׁתַּחֲווּ שָׁעֲנוּגָעָשְׁתָּעַלְתָּם. עָרָר וּאַלְטָם זַיְךְ גַּלְיָיךְ
אַפְּגָעָטָרָאָגָן, נִישְׁתַּחֲווּ בֵּין אַלְעָמָעָן, דָא אַיְן אַרְבָּעָטָעָרָאָגָן, אַז
אַיְנָעָרִיקָעָר.

ס' איז נועווען טונเกל. די יפער גאנט, וואקס שענירטט ירושלים
 אין צוועין, האט ניעש געלובטען אונטערן שיין פון די עלעטמאר
 שעש לאטפּן. די טראטואָן — שיטער פון דורךניינער. פונט קוואָר
 זטאל זכרונְמשה האבן זיך באוועין קופעס יידן פון פאָרשיידענע
 עעדָם. דא א הײַל אַשפּנזִים, דראָט עטלעכּע ספּודִים איז קַלְיַרְטָע
 באַלאָטָן. פֿימְנָעֶר, אַוְיסְגַּדְאָרטָע, אַוְיסְקַּעְזַּחְרָטָע אַין זיינְעָרָע.
 יהילוֹן.

פָּנוּ אֲנַעֲמָרִיטָן אֹוִוָּא פְּרָדָה אֲבוֹכָרָעָר וְקָנָא
אוֹוָן אֲרוֹיְטָר פְּעַסְלָעָר. עֲרוֹה האָט גַּעַהַאַלְטָן אֵין בְּיוּדָעָה העַנְטָא אֲבָרָאָט
פָּאוּ פּוֹל מִיטָּן גַּעַדְגַּיְמָלָעָר, אוֹוָן בְּשַׁעַתְנָן רִיְּטָן האָט דַּעַרְ פְּרָאָנָן
אוֹוִוָּא דַּעַרְ פְּעַסְקָעָ זָרָ נַעַמְבָּלָט וְוִי אֲטוֹרָאָלָר.

פלאי צוישן בריטיע נראזטלאבן האט זיך ארויסגעחויבן א צעדי פלייגלטער צערקווע מיט אונגעוואָרבענע קופאָלן ווי ואַרומעלקעט. צל- מים האבן זיך געשניטן פון די קוּפֿאָלֶן, האבן געקורייצט דעם הימל אוֹן דערמאָנט, אוֹן אִין טבּוֹר פון יְרוּשָׁלָם, שטעקט אַ געסט פון פראוֹואָסְטָאוֹונָן.

פון אַ פִּינְסְטָעֵרֶר עַפְּעָנוֹג, ווי פון אַ נְוִירְזְהַזּוֹן האָבָּן זיך אַרְוִיסְגַּעַשְׁאָטָן אַ טְשָׁאָטָן פָּאָפָּן, מיט בערד ווי באַיאָרָן, אַין שְׂוָאָרָן צָעַסְטָאָנָעָם, שְׁטִילָע, נְאַטְפָּאָרְכְּטִיקָעָה האָבָּן זיך גַּעֲצִוְּגָן צָו דָעַר זִוְּיט פָּהָן דְּמַשְׁקְטָוּר.

אַבְּנָר אִין פָּאָרְבִּוְוְעָנְגָּאָנָגָּעָן דַּי צָעְרוּעָ, דַּעְרְנָאָךְ פָּאָרְבִּי דַּאס אַפְּעָנָע קָאָפָּעָ הוּוֹן, פָּוֹן וּוָאנָעָן סְחָאָט אַרְוִיסְגַּעַשְׁאָטָן אַ לְעַבְּעָדוּרָי קָעָר דַּוְשָׁאָזְאָרְקָעְסְטָעָר. עַר האָט זיך פָּאָרְהָאָלְטָן עַרְשָׁת בְּיֻם עַל נָאָס אָוֹן אַ נְאַבְּגַעַלְאָזְוּטָר גַּעֲבְּלִיקָט אָרוּום זיך אַין חַוְּשָׁר. פָּוֹן אַיְוָן זִוְּיט — דָעַר מְנְדָלְדָה, וּאָס האָט זיך גַּעֲהַזְבָּן ווי אַ צְעַטְרָעְמָטָע פְּעַסְטוֹנָג אַבְּעָר אַ שָּׁאָוֹל תְּחִתָּה, פָּוֹן דָעַר אַנְדְּרָעָר זִוְּיט — דַּאס יְפּוּעָר טְוּעָר, וּוּ מְעַן טְרַעְפְּלָט זיך בָּאָרְגָּאָרָאָפָּן צָו דָעַר אַלְטְּשָׁטָאָטָן. יְרוּשָׁלָם דָאָרָף מְעַן זְוּכָן צְוּיָּוִין דַי חָמוֹת, וּוּ אַ מוּעָדָר סִיטְלָט זיך אַיְבָּעָר אַ מוּעָר, אַ וּאַנְטָמָעָס קְלָעְטָרָט אַבְּעָר אַ וְאָנָטָן, אַין דַּאס פָּאָכָן פָּוֹן טְלִיתִים, סְוָטָאָנָעָם אַין אַבְּאָיָס פְּלָאָטָרָט אָרוּסָם פָּוֹן יְעַדר שְׁפָאָרָע.

יְרוּשָׁלָם דָאָרָף מְעַן זְוּכָן אַין דַי חָרוּבָות, וּוּ סְחָאָבָן מְלַחְמָה נְעַחְאָלָטָן יְהָוָה יִשְׁעָ אַרְיסְטָאָקָרָאָטָן מִיט וּלְאָטָן, וּוּ יְהָוָה יִשְׁעָ בְּזָנָגָלָא אַיְוָן פָּאָרְגָּאָנָגָעָן אַיְן בְּלוֹט. מְעַן דָאָרָף זיך זְוּכָן אַין דַי פְּעַזְזָלָטָן, וּוּ עַנְן אַיְזָן גַּעַפְּאָלֶן פָּוֹן אַיְגָעָנָעָ בְּרִידְעָרְסִיקְרִיךְן.

אַבְּנָר האָט גַּעַפְּעָנָט סְרוּשָׁלָם פָּוֹן אַנְטִוּסָם, וּוּעַן חַשְׁמָנוֹאִים הָאָבָּן גַּעַפְּרָאָכְטָט גַּעַנְדִּינְגְּרִישָׁע בְּמוֹתָה. עַר האָט גַּעַלְעָנָט סְרוּשָׁלָם, וּוּעַן טִיטָּס האָט גַּעַשְׁטָוִיסָּן וּוּגַעַן חַיּוֹלָת אַיְן דַי יְהָוָה יִשְׁעָ מְעוֹתָה, אָס זִוְּיָּה דַּעְרָנָאָךְ אַרְוִיסְצְּפָרִין זיך גַּעַנְעָר דָרְךְ דַעַם פְּוִינְגְּ-טְוִיעָר אַיְן רְוִים. סְפָּקָות הָאָבָּן אַבְּנָר גַּעַצְעָרָט, אַיְרָהוֹנְדָעָרָט וּוּיְנִיקָּעָר. אַיְן אַיְזָן פָּאָרְלָוִיפָּה פָּוֹן דָעַר נְאַנְצָעָר יְהָוָה אַיְשָׁעָר אַוְמָאָפְּהָעָנְגִּיָּת, וּוּעַן גַּוְיִכְשָׁע אַיְן דַוְמִישָׁע אַוְמְפָעָיוּט הָאָבָּן אַרְאָפְּעָנְשָׁלְוִידָעָרָט יְדִישָׁע מְלָכִים, הָאָבָּן פָּאָרוֹאָנְדָלָט שְׁרִים

איין שפֿאַלְאָפָן, חָאָבָן גַּעֲשְׁטוּסָן ס'פֿאַלְאָפָן איין „גָּלוֹת“ — איין יְרוּשָׁלָם גַּעֲלָעָן אֵצֶעֱנִיטְעָנָע, פָּאַרְטְּרוֹנְקָעָן איין בְּלָוֶט.

אַבְנָרָה האָט זַיְד אַוְיסְטָעַטְשְׁכָעָט. וּווּ פָאַרְקְרִיכְטָעָט עֲרָפָן אָז מַעַן שְׁפִּירְיוֹזָט אַיְבָּעָר אֵיזְרוּשְׁלַיְמָעָר גַּעֲסָל, מַוּן מַעַן אַנְקְוּמָעָן צָו אַזְעַלְכָעָט פָּאַרְגְּלִיְיכָן? מַוּן מַעַן בְּלָעַטְעָרָן איין עַבְרָה?

עַר האָט זַיְד פָּאַרְהָאַלְטָן אַינְגִּימִיטָן וּוּגָע, מַוּטָן גַּעֲשְׁטָעָלָפָן אֵצֶעֱנִיטָשׁ, וּוּאַסְטְּרִיט וּמַכְרָע אַוְוּפָה דָּעַר עַדְרָה. עַר האָט זַיְד אַוְיְטָעָן הָדוּיָט אָזָן אַיְזָן צְוֹרִיק אַרְוִוָים פָּוּן דָּעַר טְוִנְקְלִיקְיָט. ס'לְיִיכְטָפָן דַּי נַאֲסָפָן, האָט אִים אֵשְׁלָאָג גַּעֲטָוָן אָזָן פְּנִים אַרְיוֹן, מַיְט אָזָא בְּלָעַנְדְּרָעִישׁ, אָזָעָר האָט נִישְׁתָּבָאַמְּרָקָט, וּווּ אֵחָיְכָעָט פִּינְגָר נִיְט אַוְוּפָה אִים אָז.

— אַבְנָרָ!

— דַּו נָאָר, בְּנַעֲמָיו? האָט אַבְנָר דְּעַרְקָעָנָט אֵחָבָר, אָז אַלְטָן חַלְוָעָפָן חַוְלָהָה — וּווּ שְׁטָעַסְטָוּ הַיְמָט, אַלְעָז צְוּוִישָׁן דַּי לְמַדְרָא וּוּאַוּנוּסְעָט?

— אַוְנוּן חַלְוָצִים רְוִפְּסָטָוּ „לְמַדְרָזְוָאוּנוּסְעָט“ — האָט בְּנַעֲמָי, לְאַנְגָן וּווּ דָעַר שְׁבַּתְּיָהָגְדָּוֹל, אִים אֵלִיב גַּעֲטָוָן אַוְוּפָה דָעַר פְּלִיאָע — עַר אַבְנָר, לְאַכְסָטָפָן דָעַר זַוְעָלָט. האָט פָּאַרְגָּעָסָן, אָז בִּיסְטָאַלְיָין אוּזָק גַּעֲוָעָן אָזָרָוָן אֵשְׁרָוָן אֵקְבָּזְנָיָק.

— כְּהָאָבָב נִישְׁתָּבָאַמְּרָקָט, בְּנַעֲמָי.

— וּוּאַסְטְּרִיט הַיְמָט אָזָן יְרוּשָׁלָם, אֵפְקִיד? אֵשְׁטִיעַרְמָאנָעָר אָזָן סְרִיחְיָסְדָה?

— כְּבִין אַוְוּפָה צְרוֹתָה.

בְּנַעֲמָי הָאָט אַרְיָמְגָעָנוּמָעָן אָזָן זַיְגָע דְּלָאַנְיָעָט אַבְנָרָס קָאָפָן אָזָן אִים אַוְיְגָעָרוּתָז צָו דָעַר זַוְיט, וּווּ דָעַר לְאַמְפָן — שִׁין אָזָן גַּעֲפָלָן:

— מַאֲקָעָן זַעַטָּט אָוִים וּווּ אֵן אַפְּנַעַשְׁלָאַגְעָנָעָן הַוִּשְׁעָנָה. וּוּאַסְיָ?

— וּוּעַלְט שְׁמַעַרְיָה? קְבָּצָנִיס מַוְינָעָר!

— ס'אַיְזָן מַוְיד טְרוּוּעָך.

וּוַיְלָדָוּ פָּלְאַגְטָעָרטָט זַיְד צְוּפִיל אָזָן דַּי חַוְרָבָות, אָזָן דַּי שְׁמִינָעָר, שְׁלִימָמוֹלְדִּיסְעָר, „אַינְדְּיוּוֹידָם“ — האָט בְּנַעֲמָי גַּעֲלָאָפָט אַבְנָרָן אֵיבָעָר דַּי אַמְּסָלָעָן — אָזָן אָזָדָוּ וּוּילְסָט דּוּרְכָאָוִים חַוְרָבָות,

עננטו דען זוי נישט געפינען אין חולדה, צי אין פארטובייה
עד הילוק איז נאָר, וואָס, אוֹ מען האָט חולדה צי פארטובייה
איינמאָל פֿאַרְבּעַנְט, בּוֹיטִיּ מַעַן זַיְוִיתּ מַאֲלָ, אָונֵן דַּיּ יְרוּדָ
שְׁלִימָשָׂר לְעַכְרָע, דַּיּ הוֹלִין, בְּלִיבָּן זַיְוִעַנְגָּוּדָן, וואָס וּאָרטָן
מַשְׁיחִים זַלְעָן אַיְן זַיּ גַּבּוּרִין וּוּרְעָן.

אברהם הפט נעלום אוף זיין חבר און איין אים מטנא געוווע,
וואס ער נעטט אויה אלץ אוינטפאך, געווונט. ער האט ויך דערפליט
shawואך. און שם וואלט געונג געוווען, בז-עמי זאל אים אונגעמען פאר
א-באנט. און אברהם וואלט זיך געללאט פון איים פירן.

האר הוניבער בז-עמי התאם ארכיטקטומען ייון חברה:

— נישט פאר אונוערים א מענטש די שטאטן הינטער אונז — צעריסגען ברוקן, פאר אונז — ניוע שטחים אוינעזונעמען. וועדר עס פארזוכט איינמאָל די זוּאַרְעַמְקִיטַּה פֿוֹן עַיְנָהֶדֶת, די חַפְּקָרְתָּה פֿוֹן אַבְּיַתְּ-אַלְפָאָה, קען זיך שוין דְּאַ נישט אַרְיַנְפָּאָסָן. קומ איז דער קבוצה, אַבְּנָר, דְּאַ פָּאָרְלִירְסְּטוֹ סְגַּלְיְּבָנְעָוִיכָּט, וּזְאָקְלְסְּטַּט וּדְךְ. אַוְן פֿוֹן וּזְאָקְלְעָנִישׁ בֵּין יָאוּשׁ, האָפָּא אַיךְ מְרוֹאָה, אַוְן שְׂפָרְיוֹן.

די נאכט חאט זיך געהויבן איבער ירושלים א טיעפע און טונז
קעלען. א גלאס האט זיך צעפלונגגען. פון דער טונסלאיט האבן זיך
ארויסונגשניטן בערגנאוואלן, קלוייסטער-שפיצן, ווענטן זיך רומיישע
ארקאדיען. אלע האט זיך צונזונגגעאנסן מיטוּן הוושד.

בכינור החטט אַרְפָּגָן עַלְיִגְתּוֹ דֵי הַגָּנֶט אָוֹת צַיְן חַבְּרָס אַקְסָמֶן.
בידיע האבן אַרְפָּגָן עַרְגָּשָׁפְרִיזָט דָעַם תְּחוּם, וּוְאַס הַוּבְּפָט זַיְד אָן
בְּגִים יְפֹועֵר טַוְיעֵר אָוֹן מְוֻנְטָעָרָע וַיְד גַּעֲלָאָזֶת צַו נַיְיָ יְוּרְשָׁלַיִם.

יְצִיאַת-הַצָּדִיק

וואם לאנומאמער דער נאכט-צוז האט זיך גדרוקט פון קאיאירא נאך קאנטארא, אליז אומראיקער אויז ווורצל געווארטן. ער האט זיך איינגעקארטשעם אין א ווינקל פונט קילן זאנגן, דאס סאמעטנע בערדל האט ער אריינגעפעאטסט אין אויונגעשטעטלן קאלגערא, אוין זיך פארטיפט אין א בייכיך בוך — א וועגזייזער פאר עניבי טאלאגן.

דער בליך האט געצויגן צום פענטערל, וו ס'פינצטערנייש האט געלזונגען שטחים. אפללו דאס בייטן זיך פון דער לאנדישאפט, אונטהאט פארויטגען פאלמעס — קאקטוס-געפלעכטן, שטאט אומס געללאסטערטע זווען מחרדישלייאבן, האט אויפ אים אונגעשווארפן אין אומעט. ווורצל האט פמעט פאורטנסן, דאס ער רוקט זיך צו דער אריע-ישראל-גרענער, ער גויט ארייבער פון איין קאנטינענט אויפן צויזיטן. פאר די אווין האט ער געהאט די לאנדיקארטע, וו ס'שליסט זיך אפ אפריקע און ס'נעם זיך ציען א שמאלער פאס צווייע.

ס'ערשטער מאל ווי וווארצל טראאגט זיך קיין אריע-ישראל. פאר אים אויז דער אייבערנאנגע קפיצית-הדרך. נישטאי קיין מהיצה, נישטאי קיין תהום. דאס זיז-ארטט פון די בנישראל האט זיך געצויגן פון טיך נילום בי ארייבער דעם ויהן. אוין וווען משה וואלט נישט איינגעעריסן מיט פרעהן, זולאלט ס'ידישע פאלק היינט געוירט שטאפט איבערן פעטן לאנד מצרים.

ווורצל אויז געווען א קאיאירער סוחר, געהאט אקצייעס אין דער עניפיטישער וואטער-פראדורך. אליז אויז ער געקומען פון ליטע מיט א פערטל יארהונדערט צורוק. דעם איניציקן, אבעז-יעריסן זון האט ער אוועגעשיקט נאך אריע-ישראל, איזוינאך פאַרווארן א

בריך, גענומען קנייפן פערדים צוישן מצרים און פנען. פון יאָר צו
יאָר זענען די רוחים בי ווּרְצַלְעַן געווֹאַקְסֶן אָזֶן, ווּעַן ער אִיז גַּעַז
וּוּאָרֵן גַּאֲרַדְּ רַיְּךְ, האָט ער אַין די פְּרוּעַ צִוְּתַ זִיךְ פָּאַרְנוּמָעַן מִטְּ
נַאֲכְפָּלָגָן די פָּאַרְשָׁוְגָעָן פָּוּן די רֻעְמְסְּדִינְאָסְטָעַן, מִיטְּ דִּי אָוִיסְּ
גְּרָאַבְּוָנָגָעָן אִין לְוָסָסָהּ. אוּבְּ דַּאְרוּוִין האָט אַנְטְּרָקְטָט דָּעַם אָוָרְ
שְׂטָאַטְּ פָּוּנָס מִין מַעְנְטָשָׁה. סְ'הָאָטְּ וּוּרְצַלְעַן בְּלוּזְּ גַּעַרְגָּעָרטְּ, וּאָסְּ דִּי
עַנְיְּפָטְאָלָגָן הַאָבָּן נַאֲרַ נַיְּשַׁת פָּעַטְמָגְעַשְׁטָאַלְטָן, צִי דִּי הַיְּנְטִישָׁע
עַנְיְּפָטְאָלָגָן דָּעַר אַפְּשָׁטָאַטְּ פָּוּן די אַמְּלִיכָּעַן מַצְּרָים, צִי פָּוּן
פְּרָאַטְּ-בְּאַנְדָּעַם, וּאָסְּ הַאָבָּן פָּאַרְכָּאַפְּטָטָם בְּיַדְעַ בְּרָגָעַן פָּוּן נַיְּלָסָם.
וּוּרְצַלְעַן האָט אַוְיךְ פָּאַהְדָּרָאָסָן, וּאָסְּ דָּעַר שְׁכְּנוֹתְדִּישָׁע אַרְץְ
יִשְׂרָאֵל, וּוּ מַעַן אִיז פָּאַרְשָׁאַכְּטָט אִין בְּנֵין הָאָרֶץ, האָט וּוּוִינִיק חַושְׁ
פָּאַר אַרְכְּבָּאַלְאָגָיָעָן! בָּאַלְרַ זִיךְ אַפְּבָר גַּעַרְתִּיסְטָט מִיטְּן אַוִּיסְּפָּרִיר, אָז
אַרְכְּבָּאַלְאָגָיָעָן, סְ'גַּרְאָבָּן חַוְּבוֹתָהּ, שְׁטִימִיט אִין וּוּדְעַרְשָׁפָּרָזָק מִיטְּ
צִיעַן מוּיְּרָן, מִיטְּ שְׁאָפָּן אַמְּקָלָט פָּאָרָן יִדְיָוָשָׁן פָּאָלָק.

די בְּאַזְּן אִיז גַּעַלְאָבָּן דָּא צְוִישָׁן טְוַנְשְׁעַלְעַט פְּעַלְדָּעַר, דָּא צְוִישָׁן
מְדִבְּרִיבְּעָרָגּ, וּוּ אַיְוָנְצְּעַלְעַט לִיכְטִיסְגְּוָנָלָגָן הַאָבָּן אַוִּיפְּגָעַפְּלָעַמְּתָ
אַיְנָם חַושְׁךְ. בָּאַלְרַ זִיךְ דָּעַר לְאַקְאַמְּאַטְּיוֹן גַּעַנּוֹמָעָן כִּיּוֹן לְאַנְמָאָר
מַעַר, סְאָפָּעָן אָזֶן אַפְּגָעַשְׁמָעַלְטָט דָּעַם אַטְּעָם אַוְיךְ אַקְלִיטָר סְטָאַגְּיָעָן.
אוּוִיפְּן וּוּאַקְפָּאָל האָט גַּעַטְוּמָלָט. טְרָעָנָרָם הַאָבָּן גַּעַרְסָן די גַּעַר
פָּעָק. הַוְּיכָעָסְדָּרָאָנָר אִין וּוּיְסָעָסְבָּרְנוּסָן הַאָבָּן גַּעַשְׁטוּפָט אִין די
וּוּאָגָאָן פְּעַנְסְטָעָר פָּאַפְּרָאַסָּן, סְעַנְדוּוֹטָשָׁן, שְׁאַקְאָלָאָר. אַ לְאַקְיָי,
טוֹנְקָל וּוּ אָז עַטְיָאָפּ, אִין אַפְּעַמְּקָעָה האָט אַיְנְגָעָלָאָרָן די פָּאַסָּאָר
זְשִׁוְרָן אִין שְׁפִּוְזְרָוָאָגָאָן.

וּוּרְצַלְעַן האָט אַרְוִוְנְגְּעַקְוּטָט אַוְיָפְן וּוּאַקְפָּאָל אָזֶן זִיךְ גַּעַכְאָפְטָט,
דָּאָסְּ ער גַּעַפְּינָט זִיךְ שְׁוִין אִין אַיְסְמָאַלְיָעָן, אַ שְׁמָאַט אַיְבָּרָן סְועַיָּ
קָאנָאָל, סְ'הָאָטְּ אִים גַּעַוְוְנְדָעָרטָן, וּאָסְּ אִין אַטְּ ער רַיְּזְעַגְּיְפְּטִישָׁעָר
שְׂטָאַטְּ הַאָבָּן מִיטְּאַמְּאָל זִיךְ בָּאַזְעַטְּ פּוֹטְצִיסְטָט צִיוּוֹלָעָן עַנְנָיָן
לְעַנְדָּעָר, זִיךְ זָאָלָן קָעָנָעָן וּוּאָכָּן בְּיַטְּאָגָן אָזֶן בְּיַטְּאָכָּטָט אַיְבָּרָן קָאנָאָל.
וּוּרְצַלְעַן האָט גַּעַפְּנָט זִיךְ הַאַנְטְּזְוָאַלְיָעָן אָזֶן גַּעַכְאָפְטָט אָזֶן אַוְ
בְּעַרְבִּים. סְאַלְפָאָטָט, וּוּיְסָעָסְבָּרְנוּסָן, אַ וּוּיְרָעָאַוְנְעָרָקָעָן. אָזֶן וּוּעָן
קְרִישְׁקָעָס עַסְן זענען אִים נַאֲרַ גַּעַלְעָנָן אַוְיךְ די צִיּוֹן, הַאָבָּן זִיךְ

מייטא מלאַל געהערט אומגעהוירישע קויטשעריווען, וואָס האָבן געַר
שניטן די אויערט. ער האָט זיך אַ בײַג געטן אַיבערן פֿעַנטער.
פֿונַס וואָקּוֹאַל, זענען אַגְּנַעַלְאָפּוֹן אַ טִּשְׁאָטָעַ אַראָכְּבָּרְקָעַס מִיט פֿאָרַי
חֲאנְגָּעָנָעַ פֿנִימָעַר אָוֹן גַּעֲפִישְׁטָשָׁעַט מִיט גַּעֲפִירְיוֹלְטָעַ סּוֹלוֹת. ווֹרָצֵל
הָאָט זיך גַּעֲחִידְרוֹשָׁמַן. אַזְוִינַעַ סּוֹלוֹת הָעָרָן זיך נָאָר בַּיַּיַּן מַאֲכְּמָדָאַ
נִישְׁעַ צְעַרְעָמָנִיאָלֶן. אַיז עַס אַ חַתּוֹנָה? אַ לְּיוֹהָ?

ער האָט אָן עַפְּן גַּעַטְוֹן דִּי טִירְפּוֹנַס צְוִוִּיטְן ווֹאָגָּנוֹן. אָן ערָה
אַראָכְּפּוֹרַ מִיט אַוְנְמַעְגְּנַשְׁוִירְעָנָעַ בְּעֶרֶד וּוּבַיַּיְוָגְנָעַ חַסְדִּים, זענען
גַּעֲוָונַן אַוְסְמַגְעָצַט אַיְן וַיְוִיעָרַע יוֹסְטַובְּדִיעַע, אַפְּלִירְטָעַ אַפְּאָיעַסְמַן.
זַיְהָ האָבָּן גַּעֲהָאָלְטָן פֿאָרָהָקָט דִּי אָוִוְן, גַּעֲפִילְיסְטָעַרְטָמַט מִיט דִּי לְפָן,
וּוּי גַּעֲפִינְיְנְקָטָעַ קְרוֹשִׁים. אָוֹן אַרְוֹם הָאָט גַּעֲאָטְעָמַט אַזָּא שְׂטִילְקִוִּים,
גַּלְיַיךְ זַיְהָ וּוֹאָלְטָן זיך גַּעֲפָגְנָעַן פֿאָרַ אַ וּוֹאָקּוֹאַל, נָאָר אַזְוִישָׁן
דִּי וּוֹעַנְטָ פָּוֹן אַ מַעְטְשָׁעַט.

וּוֹרָצֵלַהָ האָט גַּעֲוָאָרְפּוֹן מִיט דִּי אָוִוְן, נִישְׁטַ פֿאָרְשְׁטוּיְעַנְדרְּזַיְקַן,
וּוָאָס פֿאָרָאַ שִׁיכְוָתַהָ האָבָּן דִּי שְׁרוּיְעָרְקָעַס אַיְנְדְּרוֹזִיסְן צַו דִּי פֿאָסְמָאַר
זְשָׁרָן. אַ מאָן אַיְן אַ פֿלְאָטְשְׁוִיקָעַרְ פֿעַסְקָעַ, מִיט אַ פֿאָרְדְּעַטְמִיךְ סְעַד
מִיטְיִשְׁ פֿנִים הָאָט זיך אַוְנְטְּעַרְגְּרוֹקָט. ערָה האָט אַגְּנָהְוִוְבָּן אַוּוֹפְּ
אַרְאִיפּוֹיְשָׁן:

— וּוָאָס נָאָפְטָ אַיר אַזְוִי? דָּאָס זענען פֿילְגָּרְסָמַן נָאָרַ דָּעַר
חוֹילְקָעַר מַעְקָאַ. זַיְהָ אַפְּרָוּן וּמָאָקָעַ אַיְצָט נָאָרַ הַשְׁרוֹזָשָׁסַן. אָוֹן דִּי פֿאָיַי
גַּלְיוּטְרִינְס אַיְנְדְּרוֹזִיסְן שִׁיכְוָן מִיט אַ בְּרָכָה.
זַיְהָ נָאָר וּוֹרָצֵלַהָ האָט זיך צְוִירְקָנְגָּעָצַט אַוּוֹפְּ זַיְהָ אַרְטָן, אַיז
דָּעַר מָאוֹן מִיט דָּעַר פֿעַסְקָעַ שְׁוִין גַּעַוְועַן זַיְהָ שְׁבָן. מִיט דָּעַר בְּיוֹתְשָׁל
סָאָרָאָלֶן, וּוָאָס ערָה האָט גַּעֲהָאָלְטָן צְוִוִּישָׁן צְוִוִּישָׁן פֿינְגָּרָן זַיְהָ אַיְיָ
בְּעַרְגָּעָלְלִיבָּן אַיְנְצִיקְסְּוּיְזָן זַיְהָ שְׁטִיקָעַרְ פֿעַרְלָן, האָט ער אַ שְׁמַיְעַ נְעַזָּן
טוֹן וּוֹרָצְלָעַן אַיבְּפּוֹרַ דָּעַר דָּעַבְּטָעַר קְנִי.

— אַ יהָודִי?

— וּוָאָס דָּעַן, אַ יְשֻׁמְּבָּלִי? — אַיז וּוֹרָצְלָעַן קְשָׁה גַּעַוְועַן דָּעַם
פֿרְעָמְדָנָס חֹזְפָּה — וּוָאָס האָט אַ יְשֻׁמְּבָּלִי צַו זַוְּכוֹן אַיז אַרְצִיְשְׁרָאָלֶן?
— אַיר פֿאָרָט נָאָר אַרְצִיְשְׁרָאָלֶן? — האָט דָּעַר מָאוֹן צְעַפְּרָאָלְטָן
אַ פֿאָר אָוִוְן.

— מִיר זענען בְּאַלְדָּ בַּיַּיְדָעַר גַּעַנְעָעַץ — האָט וּוֹרָצֵל אַ זַּיְהָ

געטן צום פענץטער, וו אין חושך האבן זיך פארביינערוקט נאָר
צעמע מדרבריבערג — און אייר, וו שטוייגט איר אַפּעָן?

— אַין קאנטעראָ. ב'פֿאָר אוֹוָה אַחתונה.

— אַיר ספרדים, זויט אנדערע יידן, אנדערע נשומות —
האט ווורצֵל מיט אַיִן קוֹק אַפְּגַּוּווֹן דעם שעבּן זוערט — קאנֶ
סְּטָּאָנְטִיְּנָאָפָּלֶן, סְּאָלְאָנִיסִי, קָאָרוֹא — אַזְּמֻעָתָם ווועט אַיר זיך
קלײַבָּן סְּחָלוֹתָוֹין, גָּאָר נִישְׁתָּאָן אַין אַרְזִיְּשָׁרָאָל.

— אַין אַלְעָקָסָאָנְדָּרָע ווֹזְעָ אַיר — האט דער ספרדי, ווֹאָס
האט מִיטְּאָמָּאָל בָּאָקָומָעָן אַ יִדְּיַוּשָׁ בָּאָרוּעָן, זיך פָּאָרָעָנְטָפָּעָרָט —
און נִישְׁטָּאָן זיך ווֹאָס צַו שְׁעָמָעָן מִיט דער שְׁטָאָט. אָן עַיר ווֹאָס
בִּישְׁרָאָל. חֲנוּנוֹ האט אָמָּאָל אַ בִּיתְּמָקוֹשָׁ דָּאָרָט אַוְפְּגַּעַשְׁטָאָלֶן.

פּוֹן ווּוֹרָצֵלֶס הענט, ווֹאָס זענען גַּעֲוָעָן צְוֹזָאָמָעָנְפָּאָכְטָן, האט
זיך אַרְזִיְּבָעָנְלָמָשָׂט דער בִּיכְּסָעָר ווּנְגַּזְּזָוּיוֹעָר. ער האט גָּעָרִיט
צְוֹוַיִּי גָּאָלְדָעָנָעָ רִימְגָּאָלָעָ אַוּוֹפָּ דִּי פִּינְגָּעָר, ווֹי דִּי הוֹוִיט ווּאָלָט אִים
געָבּוֹסָן. נִשְׁתָּאָמָעָר ווֹי מִיט אַיִן אַוְיְגָנְפִּינְטָל האט ער צוֹנִישָׁת גַּעַד
מְאָכָט דִּי אַלְעָקָסָאָנְדָּרָעָ קָהָלָה, ווֹאָס זִיצָּת אַיִן אַ תְּהָוָם, זַעַט ווֹי
אוֹנְטָאָר דִּעְרָ נָאָוָו ווּאָקָסָט אַרְזִיְּשָׁרָאָל אָוָן ווּאָרָט אַוּוֹפָּ דִּי נִיעָ
חוֹנִיּוֹם.

ער האט גַּעַשְׁפָּעָט:

— אָוָן ווֹאָס אַיִן גַּעַלְיָבָן פּוֹן חֲנוּנוֹם ווּעְרָקָן אַ חֲרָבָה. אָוָן
ווֹאָס אַיִן גַּעַלְיָבָן פּוֹן דִּי יִשְׁכָּבָת אַיִן בְּבָלְלָה חֲרָבָה!
צי פּוֹן תְּמִימָות, צַי פּוֹן גַּלְיְוִיכְּלִיטִיקִיט, דִעְרָ ספרדי האט אָנֶ
גַּעַשְׁטָאָלֶט אַ פְּנִים פּוֹן אַ שָּׁאָפָּ. דִי בָּאָן אַיִן גַּעַלְאָפָּן צְוּוִישָׁן גַּעַלְקָשָׁט
זָאָמְדִ-בָּעָרָג מִיט אַ רְהַדְרַתְּגָּעָלְאָפָּעָרָיִ, ווֹאָס פָּאָרוֹוִיגָּט. דָּוָרָק דִּי
פָּאָרָמָאָכָטָע ווְאָנָאָזְשָׁוּבָן האט אַרְיְגָנָעָרָנָנָט מִיט צְעָגְלִיטָן מְדָפָּרָ
שְׁטוֹיבָּה, אָז דִּי פָּאָסָאָזִירָן הָאָבָּן זיך צְוֹזָאָמָעָנְגָּעָרָוקָט ווֹי פָּאָר אַ
חָאנְלָ!

דִעְרָ ספרדי האט גַּעַלְאָוָט פְּאָלָן:

— מִיר פָּאָרָן אַבְּעָרָן מְדָפָּר סִינְיָן.

וּוֹרָצֵל האט זיך אַ רְוָק גַּעַטָּן צום פָּעָנְסָטָעָר, גַּעַקְוָט אַיִט
חוֹשָׁךְ אָוָן אַיִזְזָר גַּעֲוָעָן, דָּאָס דִּי בָּאָן קוֹיטָלָט זיך אַוְיִזְזָר דִּי
זַעַלְבָּעָ שְׁלִיאָכָן, ווֹסְדָּאָבָּן אָמָּאָל גַּעֲזִוָּוָן דִּי קָאָרָאוֹוָאָנָעָן פּוֹן דִּי

בנויות ישראלי. לא ציינו יותר פדרום פון יציאת מצרים ביזן ארין מאראש נאך ארץ-ישראל. לא קען אויך קינגער נישט גענוו אונזיזן, ווועס איז באושאפען געוואָרַן דאס גאלדענע קאָלֶב און ווּ ס'אייז געוווען דער מותנֿ-טורה. וואָס ס'חָאַטְוּן ווּרְצָאַלְעָן געהונערט, איז דאס, וואָס איגנס מחרבר סיני האט ענגלאָנד אַרְיוֹנְגָּעוּצָעַט אַהֲרָשֶׁר ווּ אַ גָּעֵעַ, ווּ אַ סְּטָרָאַשְׂידְּלָעַ פָּאָר דִּי בְּעַדְוָאַנְעָרְשָׁבָטִים. דָּרְחוּמִיט טוֹט זָו, עַנְגָּלָאנְד, פָּאַרְפָּלָאָכְן גַּעֲשִׁיכְטוֹעַ, נַעֲמָט שְׁפָאָעָעַן דָּעַם פְּרִימִיטְוּוֹ, פָּאַלְיָירְן ווּילְדָקִיטְ, פָּוְנָקְטְ ווּ מַעַן כָּאָפָט אַ צְּיוּשָׁעָטָן יַאֲגָּקְעָמָל, צִי אַ רְיוִיט פָּעָר אַוְן מַעַן וּוּאָרְפָט אַוְיָה אִים אַרוּפָה אַ צּוּוֹם. דַּי טְרָאַכְּמוֹנוּנָעַן האט ווּוּרְצָל דָּעַם סְפָהָרְדי נִישְׁט אַיְלָעָנְגָּעָבָן, גַּעֲוּסָט, אוּ זְוִינָעָ אַוְיָרָעָ זְעַנָּעָן פָּאַרְדָּעָטָט מִיט הַיּוּטָלָעָעַ. וואָס עַד הַהָאָט יָא גַּעֲוָכָט אַיִן וּזְאָגָּן, אַיִן אַ גַּעַחָעָר, וואָס זָאָל זָיִן טָעָה פָּאַרְגָּעָנְמָעָן. אַוְיָב עַר, ווּוּרְצָל, גַּיְיט נאָךְ אַרְצִישָׁרָאָל, טָרָאָט עַד מִיט זַיְיד מִיט קַעְרָנָר, רַיְעָפָע זָמָעָן. אַלְעַ אַיְוָס זַיְ אַזְוִי ס'אייז דָעַר צְוָאנָגָג. עַבְרָ, עַתְדָ. אַוְיָסְגָּרָאָפָן אַלְטָן גַּרְאָנִיט, צִי אַרְיוֹפָטוּרָעָמָעָן צִינְגְּלִישָׁכָטָן. אַוְן אַוְיָב עַד מַוְיָג נִישְׁט צָוָם קַלְעָמָעָן אַוְיָה דִי רַוְעָטָאָוָאנִיעָס, אַיִן עַר אַפְּרָעָג נָוָט צַו גַּרְאָפָן זַיְד ווּ אַ קְרָעָט אַיִן דָעַר טִיְּתָן.

ווערטאכט. וועגן די אלטמע עגיפטער, וויאס האבן געאנט: אונזער הייזער זענען צייטויליקע, אבער אונזער קברים זענען אייבישע, געראכט, או זיין זו — אַ לעפערידיקער ווי- דערשפוך — וארט אים אָפּ אויר דער גרענץ' ער ווועט זיך פאר אים שטעלן, דער זו, ווי אַ פראנגע-ציכן — מיט וואס קומסט, טאטטע? הינטער אונז די פארזונקענע סדרום ועמורה, פאר אונז — ניע פלאבן. און אויוב נישט דעם היינט, טאטמע, דעם מארגן האבן מיר ביגענט Kommen.

וועוץ האט געוקט אופין שכון, דעם ספרדי, וואס איז געוען איז זיין קופערט, האט פאראוארפּן דעם קאָפּ הינטער זיך, נערראָ פֿעט. אַ הייעריךער פִּיכְלָה האט זיך דורךענשיטן. די פָּאן האט אַגְּנָזָם עַמְּרָה גַּעֲפִירִיכְתּוֹ.

אין דער אויפגערטשטער וואנגן-אנטיר האט זיך פאוואיזן אַזונָן
פֿוּמִיט אַז וויסעלר צינְגֶנְבָּאָדָר. דער זונָן דאָר אָנוֹ קוֹוָאָר, אָיזָן גַּעֲוָעָן

איינגעוווילט און א טליית. די צעראקלענע אוניגן האט ער געווארפֿן צוישן די פאַסאַושרין, געזוכט און איינּן פֿנִים. און אוֹ דער בליס האט זיך אָפְּגַּעַשְׁטַּעלְט אַוְּפְּ וּוּרְצָלְעַן, אַיְזֶ דָּעַר זָקֵן גַּעֲפְּלִיבָן שְׁמִינִי אָוּמְבָּאַזְוּנְגָּלְעַךְ, גְּלִיְיךְ ער וּוּאַלְט זִיךְ גַּעֲיִשְׁוּבְּט. יָא צְנוּיִן, נִישְׁתְּ צְנוּיִן?

וּוּרְצָל אַיְזֶ זָכְעַר גַּעֲוָעַן, דָּאָס ער האט גַּעֲפְּקָט אַ בָּאֲגַּלְעַטְעַר בְּיוֹ אַרְצִיְּשָׂרָאֵל, דָּעַר זָקֵן, אַ תִּימְנָעַר אַיְזֶ נִישְׁתְּ קְיִין מְצָרִי. וּוּאַס טְוּעַן תִּימְנָעַר אַיְזֶ מְצִירִים?

ער האט גַּעֲמָאָכְט גַּעֲבָעַן זִיךְ פְּלָאַז אַיְזֶ גַּעֲפְּרָעָגְט אַיְזֶ הַעֲפָרָעָאַישׁ:

— אַיְר פָּאָרָט נָאָך וּרוּשָׁלַּיִם?

די אַוְּינִיגְן בְּיִם זָקֵן האָבָּן גַּעֲשְׁמִוּכְּלָט פְּוּנֵם הַיְּמִישָׁן קְלָאָגָן, פְּוּנֵם לְשָׁוֹן. ער האט גַּעֲפְּנָט אַיְזֶ אַנְצִיְּנִים מְוִילִּי:

— אַ גַּעֲבִירְטִיכְעַר בֵּין אַיְר אַיְזֶ יְרוּשָׁלַּיִם. אַפְּעַר וּוּיְנָעַן וּוּוּוּן

אַיְר אַיְזֶ אַל אַרְיוּש. כְּפָאָר טָקָע אַהֲרָן. כְּבָין דָּאָרָט דָּעַר אַיְנָצִיר

שְׁעַר יְהוּדִי.

— וּוּאָס האָלָט אַיְר אַיְזֶ אַל אַרְיוּש? אַיְזֶ ער מְהֻבָּר? — אַיְזֶ
וּוּרְצָל חֹשֶׁד גַּעֲוָעַן דָּעַם זָקֵן, דָּאָס ער גַּעֲהָרָט צָו אַיְנָעַם פּוֹן די
צָעַן פָּאָרְלִוְיָרָעַן שְׁבָטִים, וּוּעֲמָעַן גַּעֲבָיִין אַיְזֶ נִישְׁתְּ גַּעֲוָאָרָן אַוְּפְּ
יעֲנָעַר זְוִית סְמְבָטִוָּן.

דָּעַר זָקֵן האָט זִיךְ צְגָ�עָזָט, האָט מִיטְּ רַחֲבוֹת צְעַשְׁפְּרִיָּה דָעַם
טְלִיתִי, דָּרְנָאָך אַ גְּלָעַט גַּעֲטִינוּן די שִׁיטְעָרָע צִינְזְבָּאָרָד, וּוּאָס אַיְזֶ
איַיְנָעָלָאָפְּן וּוּיְ אַ צְעַפְּלָה.

— כְּשָׁטָעַק שְׁוִין אַ פּוֹפְּצִיךְ יָאָר אַיְזֶ ער מְדָבָּר, לְעֵפֶן פּוֹן
פְּחַמּוֹת אַיְזֶ וּוּפְּתִיחַ-צָוֹצָט. אַהֲרָגְּקָוּמוֹן בֵּין אַיְר אַ צְבָּחָר, דָּא
חוֹתְּנוֹה גַּעֲהָרָט. כְּבָין אַלְיָוִן סְוּפָּר, מְוֹהָל, שְׁוֹחָט אַיְזֶ הוֹן, אַוְּיָסָר
מוֹיָנָע בְּנִירְבִּית אַיְזֶ נָאָך צְוּוֹי מְשָׁחָות, גַּעֲפִינָּט מְעַן אַיְזֶ ער
פְּאַנְצָעַר גַּעֲגָנָט קְיִין אַיְנָעַם פּוֹן די בְּנִירְבִּמן.

— אַיְזֶ אַיְר סְוּמָּט אַמְּאָל נָאָך אַרְצִיְּשָׂרָאֵל?

— אַוְּפְּחַת, אַז סְזָעָרָט דָּא אַוְּמָהִיְמָלָעָךְ, בֵּין אַיְר עַולְחַד
רֶגֶל נָאָך יְרוּשָׁלַּיִם.

וּוּרְצָל האָט נִשְׁתְּ בָּאָגְּנוּמָעָן אַיְזֶ זִיךְ. וּוּעַר דָּאָרָה אַזְּאָז קְרָבָּן?
אוֹ דָעַר זָקֵן אַיְזֶ אַיְבָּעָרְבִּילִיבְּ פְּוּנֵם דָּוּרְיָהְמְדָבָּר?

אויפשטיין א דורך פון יורייש בעדו אינער? אויב נישט ס'ערשטען,
ニישט ס'אנדרען, ווער דארה דא א נייעם מהומ?
די פאן האט זיך געשטעטלט. און איילעניש האט ווורצַל גע-
כאטט איזן וואלייע איזן דער רעכטער האנט, דעם מאנטל, שטען,
הוּט איזן דער לינקער האנט, אונז ווען ער איז אראפַט פון די טראבלען,
האט פָּאַר די אויגן א בלענד געטן די וואַסְאַלְאַ-אוֹפְּשִׁירְפְּטָן:
קָאנְטָאָרָא.

ווורצַל האט נישט געהאט געבען זיך, נישט דעם זוקן, נישט
דעם ספְּרוּדִי. די אַראָפְּשָׁע טרעגערט, וואַט האָפָּן זיך געפְּלָאנְטָעֶרט
פָּאַר די פִּים אונז געוּאַלְט אַוִיסְכָּאָפָּן די אַיְינְצִיקָּע וואַלְיָזָע, האט
ער אַפְּגָּעָטוּרְבָּן.

א בָּאַרְוּעָסָעָר פָּאָרְשָׁוִין, אַמְּאָגְּנָדָעָר אָזְן קָוְדָלָאָטָעָר, טִיט
פָּאוֹת, ווּי געפְּלָאַכְּטָעָנָע שְׁטוּרְקָלָעָר, הוּאָט אִים נָאַפְּנָעָזָוָגָן. אָזְן
ווען ווּרְצַל אַיְזָעָסָומָעָן צָוָם אַפְּעָנָעָם קָאנְגָּל, ווּי מָעָן שִׁיפְּטָעָמָן
זיך אַרְיָבָּעָר אַוִּיף דָּעָר צְוּוִיתָעָר זַוְּתָּאָרְזָעָן, האט דער פָּאַר-
שְׁוִין אִים פָּאָרְחָלְטָן:

— כְּבָין אַוִּיך אַיְהָוִידִי. נִיט עַפְּעָם צַו פָּאָרְדִּינָעָן.

— אַיְהָוִידִי — האט ווּרְצַל זיך נָוָט אַיְינְגָּעָסָקָט אִינְם
פְּרָעָמָן, צַי עַד נָאָרְט אִים נִישְׁט — טָא נָעָם ס'גְּעָפָעָם. ווּפְלָל
וּוּלְסְטוּרָן?

די וואַלְיָזָע אַיְזָעָן גְּעוּזָעָן אַוִּיפָּן טְרָעָגָרָם אַקְּפָלָן.

— פְּעָרְצַן פִּיאָסְטָעָר.

— כְּגַיֵּב נָאָרְצָעָן.

— צְוּוּלָּה, אָרוֹן.

— פָּאָרְוּאָס צְוּוּלָּה? — האט ווּרְצַל נִישְׁט גָּעָלָאָט זיך
בָּאַרְיִיסָּן.

— צְוּוּלָּה זְעַנְעָן גְּעוּזָעָן שְׁבָטִים, אָרוֹן. צְוּוּלָּה פִּיאָסְטָעָר.
וּוּרְצַלָּן אַיְזָעָן גְּעַפְּלָאַלְעָן גְּעוּזָעָן דָּעָמָרְגָּעָרָם עַנְטָפָעָר, אַיְזָעָן
ער האט אִים תִּיפְּחָא בָּאַצְּאָלָט ס'גְּעָפָעָן.

אוּפָן קָאנְגָּל אַיְזָעָסָומָעָן אַבְּאַוְיכְּטָעָנָעָר מָאַטָּאַרְדָּאַמְּפָעָר,
גְּעַבְּיוּט ווּי אַלְטָאָנָעָמָע מִיט ווּרְאָנְדָעָם, גְּרִיּוּט אַרְיָבָּעָרְצָוָפִּין די
פָּאַסְאַזְיָוִן. דָּעָר טְרָעָגָר אַיְזָעָפָּה אַוִּיפָּן דָּאַמְּפָעָר, ווּרְצַל נָאָרְ-

אימ. די בענפ, דער דורפונגאנג, אלען איז געווען געפֿאקט מיט פאסאָז
וישאן און טוריסטן וואָס האָבן גערעדט אויף פֿאַרְשִׁידְעָנָע לְשּׁוֹנוֹת.
באלד זענען שׂוּוּרָעַ פֿרְעָנְטָעַס לוֹזַ גַּעֲוָוָן, קִיטָן — אַפְּגָבוֹרָן,
און דער דאמפֿער האָט גַּעֲנוּמָעַן שׂוּוּיכְעַן צָום צְוִוִּיתָן ברען.

צְוִוִּישָׁן די פֿאַסְטָאָזְוִוָּן אַיז אַגְּנָעָנָעַן אֶן אַמְּתָעָר מְסָהָר.
אַ פֿעְמָעָר בִּיְכְּיָעָר פֿעְלָס האָט פֿאַרְדְּוּפְּט זַיְנָע טַפְּבִּיכְּעָר עַבְּטָע
און גַּעֲפְּעַלְשְׁטָע. עַגְּפְּטִישׁוּשׁ הַלְּפָנִים האָבן גַּעֲטוּשׁוּשׁ פֿאַלְקָן, פֿוֹנְצָן,
אַוְטָאַלְיעָנִישׁוּשׁ לְיָרָעָם. מִיט פֿאַרְגְּלָאָזְטָעַ קַעְסְּטַעְלָעָךְ אוֹוֵף די בִּיְכָעָר,
הַאָּבָן זַיְנָךְ גַּעֲרָדִיטָט פֿאַפְּוֹרָאָסָן — סְוָחִים אַזְּנָעָמָעָן צִינָרָעָטָן,
קַעְמִישׁוּשׁ מִיט אָפְּיוּס אַזְּנָעָמָעָן כָּאַשִּׁישׁ. אַ פֿאַרְדְּעַכְּטִיקָעָר הַיְנָדוּס האָט אַנְּצָ
גַּעֲווֹזַן אוֹוֵף גַּעֲהִימָּעַ צִירְוָנְגְּקַעְסְּטָלָעָךְ, גַּעֲשִׁנִּיצְּטָפְּזָן נַעֲמָדָהָלָאָז
און עַלְפְּאַנְטְּבִּיְּזָן.

דָּאָס אלְעָז האָט ווּרְצָלָעָן נִישְׁתַּפְּאַרְכָּאָפְּטָמָן. מִיט אַיזָּן אוֹוֵג זַאָט
ער גַּעֲהִיטָן סְגַעְפָּעָק, מִיטָן צְוִוִּיתָן גַּעֲקוּסָט, זַיְיָ דָּרָר דָּמָפֿעָר גַּלְיְטִישׁוּ
זַיְיָ אַיְבָּרָן סְוָעָץ - קָאַנְאָל. אַ שִּׁיאָ, זַיְיָ אַ צְעַפְּלִיגְלָטָעָז עַקְסְּ-שְׁטָטָאָז

קִישְׁעָ גַּעְפְּיָודָע, רָוקְטָז זַיְיָ פֿאַרְבָּוּי, מַאְכָתָ דָעָם ווּעְגָן נַאְךְ אַיְנְדָרָע.
ער זַאָט גַּעְגָּפְּטָמָט פָּאָר זַיְיָ. די גַּעְצְׁוָנְדָעָנָעָן לְאַמְּפָן, ווּאָס זַעְנָעָן
גַּעְפָּלָעָן אַיְן ווּאָסָהָר, זַיְיָ קָאַלְטָעָ, גַּעְבָּרָאָכְעָנָעָן שְׁטוּרָאָלָן, הַאָבָן אוֹוֵיפָּ
גַּעְפְּלָעְמָלָט, בָּאַלְוִיכְּטָן דָעָם צְוִוִּיתָן בָּרָעָן קָאַנְאָל, פָּוּן ווּאָנָעָן עַס
הַאָבָן גַּעְוּוֹנָקָן, גַּעְרוֹפָן די פֿיְרְקָאַנְטִיקָעָ, אַשְׁוּרִישׁוּשׁ אַוְתִּוּתָן: אַרְץ
וּשְׁרָאָל.

וּוּרְצָלָעָן מִיטְאָמָאָלָן פֿאַרְגָּעָסָן אַז שְׁאַמְּפָאַלְיָאָנָעָן, ווּאָס האָט
אַנְטְּדָעָט די הַיְוָרָאָגְלִיְּפָן-שְׁרִירִיםָט, אַזְּנָעָמָעָן אַ שְׁילְסָל צָו דָעָר אלְ
טָעָר עַגְּפְּטִישׁוּשׁ קָוְלָטָוָר. ער האָט פֿאַרְגָּעָסָן, אַז אַיְן בַּוֵּךְ פָּוּן מַעַז
רִוְם לְגַן אַוְצָרוֹת, אַבְּעַלְיָסָן, טַעַמְפְּלִיזְוָילָן אַזְּנָעָמָעָן גַּעְפְּלִיטָט, אַז זַיְיָ
אַנְקָוּמָעָן אוֹוֵף דָעָר נַרְעָנִיָּ, סְאַרְיְבָעָרְגִּין פָּוּן אַיְן קָאַנְטִינָעָנָט
אוֹפָן צְוִוִּיתָן, אַיז — יִצְּיָאת מְצָרִים.

אַיְלָהּ:

לִיט

5	—	—	—	—	—	—	—	אַחֲלוֹץ
13	—	—	—	—	—	—	—	אַרְעֶסְטִירֶט
19	—	—	—	—	—	—	—	אַתִּימָנִישׁ אַסִּיפָה
26	—	—	—	—	—	—	—	אַפּוֹרִים • בָּאָל
33	—	—	—	—	—	—	—	אַמְבּוֹל
41	—	—	—	—	—	—	—	אַמְּחֻרִיקָאָנָּעָר
49	—	—	—	—	—	—	—	אַינְ וַאֲגַדָּנוּ
57	—	—	—	—	—	—	—	צְפָתָנָּעָר נַעַכְתָּ
64	—	—	—	—	—	—	—	אַבּוֹ • דָּזְשִׁילְדָּעָן
72	—	—	—	—	—	—	—	שִׂינְכָּנְזָלָעָן
80	—	—	—	—	—	—	—	אַמְשָׁולָה
87	—	—	—	—	—	—	—	אַיְזָבֵל
95	—	—	—	—	—	—	—	אַוְיָף רַוְשְׁטָאָוֹאנִיעַס
105	—	—	—	—	—	—	—	אַיְן נַצְרוֹת
112	—	—	—	—	—	—	—	אַרְבָּעַט
120	—	—	—	—	—	—	—	אַיְן שְׁפִיטָאָל
127	—	—	—	—	—	—	—	גָּאוֹלָה • הַקְּרוּעָן
132	—	—	—	—	—	—	—	אַיְן יְפּוּעָר הַאָפָּן
139	—	—	—	—	—	—	—	אַפְּלָעַצְל
149	—	—	—	—	—	—	—	אַזְיוֹג
155	—	—	—	—	—	—	—	חוֹרְבָּות
161	—	—	—	—	—	—	—	יִצְאָת • מַצְרִים

